अनुक्रमाणिका

समर्पण !

માનનીય આચાર્ય કુલ કમલ દિવાકર

શ્રીરાધાવલ્લભીય સમ્પ્રદાય-

પ્રધાનપીઠાધિકારી પૂજ્યવર ટીકૈત શ્રીમદ્ ગોસ્વામી

જય શ્રીહિત કિશોરીલાલજી મહારાજ

- કે -

કર કમલો મેં

પરમ પ્રેમાસ્પદ નિકુંજનિવાસી પૂજ્ય પતિદેવ

સોને વાલે ભગત

કી

ચિરાત્મશાન્તિ કે નિમિત્ત શ્રદ્ધાપૂર્વક

સાદર સમર્પિત ।

ફાલ્ગુણ શુક્લા રંગૈકાદશી,
શનિવાર, વૃન્દાવન-
કુંભપર્વોત્સવ, ૯૪ વિક્રમ
૧૨-૩-૩૮ ઈ૦

પ્રકાશિકા —
શ્રીજીવકોર બાઈ
(સોને વાલી છોટી સેઠાની)
બમ્બઈ ।

✿ ભગવાન્ શ્રીહિતહરિવંશચન્દ્રો વિજયતે ✿

✻ विज्ञान ✻

હિતેન પ્રાપ્યતે રાધા હિતેન સખિરૂપતા ।
હિતેન પ્રાપ્યતે ધામ હિતેનૈવ રસજ્ઞતા ॥

જિન નહિં સમુઝ્યૌ પ્રેમ યહ, તિન સૌં કહા અલાપ ।
દાદુર હૂ જલ મેં બસૈ, જાનત મીન મિલાપ ॥

"સ્વારથ સકલ તજ, ગુરુ ચરણુન ભજ,
ગુણુ નામ સુન, કથ, સન્તન સૌં સંગ કર ।"

આદ્ય સનાતન સિદ્ધાદ્વૈત મતૈકનિષ્ઠ અનન્ય શ્રીહિત રાધાવલ્લભીય [બ્રહ્મ] સમ્પ્રદાય ક્યા હૈ ? કબ સે હૈ ? ક્યોં હૈ ? ઇત્યાદિ સમઝાના તો સ્વલ્પ સમય મેં અસમ્ભવ સા હૈ, ક્યોંકિ જબ જગન્માન્ય મહાત્મા શ્રીનાભા સ્વામીજી અપને સર્વમાન્ય 'ભક્તમાલ' ગ્રન્થ મેં ઇસ સમ્પ્રદાય કે પૂર્વાચાર્ય ચરણ કે લિયે ભક્તિભાવ સે ડંકે કી ચોટ કહતે હૈં—

શ્રીરાધાચરણ પ્રધાન હૃદય અતિ સુદૃઢ ઉપાસી ।
કુંજ કેલિ દંપતી તહાં કી કરત ખવાસી ॥
સર્વસ્વ મહાપ્રસાદ પ્રસિદ્ધ તાકે અધિકારી ।
વિધિ નિષેધ નહિં દાસ અનન્ય ઉત્કટ વ્રતધારી ॥

શ્રીવ્યાસસુવન ૧ પથ અનુસરે સોઈ ભલૈં પહિચાન હૈ ।
શ્રીહરિવંશ ગુસાંઈ ભજન કી રીતિ સકૃત કોઉ જાન હૈ ॥

યહાં "સકૃત" ઔર "સોઈ ભલૈં" ઇન શબ્દોં પર ધ્યાન દૈને સે સુદુરહતા સ્વયં પ્રગટ હોતી હૈ। ફિર ભી જીવોં કે કલ્યાણાર્થ મહાનુભાવ ચરણોં ને ઉપાય બતાયે હૈં, યથા—

પ્રથમ હૃદય શ્રદ્ધા જો કરૈ, આચારજનિ જાય અનુસરૈ,
જહાં જહાં હરિવંશ કે ॥

અર્થાત્ જીવ કી શ્રદ્ધા ઔર પ્રભુ કૃપા દોનોં કા જબ સુયોગ ઉપસ્થિત હો તબ જીવ કો શ્રીહિત હરિવંશવિન્દુકુલોદ્ભવ આચાર્ય ચરણોં કે સમીપ જા કરકે હિત રસિકપથાનુગા સ્વધર્મપ્રતિપાદિત દીક્ષા શાસ્ત્રાનુસાર લેની ચાહિયે। (તીવ્ર અભિલાષા ઔર આચાર્ય ચરણ સમીપ પહુઁચને મેં અતિ વિલમ્બ કી સંભાવના હોને પર કહીં કહીં યદા કદા આચાર્ય ચરણોં કી આજ્ઞા શિરોધાર્ય કર શ્રીહિત રૂપ ગુરુ પ્રભુ ચિત્ર કે સન્મુખ ઉનકે પ્રતિનિધિ સ્વરૂપ (પતિ પ્રદેશ જાને સે પતિવ્રતા કી ચિત્ર સેવા વત) કોઈ હિત રસિક મહાનુભાવ સે દીક્ષા લેકર શ્રીશરણાગત મંત્ર કા યથાવકાશ નીચે લિખી તીન શ્રેણિયોં મેં સે એક કે અનુસાર નિત્ય ભજન પાઠ સેવા ભાવના કરની ચાહિયે। (અધિકસ્યાધિકં ફલમ્) ફિર જબ કભી શ્રીમદાચાર્યચરણ મેં પ્રાપ્ત હોને કા અવસર આવૈ તબ ફિર

---

૧ શ્રીહિત હરિવંશ પ્રભુ।

વિધિપૂર્વક ઉનસે મન્ત્રોપદેશ (હિત સમ્બન્ધ) લે। જૈસે રાજા પરમાનન્દદાસજી, શ્રીનવલદાસજી ભાર્ગવ, શ્રીચન્દ્રસખીજી, શ્રીગૂઁદા સ્વામીજી, શ્રીજન્ત્રી સ્વામીજી, સ્વામી શ્રીચતુર્ભુજદાસજી, શ્રીલાલસ્વામીજી આદિ ને આચાર્ય ચરણ સન્મુખ જીવેં કો કિયા।

શ્રીહિત ધર્મ કે મર્મી રસિકોં સે પ્રાર્થના હૈ કિ સબ શ્રીહિત વાણીજી કા પાઠ નિત્ય ન કર સકેં તો ભી શ્રીસેવકવાણીજી કા પાઠ તો અવશ્ય હી કિયા કરેં, ક્યોંકિ અનન્ય શ્રીહિત ધર્મ વ ધન કી પ્રાણ શ્રીસેવકવાણીજી હી હૈં। (યા ધનકૌ સાધન યહી શ્રીસેવક કૃપા વિશેષિયે)।

સબ રસિક આચાર્યોં કે મતાનુસાર શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન્ કી કૃપા શ્રીરાધિકાજી કી કૃપા વિના અસંભવ હૈ ઔર શ્રીરાધિકાજી કી કૃપા કી કૂઁચી ઉનકી અંતરંગ નિજ સુહૃદસખી (શ્રીહિત હરિવંશ મહાપ્રભુ) કી કૃપા વિના મહા દુર્લભ હૈ। યહ બાત શ્રીનાભાજી રાજા ઔર મન્ત્રી કે દૃષ્ટાન્ત સે સમઝાતે હૈં કિ— 'ગધા ચરણ પ્રધાન—' ઇસી દૃષ્ટાન્ત કો ટીકાકાર શ્રીપ્રિયાદાસજી ને ઔર ભી ખુલાસા સમઝાયા હૈ કિ 'રાજા કી દઈ પેપૈ મિલૈગી પ્રધાન હાથ—' યાની રાજા કી દી હુઈ ચીજ ભી મંત્રી દ્વારા હી મિલતી હૈ। ઔર પરમ સિદ્ધ શ્રીધ્રુવદાસજી ને ખૂબ સમઝ વિચાર કે કહા હૈ—

ચરણ શરણ હરિવંશ કી, જબ લગિ આયૌ નાહિં।
નવ નિકુંજ નિજ માધુરી, ક્યોં પરસૈ મન માહિં॥ ઔર

હરિવંશ ચરણ ઉર ધરણિ ધર,મન વચ કરિ વિસ્વાસ ।
કુંવરિ કૃપા હ્વૈ હૈ તવહિં, અરુ વૃન્દાવન વાસ ॥
સવૈ અંગ ગુણહીન હોં, તાકૌ જતન ન હોય ।
એક કિશોરી કૃપા તેં, જો કછુ હોય સુ હોય ॥
સોઉ કૃપા અતિ સુગમ નહિં, તાકૌ કૌન ઉપાવ ।
ચરણ શરણ હરિવંશ કી, સહજહિ બન્યૌ બનાવ ॥

ઇસી તરહ શ્રીવિષાખા સખી કે અવતાર પરમાનન્દ શ્રીવ્યાસજી
કહેં કિ 'વ્યાસહિ ગુરુ હરિવંશ બતાઈ અપની જીવન મૂર' એવં
'હરિવંશી હરિદાસી જહા । સુહિ કરુણા કર રાખૌ તહા' તથા

'વિન હરિવંશહિ સરસ રીતિ કૌ કાપૈ ચલિહૈ ભાર ।
કો રાધા દુલરાવૈ ગાવૈ વચન સુનાવૈ ચારુ ॥
પદ રચના અબ કા પૈ હ્વૈ હૈ વિરસ ભયૌ સંસાર ।
વૃન્દાવન કી સહજ માધુરી કહિહૈ કૌન ઉદાર ॥—

અતઃ બિના શ્રીહિત હરિવંશ કૃપા કે શ્રીરાધિકાજી કી કૃપા
અસમ્ભવ હૈ ઔર ઐસે હી શ્રીહિત કૃપા કા સાધન એક માત્ર
શ્રીહિત નેહ પ્રકાશક શ્રીરાધિકાવતાર શ્રીસેવકજૂ મહારાજ કી
કૃપા હી હૈ । ઇનકી કૃપા વિના શ્રીહિત કૃપા અતિ કઠિન હૈ,
અતએવ સમસ્ત હિતધર્મ ઝર્મિયોં સે પ્રાર્થના હૈ કિ (શ્રીહિત
ધર્મિન સૌ વીનતી શ્રીસેવક સ્વરૂપ પહિચાનિયૌ) ઔર (શ્રીસેવક
સ્વરૂપ અતિ દૂર હૈ ધર્મવિત દૃ માન) શ્રીસેવકજૂ કૌ વાસ્તવિક
સ્વરૂપ (શ્રીરાધા) તો સમઝ ઔર દૃષ્ટિ મેં સહજ હી નહીં આવેગા,

પર કેવલ અપને ધર્મ ભૈયા માન કે ઉનકે ગુણગાન ઉનકી વાણીજી કા નિત્ય પાઠ ઔર ઉનકી જન્મોત્સવ વધાઈ ગાન (સાવન સુદી ૩ હરિયાલી ઝૂલન કી) કો અવશ્ય કર્ત્તવ્ય હૈ, યે ઉત્સવ ન કરને સે ગુરુ દ્રોહી હોને કા લાછન ઔર ગુરુ ઇષ્ટ સપથ વાણીજી મેં વર્ણિત હૈ। શ્રીસેવકવાણી પાઠ ઔર ઉનકી કૃપા સે થોડે સમય મેં હી શ્રાહિત ધર્મ કા લાભ હો સકૈ હૈ ।। ફિર સત્સંગ વૃન્દાવન વાસ આદિ ઉપાય ભી સહાયક હોય । ભગવાન્ શ્રીહિતહરિવંશ ચન્દ્ર કે મુખોચ્ચારિત હોને મે શ્રીયમુનાષ્ટક શ્રીરાધાસુધાનિધિ શ્રી સ્ફુટવાણી એવં શ્રીચતુરાશીજી શ્રીહિત ભગવાન્ કી વાણી હૈં ઔર શ્રીરાધિકાવતાર શ્રીસેવકજી કી ગિરા કો ભી વાણી સંજ્ઞા પ્રાચીન પુણ્યશ્લોક મહાત્માઓ કે કથનાનુસાર "વેદગિરા સેવક ગિરા વાણી સંજ્ઞા હોય" હૈ । અતઃ યે સમ્મિલિત હી લિખી પઢી જાઁય હૈં। 'શ્રીરાધાસુધાનિધિજી' સંસ્કૃત કા કઠિન ગ્રન્થ હોને સે ગુજરાતી મેં પ્રકાશિત નહીં કિયા, યદિ પ્રેમી ભાવુકો કી રુચિ જાન પડી તો શ્રીમતી મેઠાની સાહિબા સે કછુ પ્રકાશિત કિયા જાયગા ।

શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન્ કે છઠે દિન પૂતના રાક્ષસી કે મારને કે આશ્ચર્ય-ચરિત્ર કી તરહ ભગવાન્ શ્રીહિતજી ને ભી છૈઃ માસ કી અવસ્થા મેં શ્રીરાધા સુધાનિધિ કી રચના કી, જૈસા કિ લિખા હૈ "ગતે તુ ષષ્ટમે માસિ સુધાસિંધું પ્રવર્ત્યચ" ઔર "ષાણ્માસકકૃત શ્રીમદ્રાધારમસુધાનિધિઃ । વાલ્યાદિકેઽપિદાનકાન્ સ્વાન્ જ્યોતિર્યુગ્મં ન દત્તવાન્" ।। શ્રીહિત સ્વરૂપ કા વર્ણન શાસ્ત્રકારોં ને

ऐसा किया है । यथा (શ્રીરાધાવલ્લભ શ્રીલ હિતરૂપસખી તનુ, ગૌરસ્યામલયોસ્થિત્ર' યત્સન્નિ પ્રેમ તદ્વપુ:) 'જ્યોતિર્યુગ્મકસત્પ્રેમ સાક્ષાદ્વંશી સ્વરૂપકઃ । યા વંશી સા હિતાલિશ્ચતદ્વહો વ્યાસ-નન્દનઃ'॥ 'શબ્દ બ્રહ્મ વપુર્વંશી સૃષ્ટિ હેત્વૈકવિગ્રહ: । ત્રયીમૂર્તિ લયોત્પત્તિઃ કૃષ્ણવંશ્યે ચ તદાકૃતિઃ ॥ યહા સંક્ષિપ્ત હિત સ્વરૂપ ઔર ચરિત્ર લિખના ઉચિત પ્રતીત હોતા હૈ—

શ્રીહિત મહાપ્રભુ ઔર શ્રીરાધિકાજૂ યે પરસ્પર અન્યોન્યાશ્રય હૈં । એક કી કૃપા કે બિના દૂસરે કી કૃપા અસંભવ હૈ, યહ બાત સોચને, સમઝને એવં માનને કે લિયે ભી ઉન્હીં કી એકમાત્ર કૃપા કા હી અવલંબ હૈ, ક્યોંકિ શ્રીહિત નિધિ સે હી શ્રીપ્રિયામ્બુજ કા વિકાશ હૈ ઔર શ્રીપ્રિયામ્બુજ કે હૃદય મેં સૌરભકોશ ભી શ્રીહિત નિધિ કે હી તત્વો સે પરિપૂર્ણ હૈ અર્થાત્ શ્રીહિત મેં શ્રીસ્વામિની ઔર શ્રીસ્વામિની મેં શ્રીહિત હૈં, ઇસસે સર્વ પ્રથમ હિત સ્વરૂપ હૈ । (સકલ ખિલૌના ખાંડ કે ધરે ટોકરા ખાંડ । જો બિનસૈં તૌ ખાંડ હૈં, જો નિપજૈં તૌ ખાંડ) ઐસે હી શ્રીપ્રિયાજૂ મેં ઓત પ્રોત રહને વાલે હૃદયસ્થિત શ્રીહિત શ્રીવંશી સ્વરૂપ સે શ્રીપ્રિયા પ્રીતમ કા મહાપ્રસાદ અધરામૃત પાન કર જીવન કી સંપત્તિ કો પરમસુખસાર દાન દૈં, યહ હિત કા દ્વિતીય વંશી સ્વરૂપ હૈ । ઔર શ્રીકિશોરીજૂ કે એકાન્ત હૃદયસ્થિત હિત કે અભિન્ન હોને સે અતિ રહસ્ય કેલિ કી રસમાદકતા કે સાધનાર્થ શ્રીહિત વંશી સ્વરૂપ

श्रीप्रियाजू की संखिसखी निज सुहृद अलिजू श्रीहित सखी स्वरूप से श्रीनित्यकिशोरी नित्यकिशोर विहारिनि विहारीजू को अष्टप्रहर विलसाय श्रीवनवासीन को यथाधिकार सुख प्रदान करै यह श्रीहित कौ तृतीय श्रीसखी स्वरूप है । वंशी रस स्वाद मग्न श्रीललितादिसखी स्वरूप ने जगज्ज्वाला संतप्त ससारी जीवों पर करुणा दृष्टि कर श्रीहित वंशी अरु श्रीप्रियाजू से दुखी जन कल्याणार्थ प्रार्थना की तब श्रीप्रियाजू ने कृपा कर अपनी प्राण आत्मा श्रीहरि संयुक्त श्रीवंशीजी सों कही कि आपही ने जैसे प्रेम की ध्वजा रूप व्रजगोपियों को परमाह्लाद प्राप्त कराया ऐसे ही अब भी अपने वंशरसनाद से अनन्य प्रेमी जीवों के मंगल करने को संसार मे अवतार लेकर हरियुक्त वंशी कै वंश की रचना कर जो जीव शरणागत हो उनको रसात्मिका पद्धति का उपदेश करौ । आज्ञा शिरोधार्य कर वंशी सहित श्रीलालजू ने अपनें और अपनी प्राणप्रियाजू के जन्मस्थान श्रीगोकुल और श्रीरावल के समीप ही श्रीयमुना निकट व्रज भूमि की पुनीत रज श्रीवादग्राम में शुक्ल यजुर्वेदी कश्यप गोत्री श्रीव्यास मिश्र अरु श्रीतारा रानीजू के गृह में संवत् १५३० शके १३९५ सन् १४७३ के वैशाख शुक्ल ११ सोमवार को प्रातः अरुणोदय काल में श्रीहित हरिवंश नाम से आचार्य स्वरूप मे अवतार लिया । यही चौथा आचार्य स्वरूप श्रीहिततत्व का है । श्रीमदाचार्यवर महाप्रभु के पिता लोदी बादशाहके

પશ્ચિમગી મનનવદાર એવં શાસ્ત્રી જ્યોતિષી થે ઔર સહારનપુર
જિલે કે દેવવન (વર્તમાન સ્ટેશન નામ દેવવન્દ) કે રઈસ થે ।
શ્રીમહાપ્રભુજી કા બાલ્યચરિત્ર અનેક અદ્‌ભુત ભગવત્સંબંધી
લીલાઓ સે પરિપૂર્ણ હૈ જો કિ અનેક ચરિત્ર ગ્રન્થો મેં સવિસ્તૃત
વર્ણિત હૈ। સંવત્ ૧૫૩૮ મેં યજ્ઞોપવીત એવં ૧ વર્ષ પીછે હી મહા-
-ની શ્રીરુક્મિણીજી સે વિવાહ હુઆ । વિક્રમ સંવત્ ૧૫૪૮ ચૈત્ર
સુદી પૂર્ણમાસી કો શ્રીરાધિકાજી ને શ્રીહિત મહાપ્રભુ કો શ્રીવૃન્દાવન
મેં નિજ મન્ત્રોપદેશ કિયા । દેહલી ઔર આગરા તત્કાલીન શાહી
રાજધાની કે મધ્ય વ્રજ ભૂમિ હોને કે કારણ બાદશાહ
કે સાથ સપરિવાર શ્રીવ્યાસજી મહારાજ કો દૌરા મેં શ્રીવ્રજભૂમિ
કે દર્શન તથા નિવાસ કા પ્રાયઃ અવકાશ મિલા કરતા થા । સંવત્
૧૫૮૫ કી કાર્તિક પૂર્ણમાસી મહારાસ લીલા કે દિન દૈવ [illegible] મેં
સમ દંપતી શ્રીવૃન્દાવન વાસ પર સાથ પા ગયે । પિતા માતા કે
નકુંજ વાસ સે શ્રીહિત પ્રભુ કા મન ક્ષણિક ચંચલ હુઆ પુનઃ
નારાયણ કો માતા પિતા કી અન્તિમ સેવા સાનંદ કી । થોડે
સમય મેં હી પુત્ર પ્રાપ્ત હોને કા સમય જાન આપ શ્રીવૃન્દાવન વાસ
કો કરને લગે । શ્રીવૃન્દાવન મેં ચૈત્ર કૃષ્ણા ૮ સંવત્ ૧૫૮૮ કો
શ્રીવનચન્દ્ર પ્રભુ [illegible] કા પ્રાદુર્ભાવ હુઆ । [illegible]સાનન્દ કે
પશ્ચાત્ શ્રીમહાચાર્ય પ્રભુ પુનઃ દેવવન પધારે । વહાં દ્વિતીય પુત્ર
[illegible] શ્રીકૃષ્ણચન્દ્ર પ્રભુ કા જન્મ [illegible] સંવત્ ૧૫૯૦
[illegible] તથા તૃતીય પુત્ર [illegible] પ્રભુ [illegible]

फाल्गुण शुक्ल १५ संवत् १५४७ को भया । कमलपत्रवत गृहस्थाश्रम में २६ तीन पुत्र और १ कन्या का विवाहादि कर निश्चित हो श्रीप्रियाजी से आज्ञा ले श्रीवृन्दावन यात्रा संवत् १५६५ में की । देववन से चल थोड़ी दूर चडथावल नामक ग्राम में रात्रि को निवास किया, उसी ग्राम में आत्मदेव नामक ब्राह्मण ने पूर्वकाल में निस्वार्थ भाव से श्रीमहादेवजी की घोर तपस्या कर वरदान में श्रीशंकरजी की अत्यन्त प्राणप्रिय सेव्य श्रीराधावल्लभ विग्रह प्राप्त की, उन्हीं आत्मदेवजी के वंशज तत्कालीन श्रीविप्र देवता के दो युवती कन्या थीं, श्रीप्रियाजी ने ब्राह्मणराज से स्वप्न में आज्ञा की कि आज यहां अमुक स्थान पर मेरी वंशीजी की जीवोंके कल्याणार्थ आचार्य विग्रह में प्रगट होकर यहा आये हैं और श्रीवृन्दावन जा रहे हैं सो तुम दौनों कन्याओं को उन्हें ही व्याह के, दहेज में मेरी विग्रह दे दो । मैं अब वृन्दावन ही जाना चाहूँ । मेरी आज्ञा न मानने से तुम्हारा बहुत अनिष्ट होगा । इधर रात्रि ही में श्रीहित प्रभु से भी कहा कि मेरी आज्ञा मान कन्याओं सहित मेरी विग्रह श्रीवृन्दावन ले चलो और मेरे धर्म का प्रचार करो । प्रभु आज्ञावश ब्राह्मण के मिलने पर उसका प्रार्थना स्वीकृत कर दो कन्याओं का डोला और श्रीप्रभु का चौडोल लेकर कार्तिक शुक्ला १३ संवत् १५६५ को श्रीवृन्दावन में मदनटेर स्थान पर विराजे । चडथावल वाली कन्या श्रीकृष्णदासीजी और मनोहरीजी थीं, श्रीकृष्णदासीजी के संवत् १५९८ आश्विन शुक्ला

૧૫ કો ગોસ્વામી શ્રીમોહનચન્દ્રજી કા જન્મ ભયા । ઔર ક્વાર કી રાસશરદ પૂર્ણિમા સંવત્ ૧૯૮૯ કો શ્રીરાસમંડલ પર સબ અનન્ય ભક્ત પુત્ર શિષ્યો કે સન્મુખ દેખતે દેખતે શ્રીમહાચાર્ય પ્રભુ સશરીર અન્તર્ધ્યાન હો ગયે । ઔર ઉનકી આચાર્યગાદી પર બડે, પુત્ર શ્રીગોસ્વામી વનચન્દ્ર પ્રભુ વિરાજમાન હોકર જીવો કા કલ્યાણ કરતે રહે । તબ સે આજ તક આચાર્ય વંશ કી ગદ્દી પર આચાર્ય વિરાજમાન હોકર અનન્ત જીવો કા ઉદ્ધાર કરતે ચલે આરહે હૈં ।

વિસ્તારભય સે જ્યાદા હમ યહા નહીં લિખ સકે, શ્રીસેવકજી મહારાજ કે લિયે ભી મહાત્માઓ કે કથન હૈં—(સેવક કી સરિ કો કરૈ ભજન સરોવર હંસ),ઔર(શ્રીસેવકમહં વન્દે હરિવંસ-પ્રકાશકમ્) તથા (પ્રથમ શ્રીસેવક પદ સિર નાઊઁ) ॥

શ્રીલલિતાદિક સખી વૃન્દ કી પ્રાર્થના સે શ્રીરાધિકા મહારાની ને અપની આત્મા શ્રીહિત વંશીજી કો સંસારી જીવો કે કલ્યાણાર્થ પ્રકટ હોને કી આજ્ઞા દી, ઔર આપને શ્રીહરિવંશ નામ સે આચાર્ય સ્વરૂપ મેં પ્રકટ હો વેદ બ્રહ્માદિ દુર્ગમ ગતિ શ્રીપ્રિયાજી કી ગાદી સ્થાપન કર ઉનકે નામ રૂપ લીલા સે ચતુર્દિગન્ત વ્યાપ્ત કર દિયા, કિન્તુ અપના નિજ હિતતત્વ રૂપ અત્યન્ત ગુપ્ત રક્ખા, યહ બાત નિકુંજ મેં નિકુંજેશ્વરી સે સહન ન હો સકી ઔર ઉમંગ સે અપને હિત કે લાડ, લડાને ઔર સબકો સ્વરૂપ જ્ઞાન કરાને કો સેવ્ય સે સેવક રૂપ મેં, 'બ્રહ્માજી કે હિત, નારાયણ કો

હંસ (વાહન) રૂપ સે પ્રઘટ હોને કી તરહ" પ્રઘટ હોના પડા।
પૃથ્વી પર શ્રીપ્રિયાજી ને અપને હિત કે હિતાર્થ જો અવતાર લિયા
ઉસકા સં ક્ષિપ્ત ચરિત્ર યહ હૈ કિ ગૌડવાને પ્રદેશ મેં જબલપુર કે
પાસ ગઢા ગ્રામ (ઇસ સમય સ્ટેશન કા નામ મદન મહલ હૈ)
મેં સંવત્ ૧૫૭૫ કે શ્રાવણ કી હરિયાલી ઝુલન તીજ કો
સન્ધ્યા સમય ૫ બજે કે કરીબ વિપ્રરાજ કે યહા શ્રીપ્રિયાજી કા
સેવક સ્વરૂપ મેં શ્રીદામોદરદાસજી નામ સે જન્મ ભયા। અનેક
શુભ મંગલો કે બાદ શ્રીદામોદરદાસજી જબ થોડે બડે ભયે તભી
ઇનકે ચચેરે ભાઈ શ્રીસ્વામી ચતુર્ભુજદાસ જી જિનકે લિયે
શ્રીનાભા સ્વામી જી અપની ભક્તમાલ મેં લિખેં કિ—

"શ્રીહરિવંશચરણવલ ચતુર્ભુજ ગૌડ દેશ પાવન કિયૌ"

ઇન્હોંને ગૌડ દેશ કે રાજા, પ્રજા, ભુત, પ્રેત, ચોર, ડાકૂ
ઔર યહા તક કિ સાક્ષાત્ દેવી કો ભી વૈષ્ણવ બના કર પાવન
કિયા ઉનસે ઇનકા બહુત પ્રેમ હો ગયા। યે દોનૌ ભાઈ મિત્ર રૂપ
સે પરસ્પર પ્રેમ રખ વિદ્યાધ્યયન કરતે રહે ઔર વાલ્યકાલ સે હી
સાધુ સજ્જનો મેં બહુત પ્રેમ કરતે રહે। ઇનકે દેશ મેં જો ભી
સાધુ જાતા વહ કભી ઇનકી સેવા ગ્રહણ કિયે બિના ન આ
સકતા। જબ યે દોનો મિત્ર પૂર્ણ વિદ્વાન્ હોગયે તબ સાધુ સેવા
મેં ઔર ભી દૃઢ પ્રવૃત્તિ હો ગઈ। ઇસી પ્રકાર સાધુ સેવા કરતે-
કરતે ગુરુ કરને કી અભિલાષા બઢી પર કોઈ ગુરુ મનોનુકૂલ ન
મિલ સકે। કિસી સમય એક સાધુ મંડલી ઇનકે યહાં આ પહુંચી

ઔર રાત્રિ ભર જાગરણ પ્રભુગાન કિયા । દૌનો મિત્રો ને ભી સાધુ રસિકો કી અત્યન્ત સેવા કી, પ્રાતઃ જબ રસિક મહાનુભાવ ચલને લગે તો દૌનોં મિત્ર બ્રાહ્મણકુમારો સે પૂછા કિ ભૈયા આપકી ઐસી પ્રેમનિષ્ઠા હૈ આપ શિષ્ય કહાં કે હૈં ? વે હાથ જોડ઼ કે બોલે, અભી હમેં મનોનુકૂલ સદુપદેષ્ટા ગુરુ નહીં મિલ સકે અતઃ વિચાર માત્ર મેં હી ઇતના સમય હમને વ્યર્થ ગઁમાયા । અબ આપને કૃપા કર પૂછા હૈ તો હમ ભી આપકી આજ્ઞા માન કે ગુરુ કરેંગે આપ જિસે બતાએઁ વહી હમારે ગુરુ હૈં । યહ સુન મહાનુભાવો ને કહા કિ શ્રીવૃન્દાવન ધામ મેં સબ રસિકો કે મુકુટમણિ આચાર્ય કુલકમલદિવાકર ગોસ્વામી કુલતિલક શ્રીહિત હરિવંશચન્દ્ર મહાપ્રભુજી અનન્ય હિત ધર્મ કે પ્રકાશક હૈં ઉનહી કે જાકર તુમ શરણ હો જાઓ ઔર શ્રી હિતજૂ કે અનન્ય પ્રેમધર્મ કે મૂલતત્વ ભી સંક્ષેપ સે સમઝાયે । સબ સમઝ દૌનો મિત્રો ને ભી દૃઢ઼ પ્રતિજ્ઞા કી કિ વૃન્દાવન ચલકે શીઘ્ર ગુરુ શરણ હો । પર ગૃહચક્ર સે બહુત સમય તક ન છૂટ સકે । યહા શ્રીમન્મહાપ્રભુ શ્રીહિતાચાર્ય અન્તર્ધ્યાન હો ગયે યહ ખબર જબ ઉન મિત્રો કો લગી તો શ્રીસ્વામી ચતુર્ભુજદાસજી ને શ્રીદામોદરદાસજી સે કહા કિ "આત્મા વૈ જાયતે પુત્રઃ" કે ન્યાય સે પિતા નહીં તો ઉનકે પુત્ર જો ગદ્દી પર વિરાજમાન હૈ, ઉનસે હી ચલકે દીક્ષા લે લેં । શ્રીદામોદરદાસજી ને કહા કિ હમારે શ્રીગુરદેવ નિત્ય સિદ્ધ હૈં વે કભી કહીં નહીં જાઁય, હમ તો ઉન્હી સે દીક્ષા લેંગે

નહીં યે તુચ્છ અધમ પ્રાણ હી છોડ દેંગે । સો યહ કહ ઔર મન વચન કર્મ સે શ્રીહિત મેં લગન લગા કર 'શ્રીહરિવંશ' નામ જપને લગે । ખાન પાન આદિ કી સુધિ હી ન રહી । દૂસરે મિત્ર તો અબ તક દેરી ભઈ સો ભઈ અબ ક્ષણ ભર ભી દેરી ન કરેં યે સ કલ્પ કર શ્રીવૃન્દાવન ચલ દિયે ઔર યહા આકે શ્રીમદ્ ગોસ્વામી શ્રીવનચન્દ્ર મહાપ્રભુ કે દર્શન કર શરણાગતિ લી શ્રીરાધાવલ્લભલાલ કે દર્શન, શ્રીસેવાકુંજ, શ્રીરાસમંડલ, શ્રીમાનસરોવર, શ્રીવાદગ્રામ આદિ કે દર્શન કરે । ઇધર વહાં શ્રીદામોદરદાસજી દેહાનુસ ધાન ત્યાગ પ્રેમ મગ્ન તીન દિન તક ભાવાવેશ મેં ભજન કરતે રહે । તીસરે દિન શ્રીગુરુદેવ ને કૃપા કર શ્રીવૃન્દાવન બુલા કર શરણાગતિ મેં લેકર કૃપા માત્ર સે હી અપની સમસ્ત શ્રીહિતવાણી જી કંઠ કરાદીં ઔર શ્રીયમુનાતટ પર સખી પરિકર સહિત શ્રીપ્રિયા પ્રીતમ કે દર્શન કરાયે । ઉસી સમય શ્રીધ્રુવ પ્રહ્લાદાદિકો કી તરહ શ્રીસેવકજી ને શ્રીહિત પ્રભુ કા જો અનુભવ જનિત રૂપ યશ કા વર્ણન કિયા વહી શ્રીસેવકવાણીજી હૈં શ્રીસેવકજી વિદ્વાન્ એવં સાધુસેવી હોને કે કારણ સર્વ શાસ્ત્ર ઔર સર્વ મત કા પ્રકાણ્ડ જ્ઞાન રખતે થે જૈસા કિ ઉનકી વાણીજી કો મનન પૂર્વક પઢને સે પતા લગતા હૈ । શ્રીગુરુ શરણાગતિ કી મનોભિલાષ પૂર્ણ હોને પર પ્રભુ ને આજ્ઞા દી કિ તુમકો અભી કુછ દિન કો દેશ હી ભેજેં ફિર બુલા લેંગે । બસ યે અપને ઘર પહુઁચ ગયે । કુછ દિન બાદ દૂસરે મિત્ર વૃન્દાવન સે વાપિસ ગયે ઉનને ઇનસે કહા—તુમ ન ચલે

શ્રીવન કે સુખ આનન્દ કા વર્ણન કિયા તબ યે બોલે હમારે ઊપર
ભી શ્રીગુરુ કૃપા ભઈ વિશ્વાસ કે લિયે જબ સબ વાણી ઔર
શ્રીવૃન્દાવન કા વર્ણન ઇન્હોને સુનાયા તો વે અવાક્ રહ સેવકજી
કે ચરણો મેં લિપટ કે ધન્ય ધન્ય કહને લગે । કુછ દિન બાદ યે
વૃત્તાન્ત શ્રીવૃન્દાવન મેં શ્રીગુસાંઈ વનચન્દ્ર પ્રભુ ને સુના તો
ઉસી સમય પ્રતિજ્ઞા કી કિ જિસ સમય હમ શ્રીસેવકજી કો દેખેંગે
ઉસી સમય તન મન ધન સર્વસ્વ ઇનકે ઊપર ન્યૌછાવર કર વાર કે
દેંદ દેંગે । યે બાત સેવકજી ને સુની તો વિચાર કિયા મેરે જાને સે
પ્રભુ કી સબ ચીજ લુટ જાયગી અબ મૈં કૈસે જાઊં । શ્રીગુસાંઈજી ને
જબ સુની કિ સેવકજી ન આવેંગે તબ અપની નૌનન્દ લિખ કે
પત્ર ભેજા કિ જલ્દી આઓ । પત્ર પઢ઼ સેવકજી ન ઠહર સકે
ઔર શ્રીગુસાંઈ વનચન્દ્ર પ્રભુ શ્રીરાધાવલ્લભલાલજી કી દૃષ્ટિ મેં
દૃષ્ટિ મિલાય આનન્દ મગ્ન ભયે આરતી કર રહે ઉસી સમય વેષ
બદલ કે શ્રીસેવકજૂ ને આકર દર્શન કિયે । શ્રીસેવકજી કે આતે હી
જો શ્રીરાધાવલ્લભલાલજી કી દૃષ્ટિ શ્રીગુસાંઇજી કી દૃષ્ટિ સે મિલ રહી
વહ શ્રીસેવકજી કી તરફ ચલી ગઈ । પ્રભુ દૃષ્ટિ હટતે હી શ્રીગુસાંઇજી
કો ક્ષણિક તો અત્યન્ત વ્યગ્રતા ભઈ પર ઝટ સમઝ લી કિ સેવકજી
મેં યે શક્તિ હૈ કિ અન્તર્ધાન ભયે ગુરુ પ્રગટ કરલેં તો ગુરુ કૃપા
સે શ્રીરાધાવલ્લભલાલજી કી દૃષ્ટિ અપની તરફ કરના કૌન આશ્ચર્ય
હૈ યે નિશ્ચય કર આરતી સમાપ્ત કર જબ ગુસાંઇજી વાહર પધારે
તબ બડ઼ી ભીડ઼ મેં અનજાન શ્રીસેવકજી કો પહિચાનને મેં ઉનકી

પ્રેમ રંગ રૂખી મસ્ત નિગાહ ઔર દીવાની ચાલ ને બડ઼ી મદદ કી । શ્રીગુસાઇજી પ્રેમ છકી ચિતવન સે સેવકજી કો પહિચાન ઉનસે લિપટને કો દૌડે, સેવકજી ને ભી જાન લી કિ હમારી ચોરી છિપ ન સકી । અતએવ વે ભી શીઘ્ર દૌડ કે શ્રીગુરુ પુત્ર પ્રભુ કે શ્રી ચરણો મેં લિપટ કે પ્રાર્થના કરને લગે કિ પ્રભુ કી વસ્તુ ન લુટ શ્રીપ્રભુ ને કહા મૈંને તો રીઝિ કે પ્રભુ કિયા તુમ નાહીં કરો તો કૈસે બાત બનૈ અરુ આપકી બાત ભી રહે, હમારા ભી મનોરથ પૂર્ણ હો । હમ પ્રસાદી મય વસ્તુ લુટાયેંગે અર અમનિયાં વસ્તુ કી તુમ્હારી પ્રાર્થના માનેંગે । ઉસી દિન શ્રીગુસાઈ વનચન્દ્ર મહાપ્રભુજી ને આજ્ઞા દી કિ શ્રીપ્રિયા પ્રિયતમ કે નિત્ય નવોસ કી તરહ હી વશી- યુક્તમાધુર્યરસ વલિત રસરૂપ શ્રીહરિ કી વાણી શ્રીચતુરાશીજી ઔર અપને વંશસ યુક્ત શ્રીપ્યારે હરિ કે પ્રેમ ખેલ મે પીછે ન પડ સકને કે કારણ ઉનમેં યશગ્મ રૂપ કે બઢ ાને બતાને કે લિયે શ્રીસ્વા- મિનીજી શ્રીરાધિકાજી કે અવતાર શ્રીદામોદરદાસજી (શ્રીસેવકજી મહારાજ) કી વાણીજી શ્રીસેવકવાણીજી એક સાથ હી લિખી પઢ઼ી ધ્યાન પૂજા કરી જાંય । તભી મે આજ તક દૌનો વાણી સાથ હી રહેં । ફિર શ્રીસેવકજી મહારાજ સંવત્ ૧૬૧૨ મે શ્રીરાસમંડલ પર શ્રીહિત પ્રિયાજી કે દાહિની તરફ વટ વૃક્ષ મેં શ્રીહરિવંશ શ્રીહરિવંશ નામોચ્ચારણ કરતે કરતે સદેહ અન્તર્ધ્યાન હો ગયે । ઇન વટ વૃક્ષ કા કુછ અંશ અબ ભી દર્શનીય રૂપ સે વિરાજમાન હૈ ઔર પ્રેમી રસિકો કા અર્ચન વન્દન સ્વીકાર કર હિતરસામૃત

કી રુચિ કરતે હૈં । ઔર યહા તક કિ 'ભગવત્કથા જો નહિં
માને, તિનકી બાત રસિક નહિં માને ।।" ઇન ગોસ્વામીજી કે
પાઠ સે ભવ પ્રાકૃત ઘટા શુદ્ધ, જો તક કો ભી ગોપદ પાની કી
તરહ પાર કર ગયે ।। રસિકો કે શિરમૌર કો શ્રી હરિરાયજી વર્ણ
દર્શનાર્થ દર્શનીય શ્રીયમુનાજી ભી સાથ મેં "નામ વાણી જહાં
આત્મસ્વરૂપ તહાં" કે અનુસાર દોનો હી ઉપસ્થિત હૈં, ઇનમેં પ્રસ્તુતોં
કો કિસ પ્રકાર ગમ્યાગમ હોકર કિસ તરહ ભજન કરના ચાહિયે
યહ સભી "વિજ્ઞાન' મેં આગે સંક્ષિપ્ત મેં બતાયે હૈં । ભજના-
ધિકારી હોને ઔર ગમ્યાગમ આને કે લિયે મહાત્મા નેહી
શ્રીનાગરીદાસ કહતે હૈં । "અતિ કઠિન હૈ ભજન કિમ <u>લહિયૈ</u> ।
તમહિ સિદ્ધ મેલિ ગાયે પર આદમ નિજ મતી કૈસો કહિયૈ ।
રજુ કે સાથ પાગલ જ્યોં ઘૂમે ગુરૈ ન ગરર ગ્રહ કૈનો સહિયૈ ।
નાગરીદાસ સુગમ જિન જનોં <u>ગોવિન્દ પન્થ પગ ધરિયૈ</u> ।।'
રેખાંકિત વાક્ય વિચારને સે સહૃદય ભક્ત ઉસકી ગુરુગમતા સમઝ
સકેંગે । ભજનાધિકારી હોને પર ભાવનાધિકારી હોને કે લિયે
ભાવના ક્રમ કા સંક્ષિપ્ત વર્ણન ભી એક પુસ્તકાકાર ઇન વાણીજી
મેં લગા દિયા ગયા હૈ યથાસાધ્ય ઇન વાણીજી કો મનોપયોગી
સુન્દર બનાને કી ચેષ્ટા કી હૈ, યદિ સંસાર મેં કિસી કો ભી
ઇનસે લાભ હુઆ, તો હમ અપને પરિશ્રમ કો હી નહીં અપિતુ
જીવન કો ભી કૃતાર્થ માનેંગે ક્યોંકિ 'જૈસેં તૈસેં બને કહે એક
બાર હરિ ગંથ । પાવન આયૌ હૈ ગયૌ, લખ કાગ કૈ પ્રસંગ"

કિસી ભી તરહ શ્રીહરિવંશ નામ મુખ સે નિકલના, ભૂમિ મેં રસ બીજ કા બોના હૈ, વહ સમય પાય જરૂર ફૂલૈ ફલૈગા । ઔર ' ધરમ્મ સુનાય ધરમ્મહિ જાચત યાહીં કૃપા જુ ધરમિનિ કી'' હમારી તો યહી ઇચ્છા હૈ। ઔર યદિ કહીં કુછ ભૂલસે ત્રુટિ રહ ગઈ હો તો કૃપા કર ક્ષમા કર સમઝાયેં ઔર સુધારલેં ।

શ્રીસેવકજી કી આજ્ઞાનુસાર 'જૌરુ તુમ રસિક રસ રીતિ કે ચાહિ સે તૌરુ મન દેહુ હરિવંશ વાની " શ્રીહિતવાણી મેં મન લગાને સે હી રસરીતિ મિલતી હૈ । ઔરશ્રીવાણીજી મેં પ્રવેશ તભી હોગા જબ શાસ્ત્રાનુકૂલ આર્યજન પરોપદિષ્ટ ભગવાન્ શ્રીહિત હરિવંશનિંદુવ ગોદ્ભવ ગુરુ શરણાગતિ જાકર ''સકલ સમર્પણ પ્રાણધન ગુરુ સેવા તજિ કરહિં જે વાનિ યહૈ અધર્મ યહૈ સમ હાનિ ઇસ આજ્ઞા કો સમઝ કર પૂર્ણ વિશ્વાસ સે સેવા ભજન મેં તત્પર રહૈ, તબ સુખ સ્વાદ પાકર નિર્ભય હોકર કહ સકૈ (શ્રીહરિવંશ કે નામ પ્રતાપ કૌ લાભ લહ્યૌ સુ કહ્યૌ નહિં જાઈ) તથા (હરિવંશ ભરોસે ભયે નિડર સુ નિત ગર્જત હરિવંશ બલ) એવ (જો હરિનામ જગત્ર શિરોમણિ વંશ બિના કબહૂઁ નહિં લૈહૌ । ઔર ભી – જો હરિવંશ તજૌ, ભજૌ ઔરહિ તૌ મોહિં શ્રીહરિવંશ દુહાઈ, ઐસે દૃઢ અનન્ય પ્રતિજ્ઞા શબ્દ તભી નિકલેંગે જબ (સુખદ હરિવંશ પ્રભુ ક્યોં ન યાચૌ) સે હી યાચના હોગી ફિર શ્રીહિત કુલ મહામહન્ત ગુરુ શરણ જાના ઉચિત હૈ । હમારે યહાં શ્રીરાધાવલ્લભીય નિર્મોહી અખાડે કે બડે બડે સિદ્ધ,સન્ત,

ઉચિત હૈ । કમ સે કમ યે કમ હૈ । જ્યાદા કરને વાલે બડ઼ભાગિયોં કી કૌન પ્રશંસા કર સકે ઔર પ્રત્યેક કો ઇસ દોહે કા અર્થ સદા ધ્યાન મેં રખના ચાહિયે ।

સખસો હિત નિષ્કામ મતિ, વૃન્દાવન વિશ્રામ ।
શ્રીરાધાવલ્લભલાલ કૌ, હૃદય ધ્યાન મુખ નામ ॥

ઇસ દોહે કા સચ્ચે હૃદય સે આશ્રય લેને પર કોઈ ભી વસ્તુ શેષ નહીં રહ જાતી ।

અન્ત મેં રસિક મહાનુભાવો સે વિનય હૈ કિ કોઈ ત્રુટિ રહ ગઈ હો તો અપના અન્તરંગ સમ્બન્ધ માન ક્ષમા કર સમઝાય દેં ઔર—

ગુણાન્ગૃહ્ણન્તુ સુહૃદો દોષાન્ચિન્વન્તુ દુર્ધિયઃ ।
ભાગ્યમેવાત્ર નિરૂપં સામાન્યે રત્નપંકયોઃ ॥"

અર્થાત્ સહૃદય સજ્જન ગુણ ગ્રહણ કરેં ઔર અસહૃદય નિન્દક દોષો કો બીનેં । સમુદ્ર મે રત્ન ઔર કીચ દોનો હી ભાગ્ય કે અનુસાર મનુષ્ય પ્રાપ્ત કરતે હૈં ઔર જો—

'ગુણ મેં ઔગુણ ખોજહીં', જે જુ પ્રકૃતિ કે નીચ ।
જ્યોં જુ જુહી કે ખેત મેં, સૂકર ખોજત કીચ ॥"

હૈં ઉનકે લિયે શ્રી૦ જી હમારી યહી ભાવના રક્ખેં કિ "ધનિ ધનિ નિન્દક હિતૂ હમારે"—

વૈ૦ શુ૦ ૧૧, મંગલવાર, ૯૫ વિ૦
તા૦ ૧૦।૫।૩૮। શ્રીહિતાબ્દ ૪૬૬

ગોસ્વામી શ્રીહિત રૂપલાલજી
શ્રીકિશોરીલાલજી,
ટીકૈત અધિકારી, વૃન્દાવન.

(શ્રીહિતપ્રભુ કા સંક્ષિપ્ત સમય ક્રમ)

શ્રીહિતજૂ કૌ જન્મ	સં૦ ૧૫૩૦	વૈશાખ સુદી ૧૧
યજ્ઞોપવીત	સં૦ ૧૫૩૭	૭ વેં વર્ષ
વિવાહ	સં૦ ૧૫૩૯	૯ વેં વર્ષ

નિજમન્ત્ર શ્રીરાધિકાજી સે પ્રાપ્ત

ચૈત્ર શુ૦ ૧૫ સં૦ ૧૫૪૧ ૧૧ વેં વર્ષ

(બાદશાહ કે સાથ દૌરા મેં શ્રીવૃન્દાવન મેં ભયા)

નપરિકર દૌરા હી મેં શ્રીવૃન્દાવન પુનરાગમન ઔર શ્રીવન મેં
હી માતા પિતા કા નિકુંજવાસ– કાર્તિક શુ૦ ૧૫ સં૦ ૧૫૪૪

ઔર શ્રીવનચન્દ્ર પ્રભુ કા શ્રીવન મેં હી પ્રાકટ્ય–

ચૈત્ર કૃ૦ ૬ સં૦ ૧૫૪૪

દેવવન ગમન સં૦ ૧૫૪૫

શ્રીકૃષ્ણચન્દ્રજી કા જન્મ દેવવન મેં માઘ શુ૦ ૯ સં૦ ૧૫૪૬

શ્રીગોપીનાથજી કા ,, ,, ફાલ્ગુણ સુ૦ ૧૫ સં૦ ૧૫૪૦

देववन परित्याग कर श्रीवनवास को श्रीवृन्दावन आगमन कार्तिक शु० १३ स० १५९१ इसी दिन श्रीराधावल्लभजी का पाटोत्सव, एवं श्रीवृन्दावनधाम जन्म दिन ।

श्रीमोहनचन्द्र प्रभु का जन्म वृंदावन में कार्तिक बदी १० संवत् १५९८.

श्रीहित प्रभु का सशरीर अन्तर्धान श्रीरासमंडल वृंदावन शरद् पूर्णिमा संवत् १६०९ ।

निभृत निकुञ्ज हित रस सुरति केलि कदम्ब विलासी
श्री १००८ श्रीहित राधावल्लभ लालजी महाराज श्रीवृन्दावन धाम

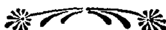
॥ શ્રીરાધાવલ્લભોજયતિ ॥

✱ શ્રીહિતહરિવંશચંદ્રોજયતિ ✱

॥ શ્રીઅધિકારી હિતગુરુ કિશોરીલાલો વિજયતે ॥

શ્રી રસિક અનન્યનૃપતિ ચૂડામણિ શ્રીમદ્ધિતાચાર્યમહાપ્રભુ વિરચિત

श्रीहित स्फुटवाणीजी

✱ સવૈયા ✱

દ્વાદશ ચન્દ્ર કૃતસ્થલ મંગલ બુદ્ધ વિરુદ્ધ સુરુ ગુરુ બંક ।
યદ્દિ દશમ ભવન્ન ભૃગૂસુત મન્દ સુકેતુ જનમ કે અંક ॥
અષ્ટમ રાહુ ચતુર્થ દિવામણિ તૌ હરિવંશ કરત ન શંક ।
જો પૈ કૃષ્ણચરણ મનઅર્પિત તો દરિહૈં કહા નવગ્રહ રંક ॥૧॥

✱ સવૈયા ✱

ભાનુ દશમ્મ જનમ્મ નિશાપતિ મંગલ બુધ શિવસ્થલ લીકે ।
જો ગુરુ હોય ધરમ્મ ભવન્ન કે તો ભૃગુનન્દ સુમન્દ નીકે ॥
તીસરૌ કેતુ સમેત બિધુંયસ તો હરિવંશ મનક્રમ પીકે ।
ગોવિંદ છાડિ ભ્રમન્ત દશોદિશ તો કરહહિં કહા નવગ્રહ નીકે ॥૨॥

નોટ—સ્ફુટવાણીજી કી સરલ સુન્દર દો ટીકા ભી પ્રકાશિત હો ગયીં હૈં, ન્યૌછાવર ।≈) માત્ર । ગોસ્વામી શ્રીહિત રૂપલાલજી અધિકારી શ્રીરાધાવલ્લભજી કા મન્દિર શ્રીવૃન્દાવન મેં પ્રાપ્ત હોગી ।

છપ્પય ।

ના જાનૌ છિન અન્ત કવન બુધિ ઘટહિં પ્રકાશિત ।
છુટિ ચેતન જુ અચેત તેઉ મુનિ ભયે વિસવાસિત ॥
પારાશર સુર ઇન્દ્ર કલપ કામિનિ મન ફંદા ।
પાર ન દેહ દુખ દ્વન્દ કૌન ક્રમ કાલ નિકંદા ॥
યહિ ડરહિં ડરપ હરિવંશહિત જિનવ ભ્રમહિ ગુણ સલિલ પગ ।
જિહિં નામનિ મંગલ લોક તિહું સુ હરિપદ ભજુ ન વિલમ્બ કર ॥૩

સવૈયા ।

તૂ બાલક નહિં ભર્યૌ સયાનપ કાહે કૃષ્ણ ભજત નહિં નીકે ।
અતિવ સુમિષ્ટ તજિવ સુરભિનપય મન બંધત તંદુલ જલ ફીકે ॥
જય શ્રીહિત હરિવંશ નર્કગતિ દુસ્તર યમદ્વારે કટિયત નકછીકે ।
ભવઅજ દેહિન મુનીજન દુર્લભ પાવત કયોં જુ મનુજ તન ભીકે ॥૪॥

કુન્ડલિયા ।

ચકઈ પ્રાણ જુ ઘટ રહૈં પિય બિછુરન્ત નિકજ્જ ।
સર અન્તર અરુ કાલ નિશિ તરફ તેજ ઘન ગજ્જ ॥
તરફ તેજ ઘન ગજ્જ લજ્જ તુહિ વદન ન આવૈ ।
જલ વિહુન કરિ નૈન ભોર કિહિં ભાય બતાવૈ ॥
જય શ્રીહિત હરિવંશ વિચારિ બાદ અસ કૌન જુ બકઈ ।
સારસ યહ સંદેહ પ્રાણ ઘટ રહૈં જુ ચકઈ ॥૫॥

કુન્ડલિયા ।

સારસ સર વિછુરંત કો, જો પલ સહૈ શરીર ।
અગિન અનંગ જુ તિય ભખૈ, તૌ જાનૈ પર પીર ॥
તૌ જાનૈ પર પીર, ધીર ધરિ સકહિ અજૂ તન ।
મન્ત સારસહિ ફૂટિ, પુનિ ન પરચૌ જુ લહત મન ॥
જય શ્રીહિત હરિવંશ, વિચારિ પ્રેમ વિરહા બિન વારસ ।
નિકટ કંત નિત રહત, મરમ કહ જાનૈ સારસ ॥૬॥

છપ્પય ।

તૈં ભાજન કૃત જટિત વિમલ ચન્દન કૃત ઇન્ધન ।
અમૃત પૂરિ તિહિ મધ્ય કરત સરષપ ખલ રિંધન ॥
અદભુત ધર પર કરત કષ્ટ કંચન હલ વાહત ।
વારિ કરત પાષાણ મન્દ વોમન વિષ ચાહત ॥
જય શ્રીહિત હરિવંશ વિચારિકૈં મનુજ દેહ ગુરૂ ચરણ ગહિ
સકહિ તૌ સબ પરપંચ તજિ કૃષ્ણ કૃષ્ણ ગોવિંદ કહિ ॥૭॥

સવૈયા ।

તાતૈં ભૈયા મેરી સૌંહ કૃષ્ણ ગુણ સંચુ ।
કુત્સિત બાદ વિકારહિં પરધન સુનુ સિખ મદ પરતિય બંચુ ।
મણિગણ પુંજ બ્રજપતિ છાડત હિત હરિવંશ કર ગહિ કંચુ
પાયે જાન જગત મેં સબ જન કપટી કુટિલ કલિયુગ ટંચુ ।
ઇહિ પરલોક સકલ સુખ પાવત મેરી સૌંહ કૃષ્ણ ગુણ સંચુ ॥૮॥

અરિલ્લ ।

માનુષ કૌ તન પાય ભજૌ બ્રજનાથ કૌ ।
દર્વી (કડછી) લૈકે મૂઢ જરાવત હાથ કૌ ॥
જય શ્રીહિત હરિવંશ પ્રપંચ વિષય રસ મોહ કે ।
હરિ હાં મિલત કંચન ક્યો ચલૈં પચાસા લોહ કે ॥૯॥

રાગ વિલાબલ ।

તૂ રતિ રંગ ભરી દેખિયત હૈ રી રાવે રહસિ મની મોહનસોં વ રૈન ।
ગતિ અતિ શિથિલ પ્રગટ પલટે પટ ગૌર અંગ પર રાજત ઐન ॥
જલજ કપોલ લલિત લટકતિ લટ ભૃકુટિ કુટિલ જ્યૌ ધનુષ ધૃત મૈન ।
સુન્દરિ રહિત કહિત કચુકિ કત કનક કલશ કુચ મિય નખ દૈન ॥
અધર બિમ્બ દલ મલિત આરસ યુત અરૂ આનંદ સૂચત સખિ નૈન ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ દુરતિ નહિં નાગરિ નાગર મધુપ મથત સુખસૈન ॥
॥ ૧૦ ॥

રાગ વિલાવલ ।

આનંદ આજ નંદ કે દ્વાર ।
દાસ અનન્ય ભજન રસ કારન પ્રગટે લાલ મનોહર ગ્વાર ॥
ચન્દન સકલ ધેનુ તન મંડિત કુસુમ દામ શોભિત આગાર ।
પૂરણ કુંભ બને તોરણ પર બીચ રુચિર પીપર કી ડાર ॥
યુવતિ યૂથ મિલ ગોપ વિરાજત બાજત પ્રણવ મૃદંગ સુતાર ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ અજિરવર વીથિનુ દધિમધુ દૂધ હરદ કે ખાર ॥૧૧॥

રાગ ધનાશ્રી ।

મોહનલાલ કે રંગ રાચી ।
મેરે ખ્યાલ પરૈ જિન કોઊ બાત દશો દિશ માચી ॥
કન્ત અનન્ત કરો જો કોઊ બાત કહૌ સુનિ સાચી ।
યહ જિય જાહુ ભલૈં સિર ઊપર હો વ પ્રગટ હ્વૈ નાચી ॥
જાગ્રત શયન રહત ઉર ઊપર મણિ કંચન જ્યોં પાચી ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ ડરોં કાકે ડર હૌં નાહિંન મતિ કાચી ॥૧૨॥

પદ ।

મૈં જુ મોહન સુન્યૌં વેણુ ગોપાલ કો ।
વ્યોમ મુનિ યાન સુર નારિ વિથકિત ભઈ કહત નહિં બનત કછુ ભેદ યતિ તાલકો ॥ શ્રવણ કુંડલ છુરિત રુરત કુંતલ લલિત રુચિર કસ્તૂરિ ચન્દન તિલક ભાલ કો । ચદ ગતિ મદ ભઈ નિરખિ છવિ કામ ગહિ દેખિ હરિવંશ હિત વેશ નંદલાલ કો ॥૧૩॥

પદ ।

આજ તૂ ગ્વાલ ગોપાલ સો ખેલિરી ।
છાડિ અતિ માન બન ચપલ ચલિ ભામિની તરુ તમાલ સો ઉરઝિ કનક ઘી બેલિરી ॥ સુભટ સુન્દર લલન તાપ પર વલ દમન તૂ વ લલના રસિક કામ કી કેલિરી । વેનુ કાનન ક્વણિત શ્રવણ સુન્દરિ સુનત મુક્તિ સમ સકલ સુખ પાય પગ પેલિરી ॥ વિરહ વ્યાકુલ નાથ ગાન ગુણ યુવતિ તવ નિરખિ મુખ કામ

ટો કદન અબ હેલરી । સુનત હરિવંશ હિત મિલત ગધારમણ
કંઠ ભુજ મેલિ સુખ સિન્ધુ મેં ઝેલિરી ॥ ૧૪ ॥

પદ ।

વૃષભાનુ નન્દિની ગાજત હૈં ।
સુરત રંગ રસ ભરી ભામિની સકલ નારિ સિર ગાજત હૈં ॥
ઇત ઉત ચલત પગત દોઉ પગ મદ ગયંદ ગતિ લાજત હૈં ।
અધર નિરંગ રગ ગડનિ પર કટક કામકો સાજત હૈં ॥
ઉર પર લટક રહી લટ કારી કટિ કિંકિની બાજત હૈં ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ પલટિ પ્રીતમ પટ જુવતિ જુગતિ સમછાજત હૈં ॥

પદ ।

ચલૌ વૃષભાનુ ગોપ કે દ્વાર ।
જન્મ લિયો મોહન હિત શ્યામા આનઁદ નિધિ સુકુમાર ॥
ગાવત યુવતિ મુદિત મિલિ મગલ ઉચ્ચ મધુર ધ્રુનિ ધાર ।
વિવિધિ કુસુમ કિશલય કોમલ દલ શોભિત વન્દનવાર ॥
વિદિત વેદ વિધિ વિહિત વિપ્રવર કર સ્વસ્તિનુ ઉચ્ચાર ।
મૃદુલ મૃદંગ મુરજ ભેરી દફ દિવિ દુંદુભિ રવ કાર ॥
માગધ સૂત બંદી ચારણુ જસ કહત પુકાર પુકાર ।
હાટક હીર ચીર પાટંબર દેત સમ્હાર સમ્હાર ॥
ચન્દન સકલ ધેનુ તન મંડિત ચલે જુ ગ્વાલ શૃંગાર ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ દુગ્ધ દધિ છિરકત મધ્ય હરિદ્રાગાર ॥૧૬॥

રાગ ગૌરી ।

તેરૌઈ ધ્યાન રાધિકા પ્યારી ગોવર્દ્ધન ધર લાલહિં ।
કનક લતા સી કયો ન વિરાજત અરૂઝી શ્યામ તમાલહિં ॥
ગૌરી ગાન સુતાન તાલ ગહિ રિઝવત કયો ન રસાલહિ ।
યહ યૌવન કંચન તન ગ્વાલિનિ સફલ હોત યહ કાલહિં ॥
મેરે કહૈં વિલમ્બ ન કરિ સખિ ભૂરિ ભાગ અતિ ભાલહિં ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ ઉચિત હૌ ચાહત સ્યામ કંઠ કી માલહિં ॥૧૭॥

રાગ સગ્રહ ।

આરતી મદન ગોપાલ કી કીજિયૈ । દેવ ઋષિ વ્યાસ શુકદાસ સબ કહત નિજ કયો ન બિન કષ્ટ રસ સિન્ધુ કો પીજિયૈ ॥ અગર કરિ ધૂપ કુમ કુમ મલય રંજિત નવ વર્તિકા ઘૃત્ત સો પૂરિ રાખૌ । કુસુમ કૃત માલ નઁદલાલ કે ભાલ પર તિલક કરિ પ્રગટ યશ કયો ન ભાખૌ ॥ ભોગ પ્રભુ યોગ ભરિ થાર ધર કૃષ્ણ પૈં મુદિત ભુજ દંડ વર ચમર ઢારૌ । આચમન પાન હિત મિલત કર્પૂર જલ સુભગ મુખ વાસ કુલ તાપ જારૌ ॥ શંખ દુંદુભિ પ્રણવ ઘટ દલ વેણુ રવ ઝલ્લરી સહિત સ્વર સપ્ત નાચો । મનુજ તન પાય યહ દાય વ્રજરાજ ભજ સુખદ હરિવંશ પ્રભુ કયો ન યાચૌ ॥ ૧૮ ॥

પદ ।

આરતી કીજૈ શ્યામ સુન્દર કી ।
નન્દ કે નન્દન રાધિકા વર કી ॥

ભક્તિ કરિ દીપ પ્રેમ રસ બાતી ।
સાધુ સંગતિ કરિ અનુદિન રાતી ॥
આરતિ વ્રજ યુવતિ યૂથ મન ભાવૈ ।
શ્યામ લીલા શ્રીહરિવંશ હિત ગાવૈ ॥૧૯॥

રાગ ગૌરી ।

રહૌ કોઉ કાહૂ મનહિં દિયેં ।
મેરેં પ્રાણનાથ શ્રી સ્યામા સપથ કરૌં તૃણ છિયેં ॥
જે અવતાર કદંબ ભજત હૈં ધરિ દૃઢ વ્રત જુ હિયેં ।
તેઊ ઉમગિ તજત મર્યાદા વન વિહાર રસ પિયેં ॥
ખોયે રતન ફિરત જે ઘર ઘર કૌન કાજ ઐસે જિયેં ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ અનત સચુ નાહીં બિન યા રજહિ લિયે ॥૨૦॥

રાગ કલ્યાણ ।

હરિ રસના રાધા રાધા રટિ ।
અતિ અધીન આતુર યદપિ પિય કહિયત હૈ નાગર નટ ॥
સંભ્રમ દ્રુમ પરિરંભન કુંજન ઢૂંઢત કાલિંદી તટ ।
વિચલત દૈસન વિલોચન મોહિત સતુ ગીઅન અંસુવન વહીતટ ॥
અગ રાગ પરિધાન વસન લાગત તાતે જુ પીતપટ ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ પ્રશંસિત સ્યામા હૈ પ્યારી કંચન ઘટ ॥૨૧॥

રાગ કલ્યાણ ।

લાલ કી રૂપ માધુરી નૈનન નિરખિ નેક સખી ।
મનસિજ મન હરન હાસ સાંવરો સુકુમાર રાશિ નખ શિખ

અંગ અંગનિ ઉમગ સૌભગ સીંવ નખી । રૈંગ મગી સિર સુરંગ પાગ લટકિ રહી બામ ભાગ ચમ્પકલી કુટિલ અલક બીચ બીચ રખી । અયત દ્રગ અરુણ લોલ કુંડલ મંડિત કપોલ અધર દસન દીપતિ કી છવિ ક્યોં હૂં ન જાત લખી ॥ અભયદ ભુજ દંડ મૂલ પીન અંશ સાનુકૂલ કનક નિકષ લસિ દુકૂલ દામિની ધરખી । ઉર પર મંદાર હાર મુક્તાવર વર સુહાર મત્ત દુરદ ગતિ તિયન કી દેહ દશા કરખી ॥ મુકલિત વય નવ કિશોર વચન રચન ચિત કે ચોર મધુ રિતુ પિક શાવ નૂત મંજરી ચખી । જય શ્રી નટવત હરિવંશ ગાન રાગિણી કલ્યાણ તાન સપ્ત સ્વરન કલ ઈતે પર મુરલિકા વરખી ॥ ૨૨ ॥

રાગ મલાર ।

દોઊ જન ભીંજત અટકે બાતન ।
સઘન કુંજ કે દ્વારે ઠાડે અમ્બર લપટે ગાતન ॥
લલિતા લલિત રૂપ રસ ભીંજી બૂँદ બચાવત પાતન ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ પરસ્પર પ્રીતમ મિલવત રતિ રસ ઘાતન ॥૨૩॥

ચાર દોહા ।

સબમેં હિત નિષ્કામ મત, વૃન્દાવન વિશ્રામ ।
શ્રી રાધાવલ્લભ લાલ કો, હ્રદય ધ્યાન મુખ નામ ॥૨૪॥

તનહિં રાખિ સતસંગ મેં, મનહિં પ્રેમ રસ ભેવ ।
સુખ ચાહત હરિવંશ હિત, કૃષ્ણ કલ્પતરુ સેવ ॥૨૫॥

દૂસરી પત્રી ।

શ્રીવૃષભાનુનન્દિની જયતિ । જોગ્ય લિખતં શ્રીહરિવંશ બિટ્ઠલદાસ કે કોટિ કોટિ અપરાધ મૈં એસી આગલે પાઠિયે । બિટ્ઠલદાસ મેરે પ્રાણ હૈં જો શાસ્ત્ર મર્યાદ સત્ય હૈ ઔર ગુરુ મહિમા એસે હી સત્ય હૈ તૌ વ્રજ નવ તરુણિ કદમ્બ ચૂડામણિ શ્રીરાધે તિહારે સ્થાપે ગુરુ માર્ગ વિષૈ અવિશ્વાસ અજ્ઞાની કૌ હોત હૈ તાતેં યહ મર્યાદ રાખનોં । તુમ દોઊ સદૈવ આનન્દ બરસૌ બિટ્ઠલદાસ કો અહો સીચનૌ ।

ઇતિ દૂસરી શ્રીમુખ પત્રી શ્રી જય જય શ્રીરાધે ।

(યે દોનો પત્ર સંવત્ ૧૫૯૫ કે લગભગ કે લિખે પ્રતીત હોતે હૈં)

आत्मसनातन अनन्य श्रीहित राधावल्लभ (व्रज) सम्प्रदाय-पूर्वाचार्य-शिरोमणि श्रीहित वंशीस्वरूप अनन्त श्रीमद्गोस्वामी श्रीहित हरिवंशचन्द्र महाप्रभु।

अवतरण	श्रीवृन्दावन पुनरागमन	अन्तर्ध्यान
वैशाख शु० ११ चन्द्रवार	कार्तिक शुक्ला १३	आश्विनशु० शरद् पूर्णिमा
संवत् १५३० विक्रम	संवत् १५९१ विक्रम	संवत् १६०९ विक्रम

वर्तमान श्रीहिताब्द ४६३ सम्वत् १९९२ विक्रम

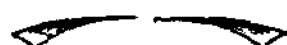
✽ શ્રીરાધાવલ્લભોજયતિ ✽

✽ શ્રીહિતહરિવંશચન્દ્રોજયતિ ✽

✽ અધિકારીશ્રીહિત ગુરુ કિશોરીલાલો વિજયતે ✽

શ્રીમદ્ગોસ્વામી શ્રીહિતહરિવંશચન્દ્ર મહાપ્રભુજૂ વિરચિત-

શ્રીમચ્ચતુરાશીજી

(શ્રીપ્રિયાજી શ્રીહિતસખી-પરસ્પર સંભાષણ) શય્યા સમય

રાગ વિભાસ ।

જોઈ જોઈ પ્યારો કરૈ સોઈ મોહિ ભાવૈ-

ભાવૈ મોહિ જોઈ સોઈ સોઈ કરૈ પ્યારે ।

મો કૌ તૌ ભાવતી ઠૌર પ્યારે કે નૈનનિ મેં-

પ્યારૌ ભયૌ ચાહૈ મેરે નૈનનિ કે તારે ॥

મેરે તન મન પ્રાણ હૂ તેં પ્રીતમ પ્રિય-

અપને કોટિક પ્રાણ પ્રીતમ મોસોં હારે ।

જય શ્રીહિત હરિવંશ હંસ હંસિની સાવલ ગૌર-

કહૌ કૌન કરૈ જલ તરંગનિ ન્યારે ॥૧॥

(શ્રીહિતસખી-શ્રીપ્રિયાજી પરસ્પર સંભાષણ) શય્યા સમય

રાગ વિભાસ ।

પ્યારે બોલી ભામિની આજ નીકી યામિની-

ભેંટિ નવીન મેઘ સૌં દામિની ।

મોહન રસિક ગમરી માઈ તાસોં જુ-
માન કરૈ ઐસી કૌન કામિની ॥
જય શ્રીહિત હરિવંશ શ્રવણ સુનત પ્યારી-
રાધિકા-રમણ સોં મિલી ગજ ગામિની ॥૨॥

(શ્રીહિતસખીજી-સખી પરસ્પર સંભાષણ) પ્રાત મંગલ સમય

રાગ વિભાસ।

પ્રાત સમય દોઊ રસ લંપટ-
સુરત યુદ્ધ જય યુત અતિ ફૂલ।
શ્રમ વારિજ ઘન વિન્દુ બદન પર-
ભૂષણ અંગહિ અંગ વિકૂલ ॥
કછુ રહ્યો તિલક શિથિલ અલકાવલિ-
બદન કમલ માનોં અલિ ભૂલ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ મદન રંગ રંગિ રહે-
નૈન વૈન કટિ શિથિલ દુકૂલ ॥૩॥

(શ્રીહિતસખી-શ્રીપ્રિયા પરસ્પર સમ્ભાષણ) મંગલા સમય, હાસ

રાગ વિભાસ।

આજ તો યુવતિ તેરો વદન/આનન્દ ભર્યો-
પિય કે સંગમ કે સૂચત સુખ ચૈન।
આલસ વલિત બોલ સુરંગ રંગે કપોલ-
વિથકિત અરુણ ઉનીદે દોઊ નૈન ॥
રુચિર તિલક લેશ કિરત કુસુમ કેશ-
શિર સીમંત ભૂષિત માનોં તૈન

કરણા કરિ ઉદાર રાખત કછૂ ન સાર-
　　દસન વસન લાગન જબ દૈન ॥
કાહે કૌ દુરત ભીરુ પલટે પ્રીતમ ચીર-
　　બસ કિયે સ્યામ સિખૈ શત મૈન ।
ગલિત ઉરસિ માલ શિથિલ કિંકિણી જયજય-
　　જય શ્રીહિત હરિવંશ લતા ગૃહ શૈન ॥૪॥

(શ્રીહિતસખી-શ્રીસખી પરસ્પર સમ્ભાષણ) મંગલા સમય, હાસ

રાગ વિભાસ ।

આજ પ્રભાત લતા મન્દિર મે-
　　સુખ વરષત અતિ હરષિ યુગલ વર ।
ગૌર સ્યામ અભિરામ રંગ ભરિ-
　　લટકિ લટકિ પગ ધરત અવનિ પર ॥
કુચ કુમકુમ રંજિત માલાવલિ-
　　સુરત નાથ શ્રીસ્યામ ધામ ધર ।
પ્રિયા પ્રેમ કે અંક અલકૃત-
　　ચિત્રિત ચતુર શિરોમણિ નિજ કર ॥
દમ્પતિ અતિ અનુરાગ મુદિત કલ-
　　ગાન કરત મન હરત પરસ્પર
જય શ્રીહિત હરિવંશ પ્રશંશ પરાયન-
　　ગાયન અલિ સ્વર દેત મધુર તર ॥ ૫ ॥

(શ્રીહિતસખીજી યુગલ પ્રતિ સંભાષણ) મંગલા સમય. હાસ

રાગ વિભાસ ।

કૌન ચતુર યુવતી પ્રિયા-
જાહિ મિલત લાલ ચોર હ્વૈ રૈન ।
દુરવત ક્યોં અબ દુરૈ સુનિ પ્યારે-
રંગ મેં ગહિલે ચૈન મેં નૈન ॥
ઉર નખ ચન્દ્ર વિરાને પટ-
અટપટે સે બૈન ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ રસિક-
રાધાપતિ પ્રમથિત મૈન ॥ ૬ ॥

(શ્રીહિતસખી સખી પ્રતિ સંભાષણ) શય્યા સમય

રાગ બિલાવલ ।

આજ નિકુંજ મંજુ મેં ખેલત-
નવલ કિશોર નવીન કિશોરી ।
અતિ અનુપમ અનુરાગ પરસ્પર-
સુનિ અભૂત ભૂતલ પર જોરી ॥
વિદ્રુમ સ્ફટિક વિવિધિ નિર્મિત ઘર-
નવ કર્પૂર પરાગ ન થોરી ।
કોમલ કિશલય શયન સુપેશલ-
તાપર સ્યામ નિવેશિત ગોરી ॥
મિથુન હાસ પરિહાસ પરાયન-
પીક કપોલ કમલ પર ઝોરી ।

ગૌર સ્યામ ભુજ કલહ મનોહર-
નીવી બધન મોચત ડોરી ॥
હરિ ઉર મુકુર વિલોકિ અપનપૌ-
વિભ્રમ વિકલ માન યુત ભોરી ।
ચિવુક સુચારુ પ્રલોય પ્રબોધિત-
પિય પ્રતિબિંબ જનાય નિહોરી ॥
નેતિ નેતિ વચનામૃત સુનિ સુનિ-
લલિતાદિક દેખતિ દુરિ ચોરી ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ કરત કર ધૂનન-
પ્રણય કોપ માલાવલિ તોરી ॥ ૭ ॥

(શ્રીહિતસખીજી-શ્રીપ્રિયાજી પરસ્પર સભાપણ) પ્રાત સમય, વનવિહાર

રાગ બિલાવલ ।

અતિ હી અરુણ તેરે નયન નલિન રી ।
આલસ યુત ઇતરાત રંગ મગે-
ભયે નિશિ જાગર મષિન મલિનરી ॥
શિથિલ પલક મે ઉઠતિ ગોલક ગતિ-
વિંધયૌ મોહન મૃગ સકત ચલિ ન રી ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ હસ કલ ગામિનિ-
સભ્રમ દેત ભ્રમરનિ અલિન રી ॥ ૮ ॥

(શ્રીહિતસખી સખી પ્રતિ સંભાષણ) શૃંગાર સમય
રાગ બિલાવલ ।

બની શ્રીરાધા મોહન કી જોરી ।
ઇન્દ્ર નીલમણિ શ્યામ મનોહર–
શાતકુંભ તન ગોરી ॥
ભાલ વિશાલ તિલક હરિ કામિનિ–
ચિકુર ચન્દ્ર બિચ રોરી ।
ગજ નાયક પ્રભુ ચાલ ગયંદનિ–
ગતિ વૃષભાનુ કિશોરી ॥
નીલ નિચોલ યુવતિ મોહન પટ–
પીત અરુણ શિર ખોરી ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ રસિક રાધાપતિ–
સુરત રંગ મેં બોરી ॥ ૯ ॥

(શ્રીહિતસખી–સખી પ્રતિ સંભાષણ) શય્યા સમય
રાગ બિલાવલ ।

આજ નાગરી કિશોર ભાઁવતી વિચિત્ર જોર–
કહા કહૌં અંગ અંગ પરમ માધુરી ।
કરત કેલિ કંઠ મેલિ બાહુ દંડ ગંડ ગંડ–
પરસ સરસ રાસ લાસ્ય મંડલી જુરી ॥
શ્યામ સુન્દરી બિહાર બાંસુરી મૃદંગ તાર–
મધુર ઘોષ નૂપુરાદિ કિંકિણી ચુરી ।
જય શ્રી દેખત હરિવંશ આલિ નિર્ત્તની સુધંગ ચાલિ–
વારિ ફેર દેત પ્રાણ દેહ સૌં દુરી ॥૧૦॥

(શ્રીહિતસખી સખી પ્રતિ સંભાષણ) શય્યા સમય

રાગ બિલાવલ ।

મંજુલ કલ કુંજ દેશ રાધા હરિ વિશદ વેશ–
રાકા નભ કુમુદબંધુ શરદ યામિની ।
શ્યામલ દ્યુતિ કનક અંગ વિહરત મિલિ એક સંગ–
નીરદ મણિ નીલ મધ્ય લસત દામિની ॥
અરુણ પીત નવદુકુલ અનુપમ અનુરાગ મૂલ–
સૌરભ યુત શીત અનિલ મન્દ ગામિની ।
કિશલય દલ રચિત શૈન બોલત પિય ચાટુ બૈન–
માન સહિત પ્રતિ પદ પ્રતિકૂલ કામિની ॥
મોહન મન મથત માર પરસત કુચ નીબી હાર–
બેપથ યુત નેતિ નેતિ બદતિ ભામિની ।
નરવાહન પ્રભુ સુકેલિ બહુ વિધિ ભર ભરત ઝેલિ–
સૌરત રસ રૂપ નદી જગત પાવિની ॥૧૧॥

(શ્રીહિત શ્રીપ્રિયાજી શ્રીસખી–પરસ્પર સંભાષણ) રાસ સમય

રાગ બિલાવલ ।

ચલહિ રાધિકે સુજાન તેરે હિત સુખ નિધાન–
રાસ રચ્યૌ શ્યામ તટ કલિંદ નન્દિની ।
નિર્તત યુવતી સમૂહ રાગ રંગ અતિ કુતૂહ–
બાજત રસમૂલ મુરલિકા અનન્દિની ॥

વંશીવટ નિકટ જહાં પરમ રમણિ ભૂમિ તહાં–
સકલ સુખદ મલય બહૈ વાયુ મન્દિની ।
જાતી ઈદ વિકાશ કાનન અતિશય સુવાસ–
રાકા નિશિ શરદ માસ વિમલ ચન્દિની ॥
નરવાહન પ્રભુ નિહાર લોચન ભરિ ઘોષ નારિ–
નખ શિખ સૌંદર્ય કામ દુખ નિકન્દિની ।
બિલસહુ ભુજ ગ્રીવ મેલિ ભામિનિ સુખ સિંધુ ઝેલિ–
નવ નિકુંજ શ્યામ કેલિ જગત બન્દિની ॥૧૨॥

(શ્રીહિતજી–શ્રીપ્રિયાજી–સખી પરસ્પર સમ્ભાષણ) મંગલા રૂપગન્ત
રાગ બિલાવલ ।

નન્દ કે લાલ હર્યૌ મન મોર ।
હોં અપને મોતિન લર પોવતિ–
કાંકર ડારિ ગયૌ સખિ ભોર ॥
બંક વિલોકનિ ચાલ છબીલી–
રસિક શિરોમણિ નન્દકિશોર ।
કહિ કૈસૈં મન રહત શ્રવણ સુનિ–
સરસ મધુર મુરલી કી ઘોર ॥
ઇન્દુ ગોવિંદ વદન કે કારણ–
ચિતવન કોં ભયે નૈન ચકોર ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ રસિક રસ યુવતી–
તૂ લે મિલિ સખી પ્રાણ અકોર ॥૧૩॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીલાલજી પ્રતિ સંભાષણ) સ્નાન સમય

રાગ ટોડી ।

અધર અરુણ તેરે કૈસે કે દુરાઊં ।
રવિ શશિ શંક ભજન કિયૈ અપબસ-
અદ્‌ભુત રંગનિ કુસુમ બનાઊં ॥
શુભ કૌસેય કસિબ કૌસ્તુભમણિ-
પંકજ સુતનિ લૈ અગનિ લુપાઊં ।
હરષિત ઇંદુ તજત જૈસૈં જલધર-
સો ભ્રમ ઢૂંઢિ કહા હૌં પાઊં ॥
અમ્બુ ન દમ્ભ કછૂ નહીં વ્યાપત-
હિમકર તપૈ તાહિ કૈસે કે બુઝાઊં ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ રસિક નવ રંગ પિય-
ભૃકુટી ભૌંહ તેરે ખંજન લરાઊં ॥૧૪॥

(શ્રીહિતસખીજી-શ્રીપ્રિયાજી પરસ્પર સંભાષણ) સુરતાંત સમય

રાગ ટોડી ।

અપની બાત મોસોં કહિરી ભામિની-
ઔંગી મૌંગી રહત ગરબ કી માતી ।
હૌં તો સૌ કહત હારી સુનિરી રાધિકા પ્યારી-
નિશિકૌ રંગ ક્યૌં ન કહત લજાતી ॥
ગલિત કુસુમ બૈની સુનિરી સારંગ નૈની-

છૂટી લટ અચગ બદતિ અલસાતી ।
અધર નિરંગ રંગ રચ્યૌરી કપોલનિ-
યુવતિ ચલતિ ગજગતિ અરુઝાતી ॥
રહસિ રમી છબીલે રસન બસન ઢીલે-
શિથિલ કસનિ કચુકી ઉર રાતી ।
સખી મૈં સુનિ શ્રવણ વચન મુદિત મન-
ચલી હરિવંશ ભવન મુસિકાતી ॥૧૫॥

(શ્રીહિતસખીજી-શ્રીપ્રિયાજી પરસ્પર સમ્ભાષણ) નાચ્યા સમય
રાગ ટોડી ।

આજ મેરે કહેં ચલૌ મૃગનૈની ।
ગાવત સરસ યુવતિ મંડલ મેં-
પિય સૌં મિલૈં ભલૈં પિકબૈની ॥
પરમ પ્રવીણ કોક વિદ્યા મેં-
અભિનય નિપુણ લાગ ગતિ લૈની ।
રૂપ રાશિ સુનિ નવલ કિશોરી-
પલ પલ ઘટતિ ચાંદિની રૈની ॥
જય શ્રીહિત હરિવંશ ચલી અતિ આતુર-
રાધારમણ સુરત સુખ દૈની ।
રહસિ રભસિ આલિંગન ચુમ્બન-
મદન કોટિ કુલ ભઈ કુચૈની ॥૧૬॥

(શ્રીહિતસખીજીયુગલ તથા સખી પ્રતિ સંભાષણ) શયન સમય
રાગ ગોડી ।

આજ દેખિ વ્રજસુન્દરી મોહન બની કેલિ ।
અંસ અંસ બાહુ દૈ કિશોર જોર રૂપ રાશિ-
મનો તમાલ અરુઝિ રહી સરસ કનક બેલિ ॥
નવ નિકુંજ ભ્રૌંર ગુંજ મંજુ ઘોષ પ્રેમ પુંજ-
ગાન કરત મોર પિકનિ અપને સ્વરસોં મેલિ ।
મદન મુદિત અંગ અંગ બીચ બીચ સુરત રંગ-
પલ પલ હરિવંશ પિવત નૈન ચાતક ઝેલિ ॥૧૭॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીપ્રિયાજી પરસ્પર સંભાષણ) શયન સુરતાન્ત સમય
રાગ આસાવરી ।

સુનિ મેરો વચન છબીલી શ્રીરાધા ।
તૈં પાયૌ રસસિન્ધુ અગાધા ॥
તૂ વૃષભાનુ ગોપ કી બેટી ।
મોહન લાલ રસિક હઁસિ ભેટી ॥
જાહિ વિરંચિ ઉમાપતિ નાયે ।
તાપર તૈં બન ફૂલ બિનાયે ॥
જો રસ નેતિ નેતિ શ્રુતિ ભાખ્યૌ ।
તાકૌ તૈં અધર સુધા રસ ચાખ્યૌ ॥
તેરૌ રૂપ કહત નહીં આવૈ ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ કછુક યશ ગાવૈ ॥૧૮॥

(શ્રીહિતસખીજી યુગલ તથા સખી પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ) રાસ સમય

રાગ આસાવરી ।

ખેલત રાસ રસિક બ્રજ મંડન ।
જુવતિન અંશ દિયેં ભુજ દંડન ॥
શરદ વિમલ નભ ચન્દ્ર વિરાજૈ ।
મધુર મધુર મુરલી કલ બાજૈ ॥
અતિ રાજત ઘનસ્યામ તમાલા ।
કંચન બેલિ બની બ્રજબાલા ॥
બાજત તાલ મૃદંગ ઉપંગા ।
ગાન મથત મન કોટિ અનંગા ॥
ભૂષણ બહુત વિવિધિ રંગ સારી ।
અંગ સુધંગ દિખાવત નારી ॥
વરષત કુસુમ મુદિત સુર યોષા ।
સુનિયત દિવિ દુન્દુભિ કલ ઘોષા ॥
જય શ્રીહિત હરિવંશ મગન મન સ્યામા ।
રાધારમણ સકલ સુખ ધામા ॥૧૯॥

(શ્રીહિતસખીજી-શ્રીપ્રિયાજી પરસ્પર સંભાષણ) સુરતાંત સમય

રાગ ધનાશ્રી ।

મોહન લાલ કે રસ માતી ।
બધુ ગુપતિ ગોવતિ કત મોસોં-
પ્રથમ નેહ સકુચાતી ॥

દેખ સંભાર પીત પટ ઊપર કહાં ચૂનરી રાતી ।
ટૂટી લર લટકત મોતિન કી નખ બિધુ અંકિત છાતી ॥
અધર બિંબ ખંડિત મષિ મંડિત ગંડ ચલતિ ઉરઝાતી ।
અરુણ નૈન ઘૂમત આલસ યુત કુસુમ ગલિત લટપાતી ॥
આજ રહસિ મોહન સબ લૂટી વિવિધિ આપની થાતી ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ વચન સુનિ ભામિનિ ભવન ચલી મુસિકાતી૨૦

(શ્રીહિતસખીજી-શ્રીપ્રિયાજી પરસ્પર સંભાષણ) સુરતાન્ત સમય
રાગ ધનાશ્રી ।

તેરે નૈન કરત દોઊ ચારી ।
અતિ કુલકાત સમાત નહીં કહૂ મિલે હૈં કુંજવિહારી ॥
વિથુરી માંગ કુસુમ ગિરિ ગિરિ પરે લટકિ રહી લટ ન્યારી ।
ઉર નખ રેખ પ્રગટ દેખિયત હૈ કહા દુરાવત પ્યારી ॥
પરી હૈ પીક સુભગ ગડનિ પર અધર નિરંગ સુકુમારી ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ રસિકિની ભામિનિ આલસ અંગ અંગ ભારી ૨૧

(શ્રીહિતસખીજી-શ્રીપ્રિયાજી પરસ્પર સંભાષણ)
સુરતાંત વા શૃંગાર સમય ।

રાગ ધનાશ્રી ।

નૈનનિ પર વારૌં કોટિક ખંજન ।
ચંચલ ચપલ અરુણ અનિયારે અગ્રભાગ બન્યૌ અંજન ॥
રુચિર મનોહર બંક વિલોકન સુરત સમર દલ ગંજન ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ કહત ન વનૈ છવિ સુખ સમુદ્ર મન રંજન ॥૨૨

(श्रीहितसखीजी श्रीप्रियाजी परस्पर मनावणु) प्रभात समय

राग धनाश्री ।

राधा प्यारी तेरे नैन सलोल ।
तैं निज भजन कनक तन यौवन लियौ मनोहर मोल ॥
अधर निरंग अनक लट छूटी रंजित पीक कपोल ।
तू रस मगन भई नहिं जानत ऊपर पीत निचोल ॥
कुच युग पर नख रेख प्रगट मानौ शंकर शिर शशि टोल ।
जय श्रीहित हरिवंश कहत कछु भामिनि अति आलस सौं बोल ॥२३

(श्रीहितसखीजी-श्रीप्रियाजी ना सखी परस्पर सम्भाषणु) रास समय

राग धनाश्री ।

आज गोपाल रास रस खेलत—
पुलिन कल्पतरु तीर री सजनी ।
शरद विमल नभ चन्द विराजत—
रोचक त्रिविधि समीर री सजनी ॥
चंपक बकुल मालती मुकुलित—
मत्त मुदित पिक कीर री सजनी ।
देसी सुघर राग रँग नीको—
ब्रज युवतिन की भीर री सजनी ॥
मघवा मुदित निसान बजायौ—
व्रत छाड्यौ मुनि धीर री सजनी ।
जय श्रीहित हरिवंश मगन मन स्यामा—
हरत मदन घन पीर री सजनी ॥२४॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીપ્રિયાજી પરસ્પર સભાષણ) શૃંગાર વા ગાયા સમય

રાગ ધનાશ્રી ।

આજ નીકી બની શ્રીરાધિકા નાગરી ।
વ્રજ યુવતિ યૂથ મે રૂપ અરુ ચતુરઈ-
શીલ શૃંગાર ગુણ સબન તે આગરી ॥
કમલ દક્ષિણ ભુજા બામ ભુજ અંશ સખિ-
ગાવતી સરસ મિલિ મધુર સ્વર રાગરી ।
સકલ વિદ્યા વિદિત રહસિ શ્રીહરિવંશ હિત-
મિલન નવકુંજ વર સ્યામ બડ ભાગરી ॥૨૫॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીપ્રિયાજી પરસ્પર સભાષણ) શૃંગાર બરંનન સમય

રાગ ધનાશ્રી ।

મોહની મદન ગોપાલ કી બાસુરી ।
માધુરી શ્રવણ પુટ સુનત સુનિ રાધિકે-
કરત રતિ રાજ કે તાપ કો નાસુરી ॥
શરદ રાકા રજનિ વિપિન વૃન્દા સજનિ
અનિલ અતિ મંદ શીતલ સહિત બાસુ રી ।
પરમ પાવન પુલિન ભ્રંગ સેવત નલિન-
કલ્પતરુ તીર બલવીર કૃત રાસુ રી ॥
સકલ મંડલ ભલી તુમ જુ હરિ સો મિલી-
બની બર બનિત ઉપમા કહો કાસુ રી ।
તુમ જુ કંચન તની લાલ મર્કત મની-
જય શ્રીહિતબિય કલ હંસ હરિવંશ બલિ દાસુ રી ॥૨૬॥

(શ્રીહિતસખીજી યુગલ તથા સખી પ્રતિ પરસ્પર મનાવણું) રાસ સમય

રાગ બસંત ।

મધુ ઋતુ વૃન્દાવન આનંદ ન થોર ।
રાજત નાગરી નવ કુશલ કિશોર ॥
યથિકા યુગલ રૂપ મંજરી રસાલ ।
વિથકિત અલિ મધુ માધવી ગુલાલ ॥
ચંપક બકુલ કુલ વિવિધિ સરોજ ।
કેતિકી મેદિની મદ મુદિત મનોજ ॥
રાચક રુચિર બહૈ ત્રિવિધિ સમીર ।
મુકલિત નૂત નદિત પિક કીર ॥
પાવન પુલિન ઘન મંજુલ નિકુંજ ।
કિશલય શયન રચિત સુખ પુંજ ॥
મંજીર મુરજ ડફ મુરલી મૃદંગ ।
બાજત ઉપંગ વીણા વર મુખ ચંગ ॥
મૃગમદ મલયજ કુમકુમ અબીર ।
બંદન અગર સત સુરંગિત ચીર ॥
ગાવત સુંદરિ હરિ સરસ ધમારિ ।
પુલકિત ખગ મૃગ બહત ન બારિ ॥
જય શ્રીહિત હરિવંશ હંસ હંસિની સમાજ ।
ઐસેંહી કરૌ મિલિ યુગ યુગ રાજ ॥૨૭॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીપ્રિયાજી પ્રતિ સભાષણ) વન વિહાર સમય

રાગ બસંત ।

રાધે દેખ બન કી બાત ।
રિતુ બસંત અનંત મુકલિત કુસુમ અરુ ફલ પાત ॥
વેણુ ધ્વનિ નંદલાલ બોલી સુનિ ક્યૌં ન કરૌ અરસાત ।
કરત કતવ વિરુખ ભામિનિ વૃથા રજનમરી જાત ॥
લાલ મર્કતમણિ છબીલૌ તુમ જુ કંચન ગાત ।
બની જય શ્રીહિત હરિવંશ જોરી ઉભય ગુણ ગણ માત ॥૨૮॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીલાલજી એવં સખિન પ્રતિ પરસ્પર સભાષણ)

શય્યા યા શૃંગાર સમય ।

રાગ દેવગંધાર ।

મંજ નવ તરણિ મદન મુકુટમણિ શ્યામા આજ બની ।
નખ સિખલૌં અંગ અંગ માધુરી મોહે શ્યામ ધની ॥
યૌં રાજત કબરી ગુંથિત કચ કનક કંજ બદની ।
ચિકુર ચંદ્રિકનિ બીચ અર્દ્ધ બિધુ માનૌ ગ્રસિત ફની ॥
સૌભગ રસ શિર શ્રવત પનારી પિય સીમન્ત ઠની ।
ભ્રકુટિ કામ કોદંડ નયન સર કજ્જલ રેખ અની ॥
તરલ તિલક તાટંક ગંડ પર નાસા જલજ મની ।
દસન કુંદ સરસાધર પલ્લવ પ્રીતમ મન સમની ॥
ચિબુક મધ્ય અતિ ચારુ સહજ સખિ સાંવલ બિન્દુ કની ।
પ્રીતમ પ્રાણ રતન સમ્પુટ કુચ કંચુકી કસિબ તની ॥

ભુજ મૃણાલ બલ હસ્ત બલય યુત પરસ સરસ શ્રવની ।
શ્યામ શીશ તરૂ મનૌ મિડવારી રચી રુચિર રચની ॥
નાભિ ગભીર મીન મોહન મન ખેલન કૌ હ્રદની ।
કૃશ કટિ પૃથુ નિતમ્બ કિંકિણિ વૃત કદલિ ખંભ જઘની ॥
પદ અમ્બુજ જાવક યુત ભૂષણ પ્રીતમ ઉર અવની ।
નવ નવ ભાવ બિલોભિ ભામ ઇભ વિહરત વર કરિની ॥
જય શ્રીહિત હરિવંશ પ્રસંશિત શ્યામા કીરતિ વિશદ ઘની ।
ગાવત શ્રવણનિ સુનત સુખાકર વિશ્વ દુરતિ દવની ॥૧૫॥

(શ્રીહિતસખીજી એવં સખીન પ્રતિ શ્રીપ્રિયાજી પરસ્પર સંભાષણં)
શય્યા સમય ,
રાગ દેવગંધાર।

દેખત નવ નિકુંજ સુનિ સજની લાગત હૈ અતિ ચારૂ ।
માધવિકા કેતકી લતા લૈ રચ્યાૈ મદન આગાર ॥
શરદ માસ રાકા નિશિ શીતલ મંદ સુગંધ સમીર ।
પરિમલ લુબ્ધ મધુવ્રત વિથકિત નદતિ કોકિલા કીર ॥
બહુ વિધિ રંગ મૃદુલ કિસલય દલ નિર્મિત પિય સખિ સેજ ।
ભાજન કનક વિવિધ મધુ પૂરિત ધરે ધરનિ પર હેજ ॥
તાપર કુશલ કિશોર કિશોરી કરત હાસ પરિહાસ ।
પ્રીતમ પાણિ ઉરજ વર પરસત પ્રિયા દુરાવત વાસ ॥
કામિનિ કુટિલ ભૃકુટિ અવલોકન દિન પ્રતિપદ પ્રતિકૂલ ।
આતુર અતિ અનુરાગ વિવસ હરિ ધાય ધરત ભુજ મૂલ ॥

નાગર નીબી બંધન મોચત ઐંચત નીલ નિચોલ ।
બધૂ કપટ હઠિ કોપ કહત કલ નેતિ નેતિ મધુ બોલ ॥
પરિરંભન વિપરિત રતિ વિતરત સરસ સુરત નિજ કેલિ ।
ઇંદ્ર નીલમણિ મય તરુ માનોં લસત કનક કી બેલિ ॥
રતિ રણ મિથુન લલાટ પટલ પર શ્રમ જલ સીકર સંગ ।
લલિતાદિક અંચલ ઝકઝોરત મન અનુરાગ અભંગ ॥
જય શ્રીહિત હરિવંશ યથામતિ વરણત કૃષ્ણ રસામૃત સાર ।
શ્રવણ સુનત પ્રાપક રતિ રાધા પદ અમ્બુજ સુકુમાર ॥૩૦॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીયુગલ પરસ્પર સંભાષણ) સુરતાંત સમય

રાગ દેવગંધાર ।

આજ અતિ રાજત દમ્પતિ ભોર ।
સુરત રંગ કે રસ મેં ભીને નાગરિ નવલ કિશોર ॥
અંસન પર ભુજ દિયેં વિલોકત ઇન્દુ વદન બિવિ ઓર ।
કરત પાન રસમત્ત પરસ્પર લોચન ત્રિષિત ચકોર ॥
છૂટી લટનિ લાલ મન કરષ્યૌ યે યાકે ચિતચોર ।
પરિરંભન ચુંબન મિલિ ગાવત સ્વર મંદિર કલ ઘોર ॥
પગ ડગમગત ચલત બન બિહરત રુચિર કુંજ ઘન ખોર ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ લાલ લલના મિલિ હિયૌ સિરાવત મોર ૩૧

(શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ પરસ્પર સમ્ભાષણ) શય્યા સમય

રાગ દેવગંધાર ।

આજ બન ક્રીડત સ્યામા સ્યામ ।
સુભગ બની નિશિ શરદ ચાંદિની રૂચિર કુંજ અભિરામ ॥
ખડન અધર કરત પરિરંભન એંચત જઘન દુકૂલ ।
ઉર નખ પાત તિરીછી ચિતવનિ દંપતિ રસ સમતૂલ ॥
વે ભુજ પીન પયોધર પરસત બામ દશા પિય હાર ।
બસનનિ પીક અલક આકર્ષત સમર શ્રમિત સતમાર ॥
પલ પલ પ્રબલ ચૌપ રસ લંપટ અતિ સુન્દર સુકુમાર ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ આજ તૃણ ટૂટત હૌં બલિવિશદ વિહાર ૩

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીયુગલ ઔર સખીન પ્રતિ પરસ્પર સભાષણ)

સુરતાંત સમય ।

રાગ દેવગંધાર ।

આજ બન રાજત યુગલ કિશોર ।
નંદનંદન વૃષભાનુનંદિની ઉઠે ઉનીંદે ભોર ॥
ડગમગાત પગ પરત સિથિલ ગતિ પરસત નખ શશિ છોર ।
દસન બસન ખંડિત મષિ મંડિત ગંડ તિલક કછુ થોર ॥
દુરત ન કચ કરજનિ કે રોકે અરૂન નૈન અલિ ચોર ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ સૈંનાર ન તન મન સુરત સમુદ્ર ઝકોર ॥૩૩

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીયુગલ ઔર સખીન પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ)
સુરતાંત, બનવિહાર એવં શય્યા સમય ।

રાગ દેવગંધાર ।

બન કી કુંજન કુંજન ડોલનિ ।

નિકસત નિપટ સાંકરી બીથિનિ પરસત નાહિ નિચોલનિ ॥
પ્રાત કાલ રજની સબ જાગે સૂચત સુખ દૃગ લોલનિ ।
આલસવંત અરુણ અતિ વ્યાકુલ કછુ ઉપજત ગતિ ગોલનિ ॥
નિર્તન ભૃકુટિ વદન અમ્બુજ મૃદુ સરસ હાસ મધુ બોલનિ ।
અતિ આસક્ત લાલ અલિ લમ્પટ બસ કીને બિન મોલનિ ॥
બિલુલિત શિથિલ શ્યામ છૂટી લટ રાજત રુચિર કપોલનિ ।
ગતિ વિપરિત ચુંબન પરિરંભન ચિબુક ચારુ ટકટોલનિ ॥
કબહુઁ શ્રમિત કિંસલય શય્યા પર મુખ અંચલ ઝક ઝોલનિ ।
દિન હરિવંશ દાસિ હિય સીંચત વારિધિ કેલિ કલોલનિ ॥૩૪॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીયુગલ એવં સખીન પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ)
ઝૂલન સમય । રાગ દેવગંધાર ।

ઝૂલત દોઊ નવલ કિશોર ।

રજની જનિત રંગ સુખ સૂચત અંગ અંગ ઉઠિ ભોર ॥
અતિ અનુરાગ ભરે મિલિ ગાવત સ્વર મન્દિર કલ ઘોર ।
બીચ બીચ પ્રીતમ ચિત ચોરત પ્રિયા નયન કી કોર ॥
અબલા અતિ સુકુમારિ ડરત મન વર હિંડોર ઝકોર ।

પુલકિ પુલકિ પ્રીતમ ઉર લાગત દૈ નવ ઉરજ અંકે ર ॥

ઉરઝી વિમલ માલ કંકણ સોં કુંડલ સોં કચ ડોર ।
વેપથ યુત કયો બનૈ વિવેચિત આનંદ બઢ્યો ન થોર ॥

નિરખિ નિરખિ ફૂલતિ લલિતાદિક વિવિ મુખ ચન્દ્ર ચકોર ।
દૈ આશીસ શ્રીહરિવંશ પ્રશંસિત કર અચલ કી છોર ॥૩૫॥

(શ્રીહિતસ્વામીજી શ્રીયુગલ પ્રત્ય સખીન પ્રતિ પરસ્પર સમ્ભાષણ)

રાસ સમય । રાગ સારંગ ।

આજ બન નીકો રાસ બનાયો ।
પુલિન પવિત્ર સુભગ યમુના તટ મોહન વેણુ બજાયો ॥

કલ કંકણ કિંકિણિ નૂપુર ધ્વનિ સુનિ ખગ મૃગ સચુપાયો ।
યુવતિન મંડલ મધ્ય સ્યામ ઘન સારંગ રાગ જમાયો ॥

તાલ મૃદંગ ઉપંગ મુરજ ડફ મિલિ રસ સિંધુ બઢાયો ।
વિવિધિ વિશદ વૃષભાનુનન્દિની અંગ સુધંગ દિખાયો ॥

અભિનય નિપુન લટકિ લટ લોચન ભૃકુટિ અનંગ નચાયો ।
તા તા થેઇ તાથેઇ ધરતિ નૌતન ગતિ પતિ વ્રજરાજ રિઝાયો ॥

સકલ ઉદાર નૃપતિ ચૂડામણિ સુખ વારિધિ વરષાયો ।
પરિરંભન ચુમ્બન આલિંગન ઉચિત યુવતિ જન પાયો ॥

બરષત કુસુમ મુદિત નભ નાયક ઇન્દ્ર નિસાન બજાયો
જય શ્રીહિત હરિવંશ રસિક રાધાપતિ યશ બિતાન જગ છાયો ૩૬

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીપ્રિયાજી પરસ્પર સમ્ભાષણ)

શય્યા સમય, સંભ્રમમાન । રાગ સારંગ ।

ચલહિ કિન માનિનિ કુંજ કુટીર ।
તો બિન કુઁવરિ કોટિ બનિતા યુત મથત મદન કી પીર ॥
ગદ્ગદ સ્વર પુલકિત બિરહાકુલ શ્રવત બિલોચન નીર ।
ક્વાસિ ક્વાસિ વૃષભાનુનન્દિની વિલપત વિપિન અધીર ॥
બશી વિસિખ વ્યાલ માલા વલિ પંચાનન પિક કીર ।
મલયજ ગરલ હુતાસન મારુત સાખા મૃગ રિપુ ચીર ॥
જય શ્રીહિત હરિવંશ પરમ કોમલ ચિત ચપલ ચલી પિય તીર ।
સુનિ ભયભીત વજ્ર કો પંજર સુરત સૂર રણવીર ॥ ૩૭ ॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીપ્રિયાજી પ્રતિ સંભાષણ) શય્યા સમય, સંભ્રમમાન

રાગ સારંગ

બેગિ ચલહિ ઉઠિ ગહર કરત કત નિકુંજ બુલાવત લાલ ।
હા રાધા રાધિકા પુકારત નિરખ મદન ગજ હાલ ॥
કરત સહાય શરદ શશિ મારત કૂટિ મિલી ઉર માલ ।
દુર્ગમ તકત સમર અતિ કાતર કરહિ ન પિય પ્રતિપાલ ॥
જય શ્રીહિત હરિવંશ ચલી અતિ આતુર શ્રવણ સુનત તિહિં કાલ ।
લૈ રાખે ગિરિ કુચ બિચ સુન્દર સુરત સૂર બ્રજબાલ ॥૩૮॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીપ્રિયાજી પરસ્પર સમ્ભાષણ) શય્યા સમય, સંભ્રમમાન

રાગ સારંગ ।

ખેલ્યૌ લાલ ચાહત રવન ।
રચિ રચિ અપને હાથ સઁમાર્યૌ નિકુંજ ભવન ॥
રજની શરદ મંદ સૌરભ સૌં શીતલ પવન ।
તો બિન કુઁવરિ કામ કી વેદન મેટવ કવન ॥
ચલહિં ન ચપલ બાલ મૃગનયની તજિવ મવન ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ મિલવ પ્યારે કી આરતિ દવન ॥૩૯॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીપ્રિયાજી પ્રતિ સંભાષણ) શય્યા સમય, સંભ્રમમાન

રાગ સારંગ ।

બૈઠે લાલ નિકુંજ ભવન ।
રજની રચિર મલ્લિકા મુકલિત ત્રિવિધિ પવન ॥
તૂ સખિ કામ કેલિ મન મોહન મદન દવન ।
વૃથા ગહરુ કત કરતિ કૃશોદરિ કારન કવન ॥
ચપલ ચલી તન કી સુધિ બિસરી સુનત શ્રવન ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ મિલે રસ લંપટ રાધિકા રવન ॥૪૦॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીયુગલ પ્રતિ સંભાષણ) પ્રાતઃ સમય, સંભ્રમમાન

રાગ સારંગ ।

પ્રીતિ કી રીતિ રઁગીલૌઈ જાનૈં ।
યદ્યપિ સકલ લોક ચૂડામણિ દીન અપનપૌ માનૈ ॥

યમુના પુલિન નિકુંજ ભવન મેં માન માનિની ઠાનૈ ।
નિકટ નવીન કોટિ કામિનિ કુલ ધીરજ મનાહ ન આનૈ ॥
નસ્વર નેહ ચપલ મધુકર જ્યો આન આન સૌ વાનૈ ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ ચતુર સોઈ લાલહિ છાડિ મૈંડ પહિચાનૈ ૪૧

(શ્રીહિતસખીજી યુગલ ઔર સખીન પ્રતિ સમ્ભાષણ)

પ્રાતઃ વા શય્યા સમય । રાગ સારંગ ।

પ્રીતિ ન કાહુ કી કાનિ બિચારૈ ।
મારગ અપમારગ વિથકિત મન કો અનુસરત નિવારૈ ॥
જ્યાૈં સરિતા શ્રાવણ જલ ઉમગત સનમુખ સિંધુ સિધારૈ ।
જ્યાૈં નાદહિં મન દિયૈં કુરંગનિ પ્રગટ પારધી મારૈ ॥
જન શ્રીહિતહરિવંશ હિલગ સારૈંગ જ્યો સલભ શરીરહિ જારૈ ।
નાયક નિપુણ નવલ મોહન બિનુ કાૈન અપનપો હારૈ ॥૪૨॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીપ્રિયાજી પ્રતિ સમ્ભાષણ)

શય્યા સમય, પરિહાસ મેં સ ભ્રમમાન ।

રાગ સારંગ ।

અતિ નાગરિ વૃષભાનુ કિશોરી ।
સુનિ દૂતિકા ચપલ મૃગનૈની આકર્ષત ચિતવત ચિત ગોરી ॥
શ્રીફલ ઉરજ કંચન સી દેહી કટિ કેહરિ ગુણ સિંધુ ઝકોરી ।
બેણી ભુજંગ ચન્દ સત બદિની કદલી જંઘ જલચર ગતિ ચોરી ॥
સુનિ હરિવંશ આજ રજની મુખ બન મિલાય મેરી નિજ જોરી ।
યદ્યપિ માન સમેત ભામિની સુનિ કત રહત ભની જિય ભોરી ॥૪૩॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીપ્રિયાજી પ્રતિ પરસ્પર સમ્ભાષણ) શય્યા સમય,
સભ્રમમાન । રાગ સારંગ ।

ચલિ સુન્દરિ બોલી વૃન્દાવન ।

કામિનિ કંઠ લાગિ કિનિ રાજહિ તૂ દામિનિ મોહન નૌતન ધન ॥
કંચુકી સુરંગ વિવિધ રંગ સારી નખ યુગ ઊન બને તેરે તન ।
યે સબ ઉચિત નવલ મોહન કૌ શ્રીફલ કુચ યૌવન આગમ ધન ॥
અતિશય પ્રીતિ હુતી અન્તર ગતિ-
જય શ્રીહિત હરિવંશ ચલી મુકુલિત મન ।
નિબિડ નિકુંજ મિલે રસ સાગર-
જીતે શત રતિરાજ સુરત રન ॥૪૪॥

(શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ સમ્ભાષણ) વન વિહાર સમય
રાગ સારંગ ।

આવતિ શ્રીવૃષભાનુદુલારી ।

રૂપ રાસિ અતિ ચતુર શિરોમણિ અંગ અંગ સુકુમારી ॥
પ્રથમ ઉબટિ મજ્જન કરિ સજ્જિત નીલ વરણ તન સારી ।
ગુંથિત અલક તિલક કૃત સુન્દર સેંદુર માંગ સંવારી ॥
મૃગજ સમાન નૈન અંજન યુત રુચિર રેખ અનુસારી ।
જટિત લવંગ લલિત નાસા પર દશનાવલિ કૃતકારી ॥
શ્રીફલ ઉરજ કસુંભી કંચુકી કસિ ઊપર હાર છબિ ન્યારી ।
કૃશ કટિ ઉદર ગંભીર નાભિપુટ જઘન નિતમ્બનિ ભારી ॥

મનૌં મૃણાલ ભૂષણ ભૂષિત ભુજ સ્યામ અંસ પર ડારી ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ યુગલ કરણી ગજ બિહરત બન પિય પ્યારી ૪૫

(શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ) શય્યા સમય
રાગ સારંગ ।

વિપિન ઘન કુંજ રતિકેલિ ભુજ મેલિ રચિ–
શ્યામ શ્યામા મિલે શરદ કી યામિની ।
હૃદય અતિ ફૂલ સમતૂલ પિય નાગરી–
કરિણિ કરિ મત્ત મનૌં બિબિધિ ગુણ રામિની ॥
સરસ ગતિ હાસ પરિહાસ આવેશ બસ–
દલિત દલ મદન બલ કોક રસ કામિની ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ સુનિ લાલ લાવણ્ય ભિદે–
પ્રિયા અતિ શૂર સુખ સુરત સંગ્રામિની ॥૪૬॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીયુગલ ઔર સખીન પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ)
બનવિહાર સમય । રાગ સારંગ ।

બન કી લીલા લાલહિં ભાવૈ ।
પત્ર પ્રસૂન બીચ પ્રતિબિંબહિ નખ શિખ પ્રિયા જનાવૈ ॥
સકુચ ન સકત પ્રગટ પરિરંભન અલિ લંપટ દુરિ ધાવૈ ।
સંભ્રમ દેત કુલકિ કલ કામિનિ રતિ રણ કલહ મચાવૈ ॥
ઉલટી સવૈ સમઝિ નૈનનિ મેં અંજન રેખ બનાવૈ ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ પ્રીતિ રીતિ વસ સજની શ્યામ કહાવૈ ॥૪૭॥

(શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ ૫૦ સ૦) શ્રૃંગાર વા અતવિહાર સમય ।

રાગ સારંગ ।

બની વૃષભાનુનન્દિની આજ ।
ભૂષણ બસન વિવિધિ પહિરૈં તન પિય મોહન હિત સાજ ॥
હાવ ભાવ લાવણ્ય ભ્રુકુટિ લટ હરત યુવતિ જન પાજ ।
તાલ ભેદ અગ ઘર સ્વર સૂચત નૂપુર કિંકિણિ બાજ ॥
નવ નિકુંજ અભિરામ શ્યામ સઁગ નીકૌ બન્યૌ સમાજ ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ વિલાસ રાસ યુત જોરી અબિચલ રાજ ॥૪૮॥

(શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ પરસ્પર સમ્ભાષણ) શય્યા વિહાર સમય

રાગ સારંગ ।

દેખિ સખી રાધા પિય કેલિ ।
યે દોઉ ખોરિ ખિરક ગિરિ ગહ્વર-
વિહરત કુમરિ કંઠ ભુજ મેલિ ॥
યે દોઉ નવલ કિશોર રૂપ નિધિ-
વિટપ તમાલ કનક મનૌં બેલિ ।
અધર અદન ચુમ્બન પરિરંભન-
તન પુલકિત આનંદ રસ ઝેલિ ॥
પટ બંધન કંચુકી કુચ પરસત-
કોપ કપટ નિરખત કર પેલિ ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ લાલ રસ લમ્પટ-
ધાય ધરત ઉર બીચ સકેલિ ॥૪૯॥

(શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ સભાષણ) શય્યા સમય

- રાગ સારંગ

નવન નાગરિ નવલ નાગર કિશોર મિલિ-

કુંજ કોમલ કમલ દલનિ શય્યા રચી ।

ગૌર સ્યામલ અંગ રુચિર તાપર મિલે-

સરસ મણિ નીલ મનૌ મૃદુલ કંચન ખચી ॥

સુરત નીવી નિબંધ હેત પિય માનિની-

પ્રિયા કી ભુજનિ મેં કલહ મોહન મચી ।

સુભગ શ્રીફલ ઉરજ પાણિ પરસત-

રોષ હુંકાર ગર્વ દૃગ ભંગિ ભામિનિ લચી ॥

કોક કોટિક રભસિ રહસિ શ્રીહરિવંશ હિત-

વિવિધિ કલ માધુરી કિમપિ નાહિંન બચી ।

પ્રણયમય રસિક લલિતાદિ લોચન ચષક-

પિવત મકરંદ સુખ રાસિ અંતર સચી ॥૫૦॥

(શ્રીલાલજી શ્રીપ્રિયાજી પ્રતિ સમ્ભાષણ) દાન સમય ।

રાગ સારંગ ।

દાન દૈ રી નવલ કિશોરી ।

માઁગત લાલ લાડિલૌ નાગર-

પ્રગટ ભઈ દિન દિન કી ચોરી ॥

નવ નારંગ કનક હીરાવલિ-

બિદ્રુમ સરસ જનજમણિ ગોરી ।

પૂરિત રસ પીયૂષ સુગલ ઘટ-
કમલ કદલિ ખંજન કી જોરી ॥
તોપે સકલ સૌજ દામિનિ કી-
કત સતરાતિ કુટિલ દૃગ ભોરી ।
નૂપુર રવ કિંકિણી પિસુન ઘર-
જય શ્રીહિત હરિવંશ કહત નહિં થોરી ॥૫૧॥

(શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ) વર્ષા સમય, વનવિહાર

રાગ મલાર ।

દેખૌ માઈ સુન્દરતા કી સીવાઁ ।
વ્રજ નવ તરુણિ કદંબ નાગરી નિરખિ કરત અધગ્રીવાઁ ॥
જો કોઉ કોટિ કલ્પ લગિ જીવૈ રસના કોટિક પાવે ।
તઊ રુચિર બદનારબિન્દ કી શોભા કહત ન આવે ॥
દેવલોક ભૂલોક રસાતલ સુનિ કવિ કુલ મતિ ડરિયૈ ।
સહજ માધુરી અંગ અંગ કી કહિ કાસૌં પટતરિયૈ ॥
જય શ્રીહિત હરિવંશ પ્રતાપ રૂપ ગુણ વય બલ શ્યામ ઉજાગર ।
જાકી ભ્રૂ વિલાસ બસ પશુરિવ દિન વિથકિત રસ સાગર ॥૫૨॥

(શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ)
વર્ષા સમય, વનવિહાર । રાગ મલાર ।

દેખૌ માઈ અબલા કે બલ રાસ ।
અતિ ગજ મત નિરંકુશ મોહન નિરખિ બંધે લટ પાસ ॥

અગહીં પંગુ ભઈ મન કી ગતિ બિનુ ઉદ્યમ અનિયાસ ।
તનકી કહા કહૌં જબ પિય પ્રતિ ચાહત ભૃકુટિ વિલાસ ॥
કચ સયમન યાજ ભુજ દરસતિ મુસકનિ વદન બિકાસ ।
હા હરિવંશ અનીતિ રીતિ હિત કત ડારત તન ત્રાસ ॥૫૩॥

(શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ)

વર્ષા સમય, વનવિહાર । રાગ મલાર ।

નયૌ નેહ નવ રંગ નયૌ રસ-
નવલ સ્યામ વૃષભાનુકિશોરી ।
નવ પીતામ્બર નવલ ચૂઁનરી-
નઈ નઈ બૂઁદન ભીજતિ ગોરી ॥
નવ વૃન્દાવન હરિત મનોહર-
નવ ચાતક બોલત મોર મોરી ।
નવ મુરલી જુ મલાર નઈ ગતિ-
શ્રવણ સુનત આયે ઘન ઘોરી ॥
નવ ભૂષણ નવ મુકટ વિરાજત-
નઈ નઈ ઉરપ લેત થોરી થોરી ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ અશીષ દેત મુખ-
ચિરજીવૌ ભૂતલ યહ જોરી ॥૫૪॥

(શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ વર્ષા સમય,વનવિહાર
રાગ મલાર ।

આજ દેખો દામિનિ મિલિ બિહંસી ।
બિચલૈ સ્યામ ઘટા અતિ નૌતન તાકે રંગ રસી ॥
ઘટ ચમકિ ચહું ઓર સખીરી અપને સુભાવ લસી ।
આઈ ઘુટ સરસ ગહની મેં દુહું ભુજ બીચ બસી ॥
અમ્બુજ નીલ ઉભય બિધુ રાજત તિનકી ચલન ખસી ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ લોભ ભેદન મન પૂરણ શરદ શશી ॥૨॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીયુગલ પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ)

વન વા શય્યા સમય । રાગ ગૌડ મલાર ।

હૈ અલિ જાકેં નાગરી સ્યામ ।
ઐસેં હી રંગ કરૌ નિશિ બાસર-
વૃન્દાવિપિન કુટી અભિરામ ॥
હાસ વિલાસ સુરત રસ સીંચન-
પશુપતિ દગ્ધ જિવાવત કામ ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ લોલ લોચન અલિ-
કરહુ ન સફલ સકલ સુખધામ ॥૫૬॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીયુગલ ઔર સખીન પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ)
હોલી સમય । રાગ ગૌરી । ધમાર ।

પ્રથમ યથા મતિ પ્રણઊઁ શ્રીવૃન્દાવન અતિ રમ્ય ।
શ્રીરાધિકા કૃપા બિનુ સબ કે મનનિ અગમ્ય ॥

વર યમુના જન સીંચન દિનકી શરદ બસંત ।
વિવિધિ ભાંતિ સુમનનિકે સૌરભ અલિ કુલ મંત ॥
અરણ નૂત પલ્લવ પર કૂંજત કોકિલ કીર ।
નિર્તનિ કરત શિખી કુલ અતિ આનંદ અધીર ॥
વહત પવન રુચિદાયક શીતલ મન્દ સુગન્ધ ।
અરુણુ નીલ સિત મુકલિત જહા તહા પૃથણુ બન્ધ ॥
અતિ કમનીય વિરાજત મન્દિર નવલ નિકુંજ ।
સેવત સગણ પ્રીતિ યુત દિન મીનધ્વજ પુંજ ॥
રસિક રાસ જહા ખેલત સ્યામા સ્યામ કિશોર ।
ઉભય બાહુ પરિ રંજિત ઉઠે ઉનીદે ભોર ॥
કનક કપિસ પટ શોભિત સુભગ સાવરે અંગ ।
નીલ બસન કામિનિ ઉર કંચુકી કસુંભી સુરંગ ॥
તાલ રબાબ મુરજ ડફ બાજત મધુર મૃદંગ ।
સરસ ઉકતિ ગતિ સૂચત વર વૈંસુરી મુખ ચંગ ॥
દોઊ મિલિ ચાચરિ ગાવત ગોરી રાગ અલાપ ।
માનસ મૃગ બલ બેધત ભ્રૂકુટિ ધનુષ દગ ચાપ ॥
દોઊ કર તારિનુ પટકત લટકત ઇત ઉત જાત ।
હો હો હોરી બોલત અતિ આનંદ કુલકાત ॥
રસિક લાલ પર મેલત કામિનિ બન્દન ધૂરિ ।
પિય પિચકારિનુ છિરકત તકિ તકિ કુમ કુમ પૂરિ ॥
કમહૂં કબહું ચન્દન તર નિર્મિત તરલ હિંડોલ ।

ચઢિ દોઊ જન ઝૂલત ફૂલત કરત કલોલ ॥
બર હિંડોર ઝકોરનિ કામિનિ અધિક ડરાત ।
પુલકિ પુલકિ બેપથ અઁગ પ્રીતમ ઉર લપટાત ॥
હિતચિંતક નિજ ચેરિનુ ઉર આનઁદ ન સમાત ।
નિરખિ નિપટ નૈનનિ સુખ તૃણ તોરતિ બલિજાત ॥
અતિ ઉદાર બિબિ સુન્દર સુરત શૂર સુકુમાર ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ કરૌ દિન દોઊ અચલ બિહાર ॥૫૭॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીપ્રિયાજી પ્રતિ પરસ્પર સમ્ભાષણ)

શય્યા સમય, સ અભિમાન । રાગ ગૌરી ।

તેરે હિત લેન આઈ બન તૈં સ્યામ પઠાઈ-
ઉગતિ કામિનિ ઘન કદન કામ કૌ ।
કાહે કો કરત બાધા સુનિરી ચતુર રાધા-
ભેટિ કૈં મેટિ રી માઈ પ્રગટ જગત ભૌ ॥
દેખિ રી રજની નીકી રચના રુચિર પી કી-
પુલિન નલિન નભ ઉદિત રોહિણી પૌ ।
તૂ તોઉબ સખી સયાની તૈં મેરી એકૌ ન માની-
હૌ તોસૌં કહત હારી યુવતિ જુગતિ સૌં ॥
મોહનલાલ છબીલૌ અપને રંગ રંગીલૌ-
મોહત બિહંગ પશુ મધુર મુરલી રૌ ।
બે તૌઉબ ગનત તન જીવન યૌવન તબ-
જય શ્રીહિત હરિવંશ હરિ ભજહિ ભામિનિ જૌ ॥૫૮॥

(શ્રીલાલજી કૌ શ્રીપ્રિયાજી વા શ્રીહિતજૂ કૌ કૃપાપાત્રન પ્રતિ પરસ્પર સં૦)
શય્યા વા સર્વકાલ સમય । રાગ ગૌરી ।

યહ જુ એક મન બહુત ઠૌર કરિ કહિ કૌનેં સચુપાયૌ ।
જહાઁ તહાઁ બિપતિ જાર જુવતી લૌં પ્રગટ પિંગલા ગાયૌ ॥
દ્વૈ તુરંગ પર જોર ચઢત હઠિ પરત કૌન પૈ ધાયૌ ।
કહિધૌં કૌન અંક પર રાખૈ જો ગણિકા સુત જાયૌ ॥
જય શ્રીહિત હરિવંશ પ્રપંચ બંચ સબ કાલ બ્યાલ કૌ ખાયૌ ।
યહ જિય જાન સ્યામ સ્યામા પદ કમલ સંગી શિર નાયૌ ॥૫૮॥

(શ્રીહિતજૂ વા શ્રીલાલજીકૌ શ્રીપ્રિયાજી પ્રતિ પ૦સં૦) શૃંગાર વા શય્યા સમય
રાગ ગૌરી ।

કહા કહૌં ઇન નૈનનિ કી બાત ।
યે અલિ પ્રિયા વદન અંબુજ રસ અટકે અનત ન જાત ॥
જબ જબ રુકત પલક સંપુટ લટ અતિ આતુર અકુલાત ।
લંપટ લવ નિમેષ અન્તર તૈં અલપ કલ્પ શત સાત ॥
શ્રુતિ પર કંજ દૃગંજન કુચ બિચ મૃગ મદ હ્વૈ ન સમાત ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ નાભિ સર જલચર જાઁચત સાઁવલ ગાત ॥૬૦॥

(શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ) રાસ સમય
રાગ ગૌરી ।

આજુ સખી બન મેં જુ બને પ્રભુ નાચત હૈં વ્રજ મંડન ।
વયસ કિશોર યુવતિ અંશનિ પર દિયેં વિમલ ભુજ દંડન ॥

કોમલ કુટિલ અલક શુચિ સોભિત અવલમ્બિત યુગ ગંડન ।
માનહુઁ મધુપ થકિત રસ લંપટ નીલ કમલ કે ખંડન ॥
હાસ વિલાસ હરત સબહિનકો મન કામ સમૂહ વિહંડન ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ કરત અપનો યસ પ્રગટ અખિલ બ્રહ્મંડન

(શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ પરસ્પર સમ્ભાષણ) રાસ સમય

રાગ ગૌરી ।

ખેલત રાસ દુલહિની દૂલહુ ।
સુનહુઁ ન સખી સહિત લલિતાદિક–
નિરખિ નિરખિ નૈનનિ કિન ફૂલહુ ॥
અતિ કલ મધુર મહા મોહન ધ્વનિ–
ઉપજત હંસસુતા કે કૂલહુ ।
થેઈ થેઈ વચન મિથુન મુખ નિસરત–
સુનિ સુનિ દેહ દશા કિન ભૂલહુ ॥
મૃદુ પદન્યાસ ઉઠત કુમ કુમ રજ–
અદ્ભુત બહત સમીર દુકૂલહુ ।
કબહુઁ શ્યામ શ્યામા દશનાંચલ–
કચ કુચ હાર છુવત ભુજ મૂલહુ ॥
અતિ લાવણ્ય રૂપ અભિનય ગુણ–
નાહિંન કોટિ કામ સમતૂલહુ ।
ભૃકુટિ વિલાસ હાસ રસ બરષત–
જય શ્રીહિત હરિવંશ પ્રેમ રસ ઝૂલહુ ॥૮૨॥

(શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ) રાસ સમય

ત્રિભંગી છંદ ચાર । રાગ ગૈરી ।

મોહન મદન ત્રિભંગી । મોહન મુનિ મન રંગી ॥
મોહન મુનિ સઘન પ્રગટ પરમાનંદ ગુણ ગંભીર ગુપાલા ।
શીશ કિરીટ શ્રવણ મણિ કુંડલ ઉર મંડિત બનમાલા ॥
પીતાંબર તન ધાતુ વિચિત્રિત કલ કિંકિણિ કટિ ચંગી ।
નખ મણિ તરણિ ચરણ સરસીરુહ મોહન મદન ત્રિભંગી ॥૧॥

મોહન વેણુ બજાવૈ । ઇહિં રવ નારિ બુલાવૈ
આઈ વ્રજ નારિ સુનત વંશી રવ ગૃહપતિ-બન્ધુ બિસારે ।
દરશન મદન ગુપાલ મનોહર મનસિજ તાપ નિવારે ॥
હર્ષિત બદન બંક અવલોકનિ સરસ મધુર ધ્વનિ ગાવૈ ।
મધુમય સ્યામ સમાન અધર ધરૈં મોહન વેણુ બજાવૈ ॥૨॥

રાસ રચ્યૌ બન માહીં । વિમલ કલ્પતરુ છાહીં ॥
વિમલ કલ્પતરુ તીર સુપેસલ શરદ રૈન વર ચન્દા ।
શીતલ મંદ સુગંધ પવન બહૈ તહાં ખેલત નંદનન્દા ॥
અદ્‌ભુત તાલ મૃદંગ મનોહર કિંકિણિ શબ્દ કરાહીં ।
યમુના પુલિન રસિક રસ સાગર રાસ રચ્યૌ વન માહીં ॥૩॥

દેખત મધુકર કેલી । મોહે ખગ મૃગ બેલી ॥
મોહે મૃગ ધેનુ સહિત સ્વર સુન્દર પ્રેમ મગન પટ છૂટે ।
ઉડગણ ચકિત થકિત શશિ મંડલ કોટિ મદન મન લૂટે ॥

અધર પાન પરિરંભન અતિરસ આનઁદ મગન સહેલી ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ રસિક સચુપાવત દેખત મધુકર કેલી ॥૪૩॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીપ્રિયાજી ઔર સખીન પ્રતિ સંભાષણ)
રાસ સમય યા સંભ્રમમાન । રાગ ગૌરી ।

વેણુ માઈ બાજૈ વંશીવટ ।
સદા બસન્ત રહત વૃન્દાવન-
પુલિન પવિત્ર સુભગ યમુના તટ ॥
જટિત કિરીટ મકરાકૃત કુંડલ-
મુખારવિંદ ભ્રઁમર માનૌં લટ ।
દશનનિ કુંદ કલી છબિ લજ્જિત-
લજ્જિત કનક સમાન પીત પટ ॥
મુનિ મન ધ્યાન ધરત નહિ પાવત-
કરત વિનોદ સંગ બાલક ભટ ।
દાસ અનન્ય ભજન રસ કારણ-
જય શ્રીહિત હરિવંશ પ્રગટ લીલાનટ ॥૪૪॥

(શ્રીહિતસખીજી શ્રીપ્રિયાજી ઔર સખીન પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ)
રાસ સમય યા સંભ્રમમાન । રાગ ગૌરી ।

મદન મથન ધન નિકુંજ ખેલત હરિ-
રાકા રુચિર શરદ રજની ।

યમુના પુલિન તટ સુરતરુ કે નિકટ-
રચિત રાસ ચલિ મિલિ સજની ॥
બાજત મૃદુ મૃદંગ નાચત સબૈ સુઘંગ-
તૈં ન શ્રવણ સુન્યૌ વેણુ બજની ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ પ્રભુ રાધિકા રમણ-
મોકૌ ભાવૈ માઈ જગત ભગત ભજની ॥૬૫॥

(શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ) શયન સમય
રાગ કલ્યાણ ।

મિલત દોઊ પ્રીતમ કુંજ ।

અનુપમ ગૌર શ્યામ તન શોભા વન વરષત સુખ પુંજ ॥
અદ્ભુત ખેત મહા મનમથ કૌ દુંદુભિ ભૂષણ રાવ ।
જૂઝત સુભટ પરસ્પર અઁગ અઁગ ઉપજત કોટિક ભાવ ॥
ભરિ સંગ્રામ શ્રમિત અતિ અબલા નિદ્રાયત કલ નૈન ।
પિય કે અંક નિસંક તંક તન આલસ યુત કૃત શૈન ॥
લાલન મિસ આતુર પિય પરસત ઉર નાભિ ઉરજાત ।
અદ્ભુત છટા બિલોકિ અવનિ પર વિથકિત બેપથ ગાત ॥
નાગરિ નિરખિ મદન વિષ વ્યાપત દિયૌ સુધાધર ધીર ।
સત્વર ઉઠે મહા મધુ પીવત મિલત મીન મિવ નીર ॥
અબહી મૈં મુખ મધ્ય વિનોદે બિબાવર સુ રસાલ ।
જાગ્રત જ્યૌં ભ્રમ ભયૌ પર્યૌ મન શત મનસિજ કુલ જાલ ॥

સકૃદપિ મયિ અધરામૃત મુપનય સુન્દરિ સહજ સનેહ ।
તવ પદ પંકજ કૌ નિજ મન્દિર પાલય સખિ મમ દેહ ॥
પ્રિયા કહત કહુ કહા કહુને પ્રિય નવ નિકુંજ વર રાજ ।
સુન્દર વચન રચન કત વિતરત રતિ લંપટ બિન કાજ ॥
ઇતનૌ શ્રવણ સુનત માનિનિ મુખ અંતર રહ્યૌ ન ધીર ।
મતિ કાતર બિરહજ દુખ વ્યાપૌ બહુતર સ્વાંસ સમીર ॥
જય શ્રીહિત હરિવંશ ભુજન આકર્ષિ લૈ રાખે ઉર માંઝ ।
મિથુન મિલત જુ કછુક સુખ ઉપજ્યૌ ત્રુટિ લવ મિત ભઈ સાંઝ ॥૫૫

(શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ)

રાસ યા શૃંગાર સમય । રાગ કલ્યાણ ।

ચ્ચિર રાજત બધૂ કાનન કિશોરી ।
સરસ ષોડશ કિયેં તિલક મૃગમદ દિયેં-
મૃગજ લોચન ઉબટિ અંગ શિર ખોરી ॥
ગંડ પંડીર મંડિત ચિકુર ચન્દ્રિકા-
મેદિની કબરિ ગૂંથિત સુરંગ ડોરી ।
શ્રવણ તાટંક કે ચિબુક પર બિંદુ દૈ-
કસુંભી કંચુકી દુરે ઉરજ ફલ કોરી ॥
બલય કંકણ દ્યોતિ નખનિ જાવક જ્યોતિ-
ઉદર ગુણ રેખ પટ નીલ કટિ ચોરી ।

સુભગ જઘનસ્થલી કત્રણિત કિંકિણિ ભલી–
કોક સંગીત રસ સિંધુ ઝકે ઝોરી ॥
વિવિધિ લીલા રચિત રહસિ શ્રીહરિવંશ હિત–
રસિક શિરમોર રાધારમણ જોરી ।
ભૃકુટિ નિર્જિત મદન મંદ સસ્મિત બદન–
હિયે રસ બિવસ ઘનસ્યામ પિય ગોરી ॥૬૭॥

શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ) રાસ સમય
રાગ કલ્યાણ ।

રાસ મેં રસિક મોહન બને ભામિની ।
સુભગ પાવન પુલિન સરસ સૌરભ નલિન–
મત્ત મધુકર નિકર શરદ કી યામિની ॥
ત્રિબિધિ રોચક પવન તાપ દિનમણિ દવન–
તહાં ઠાઢે રમણ સંગ શત કામિની ।
તાલ બીણા મૃદંગ સરસ નાચત સુધંગ–
એકતે એક સંગીત કી સ્વામિની ॥
રાગ રાગિનિ જમી બિપિન બરષત અમી–
અધર બિંબનિ રમી મુરલિ અભિરામિની ।
લાગ કદર ઉરપ સપ્ત સ્વર સૌ સુલપ–
લેત સુન્દર સુઘર રાધિકા નામિની ॥
તત્ત થેઈ થેઈ કરત ગતિવ નૌતન ધરત–
પલટિ ડગમગ ઢરતિ મત્ત ગજ ગામિની ।

શીતલ હંસસુતા રસ બીચિન—

પરસ પવન શીકર મૃદુ બરષત ।

વર મંદાર કમલ ચંપક કુલ—

સૌરભ સરસ મિથુન મન હરષત ॥

સકલ સુધંગ બિલાસ પરાવધિ—

નાચત નવલ મિલે સુર ગાવત ।

મૃગજ મયૂર મરાલ ભ્રઁવર પિક—

અદ્ભુત કોટિ મદન શિર નાવત ॥

નિર્મિત કુસુમ શયન મધુ પૂરિત—

ભાજન કનક નિકુંજ બિરાજત ।

રજની મુખ સુખ રાશિ પરસ્પર—

સુરત સમર દોઉ દલ સાજત ॥

બિટ કુલ નૃપતિ કિશોરી કર ધૃત—

બુધિ બલ નીબી બંધન મોચત ।

નેતિ નેતિ બચનામૃત બોલત—

પ્રણય કોપ પ્રીતમ નાહ સોચત ॥

જય શ્રીહિત હરિવંશ રસિક લલિતાદિક—

લતા ભવન રંધ્રનિ અવલોકત ।

અનુપમ સુખ ભર ભરિત વિવસ અસુ—

આનંદ વારિ કંઠ દૃગ રોકત ॥ ૭૨ ॥

(શ્રીહિત સખીજી શ્રીપ્રિયાજી પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ)

પ્રેમાધિક્ય સંભ્રમમાન સમય । રાગ કાન્હરૌ ।

ખજન મીન મૃગજ મદ મેટત કહા કહૌ નૈનનિ કી વાતૈં ।
સુનિ સુન્દિરી કહા લૌં સિખઈ મોહન વશીકરણ કી ઘાતૈં ॥
બંક નિશક ચપલ અનિયારે અરુણ શ્યામ સિત રચે કહા તૈં ।
ડરત ન હરત પરાયૌ મર્બસ મૃદુ મધુ મિત માદિક દ્દગ પાતૈં ॥
નૈંક પ્રસન દૃષ્ટિ પૂરણ કરિ નહિં મો તન ચિતયૌ પ્રમુદા તૈં ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ હંસ હલ ગામિનિ ભાવૈ સો કરહુ પ્રેમ કે નાતૈં॥

(શ્રીહિત સખીજી શ્રીપ્રિયાજી પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ)

પ્રેમાધિક્ય સમ્ભ્રમમાન સમય । રામ કાન્હરૌ ।

કાહે કૌ માન બઢાવત હૈ—
બાલક મૃગલોચનિ ।
હૌડવ ડન્ન કછુ કહ ન સકત—
ઇક બાત સઁકોચનિ ॥
મત્ત મુરલિ અન્તર તબ ગાવત—
જાગ્રત શયન તવાકૃત સોચનિ ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ મહા મોહન પિય—
આતુર વિટ બિરહજ દુખ મોચનિ ॥૭૪॥

(શ્રીહિત સખીજી શ્રીપ્રિયાજી પ્રતિ પરસ્પર સંભાષણ)

પ્રેમાધિક્ય સમ્ભ્રમમાન સમય । રાગ કાન્હરૌ ।

હૈ જુ કહતિ એક બાત સખી—
સુન કાહે કો ડારત ।

પ્રાણ નાથ સૌં ક્યૌં ડર ડરત—
આગમ બિનુ આગત ॥

પિય ચિતવન તન ચંદ વદન તન—
તૂ અધમુખ નિજ ચરણ નિહારત ।

વે મૃદુ ચિબુક પ્રલોભ પ્રબોધત—
તૂ ભામિનિ કર સૌં કર ટારત ॥

વિરહ અધીર વિકલ અતિ કાતર—
સર અનુસર કછુ વૈ ન બિચારત ।

જય શ્રીહિત હરિવંશ દંપતિ પ્રીતમ મિલિ—
વિપિન નયન કાહે ન પ્રાત પારત ॥૭૫॥

(શ્રીહિત સખીજી સખીન પ્રતિ પરસ્પર મનાવણુ) શય્યા સમય

રાગ કાન્હરો ।

નાગરી નિકુંજ ઐન કિસલય દલ રચિત સૈન—
કોક કલા કુશલ કુંવરિ અતિ ઉદાર રી ।

સુરત રંગ અંગ અંગ હાવ ભાવ ભ્રુકુટિ ભંગ—
માધુરી તરંગ મથત કોટિ માર રી ॥

મુખર નૂપુરનિ સુભાવ કિંકિણી વિચિત્ર રાવ—
વિરમિ વિરમિ નાથ વદત વર વિહાર રી ।

સાડિલીકિશોર રાજ દેત દાસિની સમાજ--
સીંચિત હરિવંશ નૈન સુરસ સાર રી ।૭૨॥

(શ્રીહિત સજનીજી શ્રીપ્રિયાજી પર સખીન પ્રતિ પરસ્પર પ્રેમાલાપ)

પરિહાસ મેં, સુરતાન્ત સમય ॥ રાગ કાન્હરો ।

લટકન ફિરતિ જુવતિ રસ ફૂલી ।
લતા ભવન મેં નરત સકલ નિશિ--
પિય સંગ સુરત વિહાર ઝૂલી ॥
યદપિ અતિ અનુરાગ રમાસત--
પાન વિરાગ નાહિન મતિ ભૂલી ।
આલસ વલિત નૈન વિગલિત લટ--
ઉર પર કચુક કંચુકી ખુલી ॥
મરગજી માલ શિથિલ કટિ બન્ધન--
શિથિલ કમ્બલ પીક દુકૂલી ।
જય શ્રીહિત હરિવંશ મદન રંગ વર વર--
વિશહિત રમણ સેંઝીતન નૂની ।૭૩॥

(શ્રીહિત સજનીજી સખીન પ્રતિ ૬૨૦ મ૦) રાગ સમય ।
રાગ કાન્હરો ।

સુરંગ નાગર નવલ કિશોરી ।
પેખે મેરા કુરત મદન પ્રીતમ હરિ--
મદન ગન્ધ માનો વિપિન ચોરી ॥

તાન બંધાન માન મેં નાગરિ—
દેખત સ્યામ કહત હૈં હૌરી।
જય શ્રી હિત હરિવંશ માધુરી અઁગ અઁગ—
અગ્ગમ લિયો મોહન ચિતચોરી ॥૭૮॥

(શ્રીહિત સખીજી સખીન પ્રતિ પર૦ સ૦) રાસ સમય।

રાગ કાન્હરો।

ગહસિ ગહસિ મોહન પિય કે સૈંગરી—
લડૈંતી અતિ રસ લટકતિ।
સરસ સુઘર અંગ મેં નાગરિ—
થેઈ થેઈ કહતિ અવનિ પદ પટકતિ॥
કોક કલા કુલ જાનિ શિરોમણિ—
અભિનય કુટિલ ભ્રકુટિયન મટકતિ।
વિકલ ભયે પ્રીતમ અલિ લમ્પટ—
નિરખિ કરજ નાશા પુટ ચટકતિ॥
રુપ અનુ રસિક રાય ચૂડામણિ—
ગિરવત પદક હાર પટ અટકતિ
જય શ્રીહિત હરિવંશ નિકટ દાસી જન—
લોચન ગરક મસાસત અટકતિ॥

(શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ પર૦ સ૦) રાસ સમય।

રાગ કાન્હરો।

નવલી સુકનક બલ્લરી તમાલ શ્યામ સોં,—
લાગિ રહી અંગ અંગ મનોભિરામિની।

વદન જોતિ મનૌ મયક અલક તિલક છબિ કલંક ·
છપતિ સ્યામ અંક મનૌ જલદ દામિની ॥
બિગત બાસ હેમ ખંભ મનૌ ભુવંગ વેણી દંડ–
પિય કે કંઠ પ્રેમ પુંજ કુંજ કામિની ।
જયશ્રી શોભિત હરિવંશ નાથ સાથ સુરત આલસવંત–
ઉરજ કનક કલશ રાધિકા સુનામિની ॥૮૦॥

(શ્રીહિતસખીજી સખીન પ્રતિ પરસ્પર સમ્ભાષણ) રાસ સમય
રાગ કેદારૌ ।

વૃષભાનુનન્દિની મધુર કલ ગાવૈ ।
વિકટ અવધર તાન ચર્ચરી તાલ સૌં–
નંદ નંદન મનસિ મોદ ઉપજાવૈ ॥
પ્રથમ મજ્જન ચારૂ ચીર કજ્જલ તિલક–
શ્રવણ કુંડલ વદન ચંદ્રનિ લજાવૈ ।
સુભગ નકબેસરી રતન હાટક જરી–
અધર બંધૂક દશન કુંદ ચમકાવૈ ॥
વલય કંકણ ચારૂ ઉરસિ રાજત હાર–
કટિવ કિંકિણિ ચરણ નૂપુર બજાવૈ ।
હંસકલ ગામિની મથત મદ કામિની–
નખનિ મદયંતિકા રંગ રચિ દાવૈ ॥
નિર્ત સાગર રભસિ રહસિ નાગરિ નવલ–
ચંદ ચાલી વિવિધિ ભેદનિ જનાવૈ ।

ફલ-સ્તુતી

(છપ્પય)-ભવ જલ નિધિકો નાવ કામ પાવક કો પાની ।
પ્રેમ ભક્તિ કો મૂલ મોદ મંગલ સુખ દાની ॥
નિગમ સાર સિદ્ધાન્ત સન્ત વિશ્રામ મધુર વર ।
રસિકન કો રન સાર સકલ અક્ષર રસકો ઘર ॥
ચૌરાસી શ્રી (હિત) હરિવંશ કૃત પઢૈ સુનૈ નિશિ ભોર ।
છુટૈ ચૌરાસી ભ્રમનિ તેં નિરખૈ યુગલ કિશોર ॥૧॥

નિરખૈ યુગલ કિશોર ભોર અરુ રૈન ન જાનૈં ।
પિયૈ રૂપ રસ મત્ત ભયૌ કછુ મનહિં ન આનૈ ॥
પ્રેમ લક્ષણા ભક્તિ હોય હિય આનઁદ કારી ।
અરુ વૃન્દાવન બાસ સખી સુખ કો અધિકારી ॥
કુંજ મહલ કી ટહલ સુખ સમ્પતિ દમ્પતિ પાય હૈ ।
જયશ્રી રૂપલાલ હિત પ્રીતિસોં જો ચૌરાસી ગાય હૈ ॥૨॥

રાગ સંખ્યા—કવિત્ત ।

પટ પદ વિભાસ માઝ સાત હૈ બિલાવલ મેં-
ટોડી મેં ચતુર આસાવરી મેં દ્વૈ બને ।
સપ્ત હૈં ધનાશ્રી મેં સુગલ બસન્તકેલિ-
દેવગંધાર પંચ દોય રસ ના સને ॥
સારંગ મેં ષોડશ હૈ ચાર હી મલાર એક-
ગૌડ મેં સુહાયૌ નવ ગૌરી રસ મે ભને ।
પટ કલ્યાણ નિધિ કાન્હરૌ કેદારૌ ખેદ-
વાણી હિતજૂ કી સમ ચૌદહ રાગ મે ગને ॥

ઇતિ શ્રીફલસ્તુતી સમાપ્તા ।

श्रीनिजहितनेह प्रकाशक श्रीराधिकावतार श्रीहित नन्दकुल
कदम्ब नृपतिवर श्रीदामोदरजी (श्रीसेवकजी) महाराज।

अवतरण	श्रीवृन्दावन प्रकट आगमन	अन्तर्ध्यान
श्रावण शु० ३ हरियाली संवत १५७९ विक्रम	संवत् १६१०	संवत् १६१० वि

❋ શ્રીરાધાવલ્લભો જયતિ ❋

❋ શ્રીહિત હરિવંશચંદ્રો જયતિ ❋

❋ અધિકારી શ્રીહિત ગુરુ કિશોરીલાલો વિજયતેતરામ્ ❋

શ્રીહિતનાદકુલનરેશ શ્રીરાધિકાવતાર

શ્રીહિતસેવકજી (દામોદરદાસજી) મહારાજ કૃત-

श्रीसेवकवाणीजी

॥ श्रीहित यश विलास प्रकरण १ ॥

રાગ ધનાશ્રી । ત્રિપદી છન્દ

શ્રીહરિવંશચન્દ્ર શુભ નામ । સબ સુખ સિન્ધુ પ્રેમ રસ ધામ ।
યામ ઘટી બિસરૈ નહીં ॥

યહ જુ પરૌ મુહિ સહજ સ્વભાવ । શ્રીહરિવંશ નામ રસ ચાવ ।
નામ સુદૃઢ ભવ તરન કૌ ॥

નામ રટત આઈ સબ સોહિ । દેહુ સુબુદ્ધિ કૃપા કર મોહિ ।
પોય સુગુણ માલા રચૌં ॥

નિત્ય સુકંઠ જુ પહિરૈં તાસ । યશ બરનૌ (શ્રી) હરિવંશ બિલાસ ।
શ્રીહરિવંશહિ ગાય હૌં ॥૧॥

શ્રી વૃન્દાવન વૈભવ જિતી । બરણત બુદ્ધિ પ્રમાણૌ કિતી ।
તિતી ભવૈ હરિવંશ કી ॥

સખી સખા ક્યોં કહોં નિબેર । તૌ મેરે મન યૌ અવસેર ।
ટેર સકલ પ્રભુતા કહૌ ॥
હરિ હરિવંશ ભેદ નહિં હોય । પ્રભુ ઈસ્વર જાનૈં સબ કોય ।
દોય કહૈં ન અનન્યતા ॥
વિસ્વંભર સબ જગ આભાસ । યશ વરણૌં (શ્રી) હરિવંશ વિલાસ ।
શ્રી હરિવંશહિ ગાય હૌં ॥૨॥
જન્મ કર્મ ગુણ રૂપ અપાર । બાઢૈ કથા કહત વિસ્તાર ।
બાર બાર સુમિરણ કરૌ ॥
હૌ લઘુ મતિ જુ અન્ત નહિં લહૌ । બુદ્ધિ પ્રમાણ કછુ કથિ કહૌં ।
રહૌ શરણ હરિવંશ કી ॥
સો ધૌ કહિ મોહિ કેતિક મતી । યશ વરણત હારૈ સરસ્વતી ।
તિતી સવૈ હરિવંશ કી ॥
દેહુ કૃપા કરિ બુદ્ધિ પ્રકાશ । યશ બરણૌં (શ્રી) હરિવંશ વિલાસ ।
શ્રીહરિવંશહિ ગાય હૌ ॥૩॥
કલિયુગ કઠિન વેદ વિધિ ગઈ । ધર્મ કહૂં નહિં દીખત સહી ।
કહી ભલી કોઉ ના કરૈ ॥
ઉદવસ વિગ્વ ભયૌ સબ દેશ । ધર્મ રહિત મેદિની નરેશ ॥
મ્લેચ્છ સકલ પહુમી બઢે ॥
સબ જન કરહિં આધુનિક ધર્મ । વેદ વિહિત જાનૈં નહિં કર્મ ।
મર્મ ભક્તિ કૌ કૌ લહૈ ॥

ખૂટત ભવ આવૈ ન ઉસાસ । યશ વરણૌં (શ્રી) હરિવંશ વિલાસ ।
શ્રીહરિવંશહિ ગાય હૌં ।।૪।।

ધર્મ રહિત જાની સબ દુની । મ્લેચ્છનિ ભાર દુખિત મેદિની ।
ધની ઔર દૂજૌ નહીં ॥

કરી કૃપા મન કિયૌ વિચાર । શ્રુતિ પથ બિમુખ દુખિત સંસાર ।
સાર વેદ વિધિ ઉદ્ધરી ॥

સબ અવતાર બક્તિ બિસ્તરી । પુનિ રસ રીતિ જગત ઉચ્ચરી ।
કરૂયૌ ધર્મ અપનૌ પ્રગટ ।।

પ્રગટે જાનિ ધર્મ કૌ નાશ । યશ વરણૌં (શ્રી) હરિવંશ વિલાસ ।
શ્રીહરિવંશહિ ગાય હૌં ।।૫।।

મથુરા મંડલ ભૂમિ આપની । જહા બાદ પ્રગટે જગ ધની
બની અવનિ વર આપ મુખ ॥

શુભ વાસર શુભ ઋક્ષ બિચાર । માધવ માસ ગ્યાસ ઉજિયાર ।
નારિનુ મંગલ ગાઇયૌ ।।

તત્ક્ષણ દેવ દુન્દુભી બાજિયે । જય જય શબ્દ સુરન મિલિ કિયે ॥
હિયે સિરાને સબન કે ॥

તારા જનનિ જનક ઋષિ વ્યાસ । યશ વરણૌં (શ્રી) હરિવંશ વિલાસ ।
શ્રીહરિવંશહિ ગાય હૌં ।।૬।।

શ્રીભાગવત જુ શુક ઉચ્ચરી । તૈસી વિધિ જુ વ્યાસ વિસ્તરી ॥
કરી નન્દ જૈસી હુતી ॥

ઘર ઘર તોરણ બંદનબાર । ઘર ઘરં પ્રતિ ચિત્રહિં દરબાર ।
પંચશબ્દ ઘર બાજિયે ॥

ઘર ઘર દાન પ્રતિગ્રહ હોય । ઘર ઘર પ્રતિ નિર્તત સબ કોય ।
ઘર ઘર મંગલ ગાવહી ॥

ઘર ઘર પ્રતિ અતિ હોત હુલાસ । જસ વરણ્યૌ (શ્રી) હરિવંશ વિલાસ ।
શ્રીહરિવંશહિ ગાય હોં ॥૭॥

નિર્મલ સજલ સરોવર ભરે । ફૂલે વૃક્ષન પલ્લવ નયે ।
ફરે સકલ સુખ સમનિ કૈ ॥

અસન બસન સુખ નિત નિત નયે । અન્ન સુકાલ ચહું દિશિ ભયે ।
ગયે અશુભ સબ વિશ્વ કે ॥

શ્રેષ્ઠ મંગલ હરિ યશ વિસ્તરહિં । પરમ લલિત બાણી ઉચ્ચરહિં ।
કરહિં પ્રજા પાલન સબૈ ॥

અપની અપની રચિ વિશ્રામ । યશ વરણ્યૌ (શ્રી) હરિવંશ વિલાસ ।
શ્રીહરિવંશહિ ગાય હોં ॥૮॥

ચલહિં સકલ જન અપને ધર્મ । બ્રાહ્મણ સકલ કરહિં ષટ્ કર્મ ।
ભર્મ ભગનિ કૌ ભાજિયૌ ॥

છૂટ ગઈ કલિયુગ કી રીતિ । નિત નિત નવ નવ હોત સપ્રીતિ ।
પ્રીતિ પરસ્પર અતિ બઢી ॥

પ્રગટ હોત ઐસી બિધિ ભઈ । સબ ભવ જનિત આપદા ગઈ ।
નઈ નઈ રુચિ અતિ વઢી ॥

સબ જન કરહિ ધર્મ અભ્યાસ । યશ વરણૌ (શ્રી) હરિવંશ વિલાસ ।
શ્રીહરિવંશહિ ગાય હૌ ॥૯॥

બાલ બિનોદ ન વરણત બનહિં । અપનો સૌં ઉપદેશત મનહિં ।
ગનહિ કવન લીલા જિતી ॥

સબ હરિ સમ ગુણ રૂપ અપાર । મહા પુરૂષ પ્રગટે સંસાર ।
માર બિમોહન તન ધર્યૌ ॥

ક્ષણ ન તૃપતિ શુભ દર્શન આસ । દુલરાવત બોલત મૃદુ હાસ ।
વ્યાસમિશ્ર કૌ લાડિલૌ ॥

મુદિત સકલ નહિં છાડત પાસ । યશ વરણૌ (શ્રી) હરિવંશ વિલાસ ।
શ્રીહરિવંશહિ ગાય હૌ ॥૧૦॥

અબ ઉપદેશ ભક્તિ કૌ કહ્યૌ । જૈસી વિધિ જાકે ચિત રહ્યૌ ।
લહ્યૌ જુ મન વાંછિત સકલ ॥

સબ હરિ ભક્તિ કહી સમુઝાય । જૈસી જૈસી જાય સુહાય ।
આય મહલ ચરણનિ ભજે ॥

સાધન સકલ કહે અબિરુદ્ધ । વેદ પુરાણ સુ આગમ શુદ્ધ ।
બુધિ વિવેક જે જાનહીં ॥

સમઝૌ સબનિ સુ ભક્તિ ઉજાસ । યશ વરણૌ (શ્રી) હરિવંશ વિલાસ ।
શ્રીહરિવંશહિ ગાય હૌ ॥૧૧॥

અબ અવતાર ભેદ તિન કહે । સકલ ઉપાસિક તિન મન રહે ।
કહે ભક્તિ સાધન સબૈ ॥

જો રસ રીતિ સમન તેં દૂરિ। સો સબ વિશ્વ રહી ભરિપૂરિ।
મૃરિ સજીવન કહિ દઈ॥

સબ જન મુદિત કરત મન હાસ। સુનહુ રસિક હરિવંશ વિલાસ।
શ્રીહરિવંશહિ ગાય હૈ ॥૨॥

લલિતાદિક સ્યામા અરુ સ્યામ। શ્રીહરિવંશ પ્રેમ રસ ધામ।
નામ પ્રગટ જગ જાનિયૈ॥

શ્રીહરિવંશ જનિત જહા પ્રેમ। તહા કહાં બ્રત સયમ નેમ।
ક્ષેમ સકલ સુખ સપદા॥

તહા જાતિ કુલ નહીં વિચાર। કૌન સુ ઉત્તમ કૌન ગઁવાર।
સાર ભજન હરિવંશ કૌ॥

યા રસ મગન મિટૈ ભવ ત્રાસ। સુનહુ રસિક હરિવંશ વિલાસ।
શ્રીહરિવંશહિ ગાય હૈ। ॥૩॥

શ્રીહરિવંશ સુયશ ગાઇયૈ। સો રસ સબ રસિકન પાઇયૈ॥
કિયૌ સુકૃત સબકૌ ફ્લ્યૌ॥

યા રસ મે બિધિ નહીં નિષેધ। તહા ન લગન મહુન કે વેધ।
તહૌં કુદિન દિન કછુ નહીં॥

નહીં શુભ અશુભ માન અપમાન। નહીં અનૃત ભ્રમ કપટ મયાન।
સ્નાન ક્રિયા જપ તપ નહીં॥

જ્ઞાન ધ્યાન તહૌં સકલ પ્રયાસ। સુનહુ રસિક હરિવંશ વિલાસ।
શ્રીહરિવંશહિ ગાય હૈ। ॥૪॥

જહા હરિવંશ પ્રેમ ઉન્માદ । તહા કહા સ્વારથ નિસ્વાદ ।
બાદ વિવાદ તહા નહીં ॥

જે શ્રીહરિવંશ નાદ મોહિયે । તિન ફિર બહુરિ ન કુલ કર્મ કિયે ।
જિયે કાલ બસ ના પરે ॥

કુલ બિન કહો કૌન સો ચાક । સહજ પ્રેમ રસ સૈંચે પાક ।
રંક ઇશ સમુઝત નહીં ॥

વિપ્ર ન શૂદ્ર કોન કુલ દાસ । સુનહુ રસિક હરિવંશ વિલાસ ।
શ્રીહરિવંશહિ ગાય હો ॥૫॥

યા રસ વિમુખ કરત આચાર । પ્રેમ બિના જુ સવૈ કૃત ચાર ।
ભાર ધરત કત વિપ્ર કૈ ॥

શ્રીહરિવંશ કિશોર અહીર । અરુ તિન સૈંગ બનિતન કી ભીર ।
તીર યમુન નિત ખેલહીં ॥

તિન કી દઈ જુ જૂઠન ખાત । આચારી નિજ કહત વિખ્યાત ।
બાત યહૈ સાચી સદા ॥

શ્રીહરિવંશ કહત નિત જાસ । સુનહુ રસિક હરિવંશ વિલાસ ।
શ્રીહરિવંશહિ ગાય હો ॥૬॥

નિશિ દિન કહત પુકારિ પુકારિ । અસ્તુતિ કરહુ દેહુ મોઝ ગારિ ।
હારિ ન અપની માનિહો ॥

શ્રીહરિવંશ ચરણ નહિં તજો । અરુ તિનકે ભજતનિ કો ભજો ।
લજ્જો નહીં, અતિ નિરભૈ ॥

શ્રીહરિવંશ નામ વચ લહૌં । અપને મન ભાઈ સબ કહૌં ।
રહૌ શરણ હરિવંશ કી ॥
કહત ન બનત પ્રેમ ઉલ્લાસ । સુનહુ રસિક હરિવંશ વિલાસ ।
શ્રીહરિવંશહિ ગાય હૌં ॥૭॥
જો હરિવંશ પ્રેમ રસ ભિલૈ । ક્યોં સોઈ લોગનિ મેં મિલૈ ।
ગિલૈ કાલ જગ દેખિયૈં ॥
કર્મ અકામ ન કબહૂઁ કરૈ । સ્વર્ગ ન ચહૈ નર્ક ન ડરૈ ।
ધરૈ ધર્મ હરિવંશ કૌ ॥
શ્રીહરિવંશ ધર્મ નિર્મહૈ । શ્રીહરિવંશ પ્રેમ રસ લહૈ ।
તે સબ શ્રીહરિવંશ કે ॥
સેવક તિન દાસન કૌ દાસ । સુનહુ રસિક હરિવંશ બિલાસ ।
શ્રી હરિવંશહિ ગાય હૌં ॥૮॥

ઇતિ શ્રીહિત હરિવંશ સરસ વિલાસ દ્વિતીય પ્રકરણ ૨
જય જય શ્રીહિતહરિવંશ ॥૨॥

॥ श्रीहरिवंश नाम प्रताप प्रकरण ॥ ३ ॥

ત્રિપદી છન્દ ।

શ્રીહરિવંશ નામ નિત કહૌં । નામ પ્રતાપ નામ ફલ લહૌં ।
નામ હમારી ગતિ સદા ॥
જો સેવૈં હરિવંશ સુનામ । પાવૈં તિન ચરણનિ વિશ્રામ ।
નામ રટન સતત કરૈં ॥

નામ પ્રસંગ કહત ઉપદેશ । જહાં યહ ધર્મ ધન્ય સો દેશ ।
ધન્ય સુકુલ જિહિં જન્મ ભયૌ ॥
ધન્ય સુતાત ધન્ય સો માય । સંતત સકલ સુનહુ ચિત લાય ।
શ્રીહરિવંશ પ્રતાપ યશ ॥૧॥

પ્રથમ હૃદય શ્રદ્ધા જો કરૈ । આચારજન જાય અનુસરૈ ।
જહાં જહાં હરિવંશ કે ॥
રસિકન કી સેવા જબ હોય । પ્રીતિ સહિત પૂછહુ સબ કોય ।
(૧) કૌન ધર્મ હરિવંશ કૌ ॥
(૨) કૌન સુરીતિ (૩) કૌન આચરણ ।
(૪) કૌન સુકૃત જિહિં પાવૈ શરણ ।
(૫) ક્યૌં હરિવંશ કૃપા કરૈ ॥
તબ સબ ધર્મ કહ્યૌ સમુઝાય । સંતત સકલ સુનહુ ચિત લાય ।
શ્રીહરિવંશ પ્રતાપ યશ ॥૨॥

(૧ધર્મ)પ્રથમ જુ સેવહુ ગુરુ કે ચરન । જિન યહ ધર્મ કહ્યૌ સબ કરન ।
નામ પ્રતાપ બતાઇયૌ ॥
જો હરિવંશ નામ અનુસરહુ । નિશિ દિન ગુરુ કૌ સેવન કરહુ ।
(૨ રીતિ) સકલ સમર્પણ પ્રાણ ધન ॥
(૩આચરણ)ગુરુ સેવા તજિ કરહિ જે આનિ । યહૈ અધર્મ યહૈ સબ હાનિ ।
(૪સુકૃત) કાનિ ન રસિકનિ મેં રહૈ ॥

નોટ—આચાર્ય ગુરુ કી શરણ લૈને કે પીછે રસિક જનો કી સેવા કર અ કાંક્ષિત ૫ પ્રશ્ન પૂંછે, આગે કે છન્દ મેં ક્રમશ. પાચૌં પ્રશ્ન કે અંકાનુસાર ઉત્તર શ્રીસેવકજી મહારાજ ને હી કૃપા કર બતાયે હૈં ।

—શ્રીહિતરૂપ અધિકારી.

(પદ્પા)ગુરુ ગોવિન્દ ન ભેદ કરાય । સંતત સકલ સુનહુ ચિત લાય ।
શ્રીહરિવંશ પ્રતાપ યશ ॥૩॥

ગુરુ ઉપદેશ સુનહુ સબ ધર્મ । શ્રીહરિવંશ નામ ફલ મર્મ ।
કર્મ ભગ્યૌ બચનનિ સુનત ॥

ગુરુ મુખ વચન જુ શ્રવણ સુનાવહુ । તબ શ્રીહરિવંશ સુનામ કહાવહુ ।
મન સુમિરણ બિસરૈ નહીં ॥

હરિ ગુરુ ચરણ સેવા અનુસરહુ । અર્ચન વન્દન સંતત કરહુ ।
દાસન્તનિ હરિ સુખ લહૌ ॥

સખ્ય સમર્પણ ભક્તિ બઢાય । સંતત સકલ સુનહુ ચિત લાય ।
શ્રીહરિવંશ પ્રતાપ યશ ॥૪॥

ગુરુ ઉપદેશ ચલહુ યહિ ચાલ । ઐસી ભક્તિ કરહુ બહુ કાલ ।
યે નવ લક્ષણ ભક્તિ કે ॥

યહ હરિ ભક્તિ કરૈ જબ કોય । તબ શ્રીહરિવંશ નામ ગતિ હોય ।
યહ જુ બહુત હરિ કી કૃપા ॥

હરિ હરિવંશ ભેદ નહિં કરૈ । શ્રીહરિવંશ નામ ઉચ્ચરૈ ।
છણ છણ પ્રતિ બિસરૈ નહીં ॥

પ્રીતિ સહિત યહ નામ કહાય । સંતત સકલ સુનહુ ચિત લાય ।
શ્રીહરિવંશ પ્રતાપ યશ ॥૫॥

ગુરુ ઉપદેશ ચલહુ યહિ રીતિ । શ્રીહરિવંશ નામ પદ પ્રીતિ ।
નેમ મુખ્ય યહ નામ હૈ ॥

પ્રેમી રસિક જપત યહ નામ । પ્રેમ મગન નિજ જન વિશ્રામ ।
શ્રીહરિવંશ જહાં રહૈં ॥

પ્રેમ પ્રવાહ પરૈ જન સોય । તબ કો લોક વેદ સુધિ હોય ।
જબ શ્રીહરિવંશ કૃપા કરી ॥

વ્રત સંયમ તબ કૌન કરાય । સંતત સકલ સુનહુ ચિત લાય ।
શ્રીહરિવંશ પ્રતાપ યશ ॥૬॥

જબ યહ નામ હૃદય આય હૈ । તબ સબ સુખ સમ્પતિ પાય હૈ ।
શ્રીહરિવંશ સુયશ કહૈ ॥

અરુ અપની પ્રભુતા નહિ સહૈ । તૃણ તેં નીચ અપનપૌ કહૈ ।
શુભ અરુ અશુભ ન જાનહીં ॥

સમુઝૈ નહીં કછુ કુલ કર્મ । સૂધા ચલૈ આપને ધર્મ ।
રસિકન સૌ પ્રીતમ કહૈ ॥

કબહૂં કાલ વૃથા નહિં જાય । સંતત સકલ સુનહુ ચિત લાય ।
શ્રીહરિવંશ પ્રતાપ યશ ॥૭॥

જબ શ્રીહરિવંશ નામ જાનિ હૈ । તબ સબહી તેં લઘુ માનિ હૈ ।
હૈંસિ બોલૈ બડુ માન દૈ ॥

તરુ સમ સહન શીલતા હોય । પરમ ઉદાર કહૈં સબ કોય ।
મોચ ન મન કબહૂં કરૈ ॥

શ્રીહરિવંશ સુયશ મન રહૈ । કોમલ વચન રચન સુખ કહૈ ।
પરમ સુખદ સબ કો સદા ॥

દુષ્ટ વચન કબહૂઁ ન કહાય । સંતત સકલ સુનહુ ચિત લાય ।
શ્રીહરિવંશ પ્રતાપ યશ ॥૮॥
પ્રગટ ધર્મ જૈસેં જાનિયેં । શ્રીહરિવંશ નામ જા હિયેં ।
નામ સિદ્ધ પહિચાનિયેં ॥
શ્રીહરિવંશ નામ સબ સિદ્ધિ । ગબૈ રસિક બિલસૈં નવ નિદ્ધિ ।
ભુગતૈં દેહિં ન જાચહીં ॥
પોષણ ભરણ ન ચિંત કરાહિં । શ્રીહરિવંશ વિભવ બિલસાહિં ।
શ્રીવૃન્દાવન કી માધુરી ॥
ગુણ ગાવત જુ રસિક સચુપાય । સતત સકલ સુનહુ ચિત લાય ।
શ્રીહરિવંશ પ્રતાપ યશ ॥૯॥
શ્રીહરિવંશ ધર્મ જે ધરહિં । શ્રીહરિવંશ નામ ઉચ્ચરહિં ।
તે સબ શ્રીહરિવંશ કે ॥
શ્રવણ સુનહિં જે શ્રીહરિવંશ । મુખ વરણત વાણી હરિવંશ ।
મન સુમરણ હરિવંશ કૌ ॥
ઐસે રસિક કૃપા જો કરૈં । તૌ હમ સે સેવક નિસ્તરૈં ।
જૂઠન લૈ પાવૈં સદા ॥
સેવક શરણ રહૈં ગુણ ગાય । સતત સકલ સુનહુ ચિત લાય ।
શ્રીહરિવંશ પ્રતાપ યશ ॥૧૦॥
॥ ઇતિ શ્રીહિત હરિવંશ નામ પ્રતાપ તૃતીય પ્રકરણ કી
જય જય શ્રીહિતહરિવંશ ॥૩॥

॥ हित बानी प्रताप चतुर्थ प्रकरण ॥ ४ ॥

રાગ મારૂ, ચરણકુલક છન્દ દુપઈ, ચૌક આઠ ।

સમઝૌ શ્રીહરિવંશ સુવાની ।
રસદ મનોહર સબ જગ જાની ॥
કોમલ મધુર લલિત પદ શ્રૈની ।
રસિકનિ કૌ જુ પરમ સુખ દૈની ॥

શ્રીહરિવંશ નામ ઉચ્ચાર ।
નિત્ય વિહાર રસ કહ્યૌ અપાર ॥
શ્રીવૃન્દાવન ભૂમિ વખાનૌ ।
શ્રીહરિવંશ કહે તૈં જાનૌ ॥
શ્રીહરિવંશ ગિરા રસ સખી ।
કછુ નહિં કહી આપની ભખી ॥
શ્રીહરિવંશ કૃપા મતિ પાઊઁ ।
તબ રસિકનિ કૌ ગથ સુનાઊઁ ॥૨॥

શ્રીહરિવંશ જુ શ્રીમુખ ભાખી ।
સો બન ભૂમિ ચિત્ત મે રાખી ॥
હૌ લઘુ મતિ નહિં લહૌ પ્રમાના ।
જાનત શ્રીહરિવંશ સુજાના ॥
નવ પલ્લવ ફલ ફૂલ અનન્તા ।
સદા રહત ઋતુ શરદ બસન્તા ॥

શ્રી વૃન્દાવન સુન્દરતાઈ ।
શ્રીહરિવંશ નિત્ય પ્રતિ ગાઈ ॥૨॥

શ્રીવૃન્દાવન નવ – નવ કુંજ ।
શ્રીહરિવંશ પ્રેમ રસ પુંજ ॥

શ્રીહરિવંશ કરત નિત કેલી ।
છિન-છિન પ્રતિ નવ-નવ રસ ઝેલી ॥

કબહુઁક નિર્મિત તરલ હિંડોલા ।
ઝૂલત ફૂલત કરત કલોલા ॥

કબહુઁક નવ દલ સેજ રચાવૈં ।
શ્રીહરિવંશ સુરતિ રતિ ગવૈં ॥૩॥

સુરતાન્ત છવિ બરની ન જાઈ ।
છિન છિન પ્રતિ હરિવંશ જુ ગાઈ ॥

આજ સૈંભારત નાહિં ન ગોરી ।
અંગ અંગ છવિ કહૌ સુ થોરી ॥

નૈન બૈન ભૂખન જિહિં ભાઁતી ।
યહ છવિ મોપૈ વરની ન જાતી ॥

પ્રેમ પ્રીતિ અસ રીતિ બડાઈ ।
શ્રીહરિવંશ વચન સુખદાઈ ॥૪॥

વંશ બનાય વિમોહિત નારી ।
બોલી સંગ સુ નિતપ બિહારી ॥

પરિરંભન સુચ્બન રસ કેલી ।
વિહરત કુઁવરિ કંઠ ભુજ મેલી ॥
સુન્દર રાસ રચ્યૌ બન માંહીં ।
યમુના પુલિન કલ્પતરુ છાંહીં ॥
રાસ રંગ રતિ બરણી ન જાઈ ।
નિત નિત શ્રીહરિવંશ જુ ગાઈ ॥૫॥
શ્રીહરિવંશ પ્રેમ રસ ગાના ।
રસિક વિમોહિત પરમ સુજાના ॥
અંશનિ પર ભુજ દિયૈં વિલોકત ।
તૃપ્તિ ન સુન્દર મુખ અવિલોકત ॥
ઇન્દુ બદન દીપત બિબિ ઓરા ।
ચારુ સુલોચન તૃષિત ચકોરા ॥
કરત પાન રસ મત્ત સદાઈ ।
શ્રીહરિવંશ પ્રેમ રતિ ગાઈ ॥૬॥
શ્રીહરિવંશ સુરીતિ સુનાઊઁ ।
સ્યામા સ્યામ એક સઁગ ગાઊઁ ॥
ક્ષણ ઇક કબહુઁ ન અન્તર હોઈ ।
પ્રાણ સુ એક દેહ હૈં દોઈ ॥
રાધા સંગ બિના નહિં સ્યામ ।
સ્યામ બિના નહિં રાધા નામ ॥

ક્ષણુ ક્ષણુ પ્રતિ આરાધત રહહીં ।
ગધર નામ સ્વામ તબ કહહીં ॥
લલિતાદિકનિ સ ગ સચુ પાવેં ।
શ્રીહરિવંશ સુરત રતિ આવેં ॥૭॥
શ્રીહરિવંશ ગિરા યશ ગાયેં ।
શ્રીહરિવંશ ગહત સચુ પાયેં ॥
શ્રીહરિવંશ નામ પર સંગા ।
શ્રીહરિવંશ ગાન ઇક સંગા ॥
મન ક્રમ વચન કહૌ નિત ટેરૈં ।
શ્રીહરિવંશ પ્રાણુ ધન મેરૈં ॥
સેવક શ્રીહરિવંશ હિ ગાવૈ ।
શ્રીહરિવંશ નામ ગતિ પાવૈ ॥૮॥

કરખા છન્દ દશ ।

જયતિ જગદીશ જસ જગમગત જગત ગુરુ—
જગત બદિત સુ હરિવંશ બાણી ।
મધુર કોમલ સુપદ પ્રીતિ આનન્દ રસ—
પ્રેમ વિસ્તરિત હરિવંશ બાણી ॥
રસિક રસ મત્ત શ્રુતિ સુનત પીવન્ત મન—
રસનિ ગાવન્ત હરિવંશ બાણી ॥
કહત હરિવંશ હરિવંશ હરિવંશ હિત—
જપત હરિવંશ હરિવંશ બાણી ॥૧॥

કહી નિત કેલિ રસ ખેલિ વૃન્દાવિપિન—
　　　કુંજ તેં કુંજ ડોલનિ બખાની ।
પટ ન પરસંત નિકસંત વીથિન સઘન—
　　　પ્રેમ વિહ્વલ સુ નહિં દેહ માની ॥
મગન જિત તિત ચલત છિન સુ ડગમગ મિલત—
　　　પન્થ બન દેત અતિ હેત જાની ।
રસિક હિત પરમ આનન્દ અવલોક તન—
　　　સરસ વિસ્તારિત હરિવંશ બાની ॥૨॥

વંશ રસ નાદ મોહિત સકલ સુન્દરી—
　　　આનિ રતિ માનિ કુલ છાડિ કાની ।
બાહુ પરિરંભ નીવી ઉરજ પરસિ હઁસિ—
　　　ઉમગિ રતિપતિ રમિત રીતિ જાની ॥
ચપ યુવતિન ખચિત રાસ મંડલ રચિત—
　　　ગાન ગુણ નૃત્ય આનન્દ દાની ।
તત થેઈ થેઈ કરત ગતિવ નૌતન ધરત—
　　　રાસ રસ રચિત હરિવંશ બાની ॥૩॥

રાસ રસ રચિત બાણી જુ પ્રગટિત જગત—
　　　શુદ્ધ અવિરુદ્ધ પરસિદ્ધ જાની ।
સ્યામ સ્યામા પ્રગટ પ્રગટ અક્ષર નિકટ—
　　　પ્રગટ રસ શ્રવત અતિ મધુર બાની ॥

સો જુ બાણી રસિક નિત્ય નિશિ દિન રટત—
કહત અરુ સુનત રસ રીતિ જાની ।
તાહિ તજિ ઔર બાણિ ન કબહૂઁ કછૂ—
પ્રાણ રમિ રહી હરિવંશ વાની ॥૪॥
ભાગ અનભાગ જાનત જુ નહિં આપનો—
કૌન ધો લાભ અરુ કૌન હાની ।
પ્રગટ નિધિ છાંડિ કત ફિરત રૂંકા કરત—
ભરમ ભટકત સુ નહિં ભૂલ જાની ॥
પ્રીતિ બિનુ રીતિ રૂખી જુ લાગત સકલ —
જુગતિ કરિ હોત કત કવિત માની ।
રસિક જો સદા ચાહત જુ રસ રીતિ ફલ—
તૌ કહો અરુ સુનૌ હરિવંશ વાની ॥૫॥
યહૈ નિત કેલિ પેઈ જુ નાયક નિપુણ—
યહૈ બન ભૂમિ નિત નિત બખાની ।
અદ્દુત રચના કરત રાગ રાગિનિ ધરત—
તાન બંધાન સબ ઠાનિ આની ॥
જ્યોં મૂંદ નહિં મિલત ટકસાર તેં બાહિરી—
લાખ મેં ગૈર સુહરી જુ જાની ।
યો જુ રસ રીતિ બરણુત ન કાંઈ મિલત—
જો ન ઉચ્ચરત હરિબંશ બાની ॥૬॥

રસિક બિનુ કહેં સબ હી જુ માનત બુરૌ—
રસિકઈ કહૌ કૈસેં જુ જાની ।
આપની આપની હૌર જોઈ તહાં—
આપની બુદ્ધિ કે હોત માની ॥
નિપટ કરિ રસિક જો હોહુ તૈસી કહૌ—
અબ જુ યહ સુનૌ મેરી કહાની ।
જૌરુ તુમ રસિક રસ રીતિ કે ચાહિલે—
તૌરુ મન દેહુ હરિવંશ વાની ॥૭॥
વેદ વિદ્યા પઢત કર્મ ધર્મન કરત—
જલ્પ તન કલ્પ કી અવધિ આની ।
ચારુ ગતિ છાડિ સંસાર ભટકત ભ્રમત—
આગ કી પાસ નહિં તોરિ જાની ॥
સકલ સ્વારથ કરત રહત જન્મત મરત—
દુખ અરુ સુખ કે હોત માની ।
છાડિ જંજાલ કૈસેં ન નિસ્ચય ધરત—
એક છિન રમત હરિવંશ વાની ॥૮॥
વૃથા બલગન કરત દ્યૌસ ખોવત સકલ—
સોવતન ગતિ નહિં જાત જાની ।
ऐસેં હી ભાતિ સમુઝૌ ન કબહૂઁ કછૂ—
કૌન સુખ દુખ કૌ લાભ હાની ॥

तज सुख हरिवंश गुण नाम रसना रटत—
और बहु वचन अति दुःख दानी।
हानि हरिवंश के नाम अन्तर परें—
लाभ हरिवंश उच्चरते वानी ॥८॥
नाम बानी निकट स्याम स्यामा प्रगट—
रहत निशि दिन परम प्रीति जानी।
नाम बानी सुनत स्याम स्यामा सुयस—
रसद माधुर्य अति प्रेम दानी॥
नाम बानी जहां स्याम स्यामा तहां—
सुनत गावंत मो मन जु मानी।
ललित शुभ नाम बलि विशद कीरति जगत—
हौं जु बलि जाऊं हरिवंश बानी ॥१०॥

* छप्पय *

बलि बलि श्रीहरिवंश नाम बलि ललित विमल यश।
बलि बलि श्रीहरिवंश कर्म व्रत कृत सु नाम वश॥
बलि बलि श्रीहरिवंश चरण धर्मित गति जानत।
बलि बलि श्रीहरिवंश नाम कलि प्रगट प्रमाणत॥
हरिवंश नाम सु प्रताप बलि ललित जगत कीरति विशद।
हरिवंश विमल वानी सु बलि मृदु कमनीय सुमधुर पद ॥११॥
इति श्रीहित हरिवंश बानी प्रताप चतुर्थ प्रकरण की
जय जय श्रीहित हरिवंश ॥४॥

।।सर्व शास्त्रसार श्रीहितइष्टाराधन प्रकरण५।।

છન્દ ગાથા ।

પ્રથમ પ્રણમ્ય સુરમ્ય મતિ, મન શુધિ ચિત્ત પ્રશંસ ।
ચરણુ શરણુ સેવક સદા, સુ જય જય શ્રીહરિવંશ ।।

શ્રીહરિવંશ વિપુલ ગુણુ મિષ્ટં ।
શ્રીહરિવંશ ઉપાસિક ઇષ્ટં ।।
શ્રીહરિવંશ કૃપા મતિ પાઊઁ ।
શ્રીહરિવંશ વિમલ ગુણુ ગાઊઁ ।।

ગાઊં હરિવંશ નામ યશ નિર્મલ શ્રીહરિવંશ રમિત પ્રાણું ।
કારજ હરિવંશ પ્રતાપ સુઉદિત કારણુ શ્રીહરિવંશ ભણું ।।
વિદ્યા હરિવંશ મન્ત્ર ચતુરક્ષર જપત મિદ્ધ ભવ ઉદ્ધરણું ।
જય જય હરિવંશ જગત મંગલ પર શ્રીહરિવંશ ચરણુ શરણું ।।૧।।

હરિ શિતિ અક્ષર બીજ ઋષિ વંશી શક્તિ સુ અંશ ।
નખ શિખ સુન્દર ધ્યાન ધરિ જય જય શ્રીહરિવંશ ।।

શ્રીહરિવંશ સુ સુન્દર ધ્યાનં ।
શ્રીહરિવંશ વિશદ વિજ્ઞાનં ।।
શ્રીહરિવંશ નામ ગુણુ રૂપં ।
શ્રીહરિવંશ પ્રેમ રસ રૂપં ।।

રસમય હરિવંશ પરમ પરમાક્ષર શ્રીહરિવંશ કૃપા સદનં ।
આત્મા હરિવંશ પ્રગટ પરમાનંદ શ્રીહરિવંશ પ્રમાણુ મનં ।।

જીવન હરિવંશ વિપુલ સુખ સંપતિ શ્રીહરિવંશ બલિત વરણું ।
જય જય હરિવંશ જગત મંગલ પર શ્રીહરિવંશ ચરણ શરણું ॥૨॥

શરણ નિરાપદ પદ રચિત, સકલ અશુભ શુભ નંશ ।
દેત સહજ નિશ્ચલ ભગતિ, જય જય શ્રીહરિવંશ ॥
શ્રીહરિવંશ મુદિત મન લોભં ।
શ્રીહરિવંશ વચન વર શોભં ॥
શ્રીહરિવંશ કાયકૃત કારં ।
શ્રીહરિવંશ વિશુદ્ધ વિચારં ॥
પૂજા હરિવંશ નામ પરમારથ શ્રીહરિવંશ બિબેક પરં ।
ધીરજ હરિવંશ વિરદ બલ બીરજ શ્રીહરિવંશ અભદ્ર હરં ॥
તૃષ્ણા હરિવંશ સુયશ રસ લંપટ શ્રીહરિવંશ કર્મ કરણું ।
જય જય હરિવંશ જગત મંગલ પર શ્રીહરિવંશ ચરણ શરણું ॥૩॥

શ્રીહરિવંશ સુગોત કુલ, દેવ જાતિ હરિવંશ ।
શ્રીહરિવંશ સ્વરૂપ હિત, ઋદ્ધિ સિદ્ધિ હરિવંશ ॥
શ્રીહરિવંશ વિદિત બિધિ વેદં ।
શ્રીહરિવંશ જુ તત્વ અભેદં ॥
શ્રીહરિવંશ પ્રકાસિત યોગં ।
શ્રીહરિવંશ સુકૃત સુખ ભોગં ॥
પ્રજ્ઞા હરિવંશ પ્રતીતિ પ્રમાણુત પ્રીતમ શ્રીહરિવંશ પ્રિયં ।
ગાથા હરિવંશ ગીત ગુણ ગોચર ગુપતિ ગુણિત હરિવંશ ગિયં ॥

સેવક હરિવંશ સાર સંચિત સબ—
શ્રીહરિવંશ ધર્મ ધરણં ।
જય જય હરિવંશ જગત મંગલ પર—
શ્રીહરિવંશ ચરણ શરણં ॥ ૪ ॥

✽ છપ્પય ✽

જય જય શ્રીહરિવંશ ચન્દ્ર દ્વિજ વર કુલ મંડન ।
જય જય શ્રીહરિવંશ ચન્દ્ર કલિ તમ ભર ખંડન ॥
જય જય શ્રીહરિવંશ ચન્દ્ર અકલંક પ્રકાશિત ।
જય જય શ્રીહરિવંશ ચન્દ્ર સબ જગ આભાસિત ॥
હરિવંશ ચન્દ્ર અમૃત બરષિ, સકલ જન્તુ તાપનિ હરણં ।
સેવક સમીપ સંતત રહૈં, શ્રીહરિવંશ ચરણ શરણં ॥

ઇતિ સર્વશાસ્ત્રસાર શ્રીહિત ઇષ્ટારાધન પંચમ પ્રકરણ શ્રી
જય જય શ્રીહિતહરિવંશ ॥૫॥

॥श्रीहित धर्मिन कृत्य वर्णन षष्ठ प्रकरण॥६

છન્દ તોટક । સંખ્યા ચૌદહ ॥

પહિલૈં હરિવંશ સુનામ કહૈં ।
હરિવંશ સુધર્મિનિ સંગ લહૈં ॥
હરિવંશ સુનામ સદા તિનકૈં ।
સુખ સમ્પતિ દમ્પતિ જૂ જિનકૈં ॥૧॥

હરિવંશ સુનામ કહૌ નિત હૈં ।
મિલ હી કહૌ કૃત્ત સુધર્મિનિ કૈં ॥
હરિવંશ ઉપાસના હૈ તિન કૈં ।
સુખ સમ્પતિ દમ્પતિ જૂ જિન કૈં ॥૨॥
હરિવંશ ગિરા રસ રીતિ કહૈં ।
સુકૃતી જન સંગતિ નિત્ય રહૈં ॥
કછુ ધર્મ વિરુદ્ધ નહીં તિનકૈં ।
સુખ સમ્પતિ દમ્પતિ જૂ જિનકૈં ॥૩॥
હરિવંશ પ્રશંસિત નિત્ય રહૈં ।
રસ રીતિ બિવર્દ્ધિત કૃત્ય કહૈં ॥
જુ કછુ કુલ કર્મ નહીં તિનકૈં ।
સુખ સમ્પતિ દમ્પતિ જૂ જિનકૈં ॥૪॥
હરિવંશ સુનામ જુ નિત્ય રટૈં ।
ક્ષણ યામ સમાન ન નૈક ઘટૈં ॥
વિધિ ઔર નિષેધ નહીં તિનકૈં ।
સુખ સમ્પતિ દમ્પતિ જૂ જિનકૈં ॥૫॥
હરિવંશ સુધર્મ જુ નિત્ય કરૈં ।
હરિવંશ કહી સુ નહીં બિસરૈં ॥
હરિવંશ સદા નિધિ હૈં તિનકૈં ।
સુખ સમ્પતિ દમ્પતિ જૂ જિનકૈં ॥૬॥

હરિવંશ પ્રતાપહિ જાનત હૈં ।
　　હરિવંશ પ્રબોધ પ્રમાણત હૈં ॥
હરિવંશ સુ સર્વસુ હૈ તિનકૈં ।
　　સુખ સમ્પતિ દમ્પતિ જૂ જિનકૈં ॥૭॥
હરિવંશ બિચાર પરે જુ રહૈં ।
　　હરિવંશ ધર્મ્મ ધુરા નિરહૈં ॥
હરિવંશ નિવાહક હૈં તિનકૈં ।
　　સુખ સમ્પતિ દમ્પતિ જૂ જિનકૈં ॥૮॥
હરિવંશ રસાયન પીવત હૈં ।
　　હરિવંશ કહૈં સુખ જીવત હૈં ॥
હરિવંશ પતિવ્રત હૈ તિનકૈં ।
　　સુખ સમ્પતિ દમ્પતિ જૂ જિનકૈં ॥૯॥
હરિવંશ ગિરા રસ રીતિ બનૈં ।
　　હરિવંશ કહૈં હરિવંશ સુનૈં ॥
હરિવંશ હૃદય વ્રત હૈ તિનકૈં ।
　　સુખ સમ્પતિ દમ્પતિ જૂ જિનકૈં ॥૧૦॥
હરિવંશ કૃપા હરિવંશ કહૈં ।
　　હરિવંશ કહૈં હરિવંશ લહૈં ॥
હરિવંશ સુલાભ સદા તિનકૈં ।
　　સુખ સમ્પતિ દમ્પતિ જૂ જિનકૈં ॥૧૧॥
હરિવંશ પરાયણ પ્રેમ ભરે ।
　　હરિવંશ સુ મન્ત્ર જપૈં સુધરે ॥

હરિવંશ સુ ધ્યાન સદા તિનકૈં ।
સુખ સમ્પતિ દમ્પતિ જૂ જિનકૈં ॥૧૨॥
નિત શ્રીહરિવંશ સુ નામ કહૈં ।
નિત રાધિકા સ્યામ પ્રસન્ન રહૈં ॥
નિત સાધન ઔર નહીં તિનકૈં ।
સુખ સમ્પતિ દમ્પતિ જૂ જિનકૈં ॥૧૩॥
જબ રાધિકા સ્યામ પ્રસન્ન ભયે ।
તબ નિત્ય સમીપ સુ ઐંચ લયે ॥
હરિવંશ સમીપ સદા તિનકૈં ।
સુખ સમ્પતિ દમ્પતિ જૂ જિનકૈં ॥૧૪॥

* છપ્પય *

નિત નિત શ્રીહરિવંશ નામ ક્ષણુ ક્ષણુ જુ રટત નર ।
નિત નિત રહત પ્રસન્ન જહા દમ્પતિ કિશોર વર ॥
જહા હરિ તહા હરિવંશ જહા હરિવંશ તહા હરિ ।
એક શબ્દ હરિવંશ નામ રાખ્યૌ સમીપ કરિ ॥
હરિવંશ નામ સુ પ્રસન્ન હરિ હરિ પ્રસન્ન હરિવંશ રતિ ।
હરિવંશ ચરણુ સેવક જિતે સુનહુ રસિક રસ રીતિ ગતિ ॥૧॥

ઇતિ શ્રીહિત ધર્મિન કૃત્ય વર્ણુન ષષ્ઠ પ્રકરણુ ૬ી
જય જય શ્રીહિતહરિવંશ ॥૬॥

॥श्रीहित रसरीति वर्णन सप्तम प्रकरण॥७॥

છન્દ રહ્ડા । અન્તર્ગત પ્રેમ ધ્યા ।

વ્યાસ નન્દન જગત આધાર—

જગમગત યશ સબ જગ વન્દનીય જગ ભય વિહંડન ।
જગ શોભા જગ સમ્પદા જગ જીવન સબ જગ મંડન ॥
જગ મંગલ જગ ઉદ્ધરન જગ નિધિ જગત પ્રશંસ ।
ચરણ શરણ સેવક સદા સુ જય જય શ્રીહરિવંશ ॥૧॥

જયતિ યમુના બિમલ વર બારિ—

શીતલ તરલ તરંગિણી રત્ન બદ્ધ બિબિ તટ બિરાજત ।
પ્રફુલિત વિવિધ સરોજગણ ચક્રવાદિ કુલ હંસ ગાજત ॥
ફુલ વિશદ વન દ્રુમ સઘન લતા ભવન અતિ રમ્ય ।
નિત્ય કેલિ હરિવંશ હિત સુ બ્રહ્માદિકનિ અગમ્ય ॥૨॥

સુઘર સુન્દર સુમતિ સર્વજ્ઞ—

સંતત સહજ સદા સદન સઘન કુંજ સુખ પુંજ બરષત ।
રાગરસ સરસ સુમન ચયન રચિત શયન સખુ રંગ હરષત ॥
કેલિ બિશદ આનંદ રસદ ખેલિ બઢત નિત યામ ।
કેલિ નિગમ મગ પગ સુભગ ખેલિ કુમર વર વામ ॥૩॥

રસિક રમની રસદ રમ રાસિ—

રસ સીવા રસ સાગરી રસ નિકુંજ સુખ પુંજ બરષત ।

રસ નિધિ સુવિધિ રસજ્ઞ રસ રેખ રીતિ રસ પ્રીતિ હરષત ॥
રસ મૂરતિ સૂરતિ સરસ રસ બિલસનિ રસ રંગ ।
રસ પ્રવાહ સરિતા મગ્ન રતિ રસ લહરિ તરંગ ॥૪॥

સ્યામ સુન્દર ઉરમિ બનમાલ—

ઉરગ ભોગ ભુજદંડ વર કમ્બુ કંઠ મણિગણ બિરાજત ।
કુંચિત કચ મુખ તામરસ મધુ લમ્પટ જનુ મધુપ રાજત ॥
શીશ મુકુટ કુંડલ શ્રવણ મુરલી અધર ત્રિભંગ ।
કનક કપિશ પટ શોભિઅતિ જનુ ઘન દામિનિ સંગ ॥૫॥

સુભગ સુંદરી સહજ શૃંગાર—

સહજ શોભા સર્વાંગ પ્રતિ સહજ રૂપ વૃષભાનુનન્દિની ।
સહજાનન્દ કાદમ્બિની સહજ બિપિનિ વર ઉદિત ચન્દિની ॥
સહજ કેલિ નિત નિત નવલ સહજ રંગ સુખ ચૈન ।
સહજ માધુરી અંગ પ્રતિ મોપે કહત બનૈ ન ॥૬॥

બિપિન નિર્તત રસિક રસ રાસિ—

દમ્પતિ અતિ આનંદ વશ પ્રેમ મત્ત નિશંક ક્રીડત ।
ચંચલ કુંડલ કર ચરણ નયન લોલ ગતિ રંગ બ્રાડત ॥
ઝટકત પટ ચુટકિન ચટક લટકત લટ મૃદુ હાસ ।
પટકત પદ ઉઘટત શબ્દ મટકત ભૃકુટિ વિલાસ ॥૭॥

નવલ નાગરિ નવલ સુરગાજ—

નવ નવ વન ઘન ક્રીડત નવ નિકુંજ વિલસત સર્વંસ ।

નવ નવ રતિ નિત નિત અદ્દભુત નયૌ નેહ નવ રંગ નયૌ રસ ॥
નવ વિલાસ કલ હાસ નવ મધુર સરસ મૃદુ બૈન ।
નવ કિશોર હરિવંશહિત સુ નવલ નવલ સુખ ચૈન ॥૮॥

✽ છપ્પય ✽

નવલ નવલ સુખ ચૈન ઐન આપને આપ બસ ।
નિગમ લોક મર્યાદ ભંજિ ક્રીડંત રંગ રસ ॥
સુરત પ્રસંગ નિશંક કન્ત જોઈ જોઈ ભાવત મન ।
લલિત અંગ અલિ ભંગ ભાવ લજ્જિત સુ કોકગન ॥
અદ્દભુત વિહાર હરિવંશ હિત—
નિરખિ દાસ સેવક જિયત ।
વિસ્તરન્તિ સુનત ગાવત રસિક—
સુ નિત નિત લીલા રસ પિયત ॥૧॥

ઇતિ શ્રીહિત રસરીત વર્ણન સપ્તમ પ્રકરણ શ્રી
જય જય શ્રીહિતહરિવંશ ॥૭॥

॥ अथ श्रीहितधर्म अनन्यटेक प्रकरण ॥८॥

॥ દ્વાદશ સવૈયા ॥ પલાવતિ ૩૨ માત્રા ૨ ગુરુ ॥

કર્મ ધર્મ કોઉ કરહુ વેદ વિધિ—
કોઉ બહુ વિધિ દેવતન ઉપાસી ।

કોઉ તીરથ તપ જ્ઞાન ધ્યાન વ્રત—
અરુ કોઉ નિર્ગુણ બ્રહ્મ ઉપાસી ॥
કોઉ યમ નિયમ કરત અપની રુચિ—
કોઉ અવતાર કદમ્બ ઉપાસી ।
મન ક્રમ વચન ત્રિશુદ્ધ સકલ મત—
હમ શ્રીહિતહરિવંશ ઉપાસી ॥૧॥
જાતિ પાતિ કુલ કર્મ ધર્મ વ્રત—
સંગ્રિત હેત અવિદ્યા નાસી ।
સેવક રીતિ પ્રતીતિ પ્રીતિ હિત—
વિધિ નિષેધ શ્રૃંખલા વિનાસી ॥
અબ જોઈ કહી કરૈં હમ સોઈ—
આયુષ લિયૈં ચલૈં નિજ દાસી ।
મન ક્રમ વચન ત્રિશુદ્ધ સકલ મત—
હમ શ્રીહિતહરિવંશ ઉપાસી ॥૨॥

(સવૈયા સુગત)

જો હરિવંશ કૌ નામ સુનાવૈ—
તન મન પ્રાણ તાસુ બલિહારી ।
જો હરિવંશ ઉપાસિક સેવૈ—
સદા સેઉૈં તાકે ચરણ વિચારી ॥
જો હરિવંશ ગિરા યશ ગાવૈ—
સર્બસ્વ દેહું તાસુ પર વારી ।

જો હરિવંશ કૈ ધર્મ સિખાવૈ—
सोई तौ मेरे प्रभु तैं प्रभु भारी ॥ ३ ॥

[માલતી છન્દ]

શ્રીહરિવંશ સુનાદ વિમોહી—
સુનિ ધુનિ નિત્ય તહાં મન દૈહૌં ।
શ્રીહરિવંશ સુનન્ત ચલી સંગ—
હોં તિન સંગ નિત્ય પ્રતિ જૈહૌ ॥
શ્રીહરિવંશ બિલાસ રાસ રસ—
શ્રીહરિવંશ સંગ અનુભૈહાં ।
જો હરિ નામ જગત્ર શિરોમણિ—
વંશ બિના કબહૂઁ નહિં લૈહૌ ॥ ૪ ॥

[મંદિરા છન્દ]

પ્રેમી અનન્ય ભજન્ન ન હોય—
જો અન્તરયામી ભજૈ મન મેં ।
જો લખિ દેખ્યૌ યશોદા કૈ નન્દન—
તૌ વિશ્વ દિખાય સબૈ તન મેં ॥
શ્રીહરિવંશ સુનાદ બિમોહી—
તે શુદ્ધ સમીપ મિલીં છન મેં ।
અબ યામેં મિલૌની મિલૈ ન કછૂ—
જબ ખેલત રાસ સદા બન મેં ॥ ૫ ॥

માલતી છન્દ ।

જે બહુ માન કરૈ કોઊ મેરૌ—
કિયે બહુ માનત નાહિં બડાઈ ।
જો અપમાન કરૈ કોઊ કૈંહૂઁ—
કિયે અપમાન નહીં લઘુતાઈ ॥
શ્રી હરિવંશ ગિરા રસ સાગર—
માઝ મગન્ન સવૈ નિધિ પાઈ ।
જો હરિવંશ તજૌ ભજૌ ઔરહિં—
તૌ મોહિં શ્રીહરિવંશ દુહાઈ ॥ ૬ ॥

[પદ્માવતિ છન્દ ૩૨ માત્રા ૨ ગુરુ]

કહી વન કેલિ નિકુંજ નિકુંજનિ—
નવ દલ નૂતન સેજ ગ્ગાઈ ।
નાથ બિરમિ બિરમિ કહી તબ—
સો ગતિ તૈસીયૈ કૈસૈં ભુલાઈ ॥
સત્વર ઉઠે મહામધુ પીવત—
માધુરી વાણી મેરે મન ભાઈ ।
જો હરિવંશ તજૌ ભજૌ ઔરહિ—
તૌ મોહિ શ્રીહરિવંશ દુહાઈ ॥ ૭ ॥

[માલતી છન્દ]

ભુજ અંશનિ દીન્હે બિલોકિ રહે -
મુખ ચન્દ ઉભય મધુ પાન કરાઈ ।

આપ બિલોકિ હૃદય કિયૌ માન—
વિશુદ્ધ સુચાર પ્રબોધ મનાઈ ॥
શ્રીહરિવંશ બિના યહ હેત—
કો જાનૈ, કહા, કો કહૈ સમુઝાઈ ।
જે હરિવંશ તજૌ તજૌ ઔરહિ—
તૌ મોહિ શ્રીહરિવંશ દુહાઈ ॥ ૮ ॥
શ્રીહરિવંશ સુનાદ સુરીતિ—
સુગાન મિલે બન માધુરી ગાઈ ।
શ્રીહરિવંશ બચન્ન રચન્ન—
સુ નિત્ય કિશોર કિશોરી લડાઈ ॥
શ્રીહરિવંશ ચિંગ રસ રીતિ—
સુ ચિત્ત પ્રતીતિ ન આન સુહાઈ ।
જો હરિવંશ તજૌ ભજૌ ઔરહિ—
તૌ મોહિ શ્રીહરિવંશ દુહાઈ ॥ ૯ ॥
શ્રીહરિવંશ કૌ નામ સુ સર્બસુ—
જાનિ સુ રાખ્યૌ મૈં ચિત્ત સમાઈ ।
શ્રીહરિવંશ કે નામ પ્રતાપ કૌ—
લાભ લહ્યૌ સુ કહ્યૌ નહિં જાઈ ॥
શ્રીહરિવંશ કૃપા તેં વિશુદ્ધ કૈ—
સાઁચી યહૈ જુ મેરે મન ભાઈ ।
જો હરિવંશ તજૌ ભજૌ ઔરહિ—
તૌ મોહિ શ્રીહરિવંશ દુહાઈ ॥ ૧૦ ॥

દેખે જુ મેં અવતાર મધ્ય ભક્તિ—
તદ્યા તદ્યા મન તૈસૌ ન જાઈ।
ગોકુલનાથ મહા વ્રજ વૈભવ—
લીના અનેક ન ચિત્ત ખટાઈ ॥
એહિ રીતિ પ્રતીતિ બંધ્યૌ મન—
મોહિ સમેં હરિવંશ બજાઈ।
જો હરિવંશ તજૌ ભજૌ ઔરહિ—
તૌ મોહિ શ્રીહરિવંશ દુહાઈ ॥ ૧૧ ॥
નામ અગદ હરૈ અઘપુંજ—
જગત્ત હરૈ હરિ નામ બડાઈ।
સો હરિવંશ સમેત સંપૂર્ણ—
પ્રેમી અનન્યનિ કૌ સુખદાઈ ॥
શ્રીહરિવંશ કહંત સુનંત—
ક્ષણ ક્ષણ કાલ વૃથા નહિં જાઈ।
જો હરિવંશ તજૌ ભજૌ ઔરહિ—
તૌ મોહિ શ્રીહરિવંશ દુહાઈ ॥ ૧૨ ॥

છપ્પય।

શ્રીહરિવંશ સુધાબ્ધિ સુમન હરિવંશ અનિન્દૈ।
શ્રીહરિવંશ સુચિત્ત મિત્ત હરિવંશ અનિન્દૈ ॥

શ્રીહરિવંશ સુ બુદ્ધિ બરણુ હરિવંશ નામ જસ ।
શ્રીહરિવંશ પ્રકાશ વચન હરિવંશ ગિરારસ ॥
શ્રીહરિવંશ નામ બિસરૈ ન ક્ષણુ શ્રીહરિવંશ સહાય બલ ।
હરિવંશ ચરણુ સેવક સદા સુ શપથ કરી હરિવંશ બલ ॥૧૦॥

ઇતિ શ્રીહિતધર્મ અનન્ય ટેક શપથ વર્ણન નામ અષ્ટમપ્રકરણુ શ્રી
જય જય શ્રીહિતહરિવંશ ॥૭॥

श्रीहितअकृपा श्रीहितकृपा नवम प्रकरण ।९।

શ્રીહિતઅકૃપા લક્ષણુ વર્ણન—સોરઠા ૧૦ ।

સબ જગ દેખ્યૌ ચાહિ, કાહિ કહૌ હરિ ભક્તિ બિનુ ।
પ્રીતિ કહૂઁ નહિં આહિ, શ્રીહરિવંશ કૃપા બિના ॥૧॥

ગુપ્ત પ્રીતિ કૌ અંગ, સંગ પ્રચુર અતિ દેખિયત ।
નાહિંન ઉપજત રંગ, શ્રીહરિવંશ કૃપા બિના ॥૨॥

મુખ વરણુત રસ રીતિ, પ્રીતિ ચિત્ત નહિં આવઈ ।
ચાહત સબ જગ કીર્તિ, શ્રીહરિવંશ કૃપા બિના ॥૩॥

ગાવત ગીત રસાલ, ભાલ તિલક શોભિત ઘના ।
બિનુ પ્રીતિહિં બેહાલ, શ્રીહરિવંશ કૃપા બિના ॥૪॥

નાચત અતિહિ રસાલ, તાલ ન શોભિત પ્રીતિ બિનુ ।
જન બાંધે જંજાલ, શ્રીહરિવંશ કૃપા બિના ॥૫॥

માનત અપનો ભાગ, રાગ કરત અનુરાગ બિનુ ।
દીખત સકલ અભાગ શ્રીહરિવંશ કૃપા બિના ॥૬॥
પઢત જુ વેદ પુરાણ, દાન ન શોભિત પ્રીતિ બિનુ ।
બાઢે અતિ અભિમાન, શ્રીહરિવંશ કૃપા બિના ॥૭॥
દરશન ભક્ત અનૂપ રૂપ, ન શોભિત પ્રીતિ બિનુ ।
ભરમ ભટકત બ્રૂપ, શ્રીહરિવંશ કૃપા બિના ॥૮॥
સુન્દર પરમ પ્રવીણ, લીન ન શોભિત પ્રીતિ વિનુ ।
તે સબ દીખત દીન, શ્રીહરિવંશ કૃપા બિના ॥૯॥
ગુણ માની સમાર, ઔર સકલ ગુણ પ્રીતિ વિનુ ।
બહુત ધરત શિર ભાર, શ્રીહરિવંશ કૃપા બિના ॥૧૦॥

॥ ઇતિ શ્રીહિત અકૃપા લક્ષણ સ્વરૂપ વર્ણન સોરઠા ॥૧૦॥

અથ શ્રીહિતકૃપા સ્વરૂપ, લક્ષણ વર્ણન સોરઠા ૧૦ ॥

મુખ વરણત હરિવંશ, ચિત્ત નામ હરિવંશ ગતિ ।
મન સુમિરણ હરિવંશ, યહ જુ કૃપા હરિવંશ કી ॥૧॥
સબ જીવનિ સોં પ્રીતિ, રીતિ નિબાહત આપની ।
શ્રવણ કથન પરતીતિ, યહ જુ કૃપા હરિવંશ કી ॥૨॥
શત્રુ મિત્ર સમ જાનિ, માનિ માન અપમાન સમ ।
દુખ સુખ લાભ ન હાનિ, યહ જુ કૃપા હરિવંશ કી ॥૩॥

નિત ઇક ધર્મિન સંગ,રંગ બઢત નિત નિત સરસ ।
નિત નિત પ્રેમ અભંગ, યહ જુ કૃપા હરિવંશ કી ॥४॥

નિરખત નિત્ય બિહાર, પુલકિત તન રોમાવલી ।
આનઁદ નયન સુઢાર, યહ જુ કૃપા હરિવંશ કી ॥५॥

ક્ષણ ક્ષણ રુદન કરંત, ક્ષણ ગાવત આનંદ ભર ।
ક્ષણ ક્ષણ હહર હસંત, યહ જુ કૃપા હરિવંશ કી ॥६॥

ક્ષણ ક્ષણ બિહરત સંગ, ક્ષણ ક્ષણ નિરખત પ્રેમ ભરિ ।
ક્ષણ યશ કહત અભંગ,યહ જુ કૃપા હરિવંશ કી ॥७॥

નિરખત નિત્ય કિશોર, નિત્ય નિત્ય નવ નવ સુરતિ ।
નિત નિરખત છવિ ભોર, યહ જુ કૃપા હરિવંશ કી ॥८॥

તૃપ્તિ ન માનત નૈન, કુંજ રંધ્ર અવલોકિ તન ।
યહ સુખ કહત બનૈ ન, યહ જુ કૃપા હરિવંશ કી ॥९॥

કહા કહૌ બડ ભાગ, નિત નિત રતિ હરિવંશ હિત ।
નિત વર્દ્ધિત અનુરાગ, યહ જુ કૃપા હરિવંશ કી ॥१०॥

* છપ્પય *

નિત વર્દ્ધિત અનુરાગ ભાગ અપનૌ કરિ માનત ।
નિત્ય નિત્ય નવકેલિ નિરખિ નૈનનિ સચુ માનત ॥
નિત નિત શ્રીહરિવંશ નામ નવ નવ રતિ માનત ।
નિત નિત શ્રીહરિવંશ કહત સોઇ સોઇ શિર માનત ॥

આપુનૈ ભાગ આપુન પ્રગટ કહત જુ શ્રીહરિવંશ વલ ।
હરિવંશ ભરોસે ભયે નિડર--
સુ નિત ગર્જત હરિવંશ વલ ॥૨૨॥

ઇતિ શ્રીહિતકૃપા અકૃપા અન્વયવ્યતિરેક વર્ણન નામ
નવમ પ્રકરણ શ્રી જય જય શ્રીહિતહરિવંશ ॥૯॥

॥अथ श्रीहित भक्त भजन दशम प्रकरण॥ १०॥

(વાઇસિ કુંડલિયા) (પ્રથમ સિદ્ધાન્ત શ્રી ૧૧)

શ્રીહરિવંશ સુ ધર્મ દૃઢ અરુ સમુઝત નિજુ રીતિ ।
તિનકૈ હૌ સેવક સદા સુ મન ક્રમ વચન પ્રતીતિ ॥
મન ક્રમ વચન પ્રતીતિ પ્રીતિ દિન ચરણ પખારૌ ।
નિત પ્રતિ જૂઠન ખાઉં વરણ ભેદહિ ન વિચારૌં ॥
તિનકી સંગતિ રહત જાતિ કુલ મદ સબ નંશહિ ।
સંતત સેવક સદા ભજત જે શ્રીહરિવંશહિ ॥૧॥
સબ અનન્ય સાચે સુબિધિ સબકૌ હૌ નિજુ દાસ ।
સુમિરણ નામ પવિત્ર અતિ દરશ પરસ અઘ નાસ ॥
દરશ પરસ અઘ નાસ બાસ નિજુ સંગ કરૌ દિન ।
તિન મુખ હરિ યશ સુનત શ્રવણ માનૌં ન તૃપ્તિ છિન ॥
કલિ અભક્ત વરણત સહસ કલિ કામાદિક દ્વંદ્વ તબ ।
સેવક શરણ સદા રહૈ સુવિધિ સાચે અનન્ય સબ ॥૨॥

રાધાવલ્લભ ભજત ભજિ, ભલી ભલી સબ હોય ।
રસિક અનન્ય સજાતિ ભજિ, ભલી ભલી સબ હોય ॥

ભલી ભલી તબ હોય જબહિ હરિવંશ ચરણ રતિ ।
ભલી ભલી તબ હોય રચિત રસરીતિ સદા મતિ ॥
ભલી ભલી સબ હોય ભક્તિ ગુરુ રીતિ અગાધા ।
ભલી ભલી સબ હોય ભજત ભજિ શ્રીહરિ રાધા ॥૩॥

રાધાવલ્લભ ભજત ભજિ, ભલી ભલી સબ હોય ।
અશુભ અનર્ભલિ સંગ જન, બિમુખ તજૌ સબ કોય ॥
બિમુખ તજૌ સબ કોય ઝૂઠ બોલત સચુ માનત ।
દોષ કરત નિઃસંક રંક કરિ સંતન જાનત ॥
અભિમાની ગર્વિષ્ઠ લોભ મદ મત્ત અગાધા ।
દુષ્ટ પરિહરૌ દૂરિ ભજત ભજિ શ્રીહરિ રાધા ॥૪॥

રાધાવલ્લભ ભજત ભજિ, ભલી ભલી સબ હોય ।
જિતે વિનાયક શુભ અશુભ, વિઘ્ન કરૈં નહિં કોય ॥

વિઘ્ન કરૈં નહિં કોય ડરૈં કલિ કષ્ટ કાલ ભય ।
હરૈં સકલ સંતાપ હરષિ હરિ નામ જપત જય ॥
શ્રીવૃન્દાવન નિત્ય કેલિ કલ કરત અગાધા ।
હિત હરિવંશ કિશોર ભજત ભજ શ્રીહરિ રાધા ॥૫॥

રાધાવલ્લભ ભજત ભજિ, ભલી ભલી સબ હોય ।
ત્રિવિધિ તાપ નાશહિં સકલ, સબ સુખ સમ્પતિ હોય ॥

સબ સુખ સમ્પતિ હોય હોય હરિવંશ ચરણ રતિ ।
હોય વિષય વિષ નાશ હોય વૃન્દાવન બસ ગતિ ॥
હોય સુદૃઢ સતસંગ હોય રસ રીતિ અગાધા ।
હોય સુયશ જગ પ્રગટ હોય પદ પ્રીતિ સુ રાધા ॥૬॥

રાધાવલ્લભ ભજત ભજિ, ભલી ભલી સબ હોય ।
ભીર મિટૈ ભટ યમન કી, ભય ભંજન હરિ સોય ॥
ભય ભંજન હરિ સોય જગ્ગ ભું'યૈ ભટકત કતિ ।
ભગવત ભક્તિ વિચાર વેદ ભાગવત પ્રીતિ ગતિ ॥
ભક્ત ચરણ ધરિ ભાવ તરત ભવસિન્ધુ અગાધા ।
હિત હરિવંશ પ્રશંસ ભજત ભજિ શ્રીહરિ રાધા ॥૭॥

રાધાવલ્લભ ભજત ભજિ ભલી ભલી સબ હોય ।
અન્ય દેવ સેવી સકલ, ચલત પૂંછ સી ખોય ॥
ચલત પૂંછ સી ખોય, રોય ઝખિ દ્યૌસ ગઁવાવતિ ।
સોય સ્વપન સમ રૈન જોય નૃપિ સમ જુ નચાવતિ ॥
ભોય વિષમ વિર વિષય રોગ સતગુરુ નહિં લાધા ।
ધોય મહલ દલિ કલુષ રોગ ભજિ શ્રીહરિ રાધા ॥૮॥

રાધાવલ્લભલાલ બિનુ જીવન જનમ અકત્ય ।
બાધા મન કુલ દર્મ કૃત, કુરઠ ન લાગૈ હત્ય ॥
કુરઠ ન લાગૈ હત્ય સત્ય સમરથ ન મિટૈ તમ ।
માથ ધુનત હરિ વિમુખ સંગ યમપંથ ચલત જમ ॥

ગાથ વિમલ ગુણુ ગાન કૃત્ય યશ શ્રવણુ અગાધા ।
નાથ અનાથનિ હિત સમર્થ મોહન શ્રીરાધા ॥૯॥

કર્મઠ કઠિન સશલ્ય નિત, સોચત શીશ ધુનંત ।
શ્રીહરિવંશ જુ ઉદ્ધરી, સોઇ રસ રીતિ સુનંત ॥
સોઇ રસ રીતિ સુનંત અન્ત અનરસહિત કરત સબ ।
જમ જબ જિયનિ વિચાર સાર માનત મન મન તબ ॥
ક્ષણુ ક્ષણુ લોલુપ ચિત્ત સમઝિ છોડત તાતેં શઠ ।
કરત ન સંત સમાજ જિતે અભિમાની કર્મઠ ॥૧૦॥

હિત હરિવંશ પ્રશંસ મન, નિત સેવન વિશ્રામ ।
ચિત નિષેધ વિધિ સુધિ નહીં વિતુ સચિત નિધિ નામ ॥
વિતુ સચિત નિધિ નામ કામ સુમિરન દાસ તન ।
યામ ઘટી ન વિલમ્બ બામ કૃત કરત નિકટ જન ॥
ગ્રામ પથ આરણ્ય દામ દૃઢ પ્રેમ ગ્રથિત નિત ।
તા મતિ રત સુખ રાસિ વામ દશ નવકિશોર હિત ॥૧૧॥

(કુંડલિયા રસ કી ૧૧)

શ્રીરાધા આનન કમલ, હરિ અલિ નિત સેબંત ।
નવ નવ રતિ હરિવંશહિત, વૃન્દાવિપિન બસંત ॥
વૃન્દાવિપિન બસંત પરસ્પર બાહુ દંડ ધરિ ।
ચલત ચરણુ ગતિ મત્ત કરણિ ગજરાજ ગર્વ હરિ ॥

કુંજ ભવન નિત કેલિ કરત નવ નવલ અગાધા ।
નાના કામ પ્રસંગ કરત મિલિ શ્રીહરિ રાધા ॥૧૨॥

સુખ વિહઁસત હરિવંશ હિત, રખ રસ રાસિ પ્રવીન ।
સુખ સાગર નાગર ગુરૂ, પુહુપ શયન આસીન ॥

પુહુપ શયન આસીન કીન નિજ પ્રેમ કેલિ બસ ।
પીન ઉરજ વર પરસિ ભીન નવ સુરત રંગ રસ ॥
ખીન નિરખિ મદ મદન દીન પાવત જુ બિલખિ દુખ ।
મીનકેતુ નિર્જિત સુ લીન પ્રિય નિરખિ બિહઁસિ સુખ ॥૧૩॥

રસ સાગર હરિવંશ હિત, લસત સરિત વર તીર ।
યશ જગ વિપદ સુ વિસ્તરિત, બસત જુ કુંજ કુટીર ॥

બસત જુ કુંજ કુટીર ભીર નવ રંગ ભામિનિ ભર ।
ચીર નીલ ગૌરાંગ સરસ ઘન તન પીતામ્બર ॥
ધીર બહત દક્ષિણ સમીર કલ કેલિ કરત અસ ।
નીરજ શયન સુરચિત રીર વર સુરતરંગ રસ ॥૧૪॥

પિય વિચિત્ર બન રચિ ભત, જિયયશ વેણુ કણ્ણત ।
તિય તરણી સુનિ તુષ્ટ ધુનિ, કિયૌ તહાં ગમન તુરંત ॥

કિયૌ તહાં ગમન તુરન્ત કન્ત મિલિ વિલસત સર્વસ ।
તત ગાસમંડલ જુરન્ત રસ નિર્ત રંગ રસ ॥
સતત સુર દુન્દુભિ બજ્જત બરષત સુમન લિય ।
અંત કેલિ જલ જનુકિ મત્ત ઇભિરાટ કરિણિ પિય ॥૧૫ ॥

હરિ વિહરત બન યુગલ જનુ તડિત સુવપુ ઘન સંગ।
કર કિશલય દલ શયન ભલ ભરિ અનુરાગ અભંગ॥
ભરિ અનુરાગ અભંગ રંગ અપને સચુપાવત।
અંગ અંગ સજિ સુભટ જંગ મનસિજહિ લજાવત॥
પંગુ દૃષ્ટિ લલિતાદિક તક નિરખત રંધ્રન કરિ।
મગ આદિ રચિ શિથિલ સજત ઉરઝંગ ધરત હરિ॥૧૬॥

શ્યામ સુભગ તન બિપિનધન ધામ બિચિત્ર બનાય।
તામહિ સંગમ યુગલ જન કામ કેલિ સચુપાય।
કામ કેલિ સચુપાય દાવ રન પ્રિયહિં રિઝાવત।
ઘાય ઘરત ઉર અંક ભાર ગન કોક લજાવત॥
ચાવ ચવગુન ચતુર રાય રસ રતિ સંગ્રામહિ।
છાય સુરાય જગ પ્રગટ ગાય ગુણ જીવત શ્યામહિ॥૧૭॥

સરિતા તટ સુર દ્રુમ નિકટ, અવિતા સુમન સુવાસ।
લલિતાદિક રસતનિ વિવસ, ચલિતા કુંજ નિવાસ॥
ચલિતા કુંજ નિવાસ આસ તવ હિત મગ પરખત।
રાસશ્રમ શ્રામ વિશ્રામ સખિ મિલિ મન હરખત॥
તાસુ વચન સુનિ ચિત હુલાસ સિરહજ દુખ ગલિતા।
દાસન્તન કુલ યુવતિ નામ માધવ સુખ સલિતા॥૧૮॥

પરખત પુલિન સુલિન ગિરા, કરખત ચિત સ્વર ઘોર।
હરખત હિત નિત નવલ રસ, વરખત યુગલ કિશોર॥

વરષન જુગલ કિશોર ભોર નવકુંજ સુરત ગન ।
મોર ચન્દ્ર ચય ચલન ડોર કચ શિથિલ સુભગ તન ॥
ચોર ચિત્ત લલિતાદિ કોર રંધ્રનિ નિજુ નિરખત ।
ચોર પ્રીતિ અન્તર ન ભોર દમ્પતિ છબિ પરખત ॥૮॥૧૯॥

ઋતુ બસંત બન ફુલ સુમન, ચિત પ્રસન્ન નવ કુંજ ।
હિત દંપતિ રતિ કુશલ મતિ, બિલુ સંચિત સુખ પુંજ ॥
બિલુ સંચિત સુખ પુંજ ગુંજ મધુકર સુનાદ ધુનિ ।
બંજ મૃદંગ ઉપંગ ધુજ ડફ ઝંઝિ તાલ સુનિ ॥
મંજુ યુવતિ ગન ગાન લુંજ હંસ ખગ તહાં બિધહિતુ ।
બુઝત રાગ વિલાસ કુંજ નવ મચિ વસંત ઋતુ ॥૯॥૨૦॥

કહત કહત ન કહી પરે રહત જુ મનહિ વિચાર ।
મદન મહત બાઢે બગતિ ગૂઢ તન ગુરુ હિત ગાર ॥
ગૂઢ તન ગુરુ હિત ગાઢિ હાઢિ અપની કર માનત ।
ચાર વેદ સુમૃતિ જુ ચાર ક્રમ કર્મ ન જાનત ॥
ડાઢિ અવિદ્યા કરિ વિરાગ ચિત હિત હરિવંશહિ ।
નાઢિ રસિક હદ બન બિહાર મહિમા ન પરે કહિ ॥૧૦॥૨૧॥

નવક શ્રીહરિવંશ કે, જગ બાજત ગુણ ગાય ।
નિશિ દિન શ્રીહરિવંશહિન, હરષિ ચરણ ચિતલાય ॥
હરષિ ચરણ ચિતલાય જપત હરિવંશ ગિરા યશ ।
મનસિ બચસિ ચિત લાય જપત હરિવંશ નામ યશ ॥

શ્રીહરિવંશ પ્રતાપ નામ નૌકા નિજુ ખેવક ।
ભવસાગર સુખ તરત નિકટ હરિવંશ જુ સેવક ॥૧૧॥૨૨॥

ઇતિ શ્રીહિતભક્ત ભજન નામ દશમ પ્રકરણ કી
જય જય શ્રીહિતહરિવંશ ॥૧૦॥

श्रीहित ध्यान सुधा प्रकाश एकादश प्रकरण ११

(ગાહાન્તર્ગત ઉદ્ગાહા છન્દ)

સજયતિ હરિવંશચન્દ્ર, નામોચ્ચાર વર્દ્ધિત સદા સુબુદ્ધિ-
રસિક અનન્ય પ્રધાન સતુ સાધુ મંડલી મંડનો જયતિ ।

જય જય શ્રીહરિવંશ હિત, પ્રથમ પ્રણુઉં શિર નાય ।
પરમ રસદ નિર્વિઘ્ન હ્વૈ, જૈસૈં કવિત શિરાય ॥

સુકવિ વિચિત્ર ભનિજ્જૈ સમય પ્રબન્ધ બન ।
સુકવિ વિચિત્ર ભનિજ્જૈ હરિ યશ લીન મન ॥

શ્રોતા સોઈ પરમ સુજાન સુનત ચિત રતિ કરૈ ।
સોઈ રસિક અનન્ય વિમલ યશ બિસ્તરૈ ॥

સુયશ સુનત વરણત સુખ પાયૌ ।
કીર ભૃંગ નારદ શુક ગાયૌ ॥

શ્રીવૃન્દાવન સબ સુખદાની ।
રતન જટિત વર ભુમિ રમાની ॥

वर भूमि रमानि सुखद द्रुम वल्ली--
प्रफुलित फलित विविधि बरणं ।
नित शरद बसंत मत्त मधुकर कुल -
बहु पतत्रि नादहि करणं ॥
नाना द्रुम कुंज मंजु वर बीथी—
अनभिदार गधागमणं ।
तहां संतत रहत श्याम श्यामा संग—
श्रीहरिवंश चरण शरणं ॥ १ ॥

रहत सदा सखि संग रास रंग रस रभास उल्लासं ।
लीला ललित रसाल सम स्वर ताल बरषत सुख पुंजं ॥
अतुलित रस बरषत सदा, सुखनिधान बनबासि ।
अद्भुत महिमा महि प्रगट सुन्दरता की रासि ॥

सुन्दरता की रासि हनक द्युति देह रुचि ।
वारिज बदन प्रसन्न हासि मृदु रंग शुचि ॥
सुभ सुभ्रु ललाट पट सुन्दर करणं ।
नयन कृपा अवलोकि प्रभुति आरति हरणं ॥

सुन्दर भाल कनिष्ठ बनमालं ।
चारु अंस वर बाहु विशालं ॥
सुन्दर गुनाभि चारु कटि देशं ।
चारु जानु शुभ चरण सुवेशं ॥

શુભ ચરણ સુવેશ મત્ત ગજવર ગતિ—
પર ઉપકાર દેહ ધરણં ।
નિજ ગુણ વિસ્તાર અધાર અવનિ પર—
વાણી વિશદ સુવિસ્તરણં ॥
કરુણામય પરમ પુનીત કૃપાનિધિ—
રસિક અનન્ય સભા ભરણં ।
જય જગ ઉદ્યોત વ્યાસકુલદીપક—
શ્રીહરિવંશ ચરણ શરણં ॥ ૭ ॥

(ગાહાન્તર્ગતગાહૂ છન્દ ઉપગીતિ)

સારાસાર વિવેકી પ્રેમપુંજ અદ્ભુત અનુરાગ ।
હરિ યશ રસ મધુ મત્ત સર્વ ત્યક્ત્વા દુસ્ત્યજ કુલ કર્મ ॥

કર્મ છાંડિ કર્મઠ ભજે, જ્ઞાની જ્ઞાન બિહાય ।
વ્રતધારી વ્રત તજિ ભજે, શ્રવણાદિક ચિતલાય ॥
શ્રવણાદિક ચિત લાય યોગ જપ તપ તજે ।
ઔરૈ કર્મ સકામ સકલ તજિ સબ ભજે ॥

સાધન વિવિધ પ્રયાસ તે સકલ બિહાવહીં ।
શ્રવણ કથન સુમિરણ સેવન ચિત લાવહીં ॥
અર્ચન વંદન અરુ દાસંતન । સખ્ય ઔર આત્મા સમર્પન ।
યે નવ લક્ષણ ભક્તિ બડાઈ । તજ તિન પ્રેમલક્ષણા પાઈ ॥

પાઈ રસ ભક્તિ ગૂઢ, યુગ યુગ જગ—
દુર્લભ ભવ ઇન્દ્રાદિ વિધિં ।
આગમ અરુ નિગમ પુરાણુ અગોચર—
સહજ માધુરી રૂપ નિધિં ॥
અનભય આનન્દકન્દ નિજુ સમ્પતિ—
શુભ સુરીતિ પ્રકટ કરણું ।
જય જગ ઉદ્યોત વ્યાસકુલ દીપક—
શ્રીહરિવંશ ચરણુ શરણું ॥ ૩ ॥

(ગાહાન્તર્ગત બિગાહા છન્દ)

પ્રગટિત પ્રેમ પ્રકાશં, સકલજંતુ શિશરી કૃત ચિત્તં ।
ગત કલિ તિમિર સમૂહં, નિર્મલ અકલંક ઉદિત જગ ચંદ્રં ॥

વિપદ ચન્દ્ર તારા તનય, શીતલ કિરણુ પ્રકાસિ ।
અમૃત સીંચત મમ હૃદય, સુખમય આનઁદ રાસિ ॥

સુખમય આઁનદ રાસિ સકલ જન શોક હરં ।
સમઝિ જે આયે શરણુ તે ડરત ન કાલ ડર ॥
દિયૌ દાન તિન અભય દ્વંદ્વ દુખ સબ ઘટે ।
નિત નિત નવ નવ પ્રેમ, કર્મ બન્ધન કટે ॥

કટે કર્મ બંધન સંસારી । સુખ સાગર પૂરિત અતિ ભારી ॥
વિધિ નિષેધ શૃંખલા છુડાવૈં । નિજ આલય બન આનિ બસાવૈં ॥

આલય જન વસત સંગ પારસ કે—
આયસ કનક સમાન ભય ।
માગૌ મન મનસિ દાસિ અપની કરિ—
પૂરણ કામ સદા હૃદયં ॥
સેવક ગુણ નામ આસ કરિ બરણૈં—
અબ નિજુ દાસિ કૃપા કરણં ।
જય જય ઉદ્યોત વ્યાસકુલ દીપક—
શ્રીહરિવંશ ચરણ શરણં ॥૪॥

(છપ્પય)

પઢત ગુનત ગુણ નામ સદા સતસંગતિ પાવૈ ।
અરુ બાઢૈ રસ રીતિ વિમલ વાણી ગુણ ગાવૈ ॥
પ્રેમ લક્ષણા ભક્તિ સદા આનંદ હિતકારી ।
શ્રીરાધાયુગચરણ પ્રીતિ ઉપજૈ અતિ ભારી ॥
નિજ મહલ ટહલ નવકુંજ મેં—
નિત સેવક સેવા કરણં ।
નિશિદિન સમીપ સતત રહૈ—
સુ શ્રીહરિવંશ ચરણ શરણં ॥૫॥

ઇતિ શ્રીહિતહરિવંશચન્દ્ર ધ્યાન ગુણપ્રકાશ એકાદશ પ્રકરણ શ્રી
જય જય શ્રીહિત હરિવંશ ॥૧૧॥

अथ श्रीहित मङ्गल गान द्वादश प्रकरण।१२।

(છન્દ ચાર રાગ સૂહા બિલાવલ)

જય જય શ્રીહરિવંશ વ્યાસકુલ મંડના ।
રસિક અનન્યનિ મુખ્ય ગુરુ જન ભય ખંડના ॥
શ્રીવૃન્દાવન વાસ રાસ રસ ભૂમિ જહાં ।
ક્રીડત શ્યામા શ્યામ પુલિન મંજુલ તહાં ॥
પુલિન મંજુલ પરમ પાવન ત્રિવિધિ તહાં મારૂત બહૈ ।
કુંજભવન વિચિત્ર શોભા મદન નિત સેવત રહૈ ॥
તહાં સંતત વ્યાસનન્દન રહત કલુષ વિહંડના ।
જય જય શ્રીહરિવંશ વ્યાસકુલ મંડના ॥૧॥

જય જય શ્રીહરિવંશચન્દ્ર ઉદિત સદા ।
દ્વિજકુલ કુમુદ પ્રકાશ વિપુલ સુખ સંપદા ॥
પર ઉપકાર વિચાર સુમતિ જગ વિસ્તરી ।
કરૂણાસિંધુ કૃપાલ કાલ ભય સબ હરી ॥
હરી સબ કલિ કાલ કી ભય કૃપારૂપ જુ વપુ ધર્યૌ ।
કરત જે અનસહન નિંદક તિનહું પૈ અનુગ્રહ કર્યૌ ॥
નિરભિમાન નિર્વૈર નિરૂપમ નિષ્કલંક જુ સર્વદા ।
જય જય શ્રીહરિવંશચન્દ્ર ઉદિત સદા ॥૨॥

જય જય શ્રીહરિવંશ પ્રશંસિત સબ દુની ।
સારાસાર વિવેકિત કોવિદ બહુગુની ॥

શુભ રીતિ આચરણુ પ્રગટ સબ જગ કિયે ।
જ્ઞાન ધર્મ વ્રત કર્મ ભક્તિ કિંકર કિયે ॥

[1]ભક્ત જે હિત શરણુ આયે દ્વન્દ્વ દોષ જુ સબ ઘટે ।
કમલ કર જિન અભય દીને કર્મ બન્ધન સબ કટે ॥
પરમ સુખદ સુશીલ સુન્દર પાહિ સ્વામિનિ મમ ધની ।
જય જય શ્રીહરિવંશ પ્રશંસિત સબ દુની ॥૩॥

જય જય શ્રીહરિવંશ નામ ગુણુ ગાય હૈ ।
પ્રેમ લક્ષણા ભક્તિ સુદૃઢ કરિ પાય હૈ ॥
અરુ બાઢૈ, રસ રીતિ પ્રીતિ ચિત ના ટરૈ ।
જીત વિષમ સંસાર કીર્તિ જગ બિસ્તરૈ ॥

બિસ્તરૈ સબ જગ વિમલ કીરતિ સાધુ સંગતિ ના ટરૈં ।
બાસ વૃન્દાવિપિન પાવૈ શ્રીરાધિકા જૂ કૃપા કરૈં ॥
ચતુર જુગલકિશોર સેવક દિન પ્રસાદહિ પાય હૈ ।
જય જય શ્રીહરિવંશ નામ ગુણુ ગાય હૈ ॥૪॥

ઇતિ શ્રીહિત મંગલ ગાન દ્વાદશ પ્રકરણ શ્રી
જય જય શ્રીહિતહરિવંશ ॥૧૨॥

---

૧ 'ભક્તિ હિત જે' યહ ભી પાઠ હૈ । કહીં કહીં 'ભક્ત હિત જે૦' ઐસા ભી પાઠ હૈ, પર યે સરલાર્થક નહીં માલૂમ પડે ।

અપુનર્ભવ સ્વર્ગ જો નાહિં બરાબર—
તૌ સુખ મર્ત્ય કહૌ કબ તૈં ॥
કહૌ કાહે પ્રમાણુ વચન્ન બિસારત—
પ્રેમી અનન્ય ભયે જબ તૈં ।
તબ શ્રીહરિવંશ કહી જુ કૃપા કરિ—
સાઁચૌ પ્રબોધ સુન્યૌ અબ તૈં ॥૫॥

(સવૈયા સુગત)

શ્રીહરિવંશ કહી જુ સ્યામ સ્યામા પદ—
કમલ સંગી શિર નાયૌ ।
તે ન વચન માનત ગુરુદ્રોહી—
નિશિ દિન કરત આપનૌ ભાયૌ ॥
ઇત વ્યવહાર ન ઉત પરમારથ—
બીચ હી બીચ જુ જનમ ગમાયૌ ।
જો ધરમિનિ સૌ પ્રીતિ કરત નહિં—
કહા ભયૌ ધર્મા જુ કહાયૌ ॥૬॥

(સુમુખી છન્દ)

કરૈ શ્રીહરિવંશ ઉપાસિક સંગ—
જુ પ્રીતિ તરંગ સુરંગ બણી ।
કરૌ શ્રીહરિવંશ કી રીતિ સબૈ—
કુલ લોક વિરુદ્ધ જુ જાય સણી ॥

કરૈ શ્રીહરિવંશ કે નામ સૈં પ્રીતિ—
જા નામ પ્રતાપ ધરમ્મ લહ્યૌ ·
જો ધરમ્મી ધરમ્મ સ્વરૂપ કહ્યૌ—
બિસરૈ જિન શ્રીહરિવંશ કહ્યૌ ॥ ૭ ॥

(કિરીટ છન્દ)

શ્રીહરિવંશ ધરમ્મ જે જાનત—
પ્રીતિ કી ગ્રંથિ તહીં મિલ ખોલત ।
શ્રીહરિવંશ ધરમ્મિનિ માઝ—
ધરમ્મી સુહાત ધરમ્મ લૈ બોલત ॥
શ્રીહરિવંશ ધરમ્મિ કૃપા કરૈં—
તાસુ કૃપા રસ માદક ડોલત ।
શ્રીહરિવંશ કી વાણી સમુદ્ર કૈ—
મીન ભયૈ જુ અગાધ કલોલત ॥ ૮ ॥

(છન્દ દુર્મિલા)

વ્રત સંયમ કર્મ સુ ધર્મ જિતે—
સબ શુદ્ધ વિરુદ્ધ પિછાનત હૈં ।
અપની અપની કરતૂત કરૈં—
રસ માદિક સંક ન આનત હૈં ॥
હરિવંશ ગિરા રસ રીતિ પ્રસિદ્ધ—
પ્રતીતિ પ્રગટ્ટ પ્રમાણત હૈં ।
બલિ જાઉં અપન્ને ધરમ્મિનિ કી—
જે ધરમ્મી ધરમ્મહિ જાનત હૈં ॥ ૯ ॥

કાચે ધરમિન કે સુનૌ છન્દ—
ધરમી ધરંમ મરંમ ન જાનત ॥૭॥
જાન્યૌ ધરંમ દેખી રસ રીતિ—
જુ નિષ્ઠુર બોલત બદન પ્રકાશિત।
ઐસે ન વૈસે રહે મઝ રૈંદ્વ—
પાછિલી યો જુ કરી નિરભાસિત॥
હ્વૈ હૈં ફેરિ જૈસે કે તૈસે હમ—
બારે તૈં આયે સન્યાસિન માનત।
કાચે ધરંમિનિ કે સુનૌ છન્દ—
ધરંમી ધરંમ મરંમ ન જાનત ॥૮॥
એક રિસાને સે રૂખે સે દીખત—
પૂછત રીતિ ભભૂકત ધાવત।
એક રગમગે બોલત ચાલત—
મામિલે હૂં બપુરે જુ જનાવત॥
એક બદન્ન કૈ સાચી સાચી કહૈં—
ચિત્ત સચાઈ કી એકૌ ન આનત।
કાચે ધરંમિનિ કે સુનૌ છન્દ—
ધરંમી ધરંમ મરંમ ન જાનત ॥૯॥
એક ધરંમ સમુજ્ઝે બિના કછુ—
ગુરાઈ કે હ્વૈ જુ જગત્ત પુજાવત।

મૂલ ન મન્ત્ર ટટોરા કી રીતિ—
ધરંમિનિ પૂછત બદન દુરાવત ॥
એક મુલમ્મા સૌ દેત ઉધારિ—
જુ વલ્લભ સૌ વલ્લભ પરમાણત ।
કાચે ધરંમિનિ કે સુનૌ છન્દ—
ધરમી ધરમ મરમ ન જાનત ॥૨૦॥
એક ગુરન સૌ બાદ કરંત—
જુ પંડિત માની હ્વૈ જીભહિ એંઠત ।
એક દરબ્ય કે જોર બરબ્બટ—
આસન ચાપિ સભા મધિ બૈઠત ॥
એક જુ ફેરિ રીતિ ઉપદેશત—
એક બડે હ્વૈ ન બાત પ્રમાણત ।
કાચે ધરંમિનિ કે સુનૌ છન્દ—
ધરંમી ધરંમ મરંમ ન જાનત ॥૨૧॥
એક ધરંમી અનન્ય કહોય—
બડાઈ કૌ ન્યારી પૈ વાજી સી માંડત ।
ઔર કે બાપ સૌ બાપ કહંત—
દ્રવ્ય કે કાજ ધરંમહિ છાડત ॥
બોલત બોલ બટાઊ સે લગત—
હ્વૈ ગુરુ માની ન બાત પ્રમાણત ।
કાચે ધરમિનિ કે સુનૌ છન્દ—
ધરમી ધરંમ મરંમ ન જાનત ॥૨૨॥

(છપ્પય ।

પ્રગટત શ્રીહરિવંશ શૂર દુંદુભિ બજ્જય બલ ।
મદન મોહ મદ મલિત નિદરિ નિર્દલિત દંભ દલ ॥
ભર્મ ભાગ્ય ભય ભીત ગર્વ દુર્જ્જન રજ ખંડન ।
લોભ ક્રોધ કલિ કપટ પ્રબલ પાખંડ બિહંડન ॥
તૃષ્ણા પ્રપંચ મત્સર વ્યસન સર્વ દંડ નિર્બલ કરે ।
શુભ અશુભ દુર્ગ વિધ્વંશ તબ જયતિ જયતિ જગ ઉચ્ચરે ॥૧૮

ઇતિ શ્રી કાગે ધર્મી ધર્મ નામ ચતુર્દશ પ્રકરણ ઠી
જય જય શ્રીહિત હરિવંશ ॥૧૪॥

श्रीहित अलभ्य लाभ पंचदश प्रकरण॥ १५॥

(નારાચ છન્દ)

હરિવંસ નામ હૈ જહા, તહા તહા ઉદારતા—
સકામતા તહા નહીં, કૃપાલુતા વિશેષિયે ।
હરિવંશ નામ લીન જે, અજાતશત્રુ તે સદા—
પ્રપંચ દંભ આદિ હૈ તહા કછૂ ન પેખિયે ॥
હરિવંશ નામ જે કહૈં, અનન્ત સુઃખ તે લહૈં—
દુરાપ્ય પ્રેમ કી દશા તહા પ્રત્યક્ષ દેખિયે ।
સોઈ અનન્ય સાધુ, મો જગત્ર પૂજિયે, સદા—
સુ ધન્ય ધન્ય વિશ્વ મેં જનમ્મ સત્ય લેખિયે ॥૧॥

હરિવંશચન્દ જો કહી સુચિત્ત હ્‌વૈ સબૈ લહી—
વચન્ન ચારુ માધુરી સુ પ્રેમ સૌ પિછાનિયે ।
સુનૈ પ્રપન્ન જે ભયે અભદ્ર સર્વ કે ગયે—
તિન્હૈં મિલૈ પ્રસન્ન હ્‌વૈ ન જાતિ ભેદ માનિયે ॥
સુભાગ લાભ પાય હૈં પ્રશંસિ કહ લાય હૈં—
સિગાય નૈન દેખિ કૈં અભેદ બુદ્ધિ આનિયે ।
કૃપાલુ હ્‌વૈ સુ ભાખિ હૈં ધરમ્મ પુષ્ટ રાખિ હૈં—
શ્રીવ્યાસનન્દ નામ કૌ અલભ્ય લાભ જાનિયે ॥૨॥
હરિવંશ નામ સર્વસાર છાડિ, લેત બહુત ભાર—
ગજ વિભવ દેખિ કૈં બિષય વિષમ્મ ભોવ હીં ।
સુ જોગ હોત સાધુસંગ આનિ કરત પ્રીતિભંગ—
માન કાજ ગજ્જસીન કે જુ સુક્ખ જોવહીં ॥
જહા તહાં જુ અન્ન ખાત સખી કહત આપ માત—
સકલ ઘોસ દ્વંદ જાત ગત્રિ સર્વ્વ સોવહીં ।
પ્રસિદ્ધ વ્યાસનન્દ નામ જાનિ બૂઝિ છોડહીં—
પ્રમાદ તૈં લિયે બિના જનમ્મ બાદ ખોવહીં ॥૩॥
હરિવંશ નામ હીન, ખીન, દીન દેખિયે સદા—
કહા ભયૌ બડ્ડા હ્‌વૈ પુરાણ વેદ પઢ્ઢહીં ।
કહા ભયૌ ભયે પ્રવીણ જાનિ માનિયે જગત્ર—
લોક રીઝિ મોભ કૌ બનાય બાત ગઢ્ઢહીં ॥

કહા ભયૌ કિયે કરમ્મ મખ દાન દેત દેત—
ફલનિ પાય ઉચ્ચ ઉચ્ચ દેવલોક ચઢ઼હીં ।
પરયૌ પ્રવાહ કાલ કે કદાપિ છૂટિ હૈ નહીં—
શ્રીવ્યાસનન્દ નામ જો પ્રતીતિ સૌ ન રટહ (હૂ) હીં ॥૪॥

ઇતિ શ્રીહિત અલભ્યલાભ પંચદશ પ્રકરણ કી
જય જય શ્રીહિતહરિવંશ ॥૧૫॥

हित अबोलनौ सिद्धान्त षोडश प्रकरण।१६।

(દોહા)

વાણી શ્રીહરિવંશ કી, સુનહુ રસિક ચિત લાય ।
જિહિં વિધિ ભયૌ અબોલનૌ, સો સબ કહૌ સમુઝાય ॥૧॥
શ્રીહરિવંશ જુ કથિ કહી, મોર સુનાઉઁ ગાય ।
વાણી શ્રીહરિવંશ કી, નિત મન રહી સમાય ॥૨॥
શ્રીહરિવંશ અબોલનૌ, પ્રગટ પ્રેમ રસ સાર ।
અપની બુદ્ધિ ન કછુ કહૌ, સો વાણી ઉચ્ચાર ॥૩॥
હિતહરિવંશ જુ કીંન્હીં, દંપતિ રસ સમતૂલ ।
સહજ સમીપ અબોલનૌ, કરત જુ આનઁદ મૂલ ॥૪॥
કાહે કૌ હારતિ ભામિની, સો જુ કહતિ ઇક બાત ।
નૈક બદન સન્મુખ કરૌ, ક્ષણુ ક્ષણુ કરા સિરાત ॥૫॥

વે ચિતવત તુવ વદન બિધુ. તૂ નિજ ચરણ નિહારુતિ ।
વે મૃદુ ચિબુક પ્રલોભહીં, તૂ કર સૈં કરટારુતિ ॥૬॥
બચન અધીન સદા રહૈ, રૂપ સમુદ્ર અગાધ ।
પ્રાણરમણ સૈં કત કરત, બિનુ આગસ અપરાધ ॥૭॥
ચિતૈ કૃપા કરિ ભામિની, લીને કંઠ લગાય ।
સુખ સાગર પૂરિત ભયે, દેખત હિયૈ સિરાય ॥૮॥
સેવક શરણ સદા રહૈ, અનત નહીં વિશ્રામ ।
વાણી શ્રીહરિવંશ કી, કૈ હરિવંશહિ નામ ॥૯॥

ઇતિ શ્રીહિત અમોલની સિદ્ધાન્ત નામ ષોડશ પ્રકરણ કી
જય જય શ્રીહિતહરિવંશ ।૧૦॥

ઇતિ શ્રીનાદકુલ મંડન હિત પથ અજન રસિક સભા ભૂષણ
શ્રીરાધિકાવતાર શ્રીદામોદરજી (સેવકજી) કૃત
શ્રીમત્ સેવકવાણીજી કી જય જય
શ્રીહિતહરિવંશ ।

॥ फलस्तुति छप्पय ॥

(ભાવના પરાયણ શ્રીકૃષ્ણદાસજી કૃત)

જયતિ જયતિ હરિવંશ નામ રતિ સેવક વાની ।
પરમ પ્રીતિ રસ રીતિ રહસિ કલિ પ્રગટ બખાની ॥
પ્રેમ સંપતી ધામ સુખદ વિશ્રામ ધરમ્મિનિ ।
ભણત ગુણત ગુણ ગૂઢ, ભક્ત ભ્રમ ભજત કરમ્મિનિ ॥

શ્રીવ્યાસનન્દ અરવિંદ ચરણ મદ તાસુ રંગ રસગચહીં ।
શ્રીકૃષ્ણદાસ હિત હેત સૌ જે સેવક વાણી બાચહીં ॥૨॥

* છપ્પય *

કૈ હરિવંશહિ નામ ધામ વૃન્દાવન બસ ગતિ ।
વાણી શ્રીહરિવંશ સાર સંચ્યૌ સેવક મતિ ॥
પઠન શ્રવણ જો કરૈ પ્રીતિ સૌ સેવક વાની ।
ભવ નિધિ દુસ્તર યદપિ હોય તિહિં ગોપદ પાની ॥
શ્રી વ્યાસનન્દ પરસાદ લહિ યુગલ રહસ દરસૈ જુ ઉર ।
ભનિ વૃન્દાવન હિત રૂપ બલિ સુખ વિલસૈ બાલુક ધામ ધુર ॥૩॥
ગ્રન્થ સિન્ધુ તે સોધિ રંગ કલિ આહિ બઢાયૌ ।
યહ હિત કૃપા પ્રસાદ અમી ભાજન ભરિ પાયૌ ॥
રસિક મનૌ સુર સભા આનિ તિનકૌ દરસાયૌ ।
શ્રી સેવક નિજુ ગિરા મોહિની બાંટિ પિવાયૌ ॥
પઠન શ્રવણ નિશિ દિન કરૈ દમ્પતિ સુ ધામ સુખ લહૈ અલિ ।
વાણી સ્વરૂપ હરિવંશ તન ભનિ વૃન્દાવન હિત રૂપ વલિ ।૩॥
સકલ પ્રપંચ વિનાશ હોત પઢિ સેવક વાણી ।
શ્રીવૃન્દાવન બાસ હોત પઢિ સેવક વાણી ॥
વ્યાસનન્દ પદ પ્રીતિ હોત પઢિ સેવક વાણી ।
શ્રી રાધાવલ્લભ મીત હોત પઢિ સેવક વાણી ॥
પઢિયૈ નિત હિત રંગ સો સેવક વાણી પ્રેમ ભર ।
સેવક વાણી કી કૃપા સેવક વાણી કહૈ સુ કર ॥૪॥

(पद)

સેવક સેવક વાણી બોલૌ ।
રૂપ રંગ રસ મદ મેં છાકે કુંજનિ કુંજનિ ડોલૌ ॥
જાકે પદૈ સુનેં અરુ ગાયે ઉપજત પ્રેમ અમોલૌ ।
રસિક મુકુંદ સુમિર હિત ચિત મેં કપટ કપાટનિ ખોલૌ ॥૫॥

* છપ્પય *

જૈસેં તૈસેં જો કહૈ એક વાર હરિવંશ ।
પાવનુ માથૌ દૈ રહૈ છિન છિન કરૈ પ્રશંશ ॥
કપટ રૂપ હરિવંશ કૌ હૌંસ હેત ધરિ આવૈ ।
પદ રજ મેં લોટયૌ કરૈ વાર વાર સિર નાવૈ ॥
અસુવનિ ધારા યૌં ચલૈ જ્યૌં પિચકારી જાનિ ।
સેવક કી રતિ જો ભઈ કૈસૈં કરૌ બખાનિ ॥૬॥

હરિવંશ નામ કે સુનત હી રોમ રોમ ભરિ આવૈ ।
હરિવંશ ઉપાસિક જો મિલૈ પદરજ તન લપટાવૈ ॥
હિય સોં રહત લગાય મુરખ કછુ બોલિ ન આવૈ ।
અભ્યન્તર અકુલાનિ બુદ્ધિ ગતિ કસૈં પાવૈ ॥
સિર નાવૈ ચહુઁ દિશિ ફિરૈ છિન છિન લેત બલાય ।
સેવક કી ગતિ જો ભઈ સુ મોપૈ કહી ન જાય ॥૭॥

श्रीहित रूपचन्द्रो विजयते

श्रीसेवक-उत्कर्ष

✿ છપ્પય ✿

હિતકૌ લાડ, લડાયૌ નીકૈં હિતકૌ ધ્યાયૌ ।
હિત બિન ઔર ન ગાયૌ બરબસ હિય પ્રગટાયૌ ॥
હિતકૌ મિહીં સ્વરૂપ ગિગ મધિ પ્રગટ બતાયૌ ।
હિતકૌ બાંકૌ પંથ કૃપા કરિ તાહિ જતાયૌ ॥
હિત ધર્મ સાર સાંચૌ સકૃત શ્રીસેવક જી સર કૌ કરૈ ।
હિત ચરણ કમલ મકરંદ કૌ મધુપ ભયૌ હિત ઉચ્ચરૈ ॥૧॥

શ્રીહરિવંશ જુ તજૌં (તૌ) મોહિ હરિવંશ દુહાઈ ।
શ્રીહરિવંશ ન ભજૌ (તૌ) મોહિ હરિવંશ દુહાઈ ॥
હિત બિન ઔર ન ગાઊઁ ધ્યાઊઁ યહ પ્રણ કીયૌ ।
દીયૌ ધનિ, જિન વંશ બિના હરિ નામ ન લીયૌ ॥
હિત ધર્મ વીર બાકૌ રસિક અલિ અલિત વિજય ડંકી દિયૌ ॥
જિહિં ઉધરિ મિલે હરિવંશ જુ—
બલિ અલિ કિશોરિ અસ કૌ વિયૌ ॥૨॥

જહઁ લૌં ધામી ધામ સકલ હિત હી કૌ ગાયૌ ।
હિત હી શ્યામા શ્યામ હિતહિં સબ રમિત બતાયૌ ॥

હિત હી વિદ્યા મન્ત્ર સુ હિત હી કારણ કારજ ।
હિત હી પરમ સ્વતન્ત્ર સુ હિત હી જો આચારજ ॥
જિન મત અનન્ય ઔંકો લિયૈ જય શ્રી સેવક હિત ધર્મ ધુર ।
હિત રમિ સુ રહ્યૌ તન મન હિયે—
અરુ રોમ રોમ રહ્યૌ હિત સુ પુર ॥૭॥

॥ ઇતિ કુલસ્તુતિ કી જય જય શ્રીહિતહરિવંશ ॥

श्रीआचार्य महाप्रभु श्रीहितहरिवंशचन्द्रजी कृत—

श्रीयमुनाष्टक ।

વ્રજાધિરાજનન્દનામ્બુદાભગાત્રચન્દના—
નુલેપગંધવાહિની ભવાબ્ધિબીજદાહિનીમ્
જગત્ત્રયે યશસ્વિની લસત્સુધાપયસ્વિની—
ભજે કલિન્દનન્દિની દુરન્તમોહભંજિનીમ્ ॥૨॥

(શ્લોક કૌ અર્થ) કવિત ।

વ્રજરાજનન્દન કૌ મેઘ શ્યામ ગાત તામેં ચન્દન કી ઔર
ચિત્ર રચના રચાવૈ હૈ । સોઈ અનુલેપ અંગરાગ કૌ પ્રવાહ બહૈ
ભવસિન્ધુ બીજ નિઃશેષ કૈ જરાવૈ હૈ ॥ તીન લોક માંઝ જાકે

જસ કૌ વિતાન તન્યૌ જુરા સગ જલ ક્રીડ઼ા જુગલ કરાવૈ હૈ ।
તા કલિંદનન્દિની કૌ ભજૌ હિતચન્દ જો દુરંત મોહ ભેદ વન
સમ્પતિ લખાવૈ હૈ ॥૨॥

> રસૈકસારગધિકા પદાબ્જભક્તિસાધિકા—
> તદંગરાગપિંજરપ્રભાતિપુંજમંજુલામ્ ।
> સ્વરોચિષાતિશોભિતા કૃતાં જનાધિગંજનાં—
> ભજે કલિંદનન્દિની દુરન્તમોહભંજિનીમ્ ॥૨॥

(શ્લોક કૌ અર્થ) કવિત્ત ।

રસકી હૈ એક સીવ સદા રાધાપ્યારીજુ તાકે ચરનનિ કી
સુભક્તિ કૌ સધાવૈ હૈ । પ્રિયા અંગરાગ સૌં વિચિત્ર પ્રભાકૌં
ધરૈં અતિ મંજુ પુંજ છવિ નવ સરસાવૈ હૈ ॥ અપની સુકાંતિ
કરિ સોભિત સરસ રૂપ અજન કૌ મંજન કરત છવિ છાવૈ હૈ ।
તા કલિંદ-નન્દિની કૌ ભજૌ હિતચંદ જો દુરંત મોહ ભેદ વન
સમ્પતિ લખાવૈ હૈ ॥૩॥

> વ્રજેન્દ્રસનુરાધિકાહૃદિપ્રપૂર્ણમાણ્યો—
> ર્મહારસાબ્ધિપૂરયોરિવાતિતીવ્રવેગતઃ ।
> બહિઃસમુચ્છલન્નવપ્રવાહરૂપિણીમહં—
> ભજે કલિંદ-નન્દિની દુરન્તમોહભંજિનીમ્ ॥૩॥

(શ્લોક કૌ અર્થ) કવિત્ત ।

નિત્ય રાધાવલ્લભ કે હિય માઝ પૂરિ રહ્યૌ મહારસ-સાગર

સદા હી ઉમગાવૈ હૈ । તાહી કો જો પૂર સો સજનિ કો દૂર તાકો અતિ તીવ્ર વેગ સો દગ દરસાવૈ હૈ ॥ બાહર કો ઉછલ કૈ નવલ પ્રવાહ રૂપ અતિ હી અનૂપ પરિકર કો રિઝાવૈ હૈ । તા કલિંદ-નન્દિની કો ભજો હિતચન્દ જો દુરંત મોહ ભેદ વન મમ્પતિ લખાવૈ હૈ ॥૩॥

> વચિત્રરત્નબદ્ધસત્તટદ્રયશ્રિયોજ્વવાં—
> વિચિત્રહ સસારસાધનન્તપક્ષિસંકુલામ્ ।
> વિચિત્રમીનમેખલા કૃતાતિદીનપાલિતા—
> ભજે કલિંદ-નન્દિનીં દુરંતમોહભંજિનીમ્ ॥૪॥

(શ્લોક કો અર્થ) કવિત્ત ।

રતન જટિત રોઊ તટનિ કી શોભા અતિ ઉજ્જ્વલ અનંત નો સગ્મ છવિ છાવૈ હૈ । ચિત્ર ઔ વિચિત્ર હ સ સારસ કો આદિ લૈ અનેક પછી ડોલૈં તિન્હેં મોદ ઉપજાવૈ હૈ ॥ નાના ભાતિ મીન તે તો કરત કલોલ જામેં દીનન કે પાલન કો વિરદ બઢાવૈ હૈ । તા કલિંદ-નન્દિન કો ભજો હિતચન્દ જો દુરંત મોહભેદ વન સમ્પતિ લખાવ હ ॥૪॥

> વહંતિકા શ્રિયાહરેર્મુદા કૃપાસ્વરૂપિણી—
> વિશુદ્ધભક્તિમુજ્વવા પરેરસાત્મિકા વિદુઃ ।
> સુધાશ્રુતિત્વલૌકિકીં પરેશવર્ણરૂપિણીં—
> ભજે કલિંદનન્દિનીં દુરંતમોહભંજિનીમ ॥૫॥

(શ્લોક કૌ અર્થ) કવિત ।

હરિજૂ કી શોભા તાકીં બહત સદાહી રહે અતિ હી રૂપ સ્વરૂપ કહત ન આવૈ હૈ । ભક્તિ જો વિશુદ્ધ સોઈ ઉજ્વલ મહા હૈ શ્રેષ્ઠ રસ હી કી મૂરતિ જાનિ હિય સુખ પાવૈ હૈ ॥ નિત હી અલૌકિક સુધાકૌ શ્રવૈ પ્રેમ દ્રવૈ શ્યામ કૌ વરન ધરૈં છવિ દરસાવૈ હૈ । તા કલિંદ-નન્દિની કીં ભજૌ હિતચન્દ જો દુરંત મોહ ભેદ વન સમ્પતિ લખાવૈ હૈ ॥૫॥

સુરેન્દ્રવૃન્દવન્દિતાં રસાદધિષ્ઠિતેવને—
સદોપલબ્ધમાધવાદ્ભુતૈકસદ્રસોન્મદામ્ ।
અતીવવિહ્વલામિવચ્ચલત્તરંગદોર્લતાં—
ભજે કલિંદનન્દિનીં દુરંતમોહભંજિનીમ્ ॥૬॥

(શ્લોક કૌ અર્થ) કવિત ।

શિવ વિધિ ઇન્દ્ર જાકૌ વન્દન કરત સદા સો તૌ રસ રૂપ ધામ હી મેં સચુપાવૈ હૈ । માધવ સૌં પાયૌ જો અદ્ભુત એક રસ તાસોં સદા ઉન્મત્ત રહ છકનિ છકાવૈ હૈ ॥ અતિસૈ વિહ્વલ હ્વૈ ઉછલૈં તરંગ માનોં ઊંચી ભુજ લતા કરિ મિલન કૌં આવૈ હૈ । તા કલિંદ-નન્દિની કૌં ભજૌ હિતચંદ જો દુરંત મોહ ભેદ વન સમ્પતિ લખાવૈ હૈ ॥૬॥

પ્રફુલ્લપંકજાનનાં લસન્નવોત્પલેક્ષણાં—
રથાંગનામયુગ્મકસ્તનીમુદારહંસિકામ્ ।

નિતંવચારુરોધસા હરે પ્રિયા રસોજ્વલા—
ભજે કલિંદનન્દિનીં દુરંતમોહભંજિનીમ્ ।।૭।

(શ્લોક કો અર્થ) કવિત્ત ।

પ્રફુલિત કંજ સો વદન માનોં સોભા દેત ઉત પલ નૈનસો કટાક્ષ બરસાવૈ હૈ । ચકવા ઔ ચકવી યે રાજત હૈં કુચ દોઊ હંસ બોલૈં સોઈ છુદ્ર ઘંટિકા બજાવૈ હૈ ।। સુન્દર જો વિવિ તટ તેઈ હૈં નિતંબ પિય પ્યારી કો ઉજ્જલ રસ રૂપ દરસાવૈ હૈ । તા કલિંદ-નન્દિની કો ભજૌ હિતચંદ જો દુરંત મોહ ભેદ વન સમ્પતિ લખાવૈ હૈ ।।૭।।

સમસ્તવેદમસ્તકૈરગમ્ય વૈભવા સદા—
મહામુનીન્દ્રનારદાદિભિ સદૈવ ભાવિતામ્ ।
અતુલ્યપામરૈરપિ શ્રિતા પુમર્થશા દા—
ભજે કલિંદનન્દિનીં દુરંતમોહભંજિનીમ્ ।।૮।।

(શ્લોક કો અર્થ) કવિત્ત ।

શાસ્ત્ર ઔ પુરાણ વેદ ઉપનિષદાદિ જાકે વૈભવ કો ગાવૈં ભેદ ઉર મેં ન આવૈ હૈ । મહા જે મુનીંદ્ર ઔર નારદાદિ ભક્ત સદા હિય માઝ ધ્યાવત પૈ મન ન અઘાવૈ હૈ ।। પામર અતુંય જાકો આશ્રય કરત માત્ર સબ પુરષાર્થ હી કે સાર કો પાવૈ હૈ । તા કલિંદ નન્દિની કો ભજૌ હિતચન્દ જો દુરત મોહ ભેદ વન સમ્પતિ લખાવૈ હૈ ।।૮।।

વૃન્દાવન દુતિપત્ર કી, ઉપમા કૌં કછુ નાહિં ।
કોટિ કોટિ બૈકુંઠ હૂ, તેહિં મર્મ કહે ન જાહિં ॥૧૩॥

લતા લતા સબ કલ્પતરુ, પારિજાત સબ ફૂલ ।
સહજ એકરસ રહત હૈં, ઝલકત યમુના કૂલ ॥૧૪॥

કુંજ કુંજ અતિ પ્રેમ સોં, કોટિ કોટિ રતિ મૈન ।
દિનહિં સંભારત રહત હૈં, શ્રી વૃન્દાવન ઐન ॥૧૫॥

વિપિનરાજ રાજત દિનહિં વરષત આનંદ પુંજ ।
લુબ્ધ સુગધ પરાગ રસ, મધુપ કરત મધુ ગુંજ ॥૧૬॥

અરણુ નીલ સિત કમલ કુલ, રહે ફૂલિ બહુરંગ ।
વૃન્દાવન પહિરે મનો, બહુ વિધિ વસન સુરંગ ॥૧૭॥

હિતસૌ ત્રિવિધિ સમીર બહૈ જૈસી રચિ જિહ કાલ ।
મધુર મધુર કલ કોકિલા, કૂંજત મોર મરાલ ॥૧૮॥

ભકિત યમુના વારિ યો, ગજત પરમ રસાલ ।
અતિ સુદેસ સોભિત મનૌ, નીલમણિન કી માલ ॥૧૯॥

વિપિન ધામ આનન્દ કૌ, ચતુર્દ ચિત્રિત તાહિ ।
મદન કેલિ સમ્પતિ સદા, તેહિ કરિ પૂરણ આહિ ॥૨૦॥

દેવી વૃન્દાવિપિન કી વૃન્દા સખી સરૂપ ।
જેહિવિધિ રુચિ હોઇ દુહુન કી, તેહિવિધિ કરત અનૂપ ॥૨૧॥

છિન છિન વન કી છવિ નઈ, નવલ યુગલ કે હેત ।
સમુઝિ બાત સબ જીય કી, સખિ વન્દા સુખ દેત ॥૨૨॥

ગાવત વૃન્દા વિપિન ગુણ, નવલ લાડિલી લાલ ।
સુખદ લતા ફલ ફૂલ દ્રુમ, અદ્ભુત પરમ રસાલ ॥૨૩॥

ઉપમા વૃન્દા વિપિન કી, કહિ ધૌ દીજૈ કાહિ ।
અતિ અનૂત અદ્ભુત સરસ, શ્રીમુખ વર્ણત તાહિ ॥૨૪॥

આદિ અન્ત જાકો નહીં, નિત્ય સુખદ બન આહિ ।
માયા ત્રિગુણ પ્રપંચ કી, પવન ન પરસત તાહિ ॥૨૫॥

વૃન્દાવિપિન સુહાવનૌ, રહત એક રસ નિત્ત ।
પ્રેમ સુરંગ રંગે તહાં એક પ્રાન દ્વૈ મિત્ત ॥૨૬॥

અતિ સ્વરૂપ સુકુમાર તન નવ કિશોર સુખરાસ ।
હરત પ્રાણ સબ સખિન કે, કરત મન્દ મૃદુ હાસ ॥૨૭॥

ન્યારૌ હૈ સબ લોક તે, વૃન્દાવન નિજ ગેહ ।
ખેલત લાડિલી લાલ જહઁ, બીજે સરસ સનેહ ॥૨૮॥

ગૌર શ્યામ તન મન રંગે, પ્રેમ સ્વાદ રમ સાર ।
નિકસત નહિં તિહિ ઐનતેં, અટકે સરસ વિહાર ॥૨૯॥

બન દ્વૈ બાગ સુહાગ કૌ, રાખ્યૌ રસ મેં પાગિ ।
રૂપ રંગ કે ફૂલ દોઉ, પ્રીતિ લતા રહિ લાગિ ॥૩૦॥

મદન સુધા કે રસ ભરે, ફૂલિ રહે દિન રૈન ।
ચહુઁ દિશ ભ્રમત ન તજત છિન ભૃંગ સખિન કે નૈન ॥૩૧॥

કાનન મે રહે ઝલકિ કૈ, આનન વિવિ વિધુ કાંતિ ।
સહજ ચકોરી સખિન કી, અખિયા નિરખિ મિગાતિ ॥૩૨॥

ઐસે રસ મેં દિન મગન, નહિં જાનત નિશિ ભોર ।
વૃન્દાવન મેં પ્રેમ કી, નદી બહૈ ચહું ઓર ॥૩૩॥

મહિમા વૃન્દાવિપિન કી, કૈસે કૈ કહિજાય ।
ઐસે રસિક કિશોર દોઉ, જામેં રહે લુભાય ॥૩૪॥

વિપિન અલૌકિક લોક મેં, અતિ અભૂત રસકંદ ।
નવ કિશોર ઇક વૈસ દ્રુમ, ફૂલે રહત સુછંદ ॥૩૫॥

પત્ર ફૂલ ફલ લતા પ્રતિ, રહત રસિક પિય ચાહિ ।
નવલકુંવરિ દૃગ છટા જલ, તિહિ કર સીંચે આહિ ॥૩૬॥

કુંવરિ ચરણ અંકિત ધરણિ, દેખત જોહિ જોહિ ઠોર ।
પ્રિયા ચરણ રજ જાનિ કૈ. લુઠત રસિક સિરમોર ॥૩૭॥

વૃન્દાવન પ્યારો અધિક, યાતેં પ્રેમ અપાર ।
જામેં ખેલત લાડિલી, મર્વસ પ્રાણ અધાર ॥૩૮॥

સબૈ સખી સબ સૌંજ લૈ, રંગી યુગલ ધ્રુવ રંગ ।
સમૈ સમૈ કી જાનિ રુચિ, લિયે રહત હૈં સંગ ॥૩૯॥

વૃન્દાવન વૈભવ જિતાૈ, તિતાૈ કહ્યાૈ નહિં જાત ।
દેખત સમ્પતિ વિપિન કી, કમલા હૂ લલચાત ॥૪૦॥

વૃન્દાવન કી લતા સમ, કોટિ કલ્પતરુ નાહિં ।
રજ કી તુલ બૈકુંઠ નહિં. ઔર લોક કિહિ માહિં ॥૪૧॥

શ્રીપતિ શ્રીમુખ કમલ કહ્યાૈ, નારદ સાૈં સમુઝાય ।
વૃન્દાવન રસ સબન તેં, રાખ્યાૈ દૂરિ દુરાય ॥૪૨॥

અંશ કલા અવતાર જે, તે સેવત હૈં તાહિ ।
ऐसे वृन्दाविपिन कौ, मन बयकै अवगाहि ॥४३॥
શિવ વિધિ ઉદ્ધવ સબનિ કૈં, યહ આસા હૈ ચિત્ત ।
ગુલ્મ લતા હ્વૈ સિર ધરૈં, વૃન્દાવન રજ નિત્ત ॥૪૪॥
ચતુરાનન દેખ્યૌ કછૂ, વૃન્દાવિપિન પ્રભાવ ।
દ્રુમ દ્રુમ પ્રતિ અરુ લતા પ્રતિ ઔરૈ બન્યૌ બનાવ ॥૪૫॥
આપ સહિત સબ ચતુર્ભુજ, સબ હા ગહ્યૌ નિહાર ।
પ્રભુતા અપની ભૂલિ ગયૌ, તન મન કૈ રહ્યૌ હાર ॥૪૬॥
લોક ચતુર્દશ ઠકુરઈ, સંપતિ સકલ સમેત ।
સબ તજિ બસ વૃન્દાવિપિન, રસિકન કૌ રસખેત ॥૪૭॥
સકહિ તો વૃન્દાવિપિન બસિ, છિન છિન આયુ બિહાત ।
ऐसो સમય ન પાઇહૈ, ભલી બની હૈ ઘાત ॥૪૮॥
છાડિ સ્વાદ સુખ દેહ કે, ઔર જગત કી લાજ ।
મનહિં મારિ તન હારિ કૈં, વૃન્દાવન મેં ગાજ ॥૪૯॥
વૃન્દાવન કે બસત હી, અન્તર જો કરૈ આનિ ।
તિહિ સમ શત્રુ ન ઔર કોઉ, મન બચકૈ યહ જાનિ ॥૫૦॥
વૃન્દાવન કે બાસ કૌ, જિનકે નાહિં હુલાસ ।
માતા મિત્ર સુતાદિ તિય, તજિ ધ્રુવ તિનકૌ પાસ ॥૫૧॥
ઔર દેશ કે બસત હી, અધિક ભજન જો હોય ।
इहि સમ નહિં પૂજત તઊ, વૃન્દાવન રહૈ સોય ॥૫૨॥

વૃન્દાવન મે જો કબહુઁ, ભજન કછૂ નહિં હોય ।
રજ તો ઉડિ લાગે તનહિં પીવૈ યમુના તોય ॥૫૩॥

વૃન્દાવિપિન પ્રભાવ સુનિ, અપનો હી ગુણ દેત ।
જૈસે બાલક મલિન કો, માત ગોદ ભરિ લેત ॥૫૪॥

ઔર ઠૌર જો યતન કરૈ, હોત ભજન તઊ નાહિં ।
લ્યા (યહા) ફિરૈ સ્વારથ આપને ભજન ગડે ફિરૈ બાહિં ॥૫૫॥

ઔર દેશ કે બ્રત હી, ઘટત ભજન કી બાત ।
વૃન્દાવન મેં સ્વારથો, ઉલટિ ભજન હ્વૈ જાત ॥૫૬॥

યદ્યપિ સબ ઔગુણ ભર્યો, તદપિ કરત હુત ઈઠ ।
હિતમય વૃન્દાવિપિન કો કૈસે દીજે પીઠ ॥૫૭॥

વૃન્દાવન તેં અનત હી, જેતિક દ્યૌસ બિહાત ।
તે દિન લેખે જિન લિખો, વૃથા અકારથ જાત ॥૫૮॥

ભજન ગસમથી વિપિન ધર, સમુઝિ બસૈ જો કોય ।
પ્રેમ બીજ તેહિ ખેત તે, તરહી અંકુર હોય ॥૫૯॥

યદ્યપિ ધાવત વિષૈ કો, ભજન ગહત નિચ પાનિ,
ऐसे વૃન્દાવિપિન કી, શરણ ગહી ધ્રુવ આનિ ॥૬૦॥

બસિઓ વૃન્દાવિપિન કો, જિહિં તિહિં વિધિ દૃઢ હોય ।
નહિં ચૂકે ऐसो સમો, જતન કીજિયે સોય ॥૬૧॥

કહઁ તૂ કહઁ વૃન્દાવિપિન, આનિ બન્યો બલ વાન ।
યહૈ બાત જિય સમુઝિ કૈ, અપનો છાડિ સયાન ॥૬૨॥

ક્ષણ ભંગુર તન જાત હૈ, છાડ઼િ વિષૈ અલોલ ।
કૌડી બદલે લેહિ તૂ, અદ્ભુત રતન અમોલ ॥૬૩॥

કોટિ કોટિ હીગ રતન, અરુ મન વિવિધ અનેક ।
મિથ્યા લાલચ છાડ઼િ કૈ, ગહિ વૃન્દાવન એક ॥૬૪॥
નહિં સો માતા, પિતા નહિં, મિત્ર, પુત્ર કોઉ નાહિં ।
ઇનમેં જો અન્તર કરૈ, બસત વૃન્દાવન માહિં ॥૬૫॥
નાતે જેતે જગત કે, તે સબ મિથ્યા માન ।
સત્ય નિત્ય આનન્દમય વૃન્દાવન પહિચાન ॥૬૬॥
બસિયૈ વૃન્દાવિપિન મેં ઐસો મન નેં રાખ ।
પ્રાણ તજૌ વન ના તજૌ કહૌ બાત કોઉ લાખ ॥૬૭॥
ચલત ફિરત સુનિયત યહૈ, (શ્રી) ગધાવલ્લભલાલ ।
ઐસે વૃન્દાવિપિન મે, બસત રહૌ સબ કાલ ॥૬૮॥
બસિયૌ વૃન્દાવિપિન કૌ, યહ મન મે ધરિ લેહુ ।
કીજૈ ઐસો નેમ દૃઢ઼ યા રજ મેં પરૈ દેહ ॥૬૯॥
ખંડ ખંડ હ્વૈ જાય તન અંગ અગ સત ટૂક ।
વૃન્દાવન નહિં છાડિયે, છાડ઼િવો હૈ બડ઼ી ચૂક ॥૭૦॥
પટતર વૃન્દાવિપિન કી, કહિં ધૌં દીજૈ કાહિ ।
જેહિ વન કી ધ્રુવ રેણુ મે, મરિયૌ મંગલ આહિ ॥૭૧॥
વૃન્દાવન કે ગુણનિ સુનિ, હિત સૌં રજ મે લોટ ।
જેહિ સુખ કૌં પૂજત નહીં, મુક્તિ આદિ સત કોટ ॥૭૨॥

સુરપતિ પશુપતિ પ્રજાપતિ, રહે જુલિ તેહિ ઠૌર ।
વૃન્દાવન વૈભવ કહૌ, કૌન જાનિ હૈ ઔર ॥૭૩॥
યદ્યપિ રાજત અવનિ પર, સબતે ઊંચૌ આહિ ।
તાકી સમ કહિયે કહા, શ્રીપતિ વંદત તાહિ ॥૭૪॥
વૃન્દાવન વૃન્દાવિપિન, વૃન્દાકાનન ઐન ।
છિન છિન રસના રટૌ કર, વૃન્દાવન સુખદૈન । ૭૫॥
વૃન્દાવન આનન્દ ઘન, તો તન નશ્વર આહિ ।
પશુ જ્યોં ખોવત વિષૈ રસ, કાહિ ન ચિંતત તાહિ ॥૭૬॥
વૃન્દાવન વૃન્દા કહત, દુરિત વૃન્દ દુરિ જાહિં ।
નેહ એસિ રસ ભજન કી, તબ ઉપજૈ મન માહિં ॥૭૭॥
વૃન્દાવન શ્રવણનિ સુનહિ, વૃન્દાવન કો ગાન ।
મન બચકૈ અતિ હેત સૌં, વૃન્દાવન ઉર આન । ૭૮॥
વૃન્દાવન કો નામ રટિ, વૃન્દાવન કો દેખિ ।
વૃન્દાવન સૌં પ્રીતિ કરિ, વૃન્દાવન ઉર લેખિ ॥૭૯॥
વૃન્દાવિપિન પ્રણામ કરિ વૃન્દાવન સુખખાનિ ।
જો ચાહત વિશ્રામ ધ્રુવ, વૃન્દાવન પહિંચાનિ ॥૮૦॥
તજિ કે વૃન્દાવિપિન કૌ ઔર તીર્થ જે જાત ।
છાંડિ વિમલ ચિંતામણી, કૌડી કૌ લલચાત ।'૮૧॥
પાય રતન ચીન્હોં નહીં, દીનૌ કર તેં ડાર ।
યહ માયા શ્રીકૃષ્ણ કી, મોહ્યૌ સબ સંસાર ॥૮૨॥

પ્રગટ જગત મેં જગમગૈ, વૃન્દાવિપિન અનૂપ ।
નૈન અછત દીસત નહીં, યહ માયા કૌ રૂપ ॥૮૩॥
વૃન્દાવન કૌ યશ અમલ જિહિ પુરાણ મેં નાહિં ।
તાકી બાની પરૌ જિનિ, કબહૂઁ શ્રવણન માહિં ॥૮૪॥
વૃન્દાવન કૌ યશ સુનત, જિનકે નાહિં હુલાસ ।
તિનકૌ પરસ ન કીજિયૈ, તજિ ધ્રુવ તિનકૌ પાસ ॥૮૫॥
ભુવન ચતુર્દશ આદિ દૈ, હ્વૈ હૈ સબકૌ નાશ ।
ઇક છત વૃન્દાવિપિન ધન, સુખ કૌ સહજ નિવાસ ॥૮૬॥
વૃન્દાવન યહ વિધિ બસૈ, તજિ કૈ સબ અભિમાન ।
તૃણ તૈં નીચૌ આપ કૌ, જાનૈ સોઈ જાન ॥૮૭॥
કોમલ ચિત સબસૌં મિલૈ, કબહુઁ કઠોર ન હોય ।
નિસ્પ્રેહી નિર્વૈરતા, તાકૈ શત્રુ ન કોય ॥૮૮॥
દૂજે તીજે જો જુરૈ, સાક પત્ર કછુ આય ।
તાહી સૌં સંતોષ કરિ, રહૈ અધિક સુખ પાય ॥૮૯॥
દેહ સ્વાદ છુટિ જાહિં સબ, કછુ હોય ક્ષીણ શરીર ।
પ્રેમ રંગ ઉર મેં બઢૈ, વિહરૈ યમુના તીર ॥૯૦॥
યુગલ રૂપ કી ઝલક ઉર, નૈન રહૈ ઝલકાય ।
ऐसे સુખ કે રંગ મેં, રાખૈ મનહિં રંગાય ॥૯૧॥
આવૈ છવિ કી ઝલક ઉર, ઝલકૈ નૈનનિ બારિ ।
ચિંતત સાંવલ ગૌર તન, સકહિ ન તનહિં સઁભારિ ॥૯૨॥

જીગન પટ, અતિ દીન લટ, હિયે સરસ અનુરાગ ।
બિવસ મગન વન મેં ફિરૈં, ગાવત સુગલ સુહાગ ॥૯૩॥

રમ મેં દેખન ફિરૈ બન, નૈનનિ બન રહૈ આઇ ।
કહું કહું આનંદ રંગ ભરિ પરૈ ધરનિ થહરાઇ ॥૯૪॥

ઐસી ગતિ હ્વૈ હૈ કબહું, મુખ નિસરત નહિં બૈન ।
દેખિ દેખિ વૃન્દાવિપિન, ભરિ ભરિ ઢારૈ નૈન ॥૯૫॥

વૃન્દાવન તરુ તરુ તરે, ઢરૈ નૈન સુખનીર ।
ચિંતત ફિરૈ આવેસ બસ, સાવલ ગોર શરીર ॥૯૬॥

પરમ સચ્ચિદાનંદ ઘન, વૃન્દાવિપિન સુદેશ ।
જામેં કબહૂં હોત નહિં માયા કાલ પ્રવેશ ॥૯૭॥

શારદ જો સત કોટિ મિલિ, કલપન કરૈં વિચાર ।
વૃન્દાવન સુખ રંગ કી કબહું ન પાવૈં પાર ॥૯૮॥

વૃંદાવન આનંદ ઘન, સબ તેં ઉત્તમ આહિ ।
મોતે નીચ ન ઔર કોઉ, કૈસેં પૈહોં તાહિ ॥૯૯॥

કંત બૌના આકાશ ફલ, ચાહત હૈં મન માહિં ।
તાકીં ઘટ કૃપા બિના, ઔર જતન કછુ નાહિં ॥૧૦૦॥

કુંવરિ કિશોરી નામ સૌં, ઉપજ્યો દૃઢ વિશ્વાસ ।
કરુણાનિધિ મૃદુ ચિત્ત અતિ, તાતેં બઢી જિય આસ ॥૧૦૧॥

જિનકી વૃંદાવિપિન પૈ, કૃપા તિનહિં કી હોય ।
વૃંદાવન મેં તબહિં તે, સદન પાવહિં સોય ॥૧૦૨॥

વૃન્દાવન સત રતન કી, માલા ગુહી બનાય ।
ભાલ ભાગ જાકે લિખી, સોઈ પહિરૈ આય ॥૧૦૩॥
વૃન્દાવન સુખ રંગ કી, આશા જો ચિત હોય ।
નિશિ દિન કંઠ ધરે રહૈ, છિન નહિં ટારૈ સોય ॥૧૦૪॥
વૃન્દાવન સત જો કહૈ, સુનિહૈ નીકી ભાંતિ ।
નિશિ દિન તેહિ ઉર જગમગૈ, વૃન્દાવન કી કાંતિ ॥૧૦૫॥
વૃન્દાવન કો ચિંતવન, યહૈ દીપ ઉર બાર ।
કોટિ જન્મ કે તમ અઘહિં, કાટિ કરૈ ઉજિયાર ॥૧૦૬॥
બસિકૈ વૃન્દાવિપિન મેં, ઇતનો બડો સયાન ।
યુગલ ચરણ કે ભજન બિન, નિમિષ ન દીજૈ જાન ॥૧૦૭॥
સહજ વિરાજત એક રસ, વૃન્દાવન નિજ ધામ ।
લલિતાદિક સખિયન સહિત, ક્રીડત શ્યામાસ્યામ ॥૧૦૮॥
પ્રેમ સિન્ધુ વૃન્દાવિપિન, જાકો અન્ત ન આદિ ।
જહાં કલોલત રહત નિત, યુગલકિશોર અનાદિ ॥૧૦૯॥
ન્યારો ચૌદહ લોક તેં, વૃન્દાવન નિજ ભૌન ।
તહાં ન કબહૂં લગત હૈ, મહા પ્રલય કી પૌન ॥૧૧૦॥
મહિમા વૃન્દાવિપિન કી, કહિ ન સકત મમ જીહ ।
જાકે રમના દ્વૈ સહસ, તિનહૂં કાઢી લીહ ॥૧૧૧॥
રતી મતિ મો પૈ કહાં, શોભા નિધિ બનરાજ ।
ઢીઠો કૈ કછુ કહત હોં, આવત નહિં જિય લાજ ॥૧૧૨॥

મતિ પ્રમાણુ ચાહત કહ્યૌ, સોઊ કહત લજાત ।
સિંધુ અગમ જેહિ પાર નહિં, કૈસે સીપ સમાત ॥૧૧૩॥
યા મન કે અવલંબ હિત, કીન્હોં આહિ ઉપાય ।
વૃન્દાવન રસ કહન મેં, મતિ કબહૂઁ ઉરઝાય ॥૧૧૪॥
સોલહ સૈ ધ્રુવ છયાસિયા, પૂન્યૌ અગહન માસ ।
યહ પ્રબન્ધ પૂરણુ ભયૌ, સુનત હોત અઘ નાસ ॥૧૧૫॥
દોહા વૃન્દાવિપિન કે, ધ્રુકમત ષોડ઼શ આહિ ।
જો ચાહત રસ રીતિ ધ્રુવ, છિન છિન ધ્રુવ અવગાહિ ॥૧૧૬॥

॥ ઇતિ શ્રીહિતધ્રુવદાસજીકૃત શ્રીવૃન્દાવન સત લીલા કી
જય જય શ્રીહિતહરિવંશ ॥

ચાચરપદનિર્માતા ચાચા શ્રીવૃન્દાવનદાસજી કૃત

॥ अथ करुणा वेली ॥

વ્યાસસુવન [1] કરુણા અબ કરૈ । મો સિર ચારુ ચરન રજ ધરૈ ॥
શ્રીહિત રૂપ કૃપા કી આસા । યાચત ઉર ધરિ બડ઼ૌ હુલાસા ॥
કરુણાનિધિ તુમ નામ કહાવૈ । મોસૌ દીન શરણ ગતિ પાવૈ ॥
પ્રથમ કરૌ કરુણા ગુરુરાજ । જિનકૌં શરણ ગહે કી લાજ ॥
પુનિ યે રસિક સુદૃષ્ટિ નિહારૌ । મો પૈ કરુણા સદા વિચારૌ ॥
કરુણા દયા સાધુ ગુરુ હરિ દૈ । મો ઉર તાપ નિમિત્ત મજ હરિ દૈ ॥
શ્રી ગુરુ સાધુ જનહિ અપનાવૈ । તેઈ જન હરિ કે મન ભાવૈ ॥

૧ શ્રીહિતહરિવંશચન્દ્રમહાપ્રભુ

જિનકૌ વિરદ વિદિત જગ માહીં । અભય કરૈં પકરૈં જાવાહીં ॥
હે કરુણાનિધિ કરુણા કીજૈ । અબ નિજ શરણ રાવરી દીજૈ ॥
ऐસી સદા વિચારૌ ચિત હી । હૌં તવ કૃપા મનાવત નિત હી ॥
વિનતી સુનૌ સાધુ મન રંજન । તુમ પદ કમલ સકલ દુખભંજન ॥
અહો નાથ તુમ દીનદયાલા । અપને કૌ કીજૈ પ્રતિપાલા ॥
મો કરની નહિં ચિત મેં ધરિયે । અપની કૃપા ઓર હી ઢરિયે ॥
જો મમ અવગુણ ગ્રહણ કરોગે । અપનૌ વિરદ આપ બિસરોગે ॥
કરુણામય યહ વિરદ બઢાવૌ । જો હમ સે દીનન અપનાવૌ ॥
અહો કૃષ્ણ પદ રતિ અબ પાઊં । યુગલ કેલિ રસ પ્રીરતિ ગાઊં ॥
દેહુ કૃષ્ણ યહ ભક્તિ સુધન હૈ । તુમ દાસન કે હિય દૃઢ પન હૈ ॥
ભક્તન કી અભિલાષા દાયક । હો રાધાપતિ તુમ સબ લાયક ॥
દેહુ દેહુ કરુણા કર પદ રતિ । તુમ સમાન કો ત્રિભુવન મેં પતિ ॥
હે મજાઈશ સીસ દીજૈ પદ । તુમ હો પરમ દયા કરુણા હદ ॥
કરૌ અનુગ્રહ અપને જન કૌ । જૈસે ગઉ ચાહત વચ્છન કૌ ॥
યૌ હરિ દેહુ ભક્તિ વરદાનૈ । જાકી રતિ કૌં જગત બખાનૈ ॥
હે ગોકુલવિધુ વદન દિખાવૌ । નૈન ચકોરન સુધા પિવાવૌ ॥
નિરખ સફલ હ્વૈ હૈં દગ મેરે । પાવન ગુન ગાઊં મૈં તેરે ॥
અહો અહો ત્રિભુવન કે સ્વામી । તુમ હો સબ કે અન્તરયામી ॥
યાતૈં અપની ઓર નિહારૌ । મેરૌ દોષ ન ચિત મેં ધારૌ ॥
મિલન આસ કી બેલનિ પાઈ । ऐસી કરૌ જુ અફલ ન જાઈ ॥
તુમ પદ દરશન પુરણ ફલ હૈ । દૈ સત સંગત સીંચત જલ હૈ ॥

યહ અભિલાષ રહત મન નિત હૈ । પ્રાણનાથ મમ આગત ચિત હૈ ॥
તુમ સમરથ હૌ દીન મહાઈ । સરણ ગહે કી તુમે બડાઈ ॥
હૌ વ્રજ દૂલહ નંદ દુલારે । કબ બેઠૌ દૃગ આગેં પ્યારે ॥
નહિં જાનેં કિહિ છિન દરસૈગે । તપત હિયે કમ સુખ બરસૈગે ॥
કાનન સઘન ગીથિન્ન માહીં । નિરખોં પ્રિયા અ રાગરવાહી ॥
પૂરિત નેહ વચન સુનિ હૌ જબ । નવણુ લાભ ફલ હરિ ગનિહૌ તબ ॥
હે વૃન્દાવનચંદ વિનોદી । દે દાન હૌ ઓટત ગોદી ॥
બાત તુમારી જીવન મેરી । સબ વિધિ પૂજો આશ અવેરી ॥
પરમ દયા કે મંદિર તુમ હી । યાતેં શરણ ગહત હૈં હમ હી ॥
રાખો નાથ કૃપા કરિ નેરેં । અહો કૃપાનિધિ હમ નિત ટેરેં ॥
તુમ ગુણ ગહર કમલ દલ લોચન । અપને જન કે સબ દુખ મોચન ॥
હે સુન્દર વર તુમ હૌ નગધર । દીજે અભય દાન સિર કર વર ॥
સુનૌ કાન દે વિનતી હે હરિ । તુમહિં સુહાગે બહુત ભાતિ ઢરે ॥
અપને કી સુધિ આપુ ન લીજે । ઐસી કહા નિઠુરતા કીજે ॥
ઔર બાત નહિં ચિનહિ વિચારૌ । કૃપા દૃષ્ટિ મમ ઓર નિહારૌ ॥
યહિ વિધિ નાથ તુમ્હારો જસ હૈ । જો વિસરૌ તૌ કહ મમ વસ હૈ ॥
અહો કૃષ્ણ જો દાસ કહાવૈ । સો ક્યો જગત માહિ દુખ પાવૈ ॥
યહ તૌ બડી ત્રાસ આવત હૈ । કૃપા અવધિ કો તોહિ ભાવત હૈ ॥
કબહુ ન કરૌ દયાલ ઐસી અબ । ચાહત શરણ તુમ્હારી હમ સબ ॥
અપને જન કી લજ્જા ગહિવૈ । બહુત ન આવત હૈ પ્રભુ કહિવૈ ॥
જાકો અનુગ મો ન સુધિ લેહી । વહ ન કહાવૈ નાથ સનેહી ॥

અગણિત દ્વન્દ દેહ કે પથ હૈં । તુમ બિન ટારન કો સમરથ હૈં ॥
વાર વાર હરિ હમ યહ યાચૈં । તુમ પદ છાડિ અન્ત નહિં રાચૈં ॥
ऐસી સુમતિ દેહુ કરુણાનિધિ । કહો પ્રાણપતિ મિલિ હો કિહિ બિધિ ॥
કબ ઉપજેગી યહ મન માહી । ગહોગે મોહિ ચરણન છાહી ॥
મૈં તો નિશ્ચય યહૈ કરી હૈ । તુમ ધો જિય મેં કહા ધરી હૈ ॥
ખોટો ખરો પરો જો સરની । કહા દેખવે તાકી કરની ॥
બિરદ તુમારો વિદિત રસાલા । અબ તો કરે બનૈ પ્રતિપાલા ॥
કબ ऐહો ઇન નૈનનિ આગે । કબ યે રૂપ તિહારે પાગે ।
હો ગણપતિ તુમ પદ દરસોં । સુયશ રાવરો ગાવત સરસોં ॥
હે અભિરામ શ્યામ વન વાસી । કબ પરસોં વે પદ સુખ રાસી ॥
અબ ઉર આશા અધિક ભઈ હૈ । તુમ ધો મન મે કહા ઠઈ હૈ ॥
દેહુ ન નાથ અનાકની મોસોં । અપની વિથા સુનાઈ તોસોં ॥
ભલી લગૈ સો કરિ હો વ્રજપતિ । મેરૈં તો તુમહી હો હરિ ગતિ ॥
અહો જુગલ વિધુ મો દૃગ ભૂપન । કબ સીંચોગે પ્રેમ પિયૂખન ॥
કૌતુક મિથુન સકલ સુખ ऐના । બન ઘન રમત નિહારોં નૈના ॥
નિભૃત કુંજતૈં નિકસો જબહી । મેરી દૃષ્ટિ પરૈગે તબ હી ॥
કમહુ વે હૈ વહ મ ગલ ઘરિયા । આવત યુગલ અંશ ભુજ ધરિયા ॥
અમ કછુ કહત પરસ્પર વાની । સો તો પરમ નેહ રસ સાની ॥
તાહિ સુનત વદલૈ ગતિ તન કી । પૂજૈ અભિલાષા સબ મન કી ॥
હે સુખરાસિ દાસ્ય અબ પાઊં । હો પ્રભુ તુમ પદ કૃપા મનાઊં ॥
કાનન કમની કેલિ વિયોકોં । નિરખત પલક ધરનિ ગતિ રોકોં ॥

ઐસો બાનક બન હૈ કબ હૂઁ । કરુણામય વિનતી સુન અબહૂઁ ॥
અતિ અભિરામ સ્યામ સુખદાતા । તુમ પતિતન પાવન વિખ્યાતા ॥
અહો અકિંચન જન મન ભાવન । ભક્તન ઉર આનન્દ બઢાવન ॥
દાસન ભીર સદા લાગત હો । અબ કછુ નાથ દૂર ભાગત હો ॥
જો તુમ કહો કર્મ તુમ ખોટે । તો તુમ હરિ કિહિં વિધિ હો મોટે ॥
કર્મન કે બસ તુમ જન હોઈ । કહો તુમ ભજન કરૈ ક્યો કોઈ ॥
જો તુમ બડે કર્મ ઠહરાવો । તો તુમ ક્યો જગ ઈશ કહાવો ॥
જા કે દંડ જગત યે નાચૈ । સોઈ ધની કહાવૈ સાચૈ ॥
જો હરિદાસ કર્મ બસ કહિયે । તો પ્રભુ તુમહિં ન ઐસી ચહિયે ॥
નીતિ અનીતિ આપકી દેખો । હમકો યાકો બડો પરેખો ॥
ઉત્તમ કર્મન કર જો તરિયૈ । તો તુમકોં કાહે અનુસરિયૈ ॥
યે હઠ છાડિ દેઉ અબ હરિ કિન । કર્મન લાર વહાવો પ્રભુ જિન ॥
માતુ સભા કે તુમ હી મંડન । કરો કટાક્ષ કર્મ હોય ખંડન ॥
હો વ્રજનાથ સાથ દેઉ મેરો । ખેંચો પકરિ બાહ, હો તેરો ॥
હૌ ભૂલો સંસાર વિષય વન । ભ્રમત ફિરો પાઊઁ પીડા તન ॥
તુમ સો દયાલ દેખ ઝિટકારૈ । કહો કૃષ્ણ કો પાર લગાવૈ ॥
યહ ગતિ દેખ જો ન કરકૈ મન । તો હરિ કહા કહાયે તો જન ॥
અપને કોં સ્વામી જો તજિ હૈ । લેહુ નિચાર કૌન હરિ લજિ હૈ ॥
જો અગતિન કી ગતિ ના કરિ હૈ । કહો કૃષ્ણ કો ફૈંટ પકરિ હૈ ॥
અબ ચિતવો ચંચક સુદૃષ્ટિ કર । અખિલ ભુવન તો જાય નાથ તર ॥
જાકો આજાન કહા કરિહૈ હૈ । રે જન દયા હૃદય ધરિહૈ હૈ ॥

તુમ તો દીનદયાલ પ્રભુ અતિ । હૌ હિત રૂપ ચરણ પાઊઁ રતિ ॥
તુમ હરિ ઉર આનન્દ ભરન હો । ભક્તન કી આરતિ જુ હરન હો ॥
અપ્ય ન ગહર કીજૈ ઇત દેખો । જૈસૈ ટરૈ કર્મ કી રેખો ॥
હો દુખ દમન રસિક રાધાપતિ । ભક્તિ દાન દીજૈ ઉદાર મતિ ॥
દાતા દેત કછૂ નહિં રાખૈ । શ્રી ગુરુ સંત ભાગવત ભાખૈ ॥
દેહુ દેહુ પદ મેવ સદાઈ । તુમ દાની, હૌ કૃપણ મહાઈ ॥
સબ જગ માહિ વિદિત યહ ગાથા । જો અનાથ સો કિયે સનાથા ॥
તાતૈં વિરદ પુરાતન ગહિયે । તુમ સૌ બાર બાર હરિ કહિયે ॥
વૃન્દાવન હિત રૂપ ગવરે । કબ પરિ હૌ મમ દૃષ્ટિ સાવરે ॥
રાધારસિક કહાવો નાગર । ભક્તન કી ગતિ કરણા સાગર ॥
બરન સુનાઊં વેલી કરના । અબ તો નાથ કૃપા દિસ ઢરના ॥
હૌ નહિં લોક ભ્રમન તૈં ડરૌંઈ । એક બાત કૌ સંશય કરૌંઈ ॥
વિસરૌ જિન ઉગ્તે ભગવંત । પ્રગ્ની વસ તન ધરૌ અનંત ॥
જો કોઉ જાકી સરની આવૈ । યદપિ ઔગુણી દંડ ન પાવૈ ॥
અહો શરણાગતિ પાલક ગિરિધર । અબ મો લાજ રાખ સુન્દરવર ॥
સતી ચઢી સર અગ્નિ ન જારૈ । કહો નાથ વર્ક કહા પુકારૈ ॥
પ્યાસે કૌ જલ નદી ન દેઈ । તો હરિ કહો કૌન સુધિ લેઈ ॥
પ્રફુલિત કમલ રોય રવિ દાનૈ । યહ દુખ વારિજ કહા વખાનૈ ॥
ચન્દ્ર ચકોરન તૈં દુર રહિ હૈ । હો હરિ વ્યથા કહા વહ કહિ હૈ ॥
દીપક મન્દિર હરૈ ન તમ કૌ । તો પ્રભુ તુમ વિસરાવો હમ કૌ ॥
જો જલ કાઠ ન તરૈ ગુસાઈ તર વર વૈદન દેય ન છાંઈ ॥

સુનો પ્રાણપતિ તો કહા વચ હૈં । જાતે પૈં જિન મન ધર્યો વિરમ હૈં ॥
યે મન તજૈં તો અચરજ નાહીં । પૈ ન સંભવૈં પ્રભુ તુમ માંહીં ॥
અહો કૃપણ અસ કરો ન ઐસો । જૈસી તુમ જુ વિચારો તૈસી ॥
નૈંક સુદૃષ્ટિ કરૌ મમ ઓરી । કારજ હોય બાત યહ થોરી ॥
હૈ બલવીર ધીર મતિ પન કે । રક્ષક સદા આપને જન કે ॥
ત્રાહિમાન શરણાગતિ આવૌ । ત્યાગ ન ઉચિત જુ ભૃત્ય કહાવૌ ॥
સુનો દાન હૈં દાનવારી । અસ જિન જગત કરાવો હાસી ॥
તુમ જુ જ્ઞાન ઘન ત્રિભુવન ઈસો । અભય કર કમલ ધરો મમ સીસો ॥
મેં વિનતી પ્રભુ કરી ઘનેરી । કહી રુચિ કૈની પ્રેમ પહેરી ॥
સુનકૈ નાથ ધરી મન માહી । જૈસૈ પર્યો રહૌં પદ છાહીં ॥
તુમ સાયક દાયક સબહી સુખ । દેખાંઓ કાહે ન સુન્દર મુખ ॥
પાઊં યહ પ્રસાદ શોભાધર । વ્રજપતિ નન્દન હો રાધાવર ॥

દોહા—શ્રીહરિવંશ પ્રતાપ તેં, વરણી કરુણા વેલિ ।
વ્રજભૂષણ રાધાધની, દરસાવૌ રસ કેલિ ॥
સંવત સે દશ આઠગત, ચાર વરષ ઉપરંત ।
કૃષ્ણદરસ અભિલાષ હિત કહી સુનૌ હરિ સંત ॥
જેઠ વદી પાંચૈ સુ દિન, બલિ હિત રૂપ વિચાર ।
હરિ ગુરુ સાધુ કૃપા કરી, રચ્યો યહ સુખ સાર ॥
દીનબન્ધુ કરુણા અવધિ ભક્ત વત્સલ યહ નામ ।
વૃન્દાવન હિત લેઉ સુધિ, બિરદ બઢૈ જયો સ્યામ ॥

ઇતિ શ્રીકરુણા વેલી સંપૂર્ણ શ્રી જય જય શ્રીહિતહરિવંશ ॥

॥ નેહી શ્રીહિત નાગરીદાસજી કૃત શ્રીહિતાષ્ટક પ્રારમ્ભ ॥

કરખા છન્દ ॥

રસિક હરિવંશ સર્વંશ શ્રીરાધિકા રાધિકા સર્વંશ હરિવંશ વંશી। હરિવંશ ગુરૂ શિષ્ય હરિવંશ પ્રેમાવલી હરિવંશ ધન ધર્મ રાધા પ્રસંશી ॥ રાધિકા દેહ હરિવંશ મન રાધિકા રાધિકા હરિવંશ મમ શ્રુતિવતંશી। રસિક જન મનનિ આભરણુ હરિવંશ હિત હરિવંશ આભરણુ કલ હંસ હંસી ॥૧॥

રસિક હરિવંશ રસલાડિ઼લી લાલ વસ લસત વન અંગ છક રંગ રંગી। શ્રીરાધિકાવલ્લભો વલ્લરી પ્રાણુ ધન સુધન નિરખત રહૌ સુરત રંગી ॥ લલિત સખી કુંજ સુખ પુંજ વરષત યુગલ લલિત મન એક તન ચારિ ગૌરાંગી। રૂપ લાવણ્ય અનુરાગ અંગ માધુરી કેલિ કલ કલિત તરલિત તરંગી ॥૨॥

રસિક હરિવંશ મન લાડિ઼લી લાલ તન લસિત અનુરાગ વપુ કરન લીનેં। બામ ભુજ લાલ દક્ષિણુ ભુજા લાડિ઼લી લલિત ગતિ ચલત મલ્લકત પ્રવીનેં ॥ રસદ વૃન્દાવિપિન મોદ મકરંદ સંદ માધુરી પ્યાય પીવત નવીનેં। યુગલ ધક રંગ ચતુરંગ પુલિન સ્થલી યમુના કલ કુંજ રતિ રંગ ભીનેં ॥૩॥

રસિક હરિવંશ મન એક તન ચારિ હૈ તો વેણુ વાણી વિમલ મોલ લીની। ચાંહ છદૈ છાંહ કરિ છદૈ પદરજ શિરધર અંખિયાં છદૈ છકીં છવિ રહૌં અધીની ॥ અલ્પ પલ ઓટ શત કલ્પ વીતત જિન્હૈં દિવ્ય કૈશોર હેહિ દ્રષ્ટિ દીની। નાગરી નવ રંગ નિકુંજ

હિત કલ્પ તરતીર છવિ ભીર અંગનિ નગીની ॥૪॥

રૂપહદ લાડિલી લાલ લાવણ્ય હદ નેહ હદ હરિવંશ વિપિન આસક્તિ હદ । વય સંધિ એક વર્ણ એૅન વર્ણ વરણત બનૈં ન તરુણ સૈસવ નિભે વિલસૈં સૌંદર્ય સદ ॥ નયનામૃત મંજરી મૃદુલ અલિ રાજ યુગ યુગલ એક રંગ રૅંગ પુલિન કાલિંદિ નદ । નાગિરી નવરંગ નિકુંજ હિત કલ્પ તરુ પત્ર ફલફૂલ સર્વાંગ ગૌરાગિ પદ ॥૫॥

યુગલ રસ સિંધુ સેવૈં પુલિન રસ સિંધુ કેં નલિન હરિવંશ આનંદ લહરી । લલિત વાણી વિમલ પાર અરૂ વારનહિં થાહ કહું નાહિં અતિ નિપટ ગહરી ॥ અનન્ય જન મીન આધીન હવૈ અનુસરૈં પ્રેમ અંજન દિયેં દૃષ્ટિ ઠહરી । નાગિરી નવરંગ નિકુંજ હિત કલ્પ તરુ પલક પલ લલક પરી રૂપ દહરી ॥૬॥

રસિક હરિવંશ વર વિમલ કલ કલ્પ તરુ પ્રેમ ફલ ફલિત અનુરાગ વાની । કેલિ દલ કલિત અતિ લલિત આમોદ વન શ્રવણુ પુટ પિવત નવ રંગ રાની ॥ રસિક મંડલ વિમલ ઝૂૅમિકા ઝૂૅમિ રહે શ્રીરાધિકાવલ્લભ અમાન દાની । પરમહંસ આધાર રસ સાર ધારા શ્રવત ભજન એકાંત જિન મન સમાની ॥૭॥

રસિક રસ સરસ સર હંસ હરિવંશ જૂ કેલિ મુક્તા સુગત મન નયન દીનેં । પ્રાણુન કે પ્રાણુ સુ મેરે પ્રાણુ જીવન સુધન દૃષ્ટિ પ્રતિ દૃષ્ટિ આલિંગન નવીનેં ॥ સકલ સુખ ધામ વિશ્રામ વન જિલમિ હૅંસિ યમુના, કલ કૂલ અૅંગ અરગજન ભીનેં ।

દિ ય આભરણુ વસન લલિત અઁગ માધુરી પ્રેમ પર્યંક અંકનિ મે લીને ॥૮॥

ઇતિ શ્રીરસિક ચૂડામણિ શ્રીમદ્દિત નાગરીદાસજૂ કૃતાષ્ટક સંપૂર્ણમ્

અથ શ્રીમદ્દિત ચન્દ્રલાલજી મહારાજ કૃત
રસિક નામાવલીધ્વનિ લિખ્યતે ॥

જય જય રાધાવલ્લભ ગુરુ હરિવંશ । રઁગીલૈ રાધાવલ્લભ હિત હરિવંશ ॥ છબીલૈ રાધાવલ્લભ પ્યારૌ હરિવંશ । રસીલૈ રાધાવલ્લભ જીવન હરિવંશ ॥ શ્રી વૃન્દાવન રાની રાધાવલ્લભ નૃપતિ પ્રેમ શ । હિતકે વસ યશ રસ ઉર ધરિયે કરિયે શ્રુતિ અવતંશ । વંશીવટ યમુના તટ ધીર સમીર પુલિન સુખ પુ જ । વિહરત ર ગ રઁગીલે હિતસો મ ડલ સેવા કુ જ ॥ લલિત વિશાખા ચ પક ચિત્રા તુઁગવિદ્યા રઁગદેવી । ઇઁદુલેખા સુદેવી સબહી સખી યૂથ હિત સેવી ॥ શ્રીવનચન્દ્ર શ્રીકૃષ્ણચન્દ્ર શ્રીગોપીનાથ શ્રીમોહન । નાદ બિંદ પરિવાર રઁગીલૌ હિત સો નિત છવિ જોહન ॥ નરવાહન ધ્રુવદાસ વ્યાસ શ્રીસેવક નાગરીદાસ । વીઠલ મોહન નવલ છબીલે હિત ચરણન કી આસ ॥ હરિદાસ નાહરમલ ગોવિંદ જયમલ ભુવન સુજાન । ખરગસેન હરિવ શદાસ પરમાનન્દ કે હિત ઉર પ્રાન ॥ ગ ગા યમુના કર્મઠી અરુ બાગમતી યે બાઈ । હિત કે ચરણ શરણ હ્વૈ કે ધન દંપતિ સ પતિ પાઈ ॥ દાસ ચતુર્ભુજ કન્હરસ્વામી અરુ પ્રબોધ કલ્યાણ । રસમીનાલ દમોદર પુહુકરિ સુન્દર હિત ઉર આન ॥ હરીદાસ તુલાધાર ઔર યશવંત મહા મતિ નાગર । રસિકદાસ

હરિકૃષ્ણ દોઉ યે પ્રેમ ભક્તિ કે સાગર ॥ મોહન માધુરીદાસ દ્વારિકાદાસ પરમ અનુરાગી । શ્યામશાહ તૂમર કુલ હિત સો દંપતિ મેં મતિ પાગી ॥ શ્રીહિત શરણ ભયે અરુ અબ હૈં કૈરહુ જે જન હ્વૈ હૈં । પ્રેમ ભક્તિ ઉર ભાવ ચાવ સો વૃન્દાવન નિધિ પૈ હૈં ॥ રસિક મંડલી મેં યા તન કો નીકે ઢંગ લગાવૌ । દંપતિ યશ ગાવૌ હર્ષાવૌ હિત સો રીઝ રિઝાવૌ ॥ દેવન કો દુર્લભ નરદેહી સો તૈં સહજહિં પાઈ। મન ભાઈ નિધિ પાઈ મો ક્યો જાન બૂઝ વિસરાઈ॥ એક અહંતા મમતા યે દૈ જગ મેં અતિ દુખદાઈ। યે જબ શ્રીજૂ કી ઓર લગૈં તબ હોત પરમ સુખદાઈ॥ માત તાત સુત દાર દેહ મેં મત અરુઝૈ અતિમંદા । શ્રીહિત કિશોર કો હ્વૈ ચકોર તૂં લખિ શ્રીવૃન્દાવન ચન્દા ॥૧।

ઇતિ શ્રીહિત રસિક નામાવલી સંપૂર્ણમ્॥

અથ શ્રીમદ્ધિતકુલકમલદિવાકર શ્રીરાધાવલ્લભલાલ કે સર્વાધિકારી શ્રીમદ્ ગોસ્વામી અનન્ત શ્રીયુત્ કિશોરીલાલજી મહારાજ કે જન્મોત્સવ કો મંગલવધાઈ લિખ્યતે ॥ મંગલ ॥

મંગલ શ્રીહરિવંશ નામ ગુણ ગાઇયે । પિય પ્યારી કો હેતુ સુતાહિ લડાઇયે ॥ વિપિન અલૌકિક ધામ લતા ગૃહ રાજહીં । અંકનિ દંપતિ લસત સુરતિરણ સાજહીં ॥ સાજહીં જહાં સુરતિ કીડ । શ્રીકિશોરી લાલરી । પ્રેમ વિહ્વલ ગાત કમની ઉમંગ હિત કર માલરી ॥ ગંધ મગ છવિ કિરણ પ્રગટી સખિનુ દૃગ મધિ છાઇયે । મંગલ શ્રીહરિવંશ નામ ગુણ ગાઇયે ॥૧।

જય જય શ્રીહિત વ્યાસ સુવન કરુણા ભરે । રસિક મુકુટ મણિ લાલ અભય પ્રણતનુ કરે ॥ શ્રીરાધાવલ્લભ લાલ સુયશ પ્રગટાઇયૌ । પિય પ્યારી ઉપદેશ નિદેશ લખાઇયૌ ॥ લખાઇયૌ હિત કેલિ નિજુકી કુંજ નિભૃત સુહાવની । રસિક જન મન મોદ દાયનિ નવલ રુચિ ઉપજાવની ॥ જબ ઘટત નિજ ધર્મ જાનૌ કરિ અનુગ્રહ અવતરે । જય જય શ્રીહિત વ્યાસ સુવન કરુણા ભરે ॥૨॥

જય જય શ્રીહરિવંશ વિપિન ચૂડ઼ામની । ઉપકારક અવતંશ રસિક જીવન ધની ॥ કોમલ પરમ કૃપાલ સુગલ હિત રંગરી । દગ ચિતવન રસભરી સુનિર્મલ અંગરી ॥ અંગ નિર્મલ હૃદય શીતલ અધમ જન કલિ કારણેં । ધર્યૌ અદ્ભુત રૂપ ચિત્ર વિચિત્ર શરણ ઉદ્ધારણેં ॥ શ્રીકિશોરીલાલ હિત વપુ નામ પાવન સુખ બની । જય જય શ્રીહરિવંશ વિપિન ચૂડ઼ામની ॥૩॥

જય જય જનની કૂખ સફલ હિત રસ ભરી । પ્રગટયૌ કુમર અનૂપ લગી આનંદ ઝરી ॥ તિથિ આઠેં શુદિ ભાદ્ર મહૂરત શુભ ઘરી । વૃન્દાવન હિત ધામ રહમ વર્ષા કરી ॥ કરી હિત રસ રહસ વર્ષા નૃત્ય યુવતી જન કરૈં । મંગલ કુલાહલ અજિર મધિ વાદ્યંત્ર ધ્વનિ હિત હિત ઝરૈં ॥ પઢ઼ત નિગમન ઋચા વિપ્ર સુ ચોક સથિયા શુભ ધરી । જય જય જનની કૂખ સફલ હિત રસ ભરી ॥૪॥

જય જય શ્રીહરિલાલ ભવન ભૂષણ મહા । પ્રગટે વિજય સ્વરૂપ અનૂપમ છવિ અહા ॥ કોવિદ રસિક રસજ્ઞ હૃદય હિત મિત બહે । મુખ અંબુજ દગ ભૃંગ પિવત રસ થિત રહે ॥ રહે હિત ચિત ચિત્ત રસ ભર શબ્દ જય જય બોલહીં । જનની મનોહરિ ગોદ બાલક લખિ મુદિત મન ડોલહીં ॥ કીરતિ કુમરિ કે જન્મ

દિન પ્રકટયૌ પરમ આનંદ લહા । જય જય શ્રીહરિલાલ ભવન ભૂષણુ મહા ।૫।।

જય જય શ્રીહિત રૂપ કિશોરી લાલરી। દંપતિ વપુ એકત્વ રસિક જન પાલરી ॥ હિત અલિ આજ્ઞા પાય સુયશ ગ્મ વિસ્તરૈ। શરણાગતિ પ્રતિપાલ અભય કર વર ધરૂયૌ ॥ ધરૂયૌ કર વર જાસુ કે શિર ગૂંથિ કર્મન ફી કટી। અલિભાવ ભાવુક બહુ કિયે સુખ ભરત હિમ રવિજા તટી । પાદાબ્જ પગ્રત સરસ તન, મન પરત હિત છવિ જાલરી । જય જય શ્રીહિત રૂપ કિશોરી લાલરી ।।૬।।

જય જય શ્રીહરિલાલ સુવન નિર્ભય હિયૈં। શ્રીરાધાવલ્લભ લાલ લડ઼ાયૌ હિત પિયૌ ॥ અધિકારી,હિત કોશ, મૃદુલ વચનાવલી। હૅંસત હરત મન મનહુ ઝરત સુમનાવલી ॥ સુમનાવલી મનુ ઝરત શ્રીહરિવંશ હિત રટના લગી। રહત કુંજન સુખ મને જહા હિત અલી રસ મે પગી ।। કુટિલ કામી વિષય રત સઠ દાસ પ્રીતમ ગહિ લિયૈ। જય જય શ્રીહરિલાલ સુવન નિર્ભય હિયૈ।૭।

(વધાઈ)

બધાઈ આજ બાજત રંગ ભરી । ભાદો સુદી મહા તિથિ આઠે જન્મે શુભગ ઘરી ॥ ગાવત વધૂ સોહિલે રચિ રચિ માનહુ મેઘ ઝરી। ધરત સવાસિનિ કલશ સાથિયે નેગિન નેગ અરી । મંગલ મુખી ગતિન સો નિર્તત તાનનિ લેત ખરી। બજત મૃદંગ ધિકિટ ધિધિકિટકિટ પરનન કરજ ઢરી।ગુણિયન ભીર દ્વાર ગુણુ ગાવત બિરદનિ સુખ ઉચરી ॥ વિપ્રનિ ઋચા પઢાય વેદ ધ્વનિ નામ કરણુ વિતરી । શ્રીયુત નામ કિશોરીલાલ હિત વંશી બેલિ ફરી ॥ દરિહૈં ધર્મ પ્રચુર પુહમી મેં જગ જન શૂલ હરી । રાધાવલ્લભલાલ

લડૈહૈં દૃષ્ટ સુદૃષ્ટિ કરી ॥ દંપતિ હિત અવતાર એકમિક રસિકન જાનિ પરી । હિત પ્રીતમ હરિલાલ સુવન મુખ નિરખત પલ ન ટરી ॥૧॥

વિમુખ મુખ ભંજિકૈ રસિક મન રંજિકૈ જયતિ હરિલાલ સુત પરમ નિર્મલ હિયૈ । શ્રી રાધિકાચરણ રસ દૃષ્ટ બલ પાયકૈ પ્રણત જન જાન,દૈ અભય જગ તૈં કિયૈ ॥ નામ સુહિ મિષ્ટ હરિવંશ ઉર ધ્યાન ધર કુંજ ક્રીડ઼ા મગન લગન હિત રસ પિયૈ । જયતિ જય જયતિ શ્રીલાલ કૈશોર જૂ નવેલિ હિત શરણ લખિ પાદ જ્યાવત જિયૈ ॥૨॥

સરસ બધાઈ રસનિધિ માઈ । જયતિ કિશોરીલાલ દયાનિધિ પ્રકટે સબ સુખદાઈ ॥ શ્રી હરિવંશ વંશ કલ્પ દ્રુમ ફૂલ્યૌ ફૂલ મહાઈ । મહકિ ઉઠી સૃષ્ટી રસ જગ કી અહા અહા ધ્વનિ રહી છાઈ ॥ ભાદોં શુકલ અષ્ટમી પ્રકટે શ્રીરાધા ક્રાન્તિ સવાઈ । શ્રી હિત શરણ મહા મંગલ કી કછુક પ્રસાદી પાઈ ॥૩॥

ઇતિ વધાઈ સમાપ્તમ્ ॥

અથ શ્રીહિતાવતાર ગોસ્વામી શ્રીકિશોરીલાલાત્મજ
શ્રીમદ્ ગોસ્વામી અનન્ત શ્રીયુત્ શ્રીહિતરૂપલાલજી મહારાજ
શ્રીમન્દિર અધિકારીજૂ કી જન્મોત્સવ મંગલવધાઈ ॥

જય જય શ્રીહિત અલિ અંશ પ્રકટ જગ જગમગૈ । શ્રીરાધાવલ્લભ લાલ લડ઼ાવત રસ પગૈ ॥ શ્રીરૂપલાલ ઢિંગ ઓલિ કુંજ, હિત યો કહી । પુનિ પ્રકટૌ જગ માહિ સરસતા ના રહી ॥ યહી આજ્ઞા પાયકૈં શુભ ઘરી શુભ દિન જન્મ ભયૌ । શ્રીહિત

કિશોરીલાલજૂ કૈં પ્રકટ મંગલ હૈ ગયૌ ॥ શ્રીરૂપલાલ સુહાવનૌ શ્રીરાધિકા હિત રૈંગ રૈંગે । જય જય શ્રીહિત અલિ અંશ પ્રકટ જગ જગમગે ॥૧॥

જય જય રસ કી બેલિ કેલિ પ્રિયા લાલ કી । ફૂલી બહુરિ બસંત રસિકતા ખ્યાલ કી ॥ સરસ સુગંધ અપાર રસિક ચિત અલિ બનેં । મડરાવત દિન રૈન સુયશ રસ સુખ સનૈં ॥ શ્રીરૂપલાલ કૃપાલ કી અબ પ્રના પુનિ વિસ્તૃત ભઈ । સરસ રસ કૈ સિન્ધુ ઉમડ્યૌ કઠિનતા જગ સો ગઈ ॥ જિતે નીરસ દરશ કીન્હેં સરસતા કે ઢિંગ લગે । જય જય શ્રીહિત અલિ અંશ પ્રકટ જગ જગમગે ॥૨॥

જય જય હિત કો રૂપલાલ મન મોહના । સુન્દર સુખદ સુજાન રસીલો સોહના ॥ ટહલ ખવાસી યોગ્ય સહાયક જાનિકૈ । હિત અલિ પરમ પ્રસન્ન ભઈ નિજ માનિકૈ ॥ જિયૌ આશિષ દેત સજની સબૈ છવિ પૈ વલિ ગઈ । લાલ નયનનિ દિયૌ કજરા ભાલ ટીકી દૈ દઈ ॥ યુગલ દીપ્ત નિહાર બેગહિ ક્વી કલમષિ સબ ભગેં । જય જય શ્રી હિત અલિ અંશ પ્રકટ જગ જગમગે ॥૩॥

જય જય શ્રી રૂપલાલ સુખદૈન કૃપા કો કીજિયે । શ્રીવૃન્દાવન હિત ફેરિ જગત કૌ દીજિયે ॥ બૂડ઼ત યા ભવસિંધુ ઉબારૌ જીવ કૌ । દરશાવૌ માધુર્ય સરસ રસ સીંવ કૌ ॥ આપ પ્રકટે સરસ પરિકર યોગ અબ પ્રકટાઇયૈ । શ્રી રાધિકા વર લાલ કે નવ નિત્ય કૌતુક ગાઇયૈ ॥ હિત શરણ કી વિનય નિત નવ ભાવ વૃત્તી હિય જગે । જય જય શ્રી હિત અલિ અંશ પ્રકટ જગ જગમગે ॥૪॥

अष्टयाम की सेवा के पद संक्षेप से

(મંગલા સમય) રાગ ભૈરોં।

પ્રથમ શ્રી સેવક પદ સિર નાઊઁ।

કરૌ કૃપા શ્રી દામોદર મોપૈ શ્રીહરિવંશ ચરણ રતિ પાઊઁ॥

ગુણ ગંભીર વ્યાસનન્દનજૂ કે તુવ પ્રસાદ સુયશ રસ ગાઊઁ।

નાગરીદાસ કે તુમહીં સહાયક રસિક અનન્ય નૃપતિ મન ભાઊઁ॥૧

જયતિ જગદીશ યશ જગમગત જગત ગુરુ—
જગત વંદિત સુ હરિવંશ વાની।
મધુર કોમલ સુપદ પ્રીતિ આનન્દ રસ—
પ્રેમ વિસ્તારિત હરિવંશ વાની॥
રસિક રસ મત્ત શ્રુતિ સુનત પીવંત રસ—
રસન ગાવંત હરિવંશ વાની।
કહત હરિવંશ હરિવંશ હરિવંશ હિત—
જપત હરિવંશ હરિવંશ વાની॥૨॥

જયંતિ વૃષભાનુજા કુઁવરિ રાધે।

સચ્ચિદાનન્દ ઘન રસિક શિર મૌર વર સકલ વાંછિત સદા રહત સાધે॥ નિગમ આગમ સ્મૃતી કહે બહુ ભાખિ જહાં કહિ નહીં સકત ગુણ ગણ અગાધે। જય શ્રીરૂપલાલ હિત પર કરહુ કરુણા પ્રિયે દેહુ વૃન્દાવિપિન નિત અવાધે॥૩॥

જય જય જય ગધિકે પદ સંતત અરાધિકે-
માધિકે શુક સનક શેષ નારદાદિ સેવી ।
વૃન્દાવન વિપુલ ધામ ગની નવ નૃપતિ સ્યામ-
અખિલ લોક પારદાદિ લલિતાદિક નેમી ॥
લીલા કર વિવિધિ ભાઇ વરષત રસ અમિત ચામ-
કમલ પ્રાય ગુણ પગાગ લાલન અલિ ખેવી ।
યુગ વર મદ કંજ આસ વાઠિત હિત કૃષ્ણ દાસં-
કુલ ઉદાગ સ્વામિનિ મમ સુન્દર ગુરુ દેવી ॥૪॥

રાધિકા સમ નાગિગી પ્રવીન કો નવીન સખી-
રૂપ ગુણ સુહાગ ભાગ આગરી ન નારિ ।
વરણુ ઓપ નાગ ભૂમિ દેવલોક કી કુમારિ-
પ્યારી જૂ કે રૌમ ઊપર ડારો સબ વારિ ॥
આનંદકન્દ નન્દનંદન જાકે રસ રંગ રચ્યો-
અંગ ભરિ સુધંગ નચૈ માનત હંસિ હારિ ।
જાકે બલ ગર્વ ભરે રસિક વ્યાસ સે ન ડરે-
કર્મ ધર્મ લોક વેદ છાડિ મુક્તિ ચારિ ॥૫॥

રાધા પ્યારી કે ચરણારવિંદ શીતલ સુખદાઈ।
કોટિ ચન્દ મન્દ કરત નખ વિધુ જુન્હાઈ ॥
તાપ શાપ રોગ દોષ દારુણ દુખકારી ।
લાલ મિષ્ટ દુષ્ટ દમન કુંજ ભવન ચારી ॥

શ્યામ હૃદય ભૂષણ જિત દૂષણ હિત સંગી ।
વૃન્દાવન ધુનિ ધુરાગ રાસ રસિક રંગી ॥
શરણાગત અભય વિરદ પતિત પાવન વાને ।
વ્યાસ સે અતિ અધમ આતુર કો કો ન સમાને ॥૬॥

વ્યાસનન્દન વ્યાસનન્દન વ્યાસનન્દન ગાઇયે ।
જિનકો હિત નામ લેત દમ્પતિ રતિ પાઇયે ॥
રાસ મધ્ય લલિતાદિક પ્રાર્થના જો કીની ।
કરતેં સુકુમારી પ્યારી વંશી તબ દીની ॥
સોઈ હરિ પ્રકટ રૂપ વંશી વપુ ધારૌ ।
કુંજ ભવન રાસ રમન ત્રિભુવન વિસ્તારૌ ॥
ગોકુલ ગવલ સુ ઠામ નિકટ વાદ રાજૈ ।
વિદિત પ્રેમ રાસ જન્મ રસિકન હિત કાજૈ ॥
તિનકો પિય નામ સહિત મંત્ર દિયૌ શ્રીરાધે ।
સત્ ચિત આનન્દ રૂપ નિગમ અગમ સાધે ॥
શ્રી વૃન્દાવન ધામ તરનિજા સુ તીર બાસી ।
શ્રીરાધાપતિ રતિ અનન્ય વ્રત નિત પ્રકાસી ॥
અદ્ભુત હરિ મુક્ત વંશ ભૂષિત નામ સ્યામા ।
જય શ્રીરૂપલાલ હિત ચિત દ પાયૌ વિશ્રામા ॥૭॥

(રાગ રામકલી)

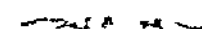
'પ્રથમહિ ભાવુક ભાવ વિચારૈ ।
મન તન નવ કિશોર સહચરિ વપુ હિત ગુરુ કૃપા નિહારૈ ॥

એક ચરન હિત સોં સહરાવેં । એક વચન પરિહાસ સુનાવેં ॥
ઉઠિ બૈઠે દોઊ બાલ રંગીલે । વિથુરી અલક સબૈ અંગ ઢીલે ॥
ઘૂમત અરન નયન અનિયારે । ભૂષણુ વસન ન જાત સમ્હારે ॥
કહું અંજન કહું પીક રહી ફ્બિ । કૈસેં કહી જાત હૈ સો છવિ ॥
હાર બાગ મિલકૈં અરઝાને । નિશિ કે ચિન્હ નિરખિ મુસકયાને ॥

નિરખિ નિરખિ નિશિ કે ચિન્હન, રોમાંચિત હ્વૈ જાયઁ ।
માનો અંકુર મૈન કે, ફિર ઉપજે તન માહિં ॥૧૬॥

(મંગલા આરતી)

નિરખિ આરતી મંગલ ભોર । મંગલ સ્યામા સ્યામ કિશોર ॥
મંગલ શ્રીવૃન્દાવન ધામ । મંગલ કુંજ મહલ અભિરામ ॥
મંગલ ઘંટા નાદ સુહોત । મંગલ થાર મણિન કી જ્યોત ॥
મંગલ દુંદુભિ ધુન છવિ છાઈ । મંગલ સહચરિ દર્શન આઈ ॥
મંગલ વીણા મૃદંગ બજાવૈં । મંગલ તાલ ઝાઝ ઝરલાવૈં ॥
મંગલ સખી જૂથ કર જોરૈં । મંગલ ચમર લિયેં ચહું ઓરૈં ॥
મંગલ પુષ્પાવલિ બરસાઈ । મંગલ જ્યોત સકલ બન છાઈ ॥
જય શ્રીરૂપલાલ હિત હૃદય પ્રકાશ । મંગલ અદ્‌ભુત યુગલ વિલાસ ॥

(ધૂપ આરતી)

રતન જટિત સિંહાસન બૈઠે દોઉ આયકૈં ।
દરપન દિયે દુહુન કર સાદર નિરખત છવિ ચિત ચાયકૈં ॥

કબહૂઁ ન્યારે ન્યારે દેખત કબહૂઁ વદન મિલાયૈં ।
અપને રૂપ આપહી મોહિત કહા સુનાઊઁ ગાયકૈં ॥
દોઉ તન સૌરભ ચગ્યિ સુઘર અલિ અગર ધૂપ કરવાયકૈં ।
સુન્દરતા સાગર મેં અલિ દ્રગ નિકસત ગોતા ખાયકૈં ॥
સુન્દર ભવન સુવાસિત કરકૈં ચૌકી દઈ બિછાયકૈં ।
વૃન્દાવન હિત રૂપ પાક રચે જુગલ જિમાવત ચાયકૈં ॥૧૮॥

(શૃંગાર આરતી)

કરત હૈં બીંઝી હિય કે ભાય સો આરત હરન સજોઈ ।
ગૌર શ્યામ પૈ મુદિત ઉતારત આનન જગમગ હોઈ ॥
કોઉ જે જે પુન પુન ઉચરત ચઁવર ઢુરાવત કોય ।
કોઉ પહુપાંજલિ બારત કોઊ વાર પિવત હૈ તોય ॥
બાર બાર વારત જો અપુનપૌ ચિત કૌ પ્રેમ સમોય ।
વૃન્દાવન હિત રૂપ સિંધુ દ્રગ અઁજુરી સમાત ન સોય ॥૧૯॥

લડૈતો ચોધ ચોધ મુખ ભાખૈં ।
પરત નહીં ભૂમ માનો મડલ ઐસેં પદ રાખૈં ॥
કરજન ચલત હલાવત મારત માનો શોભા સાખૈં ।
વૃન્દાવન હિત રૂપ ભરત પ્રીતમ મન અભિલાખૈં ॥૨૦॥

(રાજભોગ) રાગ સારંગ ।

ભોજન કૌ સમયો જબ જાન્યો ।

તબ સખિઅન મણિમય ચૌકી પર પોટમ્બર બિછયો મન માનો ॥

ઝારી ધરી ભરી શીતલ જલ કંચન થાલ ધુખાયે ।
બેલા જાન ધરૈ બેલા અબલા નવ લાલ બુલાયે ॥

કછુ કછુ ભૂષણુ વસન અસન કો સમયો જાન ઉતારે ।
રતન સુ ચૌકી પહુંચી ધર પટુકા પટ ન્યારે ॥

દૈ આચવન પરોસત બ્યંજન બર્ણું કા પૈ જાઈ ।
ચંપકલતા ચતુર સબ વિધિ સોં કરે ભરે મન લાઈ ॥

પાયસ ખરા ઔર ધૃત પૂરા બરા લૂંચઈ રોટી ।
ભાત પીત સિત બર કમોદ કો કઢી પકૌડી છોટી ॥

ઘોઆ દાર મૂંગ સાઝ઼ પુન બરી ફુલૌરી કીની ।
મીઠી કઢી સુરબ્બા અમરસં પનૌ સિખરની દીની ॥

એલા લવંગ કપૂર સુવાસિત પુનિ મેવા મધિ ડારી ।
ખિચરી ચૂલી ધૃત કર મિશ્રિત સ્વાદ અધિક રુચિકારી ॥

બડા રાયતે ભાંતિ ભાતિ કે વિવિધિ સદાને આને ।
પત્ર ફૂલ ફલ ફલી કંદ તરકારી ડારી જાને ॥

સાલન બહુત કરે બેસન કે ઝોલ પિટૌર બનાયે ।
ફલ દલ શાક સમેત હેત સોં એક દધિ તક્ર મિલાયે ॥

મખરે વ્યંજન બહુત ભાંતિ કે કહાં લગ વર્ણો જેતે ।
પરસ મધુર મન કી રુચિ કારન મેવા સુરસ સમેતે ॥
નીબુ આદો અરુ નારંગી સુરસ દાડમી દાનેં ।
મેવ આમ સરદા બિહી ખીરા નાસપાતિ સરસાનેં ॥
સુરસ દાખ ગેવા અલિ જેતી ડાલી ભર ભર કેતી ।
કેઊ લવન કેઊ ખુશ સેં કેઊ જ્યોં કી ત્યોં તેતી ॥
પૂઆ પુરી જલેબી લાડૂ ખાજા ખુરમા ફેની ।
ચન્દ્રકલા વાવર અરુ ઘેવર અમૃતપુરી સુખ દેની ॥
મોહન ભોગ દૂધ કી રોટી ખોઆ સેવ મલાઈ ।
અમૃત ગુઝીરુ અમૃત બૂંદી મહરિન હેત સરાઈ ॥
મેવા સિંગારે કે ખુરમા જુત સક્કરપારે પેરા ।
ગુઝિયાં ઔર પિરાક પાપરી પાપર તરે કરેરા ॥
તલી કચરિયાં ભાતિ ભાતિ કી નોન મધુર રસ સાનેં ।
પેડા પિસ્તા તલી ચિરૌંજી પગે મખાને દાનેં ॥
એક એક પકવાન અનેક વિધિ પરસ કચૌરી આની ।
સખિજન દેત લેત પિય પ્યારી હેત અધિક મન જાની ॥
વ્યંજન કીને ચાર ભાંતિ કે ષટરસ રસ કર માન ।
ભક્ષ ભોજ્ય અરુ ચોષ્ય લેહ્ય યે વિવિધિ પ્રકાર બખાનેં ॥
લવન કષાય તિક્ત કટુ અમ્લરુ મધુર વિવિધિ વિધિ કેતે ।
રુચિ અનુસાર બનાયે રુચિ કર મિશ્રિત ન્યારે જેતે ॥

કૈંઈરિમાક જીરા સૌં છૌંકે પુનિ પત્રજ સૌં કેતે ।
સૌંધ ગંધેલ દાલચીની સૌં કેઈ એક લૌંગ સમેતે ॥
એલા લવંગ કપૂર જાયફર જાવિત્રી મધિનાઈ ।
કેશરપુટ પુનિ નાગવેલિ રસ અતર કુશમ અધિકાઈ ॥
ગિરી છુહારે દાખ ચિરૌંજી પિસ્તા અરુ બાદામા ।
યથા યોગ્ય સામિગ્રી મિલિ યે ચંપક ચતુર સુભામા ॥
દૂલહ દુલહિન રાધાવલ્લભ ભૌજન કરત વિરાજૈં ।
હંસત પરસ્પર કૌર લેત મુખ દસન વસન છબિ છાજૈં ॥
યહિ પ્રકાર ભોજન કરાયકેં પુનિ આચવન દિવાયૌ ।
હાથ અંગૌછ ખવાબત બીરી કરત આપનૌ ભાયૌ ॥
બૈઠે જાય સિંહાસન ઊપર સખિયન ચાર ઉઢાયૌ ।
રાજભોગ કી કરત આરતી જૈ શ્રીકમલનયન યશ ગાયૌ ॥૨૧॥

(રાજભોગ આરતી)

નવલ ઘનસ્યામ નવ નવલ વર રાધિકા—
નવલ નવ કુંજ નવ કેલિ ઠાની ।
નવલ કુસુમાવલી નવલ સિજ્યા રચિત—
નવલ કોકિલ કીર ભૃંગ ગાની ॥
નવલ સહચરિ વૃન્દ નવલ વીણા મૃદંગ—
નવલ સ્વર તાન નવ રાગ વાની ।
જય શ્રી નવલ ગોપીનાથ હિત નવલ રસ રીતિ સૌં—
નવલ હરિવંશ અનુરાગ દાની ॥૨૨॥

॥ ઉત્થાપન સમય ॥ ધૂપ આરતી ॥
(રાગ ગૌરી)

રાધા મેરે પ્રાણન હૂઁ તેં પ્યારી । ભૂલ હૂઁ માન ન કીજિયે સુન્દરિ હૌં તૌ શરણ તિહારી ॥ નેંક ચિતય હઁસિ બોલિયે મોતેં ખોલિયે ઘૂઁઘટ સારી । જય શ્રી કૃષ્ણદાસ હિત પ્રીતિ રીતિ વસ ભરલઈ અંકન બારી ॥૨૩॥

પ્રીતમ મેરેં પ્રાણન હૂઁ તેં પ્યારૌ । નિશિ દિન ઉર લગાયેં રહૌં હિત સો નેંક ન કરિહૌં ન્યારૌ ॥ દેખત જાય પરમ સુખ ઉપજત રૂપ રંગ ગુણ ગારૌ । જય શ્રીકમલનયન હિત સુન પ્રિય વૈંનન તન મન ધન સબ વારૌ ॥૨૪

ऐसी करो नव लाल रंगीले जु चित्त न और कहूँ ललचाई ।
જે સુખ દુઃખ રહે લગિ દેહ સો તે મિટ જાંય અરુ લોક બડાઈ ॥ સંગતિ સાધુ વૃન્દાવન કાનન તુવ ગુણ ગાવન માઝ બિહાઈ । છવિ કુંજ ચરન તિહારે વસૌં ઉર દેહુ યહૈ ધ્રુવ કોં ધ્રુવતાઈ ॥૨૫॥

પ્રીતમ તુમ મેરે દૃગન બસત હૌ । કહા ભોરે હ્વૈ પૂછત હૌ કૈ ચતુરાઈ કરિ જુ હઁસત હૌ ॥ લીજિયે પરખ સ્વરૂપ આપનૌ પુતરિનુ મેં પ્યારે તુમ્હીં લખત હૌ । વૃન્દાવન હિત રૂપ વલિ ગઈ કુંજ લડાવત હિય હુલસત હૌ ॥૨૬॥

શોભિત આજ રંગીલી જોરી । સુન્દર રસિક નવલ મનમોહન અલવેલી નવ વયસ કિશોરી ॥ વેશરિ ઉભય હઁસનિ મેં ડોલત સો

વૃન્દાવિપિન વિલાસી ॥૩૬

અબ મૈં શ્રીવૃન્દાવન ધન પાયૌ। રાધે જૂ ચરણ શરણ મન દીનૌ (શ્રી) શુર હરિવંશ બતાયૌ ॥ સોયૌ હુતૌ વિષય મન્દિર મેં હિતગુરુ ટેરિ જગાયૌ। અબતૌ વ્યાસ વિહાર વિશેષત શુક નારદ મુનિ ગાયૌ॥

પ્યારી લાગૈ શ્રીવૃન્દાવન કી ધૂર। રાધે જૂ રાની, મોહન રાજા, રાજ સદા ભર પૂર ॥ કનક કલશ કરુઆ, મહમુદી ખાશા વૃજ કમરિનુ કી ચૂર। વ્યાસહિ (શ્રી) શુર હરિવંશ બતાઈ અપની જીવન મૂર ॥૩૮॥

દો૦—આય વિરાજે મહલ મેં, સન્ધ્યા સમયૌ જાન।
આલી લ્યાઈ ભોગ સબ, મેવા વહુ પકવાન ॥૩૯॥

પદ—સન્ધ્યા ભોગ અલી લૈ આઈ। પેડ, ખુરમા ઔર જલેબી મોદક મગદ મલાઈ॥ કંચન થાર ધરે ભરિ આગૈં પિસ્તા અરુ બાદામ રલાઈ। પાત પવાવત હેત પરસ્પર હંસન દશન ચમકનિ અધિકાઈ॥ પાણિ પરસિ મુખ દેત બીરી પિય તવ પ્યારી નયનનિ મેં મુસકાઈ. લલિતાદિક જય શ્રી કમલ નયન હિત ધન દિન માનત આપનૌ માઈ ॥૪૦॥

દો૦—અદ્ભુત મીઠે મધુર ફલ, લ્યાઈ સખી' બનાય।
પવાવત પ્યારે લાલ કૌ, સુ પહિલૈં પ્રિયા પવાય ॥૪૧॥
પાગ બની પટકા બનૌ, બનૌ લાલ કૌ ભેષ।
રાધાવલ્લભ લાલ કી, દૌર આરતી દેખ ॥૪૨॥

ઇતિ સન્ધ્યા ભોગ સમ્પૂર્ણમ્ ॥

અથ નામ ધ્વનિ ॥

જય જય રાધાવલ્લભ ગુરુ હરિવંશ । રંગીલો રાધાવલ્લભ હિત હરિવંશ ॥ છબીલો રાધાવલ્લભ પ્યારો હરિવંશ । રસીલો રાધાવલ્લભ જીવન હરિવંશ ॥ શ્રીહરિવંશ જય જય હરિવંશ । શ્રીરાધાવલ્લભ શ્રીહિત રાધે રાધે, રાધાવલ્લભ ગુરુ હરિવંશ

ઇતિ નામ ધ્વનિ સમાપ્તમ ॥

॥ અથ શ્રીસન્ધ્યા આરતી ॥

આરતિ કીજૈ શ્યામ સુન્દર કી । નંદ કે નંદન રાધિકા વર કી ॥ ભક્તિ કર દીપ પ્રેમ કરિ બાતી । સાધુ સંગતિ કરિ અનુદિન રાતી ॥ આરતિ વ્રજ યુવતિ યૂથ મન ભાવૈં । શ્યામ લીલા શ્રી હરિવંશ હિત ગાવૈં । ૪૩॥

આરતિ શ્રીરાધિકાવલ્લભલાલ કી કીજૈં । નિરખ નયન છવિ લાહો લીજૈ ॥ સખિ દુહું ઓર ચમર કર લીયૈં । અનુરાગન સો ભીનેં હીયૈં । સનમુખ વીણ મૃદંગ બજાવૈં । સહચરિ નાના રાગ સુનાવૈં ॥ કંચન થાર જરિત મણિ સોહૈં । મધ્યવર્તિકા ત્રિભુવન મોહૈં ॥ ઘંટા નાદ કહ્યૌ નહિં જાઈ । આનંદ મંગલ કી નિધિ માઈ ॥ જયતિ જયતિ જોરી સુખ રાશી । જય શ્રીરૂપલાલ હિત ચરણ નિવાસી ॥૪૪॥

અથ સ્તુતી દોહા ॥

ચન્દ્ર મિટૈ દિન કર મિટૈ, મિટૈ ત્રિગુણ વિસ્તાર ।
દૃઢ વ્રત શ્રીહરિવંશ કૌ, મિટૈ ન નિત્ય વિહાર ॥૪૫॥

જોરી યુગલકિશોર કી, ઔર રચી વિધિ વાદ ।
દૃઢ વ્રત શ્રીહરિવંશ કૌ, નિવહ્યૌ આદિ યુગાદ ॥૪૬॥
નિગમ બ્રહ્મ પરશત નહીં, જો રસ સબ તેં દૂર ।
કિયૌ પ્રકટ હરિવંશ જૂ, રસિકન જીવન મૂર ॥૪૭॥
રૂપ બેલિ પ્યારી બની, સુ પ્રીતમ પ્રેમ તમાલ ।
દોઉ મન મિલિ એકહિ ભયે શ્રીરાધાવલ્લભલાલ ॥૪૮॥
નિકસિ કુંજ ઠાડે ભયે, ભુજા પરસ્પર અંશ ।
રાધાવલ્લભ મુખ કમલ નિરખ નયન હરિવંશ ॥૪૯॥
રે મન શ્રીહરિવંશ ભજ, જો ચાહત વિશ્રામ ।
જિહ રસ બસ વ્રજ સુન્દરિનુ, છાડિ દિયે સુખ ધામ ॥૫૦॥
નિગમ નીર મિલિ એક ભયા, ભજન દુગ્ધ સમ શ્વેત ।
શ્રીહરિવંશ હંસ ન્યારૌ કિયૌ, પ્રકટ જગત કે હેત ॥૫૧॥

॥ કુંડલિયા ॥

શ્રીરાધાવલ્લભ લાડિલે, અતિ ઉદાર સુકુમાર ।
ધ્રુવ તૌ ભૂલ્યૌ ઓર તેં, તુમ જિનિ દેહુ વિસાર ॥
તુમ જિનિ દેહુ વિસારિ ઠૌર મોકૌ કહૂઁ નાહીં ।
પિય રઁગ ભરી કટાક્ષ નૈંક ચિતવૌ મો માહીં ॥
બઢૈ પ્રીતિ કી રીતિ બીચ કછુ હોય ન વાધા ।
તુમ હૌ પરમ પ્રવીણ પ્રાણ વલ્લભ શ્રીરાધા ॥૫૨॥
દોહા— ન વિસરિ હૌં ન વિસારિ હૌં, યહૈ દાન મુહિ દેહુ ।
શ્રીહરિવંશ કે લાડિલે મુહિ અપની કર લેહુ ॥૫૩॥

કૈસોઈ પાપી ક્યો ન હોય શ્રીહરિવંશ નામ જો લેય।
અલક લડૈતી રીઝિકૈં, મહલ ખવાસી દેય ॥૫૪॥
મહિમા તેરી કહા કહોં, શ્રીહરિવંશ દયાલ।
તેરે દ્વારેં વટત હૈં, સહજ લાડિલી લાલ ॥૫૫॥
સબ અધમન કૌ ભૂપ હૌ નાહિંન કછુ સમઝંત।
અધમ ઉધારણ વ્યાસ સુત, યહ સુનિ કૈં હરષંત ॥૫૬॥
વન્દૌં શ્રીહરિવંશ કે, ચરણ કમલ સુખ ધામ।
જિનકૌ વન્દત નિત્ય હી, છૈલ છબીલા સ્યામ ॥૫૭॥
શ્રીહરિવંશ સ્વરૂપ કૌં, મન વચ કરૌં પ્રણામ।
સદા સદા તન પાઇયે, શ્રીવૃન્દાવન ધામ ॥૫૮॥
જોરી શ્રીહરિવંશ કી, શ્રીહરિવંશ સ્વરૂપ।
સેવક વાણી કુંજ મેં, વિહરત પરમ અનૂપ ॥૫૯॥
કરુણાનિધિ અરુ કૃપાનિધિ શ્રીહરિવંશ ઉદાર।
વૃન્દાવન રસ કહનિ કૌ, પ્રકટ ધર્યૌ અવતાર ॥૬૦॥
હિત કી યહાં ઉપાસના, હિત કે હૈ હમ દાસ।
હિત વિશેષ રાખત રહોં, ચિત નિત હિત કી આસ ॥૬૧॥
હરિવંશી હરિ અધર ચઢિ, ગૂંજત સદા અમંદ।
દૃગ ચકોર પ્યાસે સદા, પાય સુધા મકરંદ ॥૬૨॥
શ્રીહરિવંશહિ ગાય મન, ભાવૈં યશ હરિવંશ।
હરિવંશ બિના નહિં ભાખિહોં, પદ નિવાસિ હરિવંશ ॥૬૩॥
પદ—દીજે શ્રીવૃન્દાવન વાસ। નિરખૌં શ્રીરાધાવલ્લભલાલકૌં ॥

લડૈતી લાલકૌં । યહ જોરી મેરે જીવન પ્રાણ । નિરખૂં૦।। મોર મુકુટ પીતાંબર ઉર વૈજન્તી માલ ।। નિરખૂં૦ ।। યમુના પુલિન વંશીવટ । સેવાકુંજ નિજ ધામ ।। નિરખૂં૦ ।। વંશી બજાવૈ પ્યારો મોહના । લૈલૈ ગાધા રાધા નામ ।। નિરખૂં૦ ।। દેખો યા વ્રજ કી રચના । નાચૈં યુગલકિશોર ।। નિરખૂં૦ ।। ચન્દ્રસખી કો પ્યારો । શ્રીરાધા જૂ કો પ્યારો ।। ગોપિન કો પ્યારો । વ્રજ રખવારો । શ્રીહરિવંશ દુલારો ।। દર્શન દીજો દીનાનાથ । દર્શન દીજો હિતલાલ । નિરખૂં શ્રીરાધાવલ્લભલાલ કો । લડૈતી લાલ કો ।।

(દર્બારી સભા મહલ કે મંગલ પદ)

જય જય શ્રીહરિવંશ પરમ કરુણામઈ । નૃપ નર વાહન તાહિ જુગલ પદ નિધિ દઈ ।। નાહરમલહિ નિહાલ કિયૌ હિત ખીઝ કૈં । બીઠલ મોહન અંગ સંગ લિયે રીઝ કૈં ।। રીઝ કૈં પરિકર મિલાયૌ હિત છબીલી દાસ કૌં । નવલ બેટી તારિ સંત પ્રભાવ દીનૌ વ્યાસ કૌં ।। કુંજ કેલિ ખેલિ શ્રીહરિદાસ કે ઉર મે બઈ । જય જય શ્રીહરિવંશ પરમ કરુણામઈ ।।૧।। જય જય શ્રીહરિવંશ દેત આનંદ કૌં । ભાખ્યૌ ધામ સ્વરૂપ પ્રબોધાનંદ કૌં ।। ઘર હી મન્ત્ર લિયૌ નૃપ પરમાનન્દ નૈં । પૂરન સંગ દિયૌ સુહિત રસકન્દ નૈં ।। રસ કંદ જમુના સંગ ગંગા કર્મઠી શિર કર ધર્યૌ । હરિવંશ દાસ કૃપાલુતા સૌં નરક તે દ્રોહી તર્યૌ ।। જો ન હોતૌ સેવક તૌ કો કાટતૌ ભ્રમ ફંદ કૌં । જય જય શ્રીહરિવંશ દેત આનન્દ કૌં ।।૨।। જય જય શ્રીહરિવંશ સહાયક ધીર કૌં । ચત્રભુજ અરુ હરિદાસ

હરત પર પીર કૌ ॥ જૈમલ રક્ષ્યા હેત આપ જૈમલ ભયે । ખરગસેન જસંવત ભુવન જસ જગ છયે ॥ ભુવન જસ જગ છયે સુન્દરલાલ સ્વામી ગ્સમઈ । દામોદર પ્રણ રાખિ હિત ધ્રુવદાસ કૌ વાણી દઈ ॥ દાસ નાગિરી ભાગમતી મિલિ ગુનત ગુણ ગંભીર કૌ । જય જય શ્રીહરિવંશ મહાયક ધીર કૌ ॥૩॥ જય જય શ્રીહરિવંશ શરણ સુખદાન જૂ । કન્હર સ્વામી હરે કૃષ્ણ કલ્યાન જૂ ॥ હરીદાસ ગોવિંદ જુ મોહન માધુરી । સ્યામમાલ હિત રસિક પ્રીતિ ઢાગનિ હુરી ॥ હુરી દ્વારિકાદાસ પુષ્કર દાસ પૈ ગુરુ કી કૃપા । કિયૌ હિત મૈં ભેંટ સર્વસ મિટ ગઈ તીનૌ તપા ॥ વાસ વૃન્દાવન કરત સબ મહલ ટહલ સુજાન જૂ । જય જય શ્રીહરિવંશ શરણ સુખદાનજૂ ॥૪॥૬૫॥

કૃપાનિધિ કૃપા અનુગ્રહ કીજૈ । રાખૌ લાજ શરણ આયે કી નામ ધામ રતિ દીજૈ ॥ સંત સંગ ગુણ ગાયૌ ગયૌ પ્રેમ સુધા રસ પીજૈ । જય શ્રીરૂપલાલ હિત લલિત ત્રિભગી અબ અપનૌ કર લીજૈ ॥૬૬॥

કહાવૌ અન્તર્યામી સ્યામ ।
તુમ સૌં કછૂ ન દુરત દુરાઈ એક ભરોસૌ નામ ॥
પતિતન પાવન કરત નિરંતર બિરદ મદા સુખધામ ।
જય શ્રીરૂપલાલ હિત લલિત ત્રિભંગી ભક્તન પૂરન કામ ॥૬૭॥

જિનકે દેહ નેહ રસ ભીનૈ ।
તિનકે નૈન પ્રેમ મદમાતે નાતે જગ કે નૈંક ન ચીનૈં ॥

વેદ ભેદ તજ નેમ શ્રૃંખલા વિહંસિ ભયે પ્રીતમ સોં લીનૈં ।
જય શ્રીરૂપલાલ હિત અતિ મતિ ન્યારી કહિ ન જાત જૈસે ગતિ ભીનૈં ॥

અબ જગ મોવૈ પ્રેમી રોવૈ નૈંન સમોવૈ ધોવૈ ।
કૈલહકોવૈ આનંદ વોવૈ હિત જોવૈ દુખ ખોવૈ ॥
છિન છિન ગાવૈ હરિહિ લડાવૈ વિરહ વિથા તન ભોવૈં ।
જય શ્રીરૂપલાલ હિત ચિત મો મિલ કહુ તવ રસ વસ હી હોવૈં ॥૬૯

વિન હિર પ્રેમી રહૈ નિરંતર શિર સાટે પિય પાવૈ ।
નૈનન નીર ધીર તજ છાવૈ છિન છિન ગુણ ગણ ગાવૈ ॥
જગ તે રહૈ ઉદાસ આશ ઇક રૂપ રસાસવે ભાવૈ ।
જય શ્રીરૂપલાલ હિત લલિત ત્રિભંગી વિન ચિત ઓર ન આવૈ ॥૭૦

મંગલ—જય જય શ્રીહરિવંશ વંશ જગ મોહના ।
નિકુંજ પ્રાણ અધાર પરમ રસ સોહના ॥
યા નભ કે નક્ષત્ર ભયે સુખદાયકા ।
ઇક નિકલંક મયંક રંક નિધિ લાયકા ॥
શ્રી કિશોરીલાલજૂ કી પ્રભા જગ વિસ્તૃત ભઈ ।
જગત જગ મેં જે ચકોરી પરમ શીતલ તે ભઈ ॥
સુધા ધાર સ્ત્રવત વાણી લાલ લલના જોહના ।
જય જય શ્રીહરિવંશ વંશ જગ મોહના ॥૧॥
જય જય હિત કે હેત કિશોરીલાલ જૂ ।
આરત દીને કૃપાલુ નેહ પ્રતિપાલ જૂ ॥

શ્રીરાધાવલ્લભલાલ લડાવત ચાવ સૌં ।
ખેલ ખિલાવત નિત્ય ભરે રસ ભાવ સૌં ॥
કુંજ, હિત કી જે અનેકન પરમ સુખદ સુહાવની ।
લાડ ઋતુ અનુસાર કે કર,વાત કહૈં મન ભાવની॥
ચલન પ્યારી પીય કી મેં લગે રહૈં નિત ગોહનાં ।
જય જય શ્રીહરિવંશ વંશ જગ મોહના ॥૨॥

જય જય હિત કૌ વંશ અંશ પ્રિયા લાલ કૌ ।
પ્રગટયૌ એકહિ સંગ રંગ રંગ્યૌ ખ્યાલ કૌ ॥
આનંદ નિધિ સુકુમાર ભાર જગ ઉર લિયૌ ।
નીરસ નિપટ નિકામ હૃદય રસ ભર દિયૌ ॥
હિત કિશોરીલાલ પ્યારે હિત-કિશોરી-લાલ-હ્વૈ ।
વંશ વૈભવ, કુંજ લીલા, પ્રગટ કીન્હે ભાવ દ્વૈ ॥
ભાદ્ર શુકલા અષ્ટમી કૌ દિવસ મંગલ દોહના ।
જય જય શ્રીહરિવંશ વંશ જગ મોહના ॥૩॥

જય જય હિત રવિ બાલ લાલ લાલી ફવી ।
તિમિર ગયો, રસબેલિ ફલી ઝુક ઝુક નવી ॥
પ્રાત સુહાવન પવન ત્રિવિધિ હ્વૈ બહ રહી ।
પ્રેમ ભક્તિ રસ ભાવ બઢે ગતિ સબ લહી ॥
જે ઉલૂકી પ્રકૃતિ કે જન કિરન દેખૈં ભજિ ગયે ।
રસિક રસ કે વીર, વારૌ બાંધિ કે સબ સજિ ગયે ॥

ચરણ રજ પારસ પરસ કૈ હિત શરણ રહે લોહ ના ।
જય જય શ્રીહરિવંશ વંશ જગ મોહના ॥૪॥૭૧॥

અથ શયન સમય કો ભોગ ॥ પદ રાગ વિહાગરૌ ॥

લાડિલી લાલ રાજત રુચિર કુંજ મેં । અંગળા અંગ રંગ રંગ વાગે બનૈ દોઊ જન પ્રેમ સૌ સને રસ પુંજ મેં ॥ નિર્તત ઠાડી અલી ભલી ગતિ ભેદ સૌ રૈન પહિલી જામ ઝૂક અલિ ગુંજ મેં । પરૂયૌ પરદા ધરૂયૌ સૈન કૌ ભોગ પય પૂરી ભર થાર શ્રીવ્રજલાલ કર સુંજ મેં ॥૭૨॥

સૈન ભોગ લ્યાઈ ભર થારી । રુચિર કચૌરી પૂવા પુરી મોહન ભોગ જેંવત પિય પ્યારી ॥ ધરે કટોરા ભરે મુરબ્બા સરસ સધાનૈ વર તરકારી । ઔટયૌ દૂધ રજત ભાજન ભરિ તામધિ પીસ શિતા બહુ ડારી ॥ *

ભોજન સૈન સમય કરવાવત । લુચઈ મોહનભોગ અમિરતી મિશ્રી ફૈની દૂધ મિલાવત ॥ દગ કોરનિ મધિ હૅંગત પરસ્પર રદ છદ પરસત લલન ખવાવત । †

નોટ—* લલિતા લલિત કરન અચવાવત યમુનાજલ કંચન કી ઝારી । જૈ શ્રીહિત વ્રજલાલ ખવાવત વીરી દંપતિ છવિ સંપતિ ઉર ધારી ॥૭૩॥

† જૈ શ્રી કમલ નયન હિત દેત આચમન વીરી લેત મુખ અતિ સચુપાવત ॥૭૪॥

રાધા મોહન લાલ બ્યારૂ કીજૈ । પૂરી દૂધ મલાઈ મિશ્રી પહિલૈ કૈર શ્રીપ્રિયાજી કૌ દીજૈ ॥ જે'મત લાલ લાડિલી દોઊ લલિતાદિક નિરખત સુખ ભીજૈ । *

રાધા લાલ બ્યારૂ કરત । મગદ મોહનભોગ મોદક મધુર લૈ સુખ ધરત ॥ મોન કી પૂરી કચૌરી લાડૂ મન કૌ હરત । ચરપરે ચીલા ત્રિકોના રસના રસ વિસ્તરત ॥ દૂધ ફલ બરફી ગુલાબી અધિક રુચિ અનુસરત । ચન્દ્રકલા ઘેવર રસીલે સ્વાદ બહુ ઉચ્ચરત॥ ખુરમા ખાજા દૂધ ફૈની સિતા તિન મધિ રરત । અમિરતી મઠરી જલેબી પાય આનંદ ભરત ॥ તરકારી સાજી પરોસી જૈવત અતિ સુખ દરત । પાપર કચરી અરુ મુરબ્બા જુગલ બહુ આદરત ॥ ગ્રાસ લૈ ખતરાત આનંદ ભીજ મનુ સુખ ઝરત । છવિ વિહારી નૈંન નિરખત પલક નાહિ ન પરત ॥ વદન પર ભઈ મદન લજ્જન સૈન કૌ અર વરત । વૃન્દાવન હિત રૂપ રજની દેખ મન મન અરત ॥૭૬॥

હઁસિ હઁસિ દૂધ પીવત લાલ । મધુર વર સૌંધે સુવાસિત રુચિર પરમ રસાલ ॥ ભ્રુવ ભંગ રંગ અનગ વિતરત ચિતૈ મોહન ઓર । સુધાનિધિ મનૌં પ્રેમ ધારા પુષિત ત્રિષિત ચકોર ॥ પ્યારી લાલ રસ લ પટ સુકર અચવાય મુખ છવિ હેર । લેત તવ અવશેષ આપુન પરે મનમથ ફેર ॥૭૭।

નોટ— * જૈ શ્રીહિત ગોપીનાથ ભામિનિ સુખ ધોરી પિકદાની મોહન કર લીજૈ ॥૭૫॥

પય પૈ ધર્યો કનક કટોર । સુગંધ ઇલા મિલ્યૌ મિશ્રી લેત દેત નિહોર ॥ વલિ જાઊં કબહું હેલૈં કબહું મેલૈં કર કટાક્ષનિ કોર । મુખ-કલાનિધિ મનૌ સુધા પીવત સખિન નૈંન ચકોર ॥૭૮॥

હઁસિ હઁસિ દૂધ પીવત પિય પ્યારી । ચંદન વારુ કનક ચરુ (ચિર) ઔંટયૌ વારૌ કોટિ સુધારી ॥ મિશ્રી લૌંગ ચિરૌંજી ઇલા કપૂર સુગંધ સઁવારી । ઉજ્વલ સરસ સચિક્કન સુન્દર સ્વાદ સુમિષ્ટ મહારી ॥ *

નવલ નવેલી અલવેલી સુકુમારીજૂ કૌ રૂપ પિય પ્રાણન કૌ સહજ અહારરી । વ્યંજન સુ ભાવન કે નેહ ઘૃત સૌં વનૈ રોચક રુચિર હૈ અનૂપ અતિ ચારુરી ॥ નૈંનન કી રસના તૃષિત ન હોત ક્યોં હૂ નઈ નઈ રચિ ધ્રુવ અદ્દ્ભુત અપારરી । પાનિપ કૌ પાની પ્યાય પાન મુસકાન ખવાય રાખે ઉર મેજ સ્વાય પાયૌ સુખ સાર રી ॥૮૦॥

(આરતી શયન)

આરતી કીજિયૈ રાધિકા લાલ કી । કુંજ અભિરામ વર સુભગ સુખ સેજ પર કેલિ રહી કાંતિ વર ગૌર તન બાલ કી ॥ કંઠ હીરા દમક ચમક ભૂષણ વસન ઝલકની સુગલ ઉર મુક્ત રસ

નોટ—* લલિતા કર પટ લીયૈં ઠાઢી યમુના જલ કંચન કી ઝારી । અબ સખિયન કૌ દઈ હૈ પ્રસાદી જૈ શ્રીરૂપલાલ બલિહારી ॥૭૯॥

માલ કી । મંદ મૃદુ મુસકિની લસત દશનાવલી ચપલૈ દૃગ ચાર છવિ છાય રહી બાલ કી ॥ સરસ સોગંધ કર રચિત વર વર્તિકા જટિત મણિલાલ ફલ ધૌત કી આરતી । દામોદર હિત સખી હાથ લલિતા લિયૈં સહિત તન મન પ્રાણ ગન મદન છવિ વારતી ॥૮૧॥

સખી જન આરતી શયન સાજૈં । મધ્ય મણિ લાડિલી વિવસ આલસ વલિત ઝુકત અરુ લાલ કે અંક રાજૈં ॥ કનક મય થાલ કે મધ્ય કમલ દુતી વારતી પ્રાણ અલિ રતી લાજૈં । હોત જય જય ધુની નાદ ઘંટા સુની ઝાલરી ઝાઝ ઢફ રંગ્ગન બાજૈં ॥ અંગ કી દોતિ ઉદ્યોત અતિ ભવન કી ગમન દોઉ સેજ પર મદન લીયૈં । ભોગ ભર થાર ચિક ડાર બાહિર ચલીં જય શ્રી જોરી હિત લાલ દઢ દૃગન સાફલ કિયૈં ॥૮૨॥

(શયન)

લડૈંતીજૂ કે નૈનનિ નીંદ ઘુરી ।
આલસ વશ જોબન વશ મદ વશ પિય કે અંશ ઢુરી ॥
પિય કર પરસ્યૌ સહજ ચિબુક વર વારી લોક મુરી ।
વારરી સખી હિત વ્યાસ સુવન વલ દેખતલનન ફુરી ॥૮૩॥

આલસ નૈંન આવત ઘૂંમ ।
લાલ ચુટકી દૈ જગાવત ખુલૈં તાકત ભૂંમ ॥
ખસત ભુજ પિય અંશ તૈં સમ્હરાય કર લૈ ચૂંમ ।
વૃન્દાવન હિત રૂપ ઘૂંઘટ વદન પર રહ્યો ઝૂંમ ॥૮૪॥

દેખૌ ચિત્રસારી બની ।
મણિન દીપક રંધ્ર ઝલકત વિવિધિ શોભા સની ॥
સરસ પરસ સુગંધ કી ઉદગાર આવત છની ।
મધ્ય સેજ વિરાજ પૈંઢે, રસિક દંપતિ મની ॥
અંગ અંગ રંગ અનંગ ભીને રાધિકા ધન ધની ।
પદ કમલ સેવત તહાં શ્રીહિત રૂપ એક જની ॥૮૫॥

લાલ કી નીંદ ઝપત અખિયાં ।
ખંજન સુત અરવરત ઉડન માનૌ ઉલહી નઈ પખિયાં ॥
પ્યારી રૂપ છકી કૈ ઘૂમત મતવારી લખિયાં ।
વૃન્દાવન હિત રૂપ રસાસવ પીય જિવત સખિયાં ॥૮૬॥

હીરી રચન સુધર મહા પ્રીતિ અવધિ કહૌં કહા—
રતન જટિત ડબા સુવિધિ ધરતિ લાઇ લાડંરી ।
અતરનિ કી શીશી ચારુ ફૂલનિ કે રચે હાર—
રંગ મહલ દંપતિ કે નિકટ ધરતિ જાઇંરી ॥
મોદક અરુ મગદ ભગતિ ભાજન મધુ પાન ધરતિ—
લૈ વધાઇ ચિકહિ ઠારિ ભીજી રસ ભાઇંરી ।
સુરતિ યુદ્ધ મહા સૂર ચિહ્નગત હૈં રસ ગરૂર—
વલિ વલિ વૃન્દાવન હિય રૂપ સુજશ ગાઇંરી ।૮૭।

નાહી સુરઝત અરુઝન પ્રેમ કી, રહી રોમ રોમ મેં ભોય ।
રાવે જ્યૂ મોહન હો રહે, મોહન રાધે હોય ॥
ચિબુક તરૈં પિય કર દિયૈ હો શોભિત હૈં યહ ભાય ।
નીલ કમલ પર અરુન કમલ, માનૌં ખિલે હૈં પરમ સચુપાય ॥

લલિત લતન તર રંગમગે, હો દોઉ મૈન સનમાન ।
નૈનન મેં નૈંના પગે અરુ પગે હૈં પ્રાણુન મેં પ્રાન ॥
નાગરિયા રજની ઘટૈ, જ્યો ચંદ મલિન ભઈ જોત ।
ત્યો ત્યો આલસ રૂપ દુહુન કે, ઉતૈ ચોગુનો હોત ॥૮૮॥

દેત છવિ આલસ નૈન ભરે ।
ઝપકત ખુલત પલક માનો અમ્બુજ સમ્પુટ લૈ ઉઘરે ॥
કિધો શોભા પિંજરન મેં ખંજન પરવશ આન પરે ।
ભૃકુટી ધનુપ વાન મધિ રેખા નાચત દેખ ડરે ॥
પિય દિશ ઝુકન વેલ તરુ માનો અતિ હિત માન અરે ।
વૃન્દાવન હિત રૂપ વદન સરવર કે મીન તરે ॥૮૯॥

પોઢી સુખ સેજ પ્રિયા, સ્યામ ભુજા શીષ દિયૈં—
ઉરઝ અંગ અંગ વાલ, લાલ ઉર સમાઈ ।
વીરીં વિવિ ખંડ ખંડ આનન દૃગ પાનન રૂપ—
છકે સમ્સ સૌરભ દુતિ પરત નહિં લખાઈ ॥
ઓઢૈ પટ નીલ એક ઝલમલાત વદન ચન્દ—
ભૂપન ઉડગન સમાજ કવિ મતિ વિલખાઈ ।
સેવત પદ કમલ ટહલ મહલ અલી શ્રીલાલ—
રૂપ હિત અનુગત જાન માન નિજ કર અપનાઈ ॥૯૦॥

ઇતિ અષ્ટયામ કી સેવા કે સંક્ષેપ સે પદ સમ્પૂર્ણ કી
જય જય શ્રીહિત હરિવંશ ॥

श्रीराधावल्लभजू कौ अष्टप्रहर सेवाविलास

(ધ્યાન કૌ પ્રકાર)

પ્રથમ હી ચાર ઘડી રાત્રિ રહૈ તબ 'શ્રીરાધાવલ્લભ શ્રીહરિવંશ શ્રીવૃન્દાવન શ્રીવનચન્દ' યે નામ લેત ઉઠૈ તબ અપને આચાર્ય કૌ ધ્યાન કરૈ । તહાં દ્વૈ ઘડી રાત્રિ રહૈ અરુ દ્વૈ ઘડી ચઢૈ, તબ લગ મંગલ સમય હૈ ।

અથ શ્રીમંગલ સમય

પ્રથમ સ્નાનાદિ કરિકૈં આંખ કે દોનોં કોણન કે મધ્ય નાસિકા મૂલ સે ઊર્ધ્વપુંડ્ર તિલક કેશરી ચન્દન ગુલાલ યા લાલવની બંદી યા શ્યામવંદિની બિન્દુ યુક્ત તિલક કરૈ । પાછૈં મન્દિર કી માર્જની કરૈ, ફિર જલ મૃત્તિકાદિ કરિ મન્દિર કૌ શુદ્ધ કરૈ । તૈસૈહિં શ્રીલાલજૂ કે પાત્રાદિક જલાદિક સૌં શુદ્ધ કરૈ । પાછૈં આસન પૈં બૈઠિકૈં અપનૌ સખી સ્વરૂપ વિચારૈ । શ્રીયમુનાજી મેં શ્રીલલિતાદિક સખી સ્નાનાદિ કરૈં હૈં । તહાં આપ ભાવ સૌં સ્નાન કરૈ । તા પીછૈં ગુરન કૌ દિયૌ પ્રસાદી શ્રૃંગાર હોય સારી લહંગા કંચુકી આદિ જે વસ્ત્ર ભૂષણ હૈં તે પહિરૈ અપનૌ શ્રૃંગાર કરૈ । અપની યૂથેશ્વરી શ્રી નિજ સુહૃદ અલિ શ્રીહિત અલિ જૂ કૌ જાનૈં ઔર ઉનકી અનુગતી હ્વૈ કૈ સબ સેવા ભાવના કરૈ । તા પાછૈં શ્રીવૃન્દાવન કૌ ધ્યાન કરૈ । તાકે મધ્ય મેં શ્રીસેવાકુંજ વિચારૈ । તહાં શ્રીપ્રિયા પ્રીતમજૂ કૌ મહલ હૈ તાકે ચહું ઓર રત્ન જટિત

કોટ હૈ । તાકે નિકટ શ્રીગુરુ સખીજૂ કૌ મન્દિર હૈ, તહાં જાય કૈ શ્રીગુરુ સખીજૂ કૌ જગાવૈ । જલ ઝારી લૈ કૈ દન્તધાવન કરાવૈ । ફેર સ્નાનાદિ કરાવૈ તા પીછૈ શ્રીપ્રિયા પ્રીતમ જૂ કી પ્રાણપ્રિય શ્રીહિત સખીજી કૌ પ્રસાદી શ્રૃંગાર હોય સો શ્રીગુરુ સખી જૂ કૌ શ્રૃંગાર કરૈ, ફેર શ્રીગુરુ સખીજૂ કે પાછે હોય કૈ શ્રીનિજ સખી શ્રીહિત સુહૃદ અલિજૂ કે મન્દિર મેં જાય ઉનકી જગાર કરાય આચમન સ્નાનાદિ કરાય શ્રીપ્રિયા પ્રીતમજૂ કે વસ્ત્ર શ્રૃંગાર લૈ શ્રૃંગાર કરાય ઉનકી ઔર શ્રીગુરુ સખી જૂ કી અનુવર્તિની હોય કૈ શ્રીપ્રિયા પ્રિયતમ જૂ કે નિકુંજ મહલ મેં જાય । શ્રીહિત લલિતાદિક સખી શ્રીલાડિલીલાલજૂ કી ટહલ કરૈ હૈં તિનકે સંગ મેં મિલકૈં શ્રીગુરુ સખીજૂ કે પીછે હોય કૈ આપ ટહલ કરૈ । તહાં શ્રીગુરુ સખીજૂ કે હાથ કંચન જલ ઝારી દૈકૈ આપ પીકદાની લૈ કૈં શ્રીઝેરીજૂ કૂં કુરલા કરવાવૈ । કોમલ સુગંધિત રૂમાલ સૌં મુખારવિન્દ પુછાવૈ । પાછૈં મિશ્રી, મલાઈ આદિ કંચનાદિ થાર મેં ધરિકૈં ભોજન કરાવૈ । સુગન્ધિત શીતલ જલ અર્પણ કરૈ । પાછૈં કુરલા કરાવૈ । હાથ પુછાય વીરી અર્પણ કરૈ । તબ સિંહાસન પર બૈઠાય આરતી કરૈ । પાછે પુષ્પાંજલિ કરૈ । તા પાછૈં શ્રીહિત લલિતાદિક સખી ભોજન કરૈં હ । તિનમેં જાય કૈં સીત પ્રસાદી લેય । શ્રીગુરુ સખી જૂ કી સીત પ્રસાદી લેય । પાછૈં સખી પ્રસાદ શ્રીગુરુ પ્રસાદ આપ ભોજન કરૈ । શ્રીગુરુ સખી જૂ કૌ શ્રીહિત સખીજૂ કે પરિકર મેં જાનૈ ઔર

આપ શ્રીગુરુ સખી જૂ કે પાછૈ હોય ટહલ કરૈ । સ્વતન્ત્ર નહીં કરૈ । ઇત્યાદિ વિધિ સૌં મંગલ સમય જાનિયે । ઇતિ શ્રીમંગલ સમય ॥

॥ અથ શ્રીશ્રૃંગાર સમય ॥

છૈ ઘડી દિન ચઢે, તેં બારહ ઘડી પર્યન્ત દિન ચઢે, તબ લગ શ્રૃંગાર સમય હૈ । તાકી વિધિ—દો ઘડી દિન ચઢે, પાછૈં શ્રી જોરીજૂ પુષ્પવાટિકા મેં બાગ કી રચના દેખિવે કોં આવૈં । તહા સખી હાસ પરિહાસ ગાન કરૈં । પીછૈ સ્નાનકુંજ મેં લાય અંગન મેં ઉબટનોં કરૈ । સ્નાન ઋતુ કે અનુસાર જલ સોં વિધિ પૂર્વક કરાવૈ । પાછૈં શ્રૃંગાર કુંજ મેં પધરાય શ્રૃંગાર કરાવૈ । શ્રીજોરી જૂ કોં સદા મિલે હી વિચારૈ । કાહૂ ક્રિયા મેં ન્યારી નહીં વિચારૈ । શ્રૃંગાર કરાય ભોજન કુંજ મેં લ્યાવૈ । તહા ચમ્પકલતા જૂ કી ભોજન કી ટહલ મુખ્ય હૈ । તહાં સખિયન મેં મિલિકૈં બૅધવા દહી મિઠાઈ આદિ શ્રીગુરુ સખી જૂ કે હાથ અર્પણ કરિકૈં શ્રીજોરીજૂ કોં ભોજન કરાવૈ । તા પાછૈં શીતલ સુગન્ધમય જલ પિવાવૈ । પાછે કુરલા આદિ કરાવૈ । વીરી અરપૈ । પાછૈં દિ ય સુવર્ણ કૌ મહા રત્નમિય ષોડશ દ્વાર કો સભા મંડલ હૈ । તહા રત્ન જટિત સિંહાસન ફૂલન કે આસન સોહૈં । તાપર બૈઠાય આરતી કરૈ । પુષ્પનિ કી ન્યૌછાવર કરૈ । તહા સમસ્ત સખી દર્શન કરૈં । તહા ગાનાદિક કી ભાવના કરૈ । પાછૈં પૂર્વ રીતિ સોં સખિયન કે મધ્ય શ્રી ગુરુ સખી જૂ કૌ તથા અપનૌ

પ્રસાદી પાયવૌ વિચારૈ । ઇત્યાદિ વિધિ સૌં શ્રૃંગાર સમય । ઇતિ શ્રીશ્રૃંગાર સમય સમ્પૂર્ણમ્ ॥

॥ અથ રાજભોગ સમય ॥

બારહ ઘડ઼ી દિન ચઢે, પીછૈં રાજભોગ સમયૌ લાગૈ છઃ ઘડ઼ી પાછિલી દિવસ રહૈં તબ લગ હૈ । તાકી વિધિ— સખી આય સભા મંડલ મેં પ્રાર્થના કરૈં । તબ મહા દિવ્ય રત્નનિ કી ભોજન કુંજ હૈ । તહા શ્રીજોરીજૂ આવૈં તબ કછુક આભૂષણ વસ્ત્ર ઉતારૈ । તહા સખી ફૂલનિ કે આસન પર વૈઠારૈં । તહાં આસન ઊપર શ્રીજોરી જૂ દ્વૈ ઘડ઼ી ભોજન કરૈં । તહાં નિખરી સખરી અનેક પ્રકાર કી સામિગ્રી અર્પણ કરૈ । વીરી અર્પણ કરૈં ઔર આરતી આદિ ધૂપ-દીપાદિ પૂર્વ રીતિ સૌં કરૈં । તૈસૈ હી શ્રીગુર સખીજૂ કી ઔ અપનૌ ભોજન પૂર્વ રીતિ સૌં કરૈં । કિન્તુ શ્રીજોરીજૂ કૌં શયન કરાય કૈં ભોજન કરૈ । શયન કરાયવે કી વિધિ—મહા દિવ્ય મણિ મય શય્યા મન્દિર વિચારૈ । તહા શ્રીજોરીજૂ કૌં પધરાવૈ । તહા શય્યા કે નિકટ સુગન્ધિત વીરી પુષ્પ, જલાદિ ધરૈ । કોઈ ઘરી એકાન્ત રહસ્ય કી ભાવના કરૈ । પીછૈ પૌઢ઼િવે કી ભાવના કરૈ । જાલ રન્ધ્રનિ હ્વૈ કૈ શ્રીલલિતાદિક સખી અવલોકનિ કરૈં । તૈસૈ હી આપ હૂ અવલોકનિ કરૈ । ઇત્યાદિ વિધિ સૌં રાજ ભોગ સમય વિચારૈં । ઇતિ શ્રીરાજ ભોગ સમ્પૂર્ણમ્ ॥

॥ અથ ઉત્થાપન સમય ॥

છૈ ઘડી દિન પાછિલે સૌં લેકર સાયંકાલ પર્યન્ત લૌં સન્ધ્યા સમય હૈ। તાકી વિધિ—છૈ ઘડી દિન રહૈ, તબ સખી વીણા બજાય કૈં શ્રી લાડિલી લાલ કૂં જગાવૈં। મેવા, ફલ આદિ અરોગાય, શીતલ જલ અથવા શરબત કી પાન કરાવૈં। મરગજે શ્રૃંગાર કૌ સમ્હાર પાછૈં અનેક પ્રકાર કે મેવા મિશ્રી કી ભોજન કરાવૈં। શીતલ જલ પાન કરાવૈં, બીરી અર્પણ કરૈં। સખિયન મેં મિલિ આપ ટહલ કરૈં। પાછૈં શ્રી ગુરુ સખી જૂ કૌ પ્રસાદ પાયવૌ વિચારૈ પૂર્વ રીતિ સૌં। પાછૈં વન વિહાર કી ભાવના કરૈ, તહાં નિત્ય કૃત્ય વિષ નિત્ય હી ભાવના માહી, કુંજ કી વિહાર ગહિવર કી ખેલિવૌ, હિંડોલા કી ઝૂલિવૌ, દાન લીલા કૌ કરવૌ, આખ મિચૌની કૌ ખેલિવૌ, જલ વિહાર કૌ ખેલિવૌ, નવૈરિન મેં બૈઠિ શ્રીયમુના જલ કૌ પૈરિવૌ, પ્રિયાજી તૌ લાલજી રૂપ હોય ઔર લાલજી પ્રિયાજી રૂપ હોય। સખી હમેશા વિવાહ કરાવૈં નિત્ય દુલહ-દુલહિની હોય હરિ બન વિહાર કરિવૌ કરૈં। પુહુપ કી ગેંદ સૌં પરસ્પર ખેલિવૌ। ઇત્યાદિ વિધિ સૌં ઉત્થાપન જાનિયૈ। ઇતિ શ્રી ઉત્થાપન સમય સમ્પૂર્ણમ્ ॥

॥ અથ સાયંકાલ સમય ॥

સાયંકાલ કે સમય મેં સખી ભોગ લ્યાઈ। મોદક મગદ મથાઈ, મિશ્રી, મોતીચૂર, ચન્દ્રકલા, જલેબી ઘુઘરા, ખજલા,

ઇમરતી, પેડા, પગે મખાને, બઁધવા દહી આદિ સામિગ્રી શ્રીલાડિલી લાલ જૂ કૌં ભોજન કરવાવૈ। પીછૈં શીતલ જલ પિવાય વીરી અર્પણ કરિકૈ આરતી આદિ સેવા કરૈ। સાયંકાલ સમય સે છૈ ઘડ઼ી રાત્રિ પર્યન્ત રાસ વિલાસ કી ભાવના કરૈ। ઇત્યાદિ વિધિ સૌં સન્ધ્યા સમય વિચારૈ। ઇતિ શ્રી સન્ધ્યા સમય સમ્પૂર્ણમ્।

॥ અથ શયન સમય ॥

છૈ ઘડ઼ી રાત્રિ ગયે તાઈં સન્ધ્યા સમય ભયૌ તા પાછૈં શયન સમય ઘડ઼ી દોય કૌ હૈ। તાકી વિધિ—પૂરી, કચૌરી, મોહનભોગ, ઔંટયૌ દૂધ, અનેક તરકારી, બઁધવા દહી આદિ સમર્પણ કરૈ। પાછૈ શીતલ સુગન્ધિત જલ પિવાય વીરી અર્પણ કરૈ। પીછૈ આરતી કરૈ। પાછૈ દિવ્ય કંચન કૈ ઇન્દ્ર નીલમણિ આદિ રત્ન જટિત શૈય્યા મન્દિર વિચારૈ। કોમલ કમલ દલાદિક ફૂલન કી શૈય્યા વિચારૈ। તાપર લાડિલી લાલ કૌં પધરાવૈ। તાકે નિકટ મહા-મધુર માદક રસ વીરી આદિ સામિગ્રી ધરૈ। પાછૈં સખી ભોજન કરૈં। તિન મેં મિલિ કૈં શ્રી ગુરુ સખી જૂ અરુ અપનૌ પ્રસાદ પાયવૌ વિચારૈ। ઇત્યાદિ વિધિ સૌં શયન સમયૌ જાનિયે। ઇતિ શ્રી શયન સમય સમ્પૂર્ણમ્।

॥ અથ શૈય્યા સમય ॥

આઠ ઘડ઼ી રાત્રિ ગયે પાછૈં સેજ્યા સમય વિચારૈ ઘડ઼ી બીસ કૌ સેજ્યા સમય હૈ। તાકી વિધિ—શ્રી જોરીજૂ શૈય્યા પર મહા પ્રેમ રસ મગ્ન હ્વૈ હાસ-પરિહાસ કરૈં હૈં। અરુ અંતરંગિણી

શ્રી નિજ સુહૃદ અલિ જૂ (શ્રીહિત સખીજૂ) સામીપ્ય મેં ચરણાદિક દાવને તથા હિત સાગર કે ગહર તેં નિકાર સમ્હરાય, બતાયવે કી સેવા કરૈ । યહા શ્રીલલિતાદિક સખી જાલ રંધ્રનિ હ્વૈ અવલોકન કરૈ હૈ । તહા જાલ રંધ્રનિ હોય કૈં શ્રી જોરી જૂ કી રહસ્ય કેલિ કૌ આપહૂ દેખૈ પાછૈ ડેઢ પહર રાત્રિ જાય, તબ અનેક મેવાદિક ઔટયૌ દૂધ મોદકાદિ સામિગ્રી શ્રી ગુરુ સખી જૂ કે હાથ દૈકૈં શ્રી જોરી જૂ કૌ ભોજન કરવાવૈ, સુન્દર શીતલ સુગંધિત જલ પાન કરવાય કૈં વીરી અર્પણ કરૈ । પાછૈ પૌઢવે કી ભાવના કરૈ । પાછૈં શ્રી ગુરુ સખી જૂ આદિ દૈકૈં આપ પ્રસાદ પાયવે કી ભાવના કરૈ પૂર્વ રીતિ વિચારૈ । નિત્ય શ્રીવૃન્દાવન વિષૈ ઐસૈં શ્રી પ્રિયા પ્રીતમ જૂ કી ભાવના કરિયૈ । આઠ ઘડ઼ી રાત્રિ ગયે પાછૈં બીસ ઘડ઼ી સેજ્યા સમય કી ભાવના કહી સો અટ્ઠાઇસ ઘડ઼ી રાત્રિ ભયે તાઈ કૌ શય્યા સમય ભયૌ । ફેર દૈ ઘડ઼ી કૌ તડ઼કૌ રહ્યૌ, તબ ફેર મંગલા સમય લગૈ સો યાહી ભાતિ સૌં ભક્ત-જન હોય સો આઠ પહર કી ભજન-ભાવના નિત્ય પ્રતિ માનસી ભાવ સૌં તથા પ્રગટ ભાવ સૌં હમેશા હી કરિવૌ કરૈ, સો પરમપદ શ્રીવૃન્દાવન ધામ નિત્ય વિહાર લીલા કે દર્શન કૌ અધિકારી હોય । નિત્ય ધામ વિષૈ છઃ ઋતુ એક દિવસ માહીં શ્રી લાડિલી લાલ જૂ કી સેવા કરૈં હૈં । દશ ઘડ઼ી બસન્ત ઋતુ પ્રભાત સૌં સેવા કરૈ હૈ । ગ્રીષ્મ ઋતુ સ્નાન શ્રૃંગાર કે સમય મેં, અરુ વર્ષા ઋતુ રાજભોગ મે થોડ઼ી દેર શયન પર્યન્ત મે, અરુ શરદ ઋતુ

શયન અરુ કછુ દેર ઉત્થાપન પર્યન્ત લો, અરુ હેમન્ત ઋતુ વન વિહાર તથા સન્ધ્યા સમય મેં, અરુ શિશિર ઋતુ શયન કે સમય મેં રહૈ । શયન કે સમય મેં બસન્ત વર્ષા, શરદ, હેમન્ત ઔર શિશિર ભી ઇચ્છાનુસાર મૂર્તિમાન કરવદ્ધ હોય સેવા કી આજ્ઞાપાલન મેં તત્પર રહૈં । હોરી કૌ ખેલ બસન્ત ઋતુ મેં વિચારની ઔર સબ હી સમય શ્રી લાડિલી લાલ જૂ કે ઇચ્છા કે આધીન હૈં । કોઈ નર નારી સાત સમય શ્રી જોરીજૂ કૌ ભજન ભાવના કૌ કરૈ । તાકે ભાગ કી મહિમા કૌ બ્રહ્મા, શિવ, દેવતા, સનકાદિક, નારદ કહુલ પાર પાવૈં નાહીં અરુ નિકુંજ મે શ્રીહિત સખીજૂ મેં ગુરુ ભાવ કૌ સમાવેશ કરૈ અરુ પ્રકટ મેં શ્રીગુરુ સખીજૂ મેં શ્રીહિત સખીજૂ કૌ ભાવાવેશ કર સમઝૈં । ઇતિ શ્રી અષ્ટપહર સેવાયમય ભાવનાવિલાસ સમ્પૂર્ણમ્ ।

શ્રીરાધાવલ્લભલાલજૂ કે

॥ नित्य नैमित्तिक उत्सव बोध ॥

શ્રી શ્રી દેવાધિદેવ શ્રીરાધાવલ્લભજી કે વાર્ષિક નિત નૈમિત્તિક ઉત્સવો કી વિધિ તથા ભોગરાગાદિ કૌ નિર્ણય પ્રાચીન પદ્ધતિ કે અનુસાર તથા ઉત્સવ નિર્ણય આદિ ગ્રન્થો કે અનુસાર જો કિ અદ્યાવધિ હોય રહે હૈ ઉન્હૈં અવશ્ય હી કર્તવ્ય સમઝ સમયાનુસાર સર્વ સાધારણ કે જાનને કે અર્થ ઔર સમ્પ્રદાયીયો કા ભી બહુત સમય સે અનુરોધ હોને સે વિધિવદ્ધ કર પ્રગટ કરનો

જ્યેષ્ઠ ।

જ્યેષ્ઠ કૃષ્ણા ૧ કો શ્રીહિત પ્રભૂકી છઠી ઉત્સવ પીત વાગૌ ધાગ્ણ સખરે મે યથા શક્તિ વિશેષ રૂપ મે ખીર, દુગ્ધપાક, શ્રીખંડ ઔર રાત્રિ મે મંડલ પૈ ચાવ ઔર જાગરણ હોય । યાહી ભાંતિ દશહરોત્સવ જ્યેષ્ઠસદી ૫ કો હોય ઔર જ્યેષ્ઠ કૃષ્ણા ૮ કો વનવિહાર કી પરિક્રમા, શ્રીમન કી રાત્રિમૈન પીછે સમાજ સહિત સૈન મેં નિત્ય નેમ મે કુછ અધિક ભોગ દૂધ, લડ્ડૂ આદિ પૂરી આગ સમાઝન કો વિશેષ ખ્યાલ મિને । જ્યેષ્ઠ શુક્લા ૧૧ આજ જલ વિહાર ઉત્થાપન સ સન્ધ્યા આરતી તક જગમોહન મેં શ્રીયમુનાજી ભરૈ, ફુહારે વિશેષ રૂપ મે ચલૈં, સમયાનુસાર પુષ્પ કુંજ યા નૌકાખંડ બનૈ શીતલ ભોગ વિશેષ રૂપ મે તથા ભીજી દાર મૂંગ ઔર ચના કી, બૅંધવા દહી ખરતા કચારી નોન કી ટિકિયા આદિ ભોગ જલ વિહાર કે પદ હોય ।

આષાઢ ।

આષાઢ બદી પંચમી કો શ્રી રૂપલાલ જી અધિકારી કી જન્મોત્સવ હોય । ઔર આષાઢ બદી ૩૦ કો શ્રી સુકુમારી લાલ જી (યુવરાજ) કી જન્મોત્સવ હોય । આષાઢ શુક્લા ૨ કો લાલ વાગૌ ધારણ ઔર લાલ ઠી પિછવાઈ બિછૌના આદિ પાવસ ઋતુ કી શૃંગાર પ્રારમ્ભ હોય, શીતલ ભોગ જલ વિહાર કે પદ તથા આજ સે મલ્હાર કે પદ સમાજ મેં પ્રારંભ, શૃંખલાવદ્ધ પ્રથમ શ્રીહિત જૂ કી મલ્હાર, ફિર અનેક

રસિકન કી વર્ષા હોને પર શીતલ ભોગ, વિશેષ ફૂલ શ્રૃંગાર આજ હી તક હોય, આષાઢ સુદી ૧૫ શ્રી ગુરુ પૂજા ધૂપ, દીપ, નૈવેદ્ય, શ્રીફલ ઔર ભેટ કરૈં, ચરણામૃત લેવૈ, પ્રઘટ મેં શ્રીગુરુ સન્મુખ ન હોય,તો ચિત્ર સેવા કર ભેટ મનીઆર્ડર દ્વારા ભેજૈ ઔર પૂનોં હી સે શ્રીસેવક ચરિત્ર કી કથા તથા ૧૧ સે શુક્લા ૩ પર્યન્ત શ્રી સેવક વધાઈ શ્રૃંગાર સમય હોય મોહન ભોગ અધિક ભોગ લગૈ ઔર સબકો તથા સમાજિયો કો વિતીર્ણ હોય, કિંચિત અમનિયા સમાજ મેં વાણીજી કે ભોગ કો લડ્ડૂ, પેડ઼ા આદિ નિત્ય પ્રતિ ઔર શ્રી હિતાચાર્ય ઔર સેવક જી કે ચિત્રપટ કી પૂજન ભોગ યથાશક્તિ સમાજ મેં હોય ॥

શ્રાવણ ।

શ્રાવણ કૃષ્ણા ૩૦ હરિયાલી-હરી પોશાક ધારણ શ્રાવણ શુક્લા ૨ સિંધારૈ ઉત્સવ । થોડ઼ા અમનિયા સિંધારે કૌ તથા મેહંદી, કાજર, સિંદૂર, રોલી, અતર, ફુલેલ, મૌલી, કલાવૌ, ફૂલ કી વંદિની, કંઘી, પ્યાલો દર્પન તથા નવીન પોશાક, યદિ સબ તૈયાર ન હો સકૈ,તો ચૂનરી યા સારી ઔર પાગ હી હોય યહ સબ વસ્તુ સેજ્યા સમીપ સૈન સમય રાખી જાંય ઔર મેહંદી તથા લાલ પોશાક ધારણ હોય । હિંડોલા કે સ્તંભ પુષ્પ નક્ષત્ર મેં સ્થાપિત કરનૌ; રાત્રિ મે સિંધારે મેહંદી કે પદ સૈન સમય કીર્તન મેં । સિધારે અમનિયાં કી વિધિ— ફૈની, ઘેવર, ઇમરતી, બાલૂશાઈ,

ગુઝિયા, બડી મઠરી મીઠી, લડ્ડૂ નુક્તી કે ઔર સુઠિયા કે, સેવ, સકલપાડે તથા નાન કી માઠરી, સેવ, ઇન સબ મેં થોડ઼ી થોડ઼ી ચીજે તથા ઋતુ ફ્લન કે સાથ સિંધારે ભોગ મેં સૈન મેં પધરાનૌ તથા યાહી ભાતિ સિંધારે કૌ સબ અમનિયા સન્ધ્યા કે દોનો ભોગન મેં ઝૂલન કે સમય દિન સાત તક ભોગ મેં આવૈ–ઝૂલન મેં પૂઆ નિત્ય ભોગ લગૈં, ઝૂલા—શ્રાવણ શુક્લા ૩ કો સન્ધ્યા ઉત્થાપન સે સન્ધ્યા આરતી પીછે તક ઝૂલન હોય, તીજ કો સવેરે શ્રૃંગાર સે રાજભોગ તક સેનક જૂ કી બધાઈ શ્રીસેવકજૂ કૌ જન્મોત્સવ ૪ સેર કો મોહનભોગ મો સમાજ મે રાજભોગ મેં વિતરણ હોય । શ્રાવણ શુક્લા મેં ઝૂલન સમયાનુસાર નિત્ય નવીન ઘટા, લતા–પતા આદિ સજૈં । જૈસી ઘટા હોવે વૈસી પોશાક વૈસી હી પોશિશ છત પિછવાઈ—વિશેષ ખર્ચ મે વિશેષ ઉપરોક્ત સિંધારે કો અમનિયા દિન સાત કૌ હોય ઔર અષ્ટમી કી રાત કો દૂસરી મેવા પરિવર્તન સે મેવા વારે પુન સાત દિન કે લિયે ઉપરોક્ત વિધિ યા કિંચિત્ ન્યૂનાધિક સિધારૈ કર નિત્યપ્રતિ ઝૂલન કે ભોગ દોનો મેં માલપૂઆ કે સાથ ધરૈં, ઝૂલન મે નિત્ય નઈ પોષાક ધારન હોય, સન્ધ્યા આરતી પીછે ઝૂલન કે બાદ ઔલાઈ કે દર્શન ભીતર હોય, શ્રાવણ શુક્લા ૧૧ કો પવિત્રા દોનો સમય ધારણ હોવૈ ઔર શુક્લા ૧૫ મેં રક્ષાબન્ધન રાખી દોનો સમય ધારણ–તીજન કો ચૂનરી યા લાલ વાગો ધારણ તથા પ્રાય એકાદશી પૂર્ણિમાસી કો ભી લાલ વાગો ધારણ હોય ।

શ્રાવણ શુક્લા ૧૫ મેં સન્ધ્યા આરતી પીછે ઝૂલન સમાપ્તિ જન્માષ્ટમી કી બધાઈ પ્રારમ્ભ । 'આનંદ આજ નન્દ કે દ્વાર' પ્રથમ યે પદ હોય સમાજ મે ।

ભાદ્રપદ ।

પ્રથમ શ્રીહિત પ્રભુ કૌ પદ ફિર લાલજી કી છઠી પર્યન્ત બધાઈ - અષ્ટમી કો ભી જન્મ બધાઈ ગાન નૃત્ય, તથા લાલ પોશાક ધારણ હોય । નન્દોત્સવ ભાદોં કૃષ્ણા ૯ કો શ્રૃંગાર સમય (હિતોત્સવ કી ભાતિ) કેલાખંભ, મન્ડપ, વન્દનવાર, ધ્વજારોપણ પંચામૃત, દૂધ દહી, બૂરા થોડા-થોડા ઘી સહત સે. કલશ પંચપલ્લવ, તથા દધિકાંદૌ, શ્રૃંગાર સમય કૌ અમનિયા— ગુઝિયા છોટી, ગદ્દી છોટી બડી ગુઝિયા ઔર ગદ્દી, લડ્ડુ બુંદિયા, લડ્ડુ વેસન કે, મઠરી મખાને પગે ભયે, મિંગી પાગ, ચિરૌંજી પાગ, ગોલા પાગ, બાદામપાગ મોહ કી ગોલી, પંજીરી મૈદા કી ધનિયા કી। ગજ ભોગ મેં—પૂરી, કચૌરી, દહીબડ । અચાર મુરબ્બા ઇત્યાદિ નિખરૌ ભોગ લગૈ । શ્રૃંગાર પીછે હિતોત્સવ કી તરહ સાથિયે સ્થાપિત—સન્ધ્યા કો આજ ભી ઔલાઈ નહીં પીતવાગૌ કી ધારણ હોય । ભાદ્ર કૃષ્ણા ૧૪ કૂઁ લાલજી કી છઠી પકવાન અમનિયા શ્રૃંગાર મેં ભોગ ધરનૌ, રાજભોગ મે સખરૌ વિશેષ ખીર, કઢી, પકૌડ઼ી, પીત ભાત, મોહનભોગ ઇત્યાદિ સન્ધ્યા પીછે સમાજ શ્રીપ્રિયા જૂ કી વધાઈ, ચલૌ વૃષભાનુ ગોપ કે દ્વાર' પદ સે પ્રારમ્ભ હોય, પ્રિયા જૂ કી છઠી તાઈ ભાદ્ર શુક્લા ૧૩ તક હોય.

પ્રિયાજી કે ઉત્સવ કરને કૌ પદ્મપુરાણ મેં બડ઼ૌ હી ફલ લિખૌ હૈ ।

> એકાદશ્યાઃ સહસ્રેણ યત્ફલં લભતે નરઃ ।
> રાધાજન્માષ્ટમી પુણ્યં તસ્માચ્છત ગુણાધિકમ્ ॥
>
> મેરુ તુલ્ય સુવર્ણાનિ દત્વા યત્ફલ માપ્યતે ।
> સકૃદ્રાધાષ્ટમી કૃત્વા તસ્માચ્છત ગુણાધિકમ્ ॥

અર્થાત હજાર એકાદશી કે ફલ સે સૌ ગુના અધિક શ્રીરાધાષ્ટમી ઉત્સવ કરને કા ફલ હોય ઔર સુમેરુ પહાડ઼ કે બરાબર સોના દાન સે ભી સૌગુના અધિક ફલ શ્રીરાધાષ્ટમી ઉત્સવ સે હોય હૈ। ભાદૌં શુક્લા ૫ સે યાવ શ્રીહિતોત્સવ કી ભાંતિ ચાર દિન પર્યન્ત શ્રીહિત મંડલ મેં જાય ઔર અમનિયા યા પ્રકાર—લડ્ડૂ મુઠિયા કે લડ્ડૂ બેસન કે, ગુઝિયા છોટી, ગદ્દી છોટી, ગુઝિયા બડ઼ી, ગદ્દી બડ઼ી, સેવ મીઠે સકલપારે, મઠરી મીઠી, પાગ ૫ પ્રકાર કે,(ગોલા, મખાને, મિંગી, બાદામ, ચિરૌંજી આદિ) પંજીરી મૈદા કી, પંજીરી ધનિયાં કી ધનિયાં કી ગોલીં, મોંઠ કી ગોલીં, નૌન કી મઠરી, સેવ નૌન કે, અધિકસ્ય અધિકં ફલમ્ ભાદૌ શુક્લા ૭ કો લાલ પોશાક ધારણ, આજ ભી ઔલાઈ નહીં હોય, જામા ધારણ ઔર શયન સમય ચોડ઼ન્ડી કેલા કૌ મંડપ વન્દનવાર આદિ બાંધૈં । આજ શયન આરતી પીછે એક ઘડ઼ી તક દર્શન હોંય । આરતી પીછે નવીન પુષ્પ પોહચી ઔર ચિબુક વેસર ધારણ હોય, યાહી સમય ઢાડ઼િન–ઢાડ઼ી કી સાહિબી નૃત્ય બધાઈ શ્રીજી કે સન્મુખ જગમોહન મેં

હોય ઔર નૌછાવર રૂપયા ૧॥) યા ૨) ઔર દુપટ્ટા દો, તિલક શ્રીફલ સે ઢાડિન તથા ઢાડી કે હોય, જાકી સેવા નહીં હોય વહ ખાલી દો દુપટ્ટા ઢાડી ઢાડિન કો તિલક કર નારિયલ દો દેકર સેવા વાલે કે પીછે ઉઢાવેં, પશ્ચાત્ ઢાડી ઔર સમાજી બ્યારૂ આદિ સેં નિવૃત્તિ હો રાત્રિ ભર જાગરણ, નૃત્ય વધાઈ કરેં। નવીન ધ્વજારોપણ હોય । અરુણોદય કે સમય મંગલા આરતી પીછે કુઠ જન્મોત્સવ કૌ દધિકાદૌ, સમાજ મેં ઊપર ચૌતરા જગમોહન યા ચૌક મે હોય । પંચામૃત સો (દૂધ, દહી, મધુ ઘૃત, ખાંડ) સ્નાન, શ્રૃંગાર પીછે દધિકાદૌ રાજભોગ આયવે પૈ ગોસ્વામિયો કૌ દધિકાદૌ દહી દૂધ (આજ કલ તો દશ મન દૂધ દહી કૌ હોય) હરિદ્રા તથા ચન્દન કેશર મિશ્રિત બંધા દહી "અધિકસ્ય અધિકં ફલમ્" । રાજભોગ પહિલે ભીસેવાધિકારી દ્વારા કૃષ્ણ જન્માનુસાર સાથિયે ધરે જાંય । દધિકાદૌ સમાજ સહિત શ્રીહિત મન્દિર, શ્રાવનચન્દ જૂ કી ટાલ, શ્રી સેવાકુંજ હોતી ભયી શ્રીહિત રાસમંડલ પૈ જાય ફિર શ્રીયમુના સ્નાન કર ચાવ કી તૈયારી હોય ચાવ કી અપૂર્વ શોભા હોય, ક્યોંકિ આગે શ્રીહિત પ્રભુ કી ચાવ પીછે શ્રી સ્વામી હરિદાસજી કી ચાવ, હરિવંશી હરિદાસીજી કે મિલન કૌ સ્મરણ કરાવૈ । ઔલાઈ આજ શ્રી નહીં હોય આજ શ્રી રાધાષ્ટમી કો હી અધિકારી શ્રીકિશોરીલાલજી મહારાજ ગોસ્વામીજૂ કૌ જન્મદિન હૈ। બાદ કૃષ્ણા

१३ કો શ્રીપ્રિયાજી કી છટી, શ્રીકૃષ્ણ છટી અનુસાર અમનિયાં તથા ખીર વિશેષ હોય, આજ હી કે દિન શ્રીહિત પ્રભુ કે ચિત્ર કી પ્રતિષ્ઠા ભઈ સો હિતજૂ કૌ પાટોત્સવ જાનનો કેલિપત્ર વંદનવાર સજાનો હિત પ્રભૂ કૌ પચામૃત સ્નાન અમનિયાં ભોગ કલશ પંચપલ્વ સ્થાપિત સમાજ હોય। ભાદ્ર શુકલા ૧૫ સે સન્ધ્યા પીછે સાઝી કે પદ હોય।

આશ્વિન।

પ્રથમ 'વન કી લીલા લાલહિં ભાવૈં'યે પદ હોય। સાઝી દિન ૧૫ તક ફૂલ તથા રંગ કી જૈસી હો સકૈ બનૈં। બનાને વારે ઔર ખર્ચ આધીન હૈ યાસે યાકૌ ખર્ચ અકૃત હૈ। આશ્વિન શુકલા પડવા કો લાલ વાગૌ ધારણ તથા દશહરા કો જવારે ધારણ પોશાક લાલ ભારી શ્રૃંગાર સમય મોહનથાર। આશ્વિન શુક્લા ૧૫ કો સન્ધ્યા આરતી પીછે બાહર ચૌંદંડી મેં શરદ મેં વિરાજૈં શયન પર્યન્ત, સ્વેત પોશાક ધારણ તથા ચંદોવા પિછવાઈ સ્વેત, સન્ધ્યા આરતી પીછે સમાજ મેં શરદ કે પદ ભોગ મેં કઈ મન દૂધ, મલાઈ તથા ચન્દ્રકલા ભૌમન કી બૂરૌ પૂરિત, દૂધ મેં સુગન્ધ ઇલાયચી। (આજ મે ઔલાઈ નહીં હોય ઔર પંખા ઋતુ અનુસાર જબ તક હોય નહીં તો બન્દ કી હોજાય)

કાર્તિક।

યાહી ભાતિ કાર્તિક કૃષ્ણા ૨ દૂસરી શરદ। આજ સબ પોશાક સ્વેત, પાગ સુર્ખ [લાલ] ધારણ હોય ઔર સબ વિધિ

પુર્ણિમા કી । કાર્તિક બદી ૮ કો શ્રી રાધાકુંડ મેં અર્ધ રાત્રિ પર સ્નાન હોય ઔર કાતિક બદી ૧૩ [ધનતેરસ] કો હરી જરી કી વાગૌ ઔર રૂપ ચૌદસ કો લાલ જરી કી વાગૌ ધારણ હોય । કાર્તિક બદી ૧૪ તથા માવસ દીપમાલિકા વિશેષ રૂપ સે દીપદાન, શ્વેત યા લાલ જરી કી પોશાક ધારણ આદી કી હટરી મેં વિરાજૈં ઔર ચૌપડ દૈનો વખત વિછૈ, ખેલ કે પદ હોય । અન્નકૂટ કી તૈયારી પંચમી સે હી હોય વિશેષ સામિગ્રી બનૈં વાકી સચી વિધિ પૂર્વક વિશેષતા સો નહીં લિખી । અન્નકૂટ મેં સુનહરી જરી કી પોશાક ધારણ હોય । સબી તરહ કે પકવાન, સબ દાલન કે, કઈ મન ઘૃત, ખાડ, મૈદા, વેસન, દાર સબ પ્રકાર કી દૂધ તર ખોઆ કી વસ્તુ, સબી ભાતિ કી તથા આઠ દસ વસ્તુ તિલ કી— ગજક, રેવડી આદિ તથા પોનાલ ઇલાયચીદાને તિનંગની આદિ તથા ગુડ કી વસ્તુ પૂઆ આદિ,સબ ભાતિ કે સાગ,અચાર,મુરબ્બા, બરા, પકૌરી તથા સખરે કી સબ સામિગ્રી વિશેષ રૂપ મે વાહી દિન બનૈં સખરે નિખરે કી સબી સામિગ્રી । પકવાન આદિ પ્રથમ સે બનૈં— અન્નકૂટ કી ભોગ ખર્ચ બહુત હૈ કરને હી સે માલૂમ હોય હૈ । યદ્યપિ અન્નકૂટ કી, ઉત્સવ નિર્ણય આદિ સમ્પ્રદાઈ ગ્રન્થો મેં લેખ નહીં હૈ, પરન્તુ ૧૦૦ વર્ષ મે પ્રચલિત દેશ કાલાનુસાર હૈ ઔર વ્યાલુજી ભી વા દિન હોય યહ અન્નકૂટ વ્યાહુલે કી પંગત રૂપ મેં હોય સો જાનનૌ । શ્રૃંગાર પીછે, નિખરી

સામિગ્રી સબ ભાંતિ કી, અચાર, સાગ, ફલ સહિત જગમોહન મેં તખત બિછોનાન પૈ સજાયે જાંય રાજ ભોગ સખરી ભીતર ભોગ લગૈ પીછે દર્શન ખુલૈં, અરુ વેસર હથફૂલ પહુંચી ચિબુક ભી ધારણ હોય । આરતી રાજભોગ ૮ બજે પીછે તક હોય, રાત્રિ કો ઉત્થાપન બાહર હી ચૌંડી, કેલાવૃક્ષ, મંડપ મે બિરાજૈં, સન્ધ્યા આરતી પીછે વિવાહોત્સવ હોય, વિવાહ ઔર અન્નકૂટ સમય સુનહરી જરી કી પોશાક ધારણ હોય, બ્યાહુલે કે સમય ગઠજોડે઼। સેહરૌ ઔર મૌરી કે દર્શન હોય ઔર દૌનોન કે તિલક હોય । નવ દૂલહ દુલહિન કૌ તિલક કરનૌ પ્રત્યેક સેવક કૌ અવશ્ય કર્તવ્ય હૈ । કલશ પંચપલ્લવ, તથા બ્યાહુલે કે પદ સમાજ મેં અનેક બાજે બજૈં કછુ અગ્નિ ક્રીડ઼। કુકુલડ઼ મહતાવ ચરખી આદિ ચલાઈ જાવૈં, યા ઉત્સવ કૌ મનોરથ વિશેષ રૂપ મેં ચાહૈં જબ હોય, કિન્તુ લાલ યા પીત રંગ કી હી અથવા કાલે રંગ કો છોડ઼ કોઈ રંગ કી નવીન પોશાક અવશ્ય મનોરથ બ્યાહુલે મે હોય ઔર અમનિયાં બૂંદી લડ઼ડૂ, કચૌરી, ઇમરતી, બાલૂશાઈ ગોલા કસા ભયા દૂધાભાતી કો ઔર ન્યૌછાવર, તિલક, કેલા, વન્દનવાર, સમાજ વાજે આતિશવાજી આદિ સબ બ્યાહુલે કી ભાંતિ મનોરથ મેં ભી હોય, કાર્તિક શુક્લા અષ્ટમી ગોપાષ્ટમી મેં લકુટ મોરપખા કૌ નટવર ભેષ તથા ભોગ મેં શ્રૃંગાર, ઉત્થાપન મેં પકવાન ઔર લડ઼ડૂ આદિ । કાર્તિક મેં માવસ કો ગ્રહણ આદિ કે સમય સંકોચ મેં બ્યાહુલૌ હોય તો

અન્નકૂટ ગોપાષ્ટમી આદિ કોઈ દિન કરૈ અન્નકૂટ કે દિન પુનઃ શ્રદ્ધાનુસાર બ્યાહુલૌ હોય, કાર્તિક શુક્લા એકાદશી દેવોત્થાન કે દિન ચૌક મેં ગેરૂ ખડિયા સે ચૌક કાઢે જાય સન્ધ્યા કો ચાર પૌંડા ખડે કર સિંધાડે આદિ ધરે જાંય વિશેષ દીપદાન હોય, કાર્તિક શુક્લા ૧૩ કો કઈ ઉત્સવ હોને સે સબ ઉત્સવન કૌ તિલક ઉત્સવ હૈ, આજ હી શ્રીરાધાવલ્લભલાલજી કૌ પાટોત્સવ હોય ઔર આજ હી શ્રીવૃન્દાવન કૌ પ્રાકટ્ય દિન હૈ, ઔર શ્રીસુન્દરવરજી કૌ જન્મ-ઉત્સવ ભી માનૌ જાય ઔર શ્રીવનચન્દજી તથા ઔર આજ તક જિતને અધિકારી ગદ્દી પર વિરાજે સબકૌ તિલકોત્સવ દરબાર આજ હી ભયૌ ઔર હોય હૈ। શ્રૃંગાર મેં કેલા વન્દનમાલ મંડપ હટરી મેં હી હિતોત્સવ સમાન પંચામૃત સ્નાન સાથિયા ધ્વજારોપણ આદિ હોય ભોગ મેં મોહનથાલ, લડ્ડૂ, બૂંદી, મઠરી આદિ લગૈ, સંધ્યા કો ઔર સમાજ મેં બટૈ, પૂનૌં તક યથાશક્તિ દીપદાન હોય।

અગહન।

અગહન બદી ૨ કો ગોસ્વામી શ્રીકીર્તિલાલજી કૌ જન્મ દિન હોય હૈ, માર્ગશીર્ષ કૃષ્ણ છટ્ટ કો છીંટ છટ્ટ હોય આજ સે છીંટ કે રંગે રજાઈ દુશાલા, મોજા, હસ્ત ચરણ મેં ધારણ હોંય, હિમ ઋતુ કૌ શ્રૃંગાર હોય। માર્ગશીર્ષ કૃષ્ણા ૨ સે માઘ સુદી ૪ તક—સમાજ મેં રાત્રિ મેં બ્યાલીસ લીલા હોંય એવં દ્વાદશયશ કૌ પાઠ હોય, છીંટ છટ્ટ 'સેવા વિચાર' યા 'ઉત્સવ બોધ' મેં નહીં

लिखी ऋतु अनुसार भोग, राग, श्रृंगार आदि होय मार्गशीर्ष शुक्ला १२ को व्यंजन द्वादशी होय प्रचलित अनेक प्रकार के सखरे निखरे भोग धरे जाँय, चूली मीठौ भात अवश्य होय, शीत ऋतु उपयार अग्नि अँगीठी भी श्रृंगार एवं सन्ध्या आरती पीछे सन्मुख धरी जाय।

पौष।

पौष शु० २ से माघ सु० १ तक एक मास बडे, प्रात काल खिचडी कौ भोग लगै, खिचडी के शीत समय के भावनामय पद बडे प्रात समाज मे होय खिचडी अति ही विचित्र अपूर्व श्रीराधावल्लभजी को प्रसिद्ध है, सो मंगला से पहिले भोग लगै और मंगला मे नित्य नवीन युगल धारण कराई जाँय और कोई अपूर्व अनिर्वचनीय झांकी होय वा समय कौ सुख देखे ही बनै बडी भीड होय। खिचडी की विधि—कई दिन पहिले बडी विधि से दार मूँग की बनाई जाय, सवेरे कौ समय खिचडी कौ है तामैं घी मेवा अधमेवी मेर के हिसाब मे खिचडी होते मे पडे, मेवा मे लाल दाख छुहारे, बादाम पिस्ता, गिरी तथा केशर सुगंध आदि अनेक मसाले मोठ धनिया लौंग मिर्च काली पडे, खिचडी की विलक्षणता और भोग की अपूर्वता वर्णन नहीं हो सकै, याही भांति मीठी खिचडी भी नित्य भोग लगै, निखरे मे अनेक भांति के साग अचार, मुरब्बा, चटनी, अदरकछूछा

તથા દહીઅરા પાપર, કઈ ભાતિ કી કચરી, રબડી મલાઈ, ફલ, મેવા, ફૈની, ઘેવર, ગજક તથા કેશર મિશ્રી મિશ્રિત ગર્મ દૂધ માખન મિશ્રી આદિ અનેક વસ્તુ તથા અનેક પ્રકાર કે લડ્ડૂ આદિ પકવાન ભી વાહી સમય ભોગ મેં ધરાયે જાંય । ખિચડ઼ી મેં વસ્ત્ર કે બંગલા ગર્મ મેં વિરાજૈં, બડો અપૂર્વ સુખ યા ઋતુ કે અનુસાર ભોગ દર્શન સમાજ કૌ રહૈ, સબ કો પ્રસાદ તિનકો નિત્ય મિલૈ દોનોં એકાદશીન કૂં વિશેષ પંગતિ ખિચડ઼ી કી રાજભોગ મેં હોય મીઠી ખિચડ઼ી ભી અલગ હોય ।

માઘ ।

માઘ સુદી ૨ કો કેસરી મોહનભોગ ઔર રબડ઼ી, મલાઈ, ફલ, માખન, મિશ્રી, મેવાદિ વસ્તુ મંગલા મેં ભોગ લગૈં । ટોપા ઔર દુશાલાન કે અપૂર્વ દર્શન હોય, વાહી દિન શ્રી ગોસ્વામી મોહનલાલજી મહારાજ કૌ જન્મ દિન હૈ સો મંગલ વધાઈ 'વારી કૌ બંવરવા' પદ હોય, ખિચડી પડ઼વા તક ભોગ લગૈં, આજ ઉત્સવ સમાપ્ત હોય । માઘ સુ૦ ૪ કો બસન્તી બંગલા મેં વિરાજૈં । માઘ શુ૦ ૫ કો શૃંગાર સમય વસન્ત ઉત્સવ,બસંત ધારણ, કલશ ધરનોં, બસન્તી પોશાક શ્રૃંગાર વિશેષ હોય । આજ સે મોજા, રજાઈ, અંગીઠી નહીં ધરી જાંય ઔર ગુલાલ સબ રંગ કે ધરે જાંય । આજ સે શ્રૃંગાર ઔર સન્ધ્યા આરતી પૈ કિંચિત્ ગુલાલ ઉડ઼ાયૌ ભી જાય । બસંત કે પદ દોનો સમય

સમાજ મેં હોય, બસન્ત કે માલપુઆ તથા કેશરમય લડ્ડૂ, બાલૂશાઈ આદિ પકવાન શ્રૃંગાર મેં ઔર બસંતી મોહનભોગ પૂરી, કચૌરી આદિ રાજભોગ મેં આરોગેં । સેવાકુંજ મેં સંધ્યા કો સમાજ હોય । માઘ સુ૦ ૧૫ સંધ્યા કો હોલી ડાંડે કૌ પદ આજ સે હોરી ધમાર કૌ સમાજ પ્રારમ્ભ હોય । શ્રીકૃષ્ણચન્દ્ર પ્રભુ કો માઘ સુદી ૯ કૌ જન્મોત્સવ હોય ।

ફાલ્ગુણ ।

ફાલ્ગુણ કૃષ્ણા ૧૧ કો શ્રીમાનસરોવર મેં સમાજ જાગરણ હોય । ફાલ્ગુણ બદી ૧૩ કો ગો૦ બજનલાલજી કૌ જન્મોત્સવ હોય । શિવચૌદશ કો જોગિયા છદમ સમાજ મેં હોય । ફાગુન બદી ૨ સે ફાગુન સુદી ૧૦ તક સેવાકુંજ મેં ૨૪ છદમ કી સમાજ સન્ધ્યા કો હોય પર આજ કલ ફુલૈરા દોજ સે હી પ્રારંભ કરૈં । ફાગુન સુદી ૨ ફુલૈરા દૌજ મેં રંગદાર બેલ બૂટા ફૂલ આદિ ચિત્રિત ચૌડંડી મેં વિરાજેં, શ્રૃંગાર સમય આજ સે ફેંટ ગુલાલ કી ધારણ કરૈં દોનો સમય આજ વિશેષ રૂપૌ શ્રૃંગાર મેં પૂઆ ઔર પકવાન આદિ ભોગ મેં આમૈં, શ્રૃંગાર અધિક હોય, ગુલાલ અધિક ઉડે, થોડો રંગ ભી ઘોલૌ જાય । પોશાક રંગભગી હલકી સફેદ ધારણ હોય, સેવા કુંજ મેં સમાજ હોય ઔર છદમ લીલાન કી સમાજ દશમી તક હોય । રંગ ભરી એકાદશી કો સવારી બડે બાની સમાજમેં

સે શહર ભર મેં નિકસૈ । ફાગુન સુદી ૧૧ સે સન્ધ્યા સમય સે બાહર વિરાજેં, પૂનૌ તક ખુબ ગહરૌ રંગ ગુલાલ કૌ ખેલ હોય ધૂપ ઉત્થાપન કે પીછે મે સન્ધ્યા ભોગ તક નિત્ય । એકાદશી કો સન્ધ્યા આરતી પીછે ચ્યાહુલૌ હોય પ્રથમ અન્નકૂટ કે ચ્યાહુલે કી ભાંતિ સબ વિધિ કથાભાતી ચાકંડી કેશા વ દ્નભાવ સમાજ બાજે તાસે આતિશબાજી ભોગ મે પકવાન અદિ તિલક, ન્યોછાવર કલશ સ્થાપન પચપલવ આદિ ધરે જાંય, બ્યાહુલે મેં શ્રીજી કૌ તિલક સબ સેવક માત્ર કો કરના ચાહિયે હોલી કે નિત્ય ખેલ મેં ભોગ મેં પૂઆ લડ્ડુ ઇમરતી, બાલૂશાઈ, સેવ, મઠરી, ઘેવર સકલપારે આદિ દોનો ભોગન મેં પધરાયે જાંય । મનોરથ સે પ્રાતઃ ભી ખેલ હોય ઔર ધૂપ શ્રૃંગાર આરતી બાહર હોય ઔર શ્રૃંગાર મે ગજભોગ તક ખેલ ખુબ ગહરે રંગ ગુલાલ કૌ હોય સમાજ મેં ધમાર હોય, તેરસ યા પૂનૌ કો પ્રાત મનોરથ કે ખેલ મેં નિકુંજ વનૈં ઔર પ્રિયા પ્રિયતમ કે સર્વાંગ કે દર્શન અદ્ભુત હોય, ગજભોગ મે ભીતર પધારેં, રાજભોગ આરતી ભી ભીતર હોય, નિત્ય ખેલ મેં અનેક રંગ કે મનન ગુલાલ ઉડ઼ જાંય, કીચ આગન મે હોય, સબ મન્દિર રંગમેંગી હો જાય, હોલી કૌ રંગ ખુબ ધોને પર ભી મહીનો પીછે તક રહૈ, ફાગુન સુદી ૧૩ કે દિન શ્રીદામોદરજી કે રાજ મેં સમાજ તથા હોલી કૌ ખેલ કરનૌં । હોલી કે પ્રાતઃ ધ્રુવ ડોલ હોય, તિથિ નિર્ણય મેં ગડ઼બડ઼ી હોને પર ભી દિવાલી ભોર અન્નકૂટ ઔર હોલી ભોર ડોલ હોને કૌ નિયમ

ચલી આવૈં । ડોલ પત્તી મોરછલી કી ઔર ફૂલન કે ફલ ઝબ્બાન સે સુશોભિત હોય, લાલ પોશિશ ઔર ગુલાબી પોશાક ધારણ હોય મેહંદી તથા પૂર્ણ વિશદ શ્રૃંગાર હોય, દિન મેં ધૂપ શ્રૃંગાર ઔર સન્ધ્યા કો ધૂપ સન્ધ્યા આરતી બાહર હોંય। ડોલ ઝૂલન કે દર્શન બડે અદ્ભુત વર્ષ સાલ ભર મેં અનૂઠે અદ્વિતીય હોય, શ્રૃંગાર પીછે ગૌરી મેં 'પ્રથમ યથામતિ પ્રણગૌં શ્રીવૃન્દાવન અતિરમ્ય' યે પદ ૨।। ચા ૩ ઘ ટે મેં જબ કે હોય,જબ પદ હો જાય તબી રાજભોગ આરોગને પધારૈં । કિંચિત ગુલાલ ભી થાલી સન્મુખ રહૈ ઔર 'કમિનિ બન્દન ધૂર' તુક આવૈ તબ સ્વરૂપ ઉડાયો જાય। આજ ભોગ મેં માલપૂઆ દોનોં સમય તથા વિશેષ રૂપ સે જલેબી, ઇમરતી, લડ્ડૂ આદિ ભોગ લગૈં, રાજભોગ મેં આરતી કે દર્શન ભીતર થોડ઼ી મેં હોય, સન્ધ્યા કો ધૂપ સે સન્ધ્યા ભોગ તક ડોલ કે પદ હોય, સન્ધ્યા આરતી પીછે ભીતર દર્શન હોય શયન તક।

ચૈત્ર।

શ્રીવનચન્દ્ર મહાપ્રભુજી કૌ જન્મોત્સવ ચૈત્ર બદી ૬ કૌ હોય, પીત પોશાક ધારણ હોય કુછ વિશેષ ભોગ ડોલ પૈ ચાવ।

ચૈત્ર શુક્લા પ્રતિપદા નવીન સંવત્સર કો શ્રીજી કો નવીન પંચાગ સુનાના, લાલ યા નવીન પોશાક, રાજભોગ મેં ખીર આદિ વિશેષ ભોગ। ચૈત્ર સુ૦ ૭ કો શ્રીયમુનાજી કૌ ઉત્સવ યમુના તટ

૫ ભી કરનૌ । ચૈત્ર સુદી નૌમી કો લાલ પીરી પોશાક રામજન્મ બધાઈ સમાજ મેં, કછુ વિશેષ ભોગ લગૈં । ચૈત્ર શુદી એકાદશી કો ગુલાબ કે ફૂલ (કમ સે કમ ૨૦ સેર) ઔર નિવારે કે ફૂલ તથા પીત ચમેલી કે ફૂલન કૌ ડોલ બનૈં, સન્ધ્યા કો ધૂપ આરતી સે શયન પર્યન્ત ગુલાબ કે ડોલ મેં ઝૂલૈં, પદ સમાજ ભોગ આદિ હોંય । ચૈતી ગુલાબ કૌ ગુલાબ જલ ભીતર અપરસ કે બબકા સે ઉતરૈ, જો ગ્રીષ્મ કે ભોગ, શર્બત, ખીર આદિ મેં સેવા મેં આવૈ । ચૈત્ર શુક્લા ૧૫ સે શ્રીહિતોત્સવ કૌ મંગલ પાઠ શ્રીસેવકવાણીજી કૌ કીર્ત્તન કરનૌ, દોનોં સમય અર્થાત્ શ્રૃંગાર ઔર સન્ધ્યા આરતી પીછૈં ઔર યાહી પૂર્ણિમા કૌં શ્રીહિતપ્રભુ કે પગ્ગ છઠ ગુરુ શ્રીરાધિકા મહારાની જૂ ને પીપર પત્ર મેં શ્રીનિજમન્ત્ર શ્રીહરિવંશ ગોસ્વામી જૂ કૌં દિયૌ । યા ઉત્સવ કે ઉપલક્ષ મેં શ્રીહિત પરમારાધ્ય શ્રીરાધિકાવલ્લભજૂ કૌં પીત વસ્ત્ર ધારન કરાનૌ ઔર શ્રૃંગાર ભોગ મેં કછુ મોહનથાલ આદિ અધિક રાખનૌ ઔર આજ સૌં હી એક માસ ચાર દિન તક અર્થાત્ હિતજૂ કે દર્શન જેઠ કૃષ્ણા ૫ પર્યન્ત બધાઈ,કીર્ત્તન કરનૌ-કરાનૌ, આજસે શ્રીહિત રાસ મંડલ પૈ હૂ સન્ધ્યા સમય શ્રીહિત બધાઈ કો સમાજ પ્રારમ્ભ હોય । ચૈત બદી ૪ કો બાદ રાગ જા કર વડા શ્રીજી કે સન્મુખ સમાજ રાસાદિક કર પંચમી કો ફાગ કૌ ઉત્સવ કરનૌ । સમયાનુસાર યહ વિધિ અતિ સંક્ષેપ સે લિખ સમાપ્ત કરી । ઔર પ્રત્યેક માસ કી દોનોં એકાદશી એવં પૂર્ણિમા કે

દિન મેં મુકુટ કાછિની શ્રીપ્રિયાજી ઔર રાત્રિ મેં શ્રીલાલજી ધારણ કરેં ઔર પ્રાયઃ માવસ કોં તાજ ઔર શ્યામ પોશાક ધારણ કરેં, યાકે અતિરિક્ત અપને અપને ગુરન કો ઉત્સવ માલૂમ કરકે અવશ્ય યથા શક્તિ કરનૌ ઉચિત હૈ । કમ સે કમ શ્રીહિતોત્સવ, શ્રીસેવક ઉત્સવ, શ્રીરાધાષ્ટમી એવં શ્રીગુરુ જન્મોત્સવ તૌ અવશ્ય પ્રત્યેક ધર્મી કો કરનૌ ઉચિત હૈં । ઔર અધિક માસ મેં અધિક ભોગ રાગ ઔર અધિક ભાદોં હોય તૌ 'જન્માષ્ટમી મે રાધાષ્ટમી કૌ ૧૫ દિન સે અધિક અન્તર નહીં હોનો ચાહિયે' યહ પ્રાચીન લેખ હોને સે અધિક માસ મેં ભી વિશેષ શ્રીરાધાષ્ટમી કરનો ।

ગોસ્વામી શ્રીહિત કિશોરીલાલજી શ્રીહરિલાલજી અધિકારી,
ટીકાયત મન્દિર ૧૦૦૮ શ્રીરાધાવલ્લભજી મહારાજ,
શ્રીવૃન્દાવન ।

(શ્રીહિત હરિવંશચંદ્રો વિજયતે)

श्रीचतुराशीजी के पदन कौ समय प्रवन्ध

ઇતિ શ્રીમચ્ચતુરાશીજી કૌ સમય પ્રબન્ધ સમ્પૂર્ણમ્